

BU C

สำนวนร้อย

ปีที่ 7 ฉบับที่ 26 มกราคม - มีนาคม 2548 ISBN 1513-105X

น้ัองริมธาร

น้ัองริมธาร	ครุ่ณวิธาร	การเกิดต้บ
เปลี่นขบขบ	สาขธาร	ทะยานไทล
เกิดโอเย็น	พ้องพ้อง	จรุงใจ
ต้บร้อนได้	โดยไม้ต้อง	ลองอามกีน
อิกทางน้อง	ตลิ่งแล	แนใจน้ก
ถ้าโครล้ก	ตกลง	คงแดต้ัน
กรทบทก้อน	ทินฉา	ได้วาริน
แล้วจะล้ัน	ซ้ขไป	ไนวน้องวน
มาน้กต	เขรี่ขบต้่ง	ล้องสารวิภูฏ
ตูลาตๆ	น้ากระทว้ิต	ไนวนาภล
ท้ซ้อนอยุ่	ไนวนุกข้	ปลุกใจคน
ให้ขอมทน	ทุกข้ยาก	ขากบ้้นไป
จนได้เกิด	แก่ตาย	ไนวน้ภูฏะ
ไม้มีล้ะ	โงสร้่าง	ออย่างไทนๆ
โครมองเข็น	จตระว้ัง	ย้ังจิตใจ
ออย่าให้ไลล้	พล้ตตก	นรกววน

* * *

ท่านพุทธทาส อินทปัญโญ.

ปก : อ่าวพังงา เกาะผักเบี้ย

หนังสือ “วิทยุสราญรมย์” ISSN 1513-105X

ปีที่ 7 ฉบับที่ 26 : มกราคม - มีนาคม 2548

ที่ปรึกษา :

สีหศักดิ์ พวงเกตุแก้ว พิริยะ เข้มทอง เกียรติคุณชาติประเสริฐ

ผู้อำนวยการ : นฤมิต ธิญะธีระนันท์

บรรณาธิการอาวุโส : ประภัสสร เสวิกุล

บรรณาธิการ : เบญจามา ทับทอง

คณะผู้จัดทำ :

วนิดา คุดตวัส อูไรวรรณ คูหะเปรมะ พิระวัฒน์ อัศวปรานี วรากร วรรณประสิทธิ์

ยุคลธร วีระธรรม บัญชา อธิโกศรี ธนภณ จีรพันธ์ แคทริยา คล้ายคลึง

คอมพิวเตอร์ : วลัทนี พานิชกุล

รูปเล่ม : ปราณ

พิมพ์ที่ : ภาพพิมพ์ โทร. 0-2433-8586

หนังสือ “วิทยุสราญรมย์” รายสามเดือน

จัดทำโดย :

สถานีวิทยุสราญรมย์ กองวิทยุกระจายเสียง กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

ถนนศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กทม. 10400

โทรศัพท์ 0-2643-5094 โทรสาร 0-2643-5093

ผู้สนใจสามารถติดต่อขอรับหนังสือและส่งข้อเขียนมาให้พิจารณาได้ตามที่อยู่ข้างต้น

● สารบัญ

กลอนนั้งริมธาร / ท่านพุทธทาส อินทปัญโญ	1
ถ้อยแถลง / นฤมิต ธิญะธีระนันท์	4
สารหน้ารู้ / ครีน ครีน ไซค์ลีนสีนามิถล่มฝั่ง	7
สุนทรพจน์ ฯพณฯ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี	16
ปฏิญญาภูเก็ต	28
การลงนามกฎบัตร “ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย”	38
จดหมายผู้ฟังบริจาคเงิน / ขอบคุณ	42
รูปวาดสีน้ำของเด็กนักเรียนฝรั่งเศสโรงเรียนประถม Gatinois	52
กลอนอาตุร / ประภัสสร เสวิกุล	57
พสุธาภิรมนาท : เมื่อปรากฏการณ์ธรรมชาติถูกเรียกว่าธรณีพิบัติภัย / ดร.เศรษฐพันธ์ กระจำวงษ์	58
ชาวเลที่เกาะสุรินทร์ / นฤมิต ธิญะธีระนันท์	71
มหันตภัยคลื่นยักษ์สึนามิ / ประสิทธิ์เดช วิชิตสรสาตร	75
คาถาการใช้ชีวิต / ญาณภาค มนต์รัตน์	84
ลีลันอันดามัน / วินิจ รังผึ้ง เรื่องและภาพ	90
การให้ความช่วยเหลือของรัฐบาลไทยแก่ผู้ประสบภัยแผ่นดินไหว ในเมืองโกเบเมื่อ 17 มกราคม 2538 / อูไรวรรณ คูหะเปรมะ	105
เที่ยวชมพรมดอกไม้ / วนิดา พทลพพยุเสนา	122
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ / กัญญรัตน์ พันธุมนาวิ	134
เรื่องเล่าแบบหนีท้าว...จากปักกิ่ง / จิระพร จิระนันท์ทิ	140
แร่ธาคูอาหารสำหรับพืช / ณรงค์ กิ่งแก้ว	151
รู้จักกับดวงตาของคุณด้วยตัวคุณเอง / พีชัย ประสาทฤทธา	163
ปัญหาสายตา	168
ปัญหาเรื่องตาและข้อแนะนำ	173
กำลังภายใน / เอกอรรถ ทิตาราม	177
ท้ายเล่ม / เบญจามา ทับทอง	190

หนังสือวิทยุสารณรมย์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 26 มกราคม-มีนาคม 2548 ในมือของท่านผู้ฟังฉบับนี้ เป็นฉบับพิเศษที่อุทิศให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยแผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์ ในจังหวัดภาคใต้ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547

คลื่นยักษ์หรือสึนามิจากทะเลอันดามัน ได้สาตโถมชายฝั่งของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ และไกลไปจนถึงฝั่งตะวันออกของทวีปแอฟริกา รวม 17 ประเทศ (ในจำนวนนี้มีผู้เสียชีวิต 10 ประเทศ โดยอินโดนีเซียมีจำนวนผู้เสียชีวิตมากที่สุด) ซึ่งนับเป็นความเสียหายที่รุนแรงที่สุดในรอบ 100 ปี หรือในช่วงชั่วอายุคนทำให้มีผู้เสียชีวิตประมาณ 250,000 คน โดยในจำนวนนี้เป็นชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติใน 6 จังหวัดภาคใต้ของไทย คือ ระนอง พังงา กระบี่ ภูเก็ต ตรัง และสตูล ประมาณ 5,400 คน

ภัยพิบัติดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่แสดงถึงการที่มนุษย์ยังไม่สามารถควบคุมธรรมชาติได้ แต่ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในครั้งนี้นำมาซึ่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของทุกคนและทุกฝ่ายที่ได้พร้อมใจและร่วมมือกันในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย **ซึ่งเป็นความร่วมมือ**

ร่วมใจที่มากและรวดเร็วที่สุดอย่างไม่เคยปรากฏขึ้นมาก่อน อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือร่วมใจดังกล่าวต้องไม่จำกัดอยู่เพียงช่วงเวลาและสถานที่ เนื่องจากปัจจุบันยังคงมีประเทศผู้ที่ต้องการความช่วยเหลืออีกมาก นอกจากนั้นบทเรียนที่ได้รับคือ ยังไม่มีระบบการเตือนภัย เนื่องจากยังไม่เคยประสบกับธรณีพิบัติภัยที่รุนแรงเช่นนี้มาก่อน

ด้วยเหตุนี้ สิงคโปร์จึงได้เสนอให้มีการจัดการประชุมผู้นำอาเซียน (สมัยพิเศษ) ว่าด้วยผลกระทบจากภัยพิบัติ ซึ่งไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซียเห็นด้วย ทั้งนี้อินโดนีเซียรับเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมในวันที่ 6 มกราคม 2548 ที่กรุงจาการ์ตา (ลาว เห็นพ้องด้วยแม้ว่าจะเป็นประธานของอาเซียนในปี 2548) ทั้งนี้ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้เป็นผู้แทนพิเศษของนายกรัฐมนตรีเข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ ที่ประชุมฯ ได้รับเรื่องแถลงการณ์เกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อส่งเสริมการบรรเทาทุกข์ฉุกเฉินในการฟื้นฟูบูรณะและการป้องกันอันเนื่องมาจากธรณีพิบัติภัย ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของไทย ทั้งในประเด็นบทบาทหลักของสหประชาชาติ การจัดตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้า และความร่วมมือประสานงานระหว่างประเทศในภูมิภาคในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ต่อมา ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยความร่วมมือในภูมิภาคเกี่ยวกับการจัดการเพื่อเตือนภัยล่วงหน้าในกรณีคลื่นยักษ์ ที่จังหวัดภูเก็ต ในวันที่ 29 มกราคม 2548 โดย พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมดังกล่าว ซึ่งมีประเทศผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วยประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ประเทศที่ประสบภัยพิบัติ ประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือและองค์การระหว่างประเทศ โดยมีจุดประสงค์เพื่อหารือเกี่ยวกับการจัดตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้าในมหาสมุทรอินเดียและ

เอเซียตะวันออกเฉียงใต้ การจัดตั้งกองทุน (Voluntary Trust Fund) ซึ่งรัฐบาลไทยบริจาคสมทบจำนวน 10 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ตลอดจนติดตามผลการประชุม World Conference on Disaster Reduction ที่เมืองโกเบ (ญี่ปุ่น) ระหว่างวันที่ 18-22 มกราคม 2548 และการประชุม ASEAN-China Workshop on Earthquake-Generated Tsunami Warning ที่กรุงปักกิ่ง (จีน)

ต่อจากนี้จะมีการประชุม 1st Regional Coordination Meeting of the Intergovernmental Oceanographic Commission (IOC) ซึ่งจะมีขึ้นที่กรุงปารีส ระหว่างวันที่ 3-8 มีนาคม 2548

การติดตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้าจะทำให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีความรู้สึกลดภัย เป็นการเรียกความเชื่อมั่นกลับคืนมา นอกจากนี้ การฟื้นฟูบูรณะบริเวณที่ได้รับผลกระทบ จะทำให้วิถีชีวิตของพี่น้องชาวไทย 6 จังหวัดของไทย กลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็ว ทั้งนี้ พวกเราทุกคนมีหน้าที่ที่จะทำให้ประเทศชาติพัฒนาก้าวหน้าต่อไป

ด้วยความปรารถนาดี

(นฤมิต ทิพยธีระนันท์)
นายกสภานี้

● สาร ะ น ำ ร ู้ : ในนามของผู้ประสภภย

ครัน ครันไข่คลื่นสึนามิถล่มฝั่ง

เกิดมาเพิ่งเคยเห็น ต้องนั่งขยี้ตา และปรับทีวีให้ตั้งขึ้นเพื่อที่จะให้ฟังได้ชัดๆ ว่า คลื่นที่เห็นเท่าตึก 3 ชั้น คนที่วิ่งหนีคลื่น ไม่ใช่หมด แล้วก็ไม่ใช่การถ่ายหนังเรื่องไหนๆ แต่เป็นภัยธรรมชาติจริงๆ ที่พัดพาเอาหลายชีวิตจมไปใต้ทะเล พัดเอารีสอร์ท ที่พัก ทั้งหรูและไม่หรู หายพริบไปในชั่ววินาที ภัยแบบนี้ เคยเห็นแต่พายุวงช้างหมุนเวียนโกลลิบจากฝั่ง เป็นกรวยสูง ดูเอาเรือประมงหลายลำ อันตรธานภายในพริบตา ทว่าพายุวงช้างหมุนแค่เป็นสว่านเจาะทะเลโกลกว้างแค่ชั่วครึ่งชั่วโมง แล้วก็เหตุดูการณเมื่อ 20 กว่าปีก่อนสมัยที่ฟังยังไม่พู่ฟ่าเหมือนตอนนี้ แต่ภัยธรรมชาติแยกไม่ออกหรอกว่า จะราวีเอาเมืองเจริญแล้วหรือเมืองกำลังเจริญ จะบุกไปทำลายฝั่งตะวันตกหรือฝั่งตะวันออก จะเลือกหอบชีวิตเด็กอายุ 6 วัน คนชรา

อายุ 80-90 ปี จะกวาดเอาริสอร์ท 5 ดาว หรือบังกาโลมุงจากให้ เหลือแต่พื้นดินว่างเปล่า เท่าที่รู้คลื่นสึนามิทำร้ายคนเอเชียไปร่วม สองแสน บาดเจ็บอีกเป็นหมื่นๆ สูญหายไปอีกกว่า 3,155 คน ถ้า แบ่งแยกเป็นประเทศมีสถิติผู้เสียชีวิต บาดเจ็บ และสูญหาย ดังนี้

อินโดนีเซีย	123,487 คน
ศรีลังกา	30,957 คน
อินเดีย	10,749 คน
โซมาเลีย	150 คน
พม่า	90 คน
มัลดีฟส์	82 คน
มาเลเซีย	68 คน
ออสเตรเลีย	14 คน
แทนซาเนีย	10 คน
เซเชลส์	3 คน
อัฟริกาใต้	2 คน
บังกลาเทศ	2 คน
เคนยา	1 คน

ในส่วนของประเทศไทยมีผู้เสียชีวิต 5,395 คน (ไทย 1,926 ต่างชาติ 1,953 ไม่ระบุ 1,516) บาดเจ็บ 8,457 คน (ไทย 6,065 คน ต่างชาติ 2,392) สูญหาย 2,932 คน (ไทย 2,023 ต่างชาติ 909) (ข้อมูล ณ วันที่ 9 มี.ค. 2548 จากศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากแผ่นดินไหว และคลื่นซัดชายฝั่งทะเลอันดามัน ณ จังหวัดภูเก็ต - ศชป.)

ที่สำคัญ สภาพแวดล้อมเสียหาย ต้องใช้เวลาฟื้นฟูอีกเป็นปี กับผู้เสียหายที่ยังทำใจไม่ได้กับสิ่งที่เกิดขึ้นอีก ต้องใช้เวลาเยียวยา

อีกนานโข อย่างว่า คลื่นหรือภัยพิบัติแยกไม่ออกหรือกว่ายาก คน รวย เด็ก หรือนักท่องเที่ยว คลื่นก็ไม่รู้หรือกว่าคนไหนเป็นญาติกัน หรือเป็น พ่อ-แม่-ลูกกัน ภัยทางธรรมชาติทำความเสียหายและบอบ ข้ำทางจิตใจอย่างไม่ปรานีใคร

มาถึงบรรทัดนี้ ถ้าท่านผู้อ่านเป็นผู้สูญเสีย ก็ต้องแสดงความเสียใจด้วยอย่างยิ่ง และต้องขบอภว่า ชีวิตต้องเดินหน้าต่อ เราควรท่วงคนที่ยังมีชีวิตอยู่ ทั้งนี้ ขออย่าจากใจจริงว่า เงินทองแลทรัพย์สินศฤงคารล้วนเป็นของนอกกาย ไม่ตายก็หาใหม่ได้ ที่สูญเสียไปให้ถือเสียว่า พาดเคราะห์เพื่อจะได้เจอกับสิ่งที่ดีกว่าในกาลข้างหน้า

แต่เอ จะมีใครอยากรู้บ้างไหมนะ ว่ากระทรวงการต่างประเทศมีส่วนเกี่ยวข้องกับคลื่นสึนามินี้อย่างไรบ้าง ถ้าท่านผู้อ่านไม่ ช่างใจ ฉันทักขอเล่าให้หายคับใจ เพื่อว่า เราจะได้จดจำเหตุการณ์ครั้ง นี้ไปด้วยกัน

ทันทีที่เกิดเหตุในวันที่ 26 ธันวาคม 2547 พวกเราชาว กระทรวงการต่างประเทศ ต่างหวาดผวาว่าเกิดอะไรขึ้นอีกกับภาคใต้ ของไทย ทั้งโทรทัศน์และวิทยุโหมกระหน่ำรายงานความเสียหาย ผู้เสียชีวิต ผู้บาดเจ็บ ความรุนแรงของคลื่นยักษ์รวมไปถึงผลกระทบ ของคลื่นครั้งนี้ในประเทศอื่นๆ เช่น ศรีลังกา อินโดนีเซีย อินเดีย พม่า ฯ ต่างคนต่างหมุนโทรศัพท์ถามข่าวคราวกันว่ามิใครทราบข่าวนี้ บ้างหรือเปล่า จนกระทั่งตอนบ่ายดูเหมือนว่าจะมีคนเสียชีวิตและ บาดเจ็บเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ พวกเรารู้แล้วว่าภัยธรรมชาติหนักคร่าชีวิต ชาวต่างชาติไปด้วย กระทรวงการต่างประเทศ โดย ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย รัฐมนตรีว่าการฯ จึงสั่งการให้จัดตั้งศูนย์ประสานงาน เพื่อติดตามสถานการณ์กรณีเหตุคลื่นยักษ์ถล่มภาคใต้ของไทย บน ชั้น 5 โดยทำงานตั้งแต่เช้าจรดเช้าของอีกวันหนึ่งไม่มีช่วงหยุดพัก

ใช้ระบบพลัดเวรกันไป หลายคนคงไม่เข้าใจว่ากระทรวงการต่างประเทศ ไปเกี่ยวข้องกับอะไรกับการทำงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ คำตอบก็ ง่ายนิดเดียว คนที่ประสบภัยจะมีฝรั่งมั่งคั่งอยู่หลายคน แล้วกระทรวงฯ ก็มีบทบาทติดต่อกับต่างประเทศตามที่ชื่อบอก ดังนั้นศูนย์ประสานงาน เป็นศูนย์กลางติดต่อกับรัฐบาลประเทศต่างๆ และสถานเอกอัครราชทูต ต่างประเทศในไทย รวมทั้งสถานเอกอัครราชทูตไทยในต่างประเทศ เพื่อประสานข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ ของการดำเนินการของ รัฐบาลไทยต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งเป็นศูนย์รับเรื่องจาก ประชาชนทั้งชาวไทยและต่างประเทศ และบริษัทท่องเที่ยวที่ต้องการ ขอความช่วยเหลือและติดตามตัวบุคคล

ถ้าจะถามว่าแล้วศูนย์ประสานงานมีอะไร ก็ต้องตอบแบบ กำปั้นทุบดินว่า โทรศัพท์หลายเครื่องกับกระดานไวท์บอร์ดอีก 3-4 อัน ที่ขาดไม่ได้เลยคือจอทีวีทั้งใหญ่ยักษ์และเล็ก เอาไว้ติดตามข่าว ทั้งช่องไทยช่องฝรั่ง เพื่อว่าจะมีข่าวปรากฏถึงคนหายบ้าง โทรศัพท์ นั้นนะเธอเอาไว้รับเรื่องร้องทุกข์ เวลามีสาวต่างชาติไม่ว่าจะเป็น นักการทูต สื่อมวลชน และบุคคลอื่นๆ ไม่จำกัดสัญชาติโทรเข้ามา สอบถามญาติ เพื่อน พี่ น้อง หรือบิดา มารดาหาย เจ้าหน้าที่ของ กระทรวงการต่างประเทศทุกกรม พลัดเปลี่ยนหมุนเวียนขึ้นไปรับ โทรศัพท์ทั้งวันทั้งคืน แบบชนิดไม่ต้องกลัวค่าโทรศัพท์ว่าจะนาทีละ 50 สตางค์ 1 บาท หรือ 3 บาท แบบไม่ต้องกลัวว่าจะตีกตอนตี 3 หรือจะเข้า สาย บ่าย คำ แคไหน

คงไม่ถูกนักถ้าจะบอกว่าเจ้าหน้าที่พลัดเวรกันขึ้นไปแคร์รับ โทรศัพท์ เพราะศูนย์นี้รับประสานงานกับรัฐบาลประเทศอื่นด้วย ผ่านสถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล เพื่อสอบถามว่ามีผู้แทนของ สอท. สกญ. เดินทางลงไปภูเก็ต ช่วยประสานงานดูแลคนชานีนๆ

หรือไม่ และต้องการความช่วยเหลือใดเป็นพิเศษจากกระทรวงการ ต่างประเทศ และเพื่อให้แน่ใจว่าคนต่างชาติได้รับการดูแลอย่างแท้จริง กระทรวงฯ จึงประสานงานกับบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) นำคณะทูตานุทูต 36 ประเทศ ลงไปประสานงานเพื่อดูแลคนชาติ ของตน อาทิ สเปน แคนาดา นิวซีแลนด์ เดนมาร์ก อังกฤษ ฝรั่งเศส สาธารณรัฐเยอรมนี ฟินแลนด์ เบลเยียม สาธารณรัฐเชค รัสเซีย สวิตเซอร์แลนด์ ออสเตรีย คาซัคสถาน อิตาลี ยูเครน สวีเดน กรีซ ตุรกี นอร์เวย์ คูเวต สาธารณรัฐอาหรับอิมิเรตส์ สโลวัก จีน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น อินเดีย และสิงคโปร์ ให้ลงไปดูแลคนต่างชาติจริงๆ สมกับสุภาภิต โบราณเชื่อว่า ลิบปากว่า ไม่เท่าตาเห็น

นอกจากนี้ เพื่อให้ข่าวคราวเกี่ยวกับภัยพิบัติถึงหูประชาชน อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และแม่นยำ ศูนย์นี้จึงรับแจ้งข้อมูลการดำเนินการของศูนย์ผ่านสื่อต่างๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ไม่ต้อง สงสัยเลยว่าข่าวที่ออกไปจากกระทรวงการต่างประเทศ ถึงหูทั้งคน ไทยในประเทศ และคนไทยที่อยู่ต่างประเทศ อย่างทั่วถึง และเท่า เทียม ก็ต้องขอขอบคุณสื่อมวลชนทุกแขนงทั้งไทย เทศ และฝรั่ง ที่ ช่วยประชาสัมพันธ์ข้อมูลอย่างทั่วถึงกัน

ถ้าท่านผู้ฟังจะถามว่ามีคนมาใช้บริการศูนย์นี้มากน้อยสัก เท่าไร คงตอบได้สั้นๆ แค่ว่าพอวางโทรศัพท์ที่ได้ไม่ทันถึงครึ่งวินาที ก็รีงใหม่ก็มาอีกแล้ว เป็นทั้งชาวไทยชาวฝรั่ง ถ้าเป็นช่วงตึกยิ่งเป็น ชาวยุโรปและสหรัฐฯ มาก เพราะเวลาสลบกันกับประเทศไทย แต่ รับผิดชอบได้เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศทุกคนยินดีรับโทรศัพท์ ทุกสายด้วยความต้องการจะช่วยเหลือให้พบผู้ที่ตามหาได้อย่างรวดเร็ว ไม่ใช่แค่กระทรวงฯ จะนั่งเทียนมีศูนย์อยู่แค่กรุงเทพฯ รับ จัดซื้อและแจ้งเว็บไซต์ให้ผู้ที่โทรมาเท่านั้น ก็สามารถส่งเห็นเหตุการณ์

ทะเลไปถึงภาคใต้ แต่เพื่อให้การประสานงานครอบคลุมทั้งที่กรุงเทพฯ และสถานที่เกิดเหตุ ทางกระทรวงฯ จึงจัดตั้งศูนย์ประสานงานที่ ภูเก็ต ซึ่งเป็นศูนย์ใหญ่ในการดำเนินการ และที่พังงา กระบี่ เพื่อประสานงานกับส่วนราชการ เจ้าหน้าที่สถานเอกอัครราชทูตต่างๆ และชาวต่างชาติที่อยู่ในพื้นที่ เท่ากับว่ากระทรวงฯ ช่วยเหลือผู้ประสบ ภัยทั้งระหว่างเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุจริง ๆ ขอเล่าถึงบทบาทของ ศูนย์ประสานงานทางภาคใต้ดังนี้

ศูนย์ประสานงานที่ภูเก็ต พังงาและกระบี่ เป็นการปฏิบัติงานช่วยราชการในพื้นที่ด้านต่างๆ รวมไปถึง One Stop Service เพื่อให้ชาวต่างชาติเดินทางกลับประเทศได้ แม้ว่าจะมีเอกสารไม่ครบ โดยช่วยเหลือด้านภาษา ให้ข้อมูลว่าคนชาติตนเองพำนักอยู่ที่ใด การตรวจสอบสัญชาติชาวต่างชาติ ดำเนินการด้านเอกสารต่างๆ ที่ สูญหายไป อาทิ หนังสือเดินทาง บัตรประจำตัว รวมทั้ง ประสานกับ ชาวต่างชาติที่แสดงความประสงค์ในเรื่องต่างๆ และประสานงาน กับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ให้ยึดหยุ่นต่อชาวต่างชาติที่เอกสาร สำคัญสูญหาย โดยจัดทำเอกสารชั่วคราวให้เดินทางกลับประเทศได้ ก็ถ้าลองนึกดูเล่นๆ ผู้ประสบภัยลงไปเล่นน้ำ ใครจะหอบเอกสารลงไป ลอยฝั่งฟุงในทะเล แค่มชีวิตรอดขึ้นฝั่ง ไมโดนโคลนถมทับก็นับ ว่าเก่งแล้ว หลายคนขึ้นมาถึงฝั่งเห็นแต่ที่ดินว่างเปล่า ที่พักพลิวหาย ไปกับลมกับคลื่น เงินทองก็ถูกพัดหายไปด้วย ในกรณีนี้กระทรวงฯ สำรองค่าใช้จ่ายให้นักท่องเที่ยวต่างชาติที่สิ่งของส่วนตัวสูญหาย โดย รัฐบาลช่วยค่าใช้จ่ายด้านการเดินทางกลับ ส่วนสัมภาระไม่ว่าจะเป็น กระเป๋าเดินทางใบโต กระเป๋าผ้า เป้ และอื่นๆ เจ้าหน้าที่กระทรวงฯ ก็รีบประสานงานให้ผู้แทนจาก สอท./ สกณ. มาขนกลับ บางใบมีความ หมายมากกว่าใบอื่น เพราะเจ้าของเสียชีวิต สมบัติต่างๆ ในนั้น จึงมี

ค่ากับญาติ บิดา มารดา เป็นของที่ทิ้งไว้ให้เห็นนยามจากกันไปแล้ว

นอกจากนี้ ศูนย์ประสานงานที่ภูเก็ตและกระบี่ยังเป็น กรมการกงสุลย่อยๆ ช่วยแปลใบมรณบัตรจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษให้สามารถนำศพกลับไปทำพิธีทางศาสนาที่บ้านเกิดได้สะดวก ลดขั้นตอนยุ่งยากของพิธีการตรวจคนเข้าเมืองได้เยอะทีเดียว

หน้าที่ของศูนย์ประสานงานภาคใต้ที่รับทอดมาจากศูนย์ ประสานงานที่กระทรวงฯ คือการที่ศูนย์รับซื้อคนหาย ได้รับการ พิมพ์เรียบร้อยอย่างดี เรียงมาในโปรแกรม Excel แยกหมวดหมู่ เป็นสัญชาติ มาช่วยประสานงาน ติดตาม สืบหาต่อไป ทั้งนี้ต้อง เป็นกรณีที่สืบค้นแล้วจากกรุงเทพฯไม่พบ

เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศส่วนหนึ่งยังลงไปทำงาน ที่ศูนย์ประสานงานที่ท่าอากาศยานดอนเมือง โดยศูนย์นั้นทำหน้าที่ ประสานรับความช่วยเหลือที่จะให้แก่ภาคใต้ และการผ่านพิธีศุลกากร สิ่งของที่จะให้ความช่วยเหลือ และที่ศูนย์ธรรมศาสตร์รังสิตมีหน้าที่ ให้ความช่วยเหลือชาวต่างชาติทางด้านภาษา

ที่ว่า ในมุมเศร้าของภัยพิบัติก็ยังมีเรื่องดีๆ เกิดขึ้น คลื่น สีนามิพาน้ำใจมาจากทุกทิศทุกทาง ไหลมารวมกันน่าจะมากกว่า ขนาดของคลื่นยักษ์เสียอีก ถ้าจะเลือกเล่าเฉพาะของประเทศไทย วารสารสราญรมย์เล่มเดียวคงเล่าไม่หมด แต่พอจะย่อให้ฟังคร่าวๆ ได้ว่าตั้งแต่วันที่เกิดเหตุ มีโทรศัพท์ขอเข้ามาเป็นอาสาสมัครช่วย ด้านภาษาอย่างไม่ขาดสาย ทั้งจากต่างจังหวัดไกลๆ และจากกรุงเทพฯ มีทั้งช่วยบริจาคเงิน สิ่งของ มีชาวต่างชาติขออาสาไปเป็นล่าม ทั้งหมดนี้ทำให้เข้าใจได้ว่าที่จริงแล้ว โลกของเรามีใบเดียว ทุกคนช่วย กันคนละไม้คนละมือ ภัยพิบัติก็ดูเหมือนบรรเทาหลงไปได้

ถ้าจะดยอดความช่วยเหลือผู้ประสบภัยคลื่นยักษ์ จาก

หน่วยงานต่างๆ ข้าราชการชาวต่างชาติ รวมทั้งประชาชนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ ก็พอสรุปได้ดังรายการข้างล่างนี้

- สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงตูลี ได้รวบรวมเงินบริจาคจากข้าราชการ สถานเอกอัครราชทูตฯ จำนวนเงิน 2,000 บาท
- สถานกงสุลใหญ่ ณ นครคูนหมิง ได้ส่งเงินบริจาคซึ่งได้รับจากข้าราชการสถานกงสุลใหญ่ฯ จำนวนเงิน 21,000 บาท อีกทั้งจะรวบรวมเงินบริจาคจากคนไทยในต่างประเทศและชาวต่างชาติต่อไป
- สถานเอกอัครราชทูต ณ อาบูดาบี ได้รวบรวมเงินบริจาคจากข้าราชการ สถานเอกอัครราชทูตฯ และลูกจ้างกับชุมชนชาวไทยในต่างประเทศรวมเป็นเงิน 75,300 บาท
- สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงราบัต ได้ร่วมกันบริจาคเป็นจำนวน 3,000 บาท
- สถานกงสุลใหญ่ ณ นครคูนหมิง ได้รับเงินบริจาค รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 15,100 หยวนโดยนาง Sun Lang Tao ผู้อำนวยการโรงเรียนภาษาต่างประเทศคูนหมิง และนาง Wang Qian เลขาฝ่ายต่างประเทศได้มอบเงินบริจาคจำนวน 5,000 หยวน นาย Wang Kun Hua เจ้าของบริษัทเสื้อผ้า Wangkunhua มอบเงินบริจาคจำนวน 10,000 หยวน และนาย Zeng Guo Fu ลูกจ้างโรงเรียนสอนทำอาหารคูนหมิง ได้มอบเงินจำนวน 100 หยวน
- สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงย่างกุ้ง ได้ร่วมกันบริจาคเงิน จำนวน 17,000 บาท

ส่วนความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ก็มีหลายประเทศ รายการยาวยืด มีทั้งเงิน สิ่งของและความช่วยเหลือด้านอื่นๆ อาทิ การจัดส่งแพทย์ เจ้าหน้าที่ชั้นสูตรพลิกศพ การจัดส่งตู้ container ใสศพ และอื่นๆ ประตามี เราชาวกระทรวงการต่างประเทศขอขอบคุณท่าน

ไว้ ณ ที่นี้ ด้วยความซาบซึ้งในน้ำใจของท่านทุกคน

ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นภาพการดำเนินการของไทยและ กต. ภายหลังภัยพิบัติ จึงขอคัดสุนทรพจน์ของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ปฏิญญาญูเกิด และการลงนามกฎบัตร “ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย” จากชาวสารนิเทศมาให้อ่านแบบไม่ย่อเพื่อจะได้เข้าใจกันอย่างกระจ่างว่า กระทรวงฯ ได้ดำเนินการอะไรไปบ้างมีผลอย่างไร

กว่าบทความชิ้นนี้จะถึงมือท่านผู้อ่าน เหตุการณ์ก็คงคลี่คลายลงไปมากแล้ว หลากๆ คนคงสบายใจขึ้น มีบ้านหลังใหม่และทำใจได้ถึงความสูญเสีย แม้ว่าพวกเราไม่สามารถไล่คลื่นยักษ์ให้กลายเป็นหยดน้ำเค็มๆ ไหลกลับลงทะเลไปหรือหากาว ปูนซีเมนต์ เชือก มาต่อแผ่นดินแยกสองแผ่นกลางทะเลลึกไม่ให้เคลื่อนแยกตัวออกจากกัน แต่สิ่งที่เราทำได้คือการหาทางอยู่ร่วมกับธรรมชาติ พวกเรารวมใจเป็นหนึ่งเดียวหาวิธีเดาใจหยดน้ำฟ้าใสสวย ที่จะรวมตัวเป็นคลื่นลูกเบ้อเร่อเทอเมื่อไร แผ่นดินจะไหวโยกคลอนหนักเบาเท่าไหน หรืออีกนัยหนึ่ง เป็นการสร้างระบบเตือนภัยล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความสูญเสียน้อยที่สุดหรือไม่เกิดเลยในอนาคต

แน่นอนว่า มีการประชุมร่วมกันจะจัดตั้งศูนย์เตือนภัยในภูมิภาค เสมือนเป็นช่องไว้ตีป่าวประกาศ รายละเอียดของความตกลงและการจัดการกับคลื่นยักษ์อยู่ในหน้าถัดไป ขอคัดลงมาแบบไม่ย่อ จะได้เข้าใจกันถนัดๆ ว่า ที่เราประชุมกันไป ได้ผลอะไรมาบ้าง

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

สุนทรพจน์โดย **ฯพณฯ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร** นายกรัฐมนตรี
ในพิธีเปิดการประชุมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยความร่วมมือในภูมิภาค
เกี่ยวกับการจัดการเพื่อเตือนภัยล่วงหน้าจากคลื่นยักษ์
วันที่ 28 มกราคม 2548 ณ จังหวัดภูเก็ต ประเทศไทย

เมื่อ 1 เดือนกับ 2 วันที่ผ่านมา ภัยพิบัติทางธรรมชาติร้ายแรงที่สุดที่เคยเกิดขึ้นได้เกิดขึ้นที่ พื้นที่นี้ และภูมิภาคนี้ วันนี้โลกได้มาประชุมกันเป็นครั้งแรกที่สถานที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ เพื่อประเมินสถานการณ์ และหาทางก้าวไปข้างหน้า

ณ จังหวัดภูเก็ตแห่งนี้ มีผู้เสียชีวิตกว่า 5,000 คน ผู้สูญหายกว่า 3,000 คน และผู้ไร้ที่อยู่อาศัยอีกนับพัน ความสูญเสียอันยิ่งใหญ่โดยคลื่นยักษ์มิได้เลือกสัญชาติ เชื้อชาติ ศาสนา อายุ และเพศ

สิ่งที่เกิดขึ้นที่นี้และจังหวัดข้างเคียงได้นำประชาชนชาวไทยและประชาคมโลกเข้ามาใกล้ชิดกัน

ไม่ห่างจากที่นี้ คณะเจ้าหน้าที่ด้านนิติเวชวิทยาและผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นตัวแทนของน้ำใจและความเห็นอกเห็นใจจากประชาคมระหว่างประเทศ ได้ร่วมกันในความพยายามที่จะเยียวยาบาดแผลที่เกิดจากการสูญเสียครั้งนี้ ความพยายามที่จะช่วยเหลือในทำนองเดียวกันนี้จากทุกมุมโลกก็กำลังเกิดขึ้นในประเทศที่ประสบภัยอื่น ๆ

วันนี้ พวกเรา ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายได้มารวมกัน เพื่อแสดงความรู้สึกร่วมกันต่อความสูญเสีย และเข้ามามีบทบาทสนับสนุน

กระบวนการเยียวยานี้ เราขอแสดงความเสียใจและความเห็นอกเห็นใจอย่างสุดซึ้งต่อครอบครัวของผู้เสียชีวิตกว่า 5,000 รายในประเทศไทย และผู้เสียชีวิตกว่า 280,000 ราย ในประเทศและพื้นที่อื่น ๆ เราจะขอจดจำเหตุการณ์นี้ตลอดไป

เราจะแสดงความอาลัยและการจดจำต่อเหตุการณ์ดังกล่าว ด้วยการสร้างอนุสรณ์สถานแก่ผู้เสียชีวิต ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสม แต่สิ่งนี้อาจสำคัญกว่า คือการให้เกียรติต่อการรำลึกถึงผู้ที่เสียชีวิตจากเหตุการณ์ด้วยการกระทำ ดังนั้นโคกนาฏกรรมครั้งนี้ จำเป็นที่เราจะต้องใช้ความพยายามมากยิ่งขึ้นเพื่อคุ้มครองประชาชนของเราจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ชายฝั่งของเราต้องได้รับการปกป้องและติดตั้งอุปกรณ์เป็นอย่างดีเพื่อสร้างความปลอดภัยให้แก่ชุมชนและประชาชนที่พำนักอาศัยหรือเดินทางมาเยือนภูมิภาคนี้

เราไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับภัยพิบัติที่ร้ายแรงขนาดนี้มาก่อน แต่เราได้แสดงความมุ่งมั่นที่จะรับมือกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะช่วยเหลือผู้ที่ประสบเคราะห์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้และดำเนินการบรรเทาทุกข์นับตั้งแต่วันนั้น ข้าพเจ้าและคณะรัฐมนตรีได้เดินทางไปยังจังหวัดภูเก็ตและพื้นที่ใกล้เคียงโดยไม่หยุดหย่อน เพื่อแก้ไขสถานการณ์จากโคกนาฏกรรมครั้งนี้ แม้แต่เมื่อวานนี้ ข้าพเจ้าก็ได้นำคณะรัฐมนตรีไปยังจังหวัดภูเก็ตเพื่อรับฟังปัญหา และให้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์การฟื้นฟูและบูรณะความเสียหาย รวมทั้งฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม

ความพยายามในการบรรเทาทุกข์ต่าง ๆ ไม่สามารถมาได้ไกลขนาดนี้ หากปราศจากน้ำใจจากประชาชนชาวไทยและความเห็นอกเห็นใจอย่างไม่ปรากฏมาก่อนจากประชาคมระหว่างประเทศ อาสา

สมัครชาวไทยและผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่กันเพื่อหาผู้สูญหาย และดูแลผู้รอดชีวิตโดยไม่เลือกปฏิบัติ ความพยายามอันน่าชื่นชมนี้มีแรงบันดาลใจจากเหตุผลด้านมนุษยธรรมเป็นหลัก

สำหรับผู้ที่ไต่ยื่นมือเข้าช่วยเหลือพวกเรา ไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม ข้าพเจ้าและประชาชนขอแสดงความรู้สึกขอบคุณอย่างซาบซึ้ง ด้วยความช่วยเหลือของพวกท่าน ข้าพเจ้าเชื่อว่าส่วนที่เลวร้ายที่สุดของภัยพิบัติทางธรรมชาติในประเทศไทยได้ผ่านพ้นไปแล้ว

ข้าพเจ้าเชื่อว่าเราได้แก้ไขปัญหาล้วนใหญ่แล้ว ขณะนี้เราได้ทำงานทั้งวันเพื่อที่จะตรวจพิสูจน์ศพทั้งหมดด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สุดเท่าที่มีอยู่ รวมทั้งด้วยความร่วมมือจากตำรวจสากลและผู้เชี่ยวชาญด้านนิติเวชวิทยาชาวต่างชาติ ศพเหล่านั้นได้รับการเก็บไว้ในห้องเย็นและฝังไมโครชิปเพื่อช่วยในการตรวจพิสูจน์ศพ แต่เพื่อให้มีความมั่นใจในความถูกต้องแม่นยำ เราต้องการเวลาเพื่อที่จะตรวจสอบตัวอย่างระมัดระวังเกี่ยวกับข้อมูลก่อนและหลังการเสียชีวิตของศพ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะสามารถส่งศพเหล่านั้นให้แก่ครอบครัวและบุคคลอันเป็นที่รัก ทั้งนี้ ความทุกข์ของบุคคลเหล่านั้นนับว่าเกินที่จะพรรณนาได้ ดังนั้น เราจึงไม่อาจให้เกิดความผิดพลาดได้อีก

ส่วนไทยนั้นเราจะอำนวยความสะดวกทุกวิถีทาง เพื่อทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพในการเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคสำหรับการจัดส่งความช่วยเหลือของสหประชาชาติ รวมทั้งปฏิบัติการด้านมนุษยธรรมของมิตรประเทศเช่นสหรัฐอเมริกา เรายินดีต่อแผนการของสำนักงานประสานความช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม (OCHA) ที่จะจัดตั้งสำนักงานระดับภูมิภาคขึ้นที่ประเทศไทย และหวังว่าสำนักงานฯ

จะมีบทบาทในการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ในภูมิภาคทั้งในปัจจุบันและอนาคต ประเทศไทยต้องการที่จะแสวงหาหนทางการพัฒนาสำนักงานฯ ดังกล่าวในการดำเนินการบรรเทาทุกข์ด้านมนุษยธรรม โดยร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ที่มีส่วนร่วมต่าง ๆ

ท่านผู้มีเกียรติ

สุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ:

โคกนาฏกรรมครั้งนี้ทำให้เราได้เห็นโลกจากแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม เราได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยคุกคามที่เผชิญหน้าอยู่ในปัจจุบัน ทั้งที่เป็นไปตามรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบใหม่ ๆ ทั้งในด้านการทหารและมิใช่การทหาร แต่ในขณะที่เรากำหนดมาตรการเตรียมพร้อมเพื่อสนับสนุนปฏิบัติการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติต่อความขัดแย้งทางทหาร และในขณะที่เราทำทุกวิถีทางที่จะป้องกันประเทศ ประเทศของเราในภูมิภาคนี้ไม่มีแผนการอะไรที่จะจัดการกับการคุกคามต่อความมั่นคงของมนุษย์ที่เกิดจากภัยธรรมชาติ เช่น คลื่นยักษ์ ชุมชนของเราในภูมิภาคไม่มีความพร้อมแต่อย่างใดเลยที่จะป้องกันตนเอง

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ในวันที่ 19 มกราคม นายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติ ได้เรียกร้องให้สหประชาชาติมีมติเกี่ยวกับแผนการเตรียมความพร้อม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานฉุกเฉินของสหประชาชาติในการบรรเทาภัยพิบัติ ให้สามารถปฏิบัติได้ทันทีจากการร้องขอหรือเมื่อมีมติของคณะมนตรีความมั่นคง การดำเนินแผนงานดังกล่าวจะได้รับการสนับสนุนจากศูนย์กลางระดับภูมิภาค ที่จะทำ

หน้าที่เสมือนตัวเชื่อมต่อการปฏิบัติการบรรเทาทุกข์และศูนย์สำรอง วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ไว้ล่วงหน้าเพื่อให้มีความพร้อม ประเทศไทยพร้อมที่จะเสนอตัวเป็นที่ตั้งของศูนย์กลางระดับภูมิภาคเพื่อสนับสนุนแผนการดังกล่าวของสหประชาชาติ

การบรรเทาภัยพิบัติเป็นภารกิจสำคัญที่สหประชาชาติสามารถแสดงบทบาทได้อย่างชัดเจน แต่ยังไม่เพียงแค่นั้น การประชุมผู้นำอาเซียนรอบพิเศษเมื่อต้นเดือนที่ผ่านมาที่กรุงจาการ์ตา รวมทั้งการประชุมที่โกเบ (Kobe Conference) เมื่ออาทิตย์ที่ผ่านมา ได้สะท้อนความห่วงกังวลเช่นเดียวกันและความเห็นเป็นเอกฉันท์ในเรื่องดังกล่าว การประชุมในกรอบสหประชาชาติเกี่ยวกับประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก (Small Island Developing States) ที่หมู่เกาะมอริเชียสเมื่อ 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา รวมทั้งการประชุมเชิงปฏิบัติการอาเซียน-จีนเรื่องระบบป้องกันภัยพิบัติในเอเชียเมื่อสองวันที่ผ่านมานั้น แสดงถึงความรู้สึกร่วมกันในเรื่องนี้ ทุกฝ่ายตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องสร้างความมั่นใจแก่สาธารณชนในการป้องกันภัยพิบัติครั้งใหญ่ในมหาสมุทรอินเดียและในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทุกฝ่ายตระหนักถึงความเร่งด่วนเรื่องการจัดตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้าในภูมิภาคที่มีความเชื่อมโยงของกลไกระดับชาติกับระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับระบบในระดับโลกโดยมีสหประชาชาติเป็นแกนนำ

การลงทุนเพื่อป้องกันคุ้มค่ากว่าใช้เงินจำนวนมากในการเยียวยา จะมีอีกกี่ชีวิตที่จะรอดพ้นจากภัยพิบัติหากเรามีมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพในภูมิภาคของเรา และอีกกี่คืนที่ประชาชนจะต้องอยู่กับความหวาดกลัวจนกว่าจะมีความมั่นใจได้ว่า

มาตรการการป้องกันและการเตรียมการที่พวกเขาสามารถมั่นใจได้ รับการติดตั้งแล้ว

สำหรับข้าพเจ้า ไม่ควรมีชีวิตใดที่จะสูญเสียชีวิตอีกแล้ว และไม่ควรมีแม้แต่วันหนึ่งที่จะผ่านไปโดยเสียเปล่า เราไม่สามารถล่าช้าได้อีกแล้ว ประชาชนของเราต้องได้รับความมั่นใจว่า ชายฝั่งทะเลจะปลอดภัยสำหรับการดำรงชีวิตของพวกเขาและปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว สำหรับข้าพเจ้า พรุ่งนี้ก็เกือบจะสายไปแล้วสำหรับการที่จะเริ่มสร้างระบบเตือนภัยล่วงหน้าที่มีประสิทธิภาพ แต่อย่างที่คุณพูดกันสายเกินไปก็ยิ่งดีกว่าไม่ทำอะไรเลย เนื่องจากภัยพิบัติทางธรรมชาติไม่อาจคาดเดาได้ พวกเราไม่สามารถที่จะเสียเวลาได้อีกต่อไป

ดังนั้นเราไม่สามารถรอได้อีกต่อไป เราจะต้องจัดตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้าที่มีประสิทธิภาพและพร้อมใช้งานได้ทันทีในบริเวณมหาสมุทรอินเดียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เร็วที่สุดเท่าที่สามารถทำได้ ในวันที่ 30 มกราคม 2548 เมื่อการประชุมนี้เสร็จสิ้นลง การสร้างระบบเตือนภัยล่วงหน้าดังกล่าวควรจะเริ่มต้น

การจัดตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้านั้นไม่สามารถพึ่งพาเฉพาะอุปกรณ์และเทคโนโลยีเท่านั้น เราต้องใช้การดำเนินการในภาพรวมซึ่งต้องรวมถึงการสร้างความตื่นตัวและให้ความรู้ ตลอดจนการฝึกอบรมของผู้เชี่ยวชาญและประชาชนทั่วไปโดยเป็นส่วนหนึ่งของระบบนี้ด้วย

แต่การพัฒนากระบวนเตือนภัยล่วงหน้าจากคลื่นยักษ์ต้องเริ่มต้นจากแต่ละประเทศก่อน ระบบเตือนภัยล่วงหน้าของทุกประเทศจะเป็นส่วนบันไดขั้นสำคัญของระบบเตือนภัยระดับภูมิภาคและระดับ

โลก

ในขณะนี้ประเทศไทยได้เริ่มดำเนินขั้นตอนต่างๆ แล้ว จุดตรวจวัดคลื่นยักษ์แห่งแรกตั้งขึ้นที่หมู่เกาะสิมิลันโดยกองทัพเรือ จุดตรวจนี้ติดตั้งอุปกรณ์ตรวจวัดคลื่นและระดับน้ำทะเลรวมทั้งเครื่องรับสัญญาณดาวเทียม และเชื่อมโยงไปยังศูนย์ตรวจสอบแผ่นดินไหวที่จังหวัดเชียงใหม่ในภาคเหนือและที่ต่างๆ การตั้งจุดตรวจวัดดังกล่าวเป็นขั้นตอนแรกของหลาย ๆ ระดับในการพัฒนาระบบเตือนภัยคลื่นยักษ์ระดับชาติที่สมบูรณ์

หากติดตามและเตือนภัยตามแนวชายฝั่งจะได้รับการก่อสร้างขึ้นในอีก 6-12 เดือนข้างหน้า ช่องทางและระบบการสื่อสารที่มีอยู่ในหลายระดับจะต้องได้รับการสร้างขึ้นเพื่อให้มั่นใจว่าการเตือนภัยสามารถกระทำได้ทั่วประเทศเมื่อเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติขึ้นในอนาคต ในระยะยาวเราจะปลูกฝังวัฒนธรรมในการป้องกัน โดยการนำความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติและความรู้เกี่ยวกับการรับมือต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรของโรงเรียนและการฝึกอบรมข้าราชการ สูดท้ายแล้วปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือตัวบุคคลนั่นเอง

เพื่อให้การดำเนินการต่างๆ บรรลุผลสำเร็จ ข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะกรรมการแห่งชาติชุดใหม่ที่มีประสบการณ์ขึ้นเพื่อดูแลเรื่องนี้ รวมทั้งศึกษาและพัฒนาระบบเตือนภัยล่วงหน้าที่เหมาะสม ทุกๆ อย่างจะได้รับการปรับปรุงใหม่ ไม่ว่าจะต้องใช้งบประมาณและหรือความพยายามมากแค่ไหน

ในสองสัปดาห์ที่ผ่านมา ผู้เชี่ยวชาญได้มารวมตัวกันตั้งแต่วิทยาเขตถึงปักกิ่ง เพื่อแสดงความคิดเห็นต่างๆ ที่ดีที่สุดในการพัฒนา

ระบบเตือนภัยล่วงหน้าในภูมิภาค ข้าพเจ้าขอชื่นชมผู้แทนที่ได้เข้าร่วมการประชุมดังกล่าวที่ได้มีข้อริเริ่ม และข้อเสนอแนะในที่ประชุม ซึ่งสะท้อนถึงการตระหนักถึงความเร่งด่วนและความรับผิดชอบร่วมกันในการหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อปกป้องประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแนวชายฝั่งทะเลของมหาสมุทรอินเดีย

การจัดการเพื่อเตือนภัยล่วงหน้าในภูมิภาคที่มีประสิทธิภาพต้องมีพื้นฐานมาจากระบบภายในประเทศทั้งหลายที่เข้มแข็ง และนำไปสู่ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยน รวบรวมข้อมูลและเทคโนโลยีระหว่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ที่สำคัญไม่น้อยกว่ากันคือจะต้องมีศูนย์กลางที่เข้มแข็งคอยรวบรวมและประสานข้อมูลและเทคโนโลยีต่างๆ เหล่านั้นเข้าด้วยกัน เพื่อให้ความมั่นใจว่าการจัดการในภูมิภาคต่อภัยคลื่นยักษ์ในอนาคตจะมีประสิทธิภาพและทันท่วงที ดังนั้น ข้าพเจ้าขอเสนอว่าการจัดการเพื่อเตือนภัยล่วงหน้ากรณีคลื่นยักษ์ในภูมิภาคมหาสมุทรอินเดียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ควรประกอบด้วย

หนึ่ง เครือข่ายศูนย์เตือนภัยภายในประเทศที่มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงกัน

สอง ศูนย์เตือนภัยอนุภูมิภาคจำนวนหนึ่ง ที่สามารถติดต่อประสานงานและเกื้อหนุนระหว่างเขตต่างๆ ในภูมิภาคได้อย่างทั่วถึง

สาม ศูนย์เตือนภัยภูมิภาค ที่สามารถรวบรวมข้อมูลและกิจกรรมการดำเนินงานของระบบภายในประเทศและศูนย์เตือนภัยอนุภูมิภาคที่เข้าร่วม รวมทั้งดูแลทั้งภูมิภาคโดยรวม และ

สี่ การสร้างหุ้นส่วนและประสานงานการจัดการเพื่อเตือนภัยล่วงหน้าโดยศูนย์ในภูมิภาคอื่นและองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ

ศูนย์เตือนภัยภูมิภาคต้องเป็นแกนหลักในการช่วยเหลือ ศูนย์เตือนภัยภายในประเทศในการติดตั้งระบบเทคนิค ส่งเสริม สนับสนุนการฝึกอบรมและเสริมสร้างสมรรถภาพของบุคลากร รวมทั้งรองรับระบบติดตามและระบบสำรองเพื่อการกระจายข้อมูล และการเตือนภัยอย่างมีประสิทธิภาพ

นับเป็นโชคดีที่เราไม่ต้องเริ่มจากไม่มีอะไร หลายประเทศ ได้มีการจัดตั้งศูนย์และระบบเตือนภัยในประเทศแล้ว สามารถปรับปรุง พัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันและรับมือกับภัยคลื่นยักษ์

ในระดับภูมิภาค ได้มีการจัดตั้งศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (The Asian Disaster Preparedness Centre หรือ ADPC) ขึ้นในปี 2529 โดยการริเริ่มและสนับสนุนจาก UNDP และ OCHA ศูนย์ดังกล่าวได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความปลอดภัย และการพัฒนาที่ยั่งยืนในชุมชนโดยการลดระดับความรุนแรงของภัยพิบัติ ในปีที่แล้ว คณะกรรมการผู้ดูแลของ ADPC ได้ตัดสินใจที่จะยกระดับศูนย์ให้มีสถานะเป็นองค์การระหว่างประเทศ เนื่องจากสำนักงาน ADPC ตั้งอยู่ในประเทศไทย คณะรัฐมนตรีไทยจึงได้อนุมัติ สถานะดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยที่ขณะนี้ อยู่ในระหว่างรอ การลงนามกฎบัตรโดยประเทศผู้ก่อตั้ง คือ บังคลาเทศ กัมพูชา จีน เนปาล ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ ศรีลังกา และประเทศไทย

การที่ศูนย์ ADPC ตั้งอยู่ในประเทศไทย ซึ่งมีชายฝั่งตะวันออกหันหน้าสู่ทะเลจีนใต้ ของมหาสมุทรแปซิฟิก และชายฝั่งตะวันตก หันหน้าสู่ทะเลอันดามัน ของมหาสมุทรอินเดีย และการที่ศูนย์ ADPC กำลังจะได้รับการปรับบทบาทเป็นองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งประสบการณ์กว่า 20 ปี ADPC จึงมีความเหมาะสมที่จะได้

รับการคัดเลือกเป็นศูนย์เตือนภัยล่วงหน้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และคาบสมุทรอินเดีย เนื่องจากศูนย์ดังกล่าวจะสามารถ เชื่อมโยงกลไกการเตือนภัยล่วงหน้าในประเทศต่างๆ เข้ากับศูนย์เตือนภัยอนุภูมิภาค เช่น ศูนย์เตือนภัยอนุภูมิภาคในอินเดีย ซึ่งดูแล อ่าวเบงกอลและมหาสมุทรอินเดีย ศูนย์เตือนภัยอนุภูมิภาคของ ASEAN ในอินโดนีเซีย และศูนย์เตือนภัยอนุภูมิภาคชายฝั่งตะวันออก ของแอฟริกา ศูนย์นี้ยังสามารถติดต่อเชื่อมโยงกับศูนย์เตือนภัยคลื่นยักษ์ล่วงหน้าในมหาสมุทรแปซิฟิกซึ่งมีอยู่แล้ว และเชื่อมโยงประสานงานกับองค์กรและหน่วยงานขององค์การสหประชาชาติและองค์การ ระดับภูมิภาคต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

เราต้องมุ่งมั่นก่อตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้าในระดับประเทศ อนุภูมิภาค และภูมิภาค ให้เชื่อมโยงเป็นระบบที่ครอบคลุมทั่วถึงทั้ง โลก โดยที่ ADPC ตั้งอยู่ในประเทศไทยซึ่งอยู่ระหว่างมหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิก จึงจะสามารถเชื่อมโยงและประสานงานอย่าง ใกล้ชิดกับศูนย์เตือนภัยคลื่นยักษ์ล่วงหน้าในมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่ง อยู่ที่ฮาวาย โดยร่วมกันเชื่อมต่อองค์ความรู้และเทคโนโลยีเกี่ยวกับ คลื่นยักษ์และสร้างเครือข่ายในระดับโลก โดยองค์การสหประชาชาติ และองค์กรต่างๆ สามารถเข้ามามีบทบาทร่วมที่สำคัญในการดำเนินงานของศูนย์ ระบบเตือนภัยล่วงหน้าที่จะจัดตั้งขึ้นควรนำมาซึ่งการ แลกเปลี่ยนข้อมูลที่ทันทั่วทั้งที่ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านเทคนิค การระดมความเชี่ยวชาญ และอาจรวมถึงเครื่องมืออุปกรณ์เตือนภัย หากสามารถทำได้

ท่านผู้มีเกียรติ

สุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ

ความคิดริเริ่มต้องได้รับการสนับสนุนจากความมุ่งมั่นทางการเมือง ข้าพเจ้าเชื่อมั่นว่าเรามีความมุ่งมั่นทางการเมือง เพราะนั่นคือเหตุผลที่เรามารวมตัวกันที่ภูเก็ตในวันนี้ นอกจากนี้ความคิดริเริ่มยังต้องการการสนับสนุนทางการเงินและเทคโนโลยี และนั่นคือเหตุผลที่ข้าพเจ้าขอเสนอการจัดตั้งกองทุนเพื่อการจัดการเต็อนภัยล่วงหน้าในมหาสมุทรอินเดียและทะเลจีนใต้ โดยการบริจาคตามความสมัครใจ ในโอกาสแรก

เพื่อแสดงออกถึงความมุ่งมั่นทางการเมืองของพวกเราในการจัดการเต็อนภัยล่วงหน้าในภูมิภาค ข้าพเจ้าขอเรียนว่าประเทศไทยขอบริจาค 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อริเริ่มการจัดตั้งกองทุนนี้ เราหวังว่า UN-ESCAP ซึ่งมีชื่อเสียงและประสบการณ์เป็นที่ยอมรับ และมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงเทพฯ จะมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการกองทุนดังกล่าว ข้าพเจ้าขอใช้โอกาสนี้ เรียกร้องให้นานาประเทศร่วมบริจาคเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งมั่นคงให้กับกองทุนเต็อนภัยล่วงหน้าในการร่วมกันช่วยเหลือป้องกันภัยให้กับประชาชนตามแนวชายฝั่งทะเลของภูมิภาคนี้

ท้ายที่สุด ตัวชีวิตที่สำคัญของความสำเร็จในความพยายามร่วมของพวกเราคือการที่เราสามารถเรียกความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากประชาชนตามชายฝั่งทะเลของภูมิภาคนี้และนักท่องเที่ยวนับล้านๆ คนกลับมา ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลา ดังนั้นเราจึงไม่สามารถที่จะรีรอต่อไป ข้าพเจ้าขอให้พวกเราร่วมมือกันในการกิจที่สำคัญที่จะ

ก่อตั้งระบบเต็อนภัยคลื่นยักษ์ล่วงหน้าที่มีประสิทธิภาพในภูมิภาคนี้ เพื่อฟื้นฟูวิถีการดำรงชีวิต เสริมสร้างความมั่นคงของประชาชนตามแนวชายฝั่งมหาสมุทรอินเดียและในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเสริมสร้างความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวอีกนับล้านคน

ก้าวแรกเป็นก้าวที่สำคัญที่สุดเสมอ ข้าพเจ้าขอให้ทุกท่านประสบความสำเร็จในความพยายามครั้งนี้ ขอขอบคุณ

28 มกราคม 2548

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

ปฏิญญาภูเก็ต การประชุมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยความร่วมมือในภูมิภาค
เกี่ยวกับการจัดการเพื่อเตือนภัยล่วงหน้าในกรณีคลื่นยักษ์

จังหวัดภูเก็ต ประเทศไทย 29 มกราคม 2548

February 2, 2005, 9:49 am

พวกเรารัฐมนตรีและผู้แทนพิเศษจากออสเตรเลีย เบลเยียม บรูไนดารุสซาลาม กัมพูชา แคนาดา จีน เดนมาร์ก ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส สาธารณรัฐเยอรมนี อินเดีย อินโดนีเซีย อิตาลี ญี่ปุ่น เกาหลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย มัลดีฟส์ มอริเชียส โมซัมบิก พม่า เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ ฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐเกาหลี รัสเซีย ซีเชลล์ สิงคโปร์ โชมเลีย แอฟริกาใต้ สเปน ศรีลังกา สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ แทนซาเนีย ไทย ติมอร์-เลสเต สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา และเวียดนาม ลักเซมเบิร์กในฐานะประธาน สหภาพยุโรป และคณะกรรมการยุโรป ได้พบกันเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2548 ตามคำเชิญของรัฐบาลไทย เพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคเกี่ยวกับการจัดการเพื่อเตือนภัยล่วงหน้าในกรณีคลื่นยักษ์สำหรับมหาสมุทรอินเดียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

พวกเราตกลงตามปฏิญญาทางการเมืองดังต่อไปนี้

อาร์มภพ

1. พวกเราสามารถตัวกันหลังจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว และคลื่นยักษ์เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 และแสดงความเสียใจ

อย่างสุดซึ่งต่อความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ที่เกิดขึ้นต่อชีวิตมนุษย์และวิถีชีวิต โศกนาฏกรรมครั้งนี้ไม่เพียงแต่กระทบต่อความมั่นคง และการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศที่ได้รับผลกระทบ แต่ยังเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า ภัยพิบัติทางธรรมชาตินั้นไร้พรมแดน ผลกระทบในระดับโลกของโศกนาฏกรรมครั้งนี้ได้ย้ำถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการกับภัยคุกคามจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

2. พวกเราตระหนักถึงบทบาทนำของประเทศที่ได้รับผลกระทบในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ และบทบาท อันมีค่าของประชาคมระหว่างประเทศและสหประชาชาติในการให้ความช่วยเหลือประเทศและชุมชนที่ได้รับผลกระทบ ตั้งแต่ช่วงระยะของการให้ความช่วยเหลือเร่งด่วนไปจนถึงการบูรณะฟื้นฟู พวกเราขอย้ำความจำเป็นที่จะดำรงความพยายามนี้ไว้ต่อไป

3. พวกเราชื่นชมคำกล่าวเปิดการประชุมของนายกรัฐมนตรีของไทย และถ้อยแถลงของผู้ประสานงานพิเศษ แห่งสหประชาชาติ สำหรับความช่วยเหลือทางมนุษยธรรมต่อชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์คลื่นยักษ์ ในฐานะผู้แทนของเลขาธิการสหประชาชาติ พวกเรายังได้ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมที่มีคุณค่าของเจ้าหน้าที่อาวุโสจากองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) และคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลด้านสมุทรศาสตร์ (IOC) โครงการเพื่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) โครงการเพื่อสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) องค์การอุตุนิยมวิทยาของโลก (WMO) สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) สำนักงานเพื่อความร่วมมือด้านกิจการมนุษยธรรม (UNOCHA) สำนักเลขาธิการระหว่างองค์การด้านยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศเพื่อการ

ลดภัยพิบัติ (UNISDR) ศูนย์ข้อมูลระหว่างประเทศเกี่ยวกับคลื่นยักษ์ (ITIC) และศูนย์เตือนภัยคลื่นยักษ์สำหรับแปซิฟิก (PWTC) เลขาธิการบริหารคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (ESCAP) เลขาธิการสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ผู้แทนธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) และธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งอิสลาม (IDB) และผู้อำนวยการใหญ่ศูนย์เตรียมความพร้อมสำหรับภัยพิบัติแห่งเอเชีย (ADPC) ซึ่งเข้าร่วมการประชุม พวกเรายังชื่นชมเอกสารแนวคิดซึ่งจัดเตรียมโดยประเทศไทยสำหรับการประชุมระดับรัฐมนตรี ณ จังหวัดภูเก็ต

4. พวกเราย้ำถึงความจำเป็นในการลงทุนเพื่อเตรียมความพร้อม โดยเฉพาะการเตือนภัยล่วงหน้า เพื่อลดความสูญเสียจากภัยพิบัติในลักษณะที่คล้ายคลึงกันในอนาคต การลงทุนเพื่อการลดภัยอันตรายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งสามารถประสบผลสำเร็จได้ดีที่สุดโดยผ่านความพยายามที่เข้มแข็งในระดับประเทศ ควบคู่กับการสนับสนุนผ่านความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนระหว่างประเทศ อันจะเป็นการสนับสนุนให้ประเทศต่าง ๆ สามารถบรรลุเป้าหมายระหว่างประเทศด้านการพัฒนา รวมทั้งที่ปรากฏในปฏิญญาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Declaration) และวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์มอริเชียสเพื่อปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก ในส่วนของแนวทางที่สมบูรณ์เพื่อลดและจัดการกับภัยพิบัตินั้น พวกเราตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องแสวงหาแนวทางและวิธีการที่จะเพิ่มพูนประสิทธิภาพของการปฏิบัติการร่วมกัน รวมทั้งผ่านการพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะมีระบบเตรียมการป้องกันทั้งใน

ระดับภูมิภาคและ ระดับโลก

5. พวกเราได้รับแรงบันดาลใจจากความมุ่งมั่นของการประชุมระดับผู้นำอาเซียนวาระพิเศษว่าด้วยภายหลัง เหตุการณ์แผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์ เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2548 ณ กรุงจาการ์ตา เกี่ยวกับการจัดตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้า สำหรับภูมิภาค พวกเรายินดีต่อบทบาทนำของอาเซียน รวมถึงการเสนอปฏิญญาว่าด้วยการเสริมสร้าง การให้ความช่วยเหลือเร่งด่วน การฟื้นฟู การบูรณะ และการป้องกัน ภายหลังจากภัยพิบัติคลื่นยักษ์ในมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ ครั้งที่ 59 เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2548 ได้ให้การรับรองโดยฉันทามติ พวกเราตระหนักถึงการหารือเกี่ยวกับการเตือนภัยคลื่นยักษ์ล่วงหน้าในการประชุมสหประชาชาติเพื่อทบทวนแนวทางการดำเนินการของแผนปฏิบัติการบาร์เบโดสเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก (SIDS) เมื่อวันที่ 10-14 มกราคม 2548 ณ ประเทศมอริเชียส และการประชุมระดับโลกว่าด้วยการลดภัยพิบัติ (WCDR) เมื่อวันที่ 18-22 มกราคม 2548 ณ เมืองโกเบ และการประชุมเชิงปฏิบัติการอาเซียน-จีน ว่าด้วยการเตือนภัยคลื่นยักษ์ เมื่อวันที่ 25-26 มกราคม 2548 ณ กรุงปักกิ่ง

6. พวกเรายินดีต่อการหารือและข้อสรุปของการประชุมพิเศษว่าด้วยภัยพิบัติคลื่นยักษ์ในมหาสมุทรอินเดีย ในการประชุม WCDR และรับทราบข้อเสนอต่างๆ สำหรับการจัดตั้งระบบเตือนภัยคลื่นยักษ์ในมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งแต่ละประเทศได้ประกาศไว้ พวกเราขอย้ำว่า ระบบเตือนภัยล่วงหน้าในภูมิภาคควรสอดคล้องกับสภาพการณ์ และความต้องการเฉพาะของประเทศที่เกี่ยวข้อง

7. พวกเราตระหนักถึงความจำเป็นของการเสริมสร้างขีดความสามารถในระดับประเทศและระดับภูมิภาค เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชนในการป้องกันภัยคลื่นยักษ์ ดังนั้น ระบบเตือนภัยล่วงหน้าที่มีประสิทธิภาพ ควรมีองค์ประกอบคือ การประเมินความเสี่ยง การติดตามภัย การพยากรณ์ และการจัดรูปแบบการเตือนภัย การเผยแพร่และการสื่อสารข้อมูลการเตือนภัย รวมทั้งความรู้และการเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติการณ์ ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นต้องมีทั้งเทคโนโลยีและโครงสร้างสนับสนุนพื้นฐานที่เพียงพอที่สามารถสร้างการตระหนักรู้ การแบ่งปันข้อมูลและความรู้ ตลอดจนการฝึกอบรม การเสริมสร้างขีดความสามารถซึ่งครอบคลุม ถึงการให้การสนับสนุนด้านเทคนิค เพื่อให้ประเทศและชุมชนสามารถรับและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้ ซึ่งจำเป็นต้องมีการดำเนินการในระดับต่างๆ และอาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างสถาบันด้านเทคนิค องค์การของรัฐ ภาคประชาสังคม และชุมชนท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การเตือนภัยที่ครอบคลุมรอบด้านจะเริ่มตั้งแต่การป้องกัน การบรรเทา และการตอบสนองในกรณีเกิดภัยพิบัติ ขณะเดียวกันระบบการเตือนภัยล่วงหน้ากรณีคลื่นยักษ์ ควรได้รับการเชื่อมโยงเข้ากับระบบเตือนภัยที่มีอยู่ เพื่อส่งเสริมการเตือนภัยแบบหลายมิติ และผนวกเข้ากับแผนพัฒนาประเทศเพื่อดำเนินการต่อไป

8. พวกเราขอประกาศเจตจำนงทางการเมืองที่จะไม่ยอมให้โศกนาฏกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นอีก และมุ่งมั่นในการจัดตั้งระบบการจัดการเตือนภัยล่วงหน้าที่มีประสิทธิภาพและอย่างทันท่วงทีทั่วทั้งมหาสมุทรอินเดียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยเร็ว

9. พวกเราตกลงที่จะดำเนินการเพื่อนำไปสู่การจัดตั้งระบบ

การเตือนภัยล่วงหน้าสำหรับภูมิภาค และย้ำความจำเป็นที่จะต้องเริ่มดำเนินการโดยทันที พวกเราตระหนักดีว่า การเชื่อมโยงกลไกระดับประเทศเข้ากับกลไกในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาคจะเป็นการช่วยสนับสนุนกลไกในระดับโลก ซึ่งสหประชาชาติควรมีบทบาทหลัก พวกเราตระหนักดี ถึงประสบการณ์และความเชี่ยวชาญอันยาวนานในภูมิภาคแปซิฟิกผ่านระบบการเตือนภัยคลื่นยักษ์ระหว่างประเทศ ในแปซิฟิก (ITSU) ซึ่งประสานงานโดยคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลด้านสมุทรศาสตร์ (IOC) ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) รวมทั้งการดำเนินงานของ Global Earth Observation System of Systems (GEOSS) ภายใต้ Intergovernmental Group on Earth Observations รวมทั้ง The Tropical Cyclone Centre of Reunion Island และ European Meteorological Satellite (METEOSAT)

10. เพื่อบรรลุเป้าหมายนี้ พวกเราตัดสินใจที่จะดำเนินการตามขั้นตอนซึ่งสามารถปฏิบัติได้ในขณะนี้ เพื่อ เสริมสร้างขีดความสามารถในการเตือนภัยล่วงหน้าภายในมหาสมุทรอินเดียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พวกเราเห็นพ้องที่จะร่วมมือเพื่อจัดตั้งการเตรียมการเพื่อเตือนภัยล่วงหน้าเฉพาะกิจ และยกระดับระบบเตือนภัยล่วงหน้าระดับประเทศ พร้อมกับการมุ่งสู่ระบบความร่วมมือในระดับภูมิภาค พวกเรายินดีรับการเสนอ ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และให้ความช่วยเหลือทางการเงินและเทคนิคจากนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศที่สนับสนุนกิจกรรมการเสริมสร้างขีดความสามารถในกระบวนการนี้

11. พวกเราตัดสินใจที่จะพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูล

ข่าวสารเกี่ยวกับการเตือนภัยล่วงหน้าระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และศูนย์ระดับชาติต่าง ๆ ที่มีอยู่ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการขยายความร่วมมือทั้งในระดับภูมิภาคและระดับประเทศเกี่ยวกับระบบเตือนภัยล่วงหน้ากรณีคลื่นยักษ์ พวกเราสนับสนุนให้มีการขยายเครือข่ายระหว่างหน่วยงานหลักต่าง ๆ ของเรา รวมทั้งผ่านเวทีระดับภูมิภาค เช่นคณะกรรมการประจำอาเซียน ว่าด้วยการจัดการด้านภัยพิบัติ (ACDM) และคณะกรรมการมหาสมุทรอินเดีย เพื่อยกระดับองค์ความรู้ และขีดความสามารถ รวมทั้งร่วมแบ่งปันการดำเนินการที่เป็นประโยชน์

12. พวกเรามุ่งมั่นที่จะกำหนดเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินการที่สำคัญในการวางรากฐานสำหรับการจัดตั้งระบบการเตือนภัยล่วงหน้าในกรณีคลื่นยักษ์ในภูมิภาคภายในกรอบเวลาไม่เกินกลางปี 2549 ระบบที่จะได้รับการพัฒนาต่อไปควรมีความครอบคลุมและส่งเสริมยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศในการพัฒนาระบบการเตือนภัยล่วงหน้าในระดับโลก รวมถึงในส่วนที่คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลด้านสมุทรศาสตร์ (IOC) ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) และสำนักเลขาธิการระหว่างองค์กรด้านยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศเพื่อการลดภัยพิบัติ (UNISDR) กำลังดำเนินการอยู่ ระบบดังกล่าวควรประกอบด้วยยุทธศาสตร์เพื่อลดความเสี่ยงและหลีกเลี่ยงภัยพิบัติ โดยเสริมสร้างขีดความสามารถของกลไกที่มีอยู่เท่าที่ จะสามารถกระทำได้นอกจากนี้ แนวทางการดำเนินการของระบบควรครอบคลุมถึงภัยพิบัติอื่น ๆ ด้วย

13. พวกเราตกลงที่จะพัฒนาการจัดตั้งระบบการเตือนภัย

ดังกล่าว โดยควรมีการจัดประชุมในระดับผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความต้องการของแต่ละประเทศ โดยการสนับสนุนจากสถาบันและองค์การในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ และจากรัฐบาลต่างๆ ตามความเหมาะสม กิจกรรมดังกล่าวควรเน้นเรื่องการระบุถึงความแตกต่างในด้านความพร้อมในปัจจุบัน รวมถึงข้อพิจารณาด้านเทคนิค เพื่อจะได้มีเทคโนโลยีและรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการตรวจสอบ การวิเคราะห์ และการกระจายข้อมูลการเตือนภัยล่วงหน้า รวมทั้งมาตรการสนับสนุนเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของการเตือนภัยล่วงหน้า และควรพิจารณาถึงวิธีการเสริมสร้างศักยภาพของสถาบันของระดับชาติ และภูมิภาคผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศและความเป็นหุ้นส่วน โดยควรให้ความสำคัญต่อวิธีและแนวทางการเสริมสร้างโครงสร้างสนับสนุนพื้นฐาน โดยเฉพาะด้านการศึกษา การส่งเสริมองค์ความรู้ ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนร่วมของชุมชนต่าง ๆ ทั้งในภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเพื่อสร้างความตระหนักในเรื่องภัยพิบัติ การเตรียมความพร้อม และการเตรียมการป้องกัน ข้อพิจารณาเหล่านี้ควรคำนึงถึงการประชุมประสานงานระดับภูมิภาคครั้งที่ 1 ซึ่งคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลด้านสมุทรศาสตร์ (IOC) ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) จะจัดขึ้น ณ กรุงปารีส ระหว่างวันที่ 3-8 มีนาคม 2548

14. พวกเราตระหนักถึงบทบาทที่สำคัญของกลไกระดับประเทศและระดับภูมิภาค และตกลงที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกเหล่านี้ ในการนี้ พวกเรายอมรับเป้าประสงค์และความพร้อมของศูนย์เตรียมความพร้อมสำหรับภัยพิบัติแห่งเอเชีย (ADPC) ซึ่งมีประสบการณ์ยาวนานในฐานะเป็นศูนย์ที่มีศักยภาพและมีสถานะ

เป็นองค์ระหว่างประเทศ ซึ่งจะพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง โดยรวมถึงการเสริมสร้างขีดความสามารถทางเทคโนโลยีเพิ่มเติม เพื่อเป็นศูนย์เตือนภัยภูมิภาคหรือศูนย์กลางสำหรับการจัดตั้งระบบเครือข่ายเตือนภัยคลื่นยักษ์ล่วงหน้าในภูมิภาค โดยจะทำงานร่วมกับกลไกที่เกี่ยวข้องต่างๆ ที่มีอยู่ทั้งในระดับประเทศ/ภูมิภาค และระหว่างประเทศ อาทิ ศูนย์ข้อมูลธรณีพิบัติภัยของอาเซียน (AEIC) ศูนย์อุตุนิยมพิเศษของอาเซียน (ASMC) และศูนย์ลดภัยพิบัติของเอเชีย (ADRC) และ Indian Ocean Global Ocean Observing System (IOGOSS) การดำเนินดังกล่าวจะได้รับการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ระหว่างประเทศ ซึ่งมีคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลด้านสมุทรศาสตร์ (IOC) ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เป็นผู้ประสานงาน

15. พวกเราให้คำมั่นว่าจะระดมงบประมาณและความเชี่ยวชาญทางเทคนิคเพื่อแนวคิดริเริ่มดังกล่าว โดยพวกเรายินดีต่อการจัดตั้งกองทุนตามความสมัครใจสำหรับการจัดตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้าคลื่นยักษ์ ในมหาสมุทรอินเดียและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อให้มีเงินทุนที่เพียงพอสำหรับการเสริมสร้างขีดความสามารถของกลไกระดับประเทศและภูมิภาค กองทุนนี้จะดำเนินการบนพื้นฐานของความมีประสิทธิภาพ ความยืดหยุ่น และความยั่งยืน โดยมี ESCAP เป็นผู้บริหารกองทุน พวกเรายินดีต่อคำมั่นของไทยที่จะมอบเงินจำนวน 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อจัดตั้งกองทุนดังกล่าว พวกเราขอเชิญให้ทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล องค์การระหว่างประเทศ และบริษัท ร่วมกันสนับสนุนข้อริเริ่มเหล่านี้ รวมทั้งสนับสนุนกองทุนนี้

16. พวกเราแสดงความหวังว่า เมื่อคำนึงถึงการที่ความ

เสี่ยงจากภัยธรรมชาติมีผลกระทบในระดับโลก ดังนั้น ระบบการเตือนภัยและการตอบสนองต่อความเสี่ยงดังกล่าว จึงควรจะถูกอยู่ภายใต้กรอบของสหประชาชาติ พวกเราเรียกร้องให้องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ให้เริ่มศึกษาวิธีการและการดำเนินการเพื่อบรรลุแนวทางนี้ รวมทั้งช่วยให้ประเทศกำลังพัฒนาสามารถเข้าถึงแนวทางดังกล่าว

17. พวกเรามุ่งมั่นที่จะให้มีการติดตามผลที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับข้อริเริ่มอื่นๆ รวมถึง การประชุมระหว่างประเทศภายใต้คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลด้านสมุทรศาสตร์ (IOC) ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) และองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ และ GEOSS พวกเราเห็นชอบที่จะจัดตั้งกลุ่มประสานงานเพื่อเป็นกลไกสานต่อผลการประชุม และเพื่อนำเสนอแนวทางปฏิบัติต่อไป กลุ่มประสานงานดังกล่าวควรที่จะจัดประชุมครั้งแรกโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และควรที่จะมีการจัดการประชุมพิจารณาทบทวนผลการประชุมระดับรัฐมนตรีในครั้งนี้อยู่ใน 1 ปีในภูมิภาค

18. พวกเราขอแสดงความชื่นชมต่อการตอบสนองที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่งของรัฐบาลไทยต่อเหตุการณ์ คลื่นยักษ์ในวันที่ 26 ธันวาคม 2547 พวกเรายินดีต่อภาวะความเป็นผู้นำของนายกรัฐมนตรีและรัฐบาลไทย ในการจัดการประชุมที่ภูเก็ตในครั้งนี้ และต่อการส่งเสริมการจัดตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้าสำหรับคลื่นยักษ์ของภูมิภาคที่มีประสิทธิภาพ

2 กุมภาพันธ์ 2548

การลงนามกฎบัตร “ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย”

February 25, 2005, 4:59 pm

ในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2548 ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจะเป็นผู้แทนรัฐบาลไทยร่วมลงนามกฎบัตร “ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย” (Charter of the Asia Disaster Preparedness Center - ADPC) กับผู้แทนสมาชิก ADPC ซึ่งได้มีหนังสือแสดงความประสงค์ที่จะเป็นสมาชิกก่อตั้งของ ADPC และเมื่อประเทศสมาชิกที่ได้ร่วมลงนามได้ให้สัตยาบันกฎบัตรดังกล่าวแล้วจะทำให้ ADPC มีสถานะเป็นองค์การระหว่างประเทศ

ADPC เป็นศูนย์ระดับภูมิภาคด้านการบรรเทาภัยพิบัติเพื่อชุมชน ตั้งขึ้นในปี 2529 ภายใต้สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) โดยภารกิจริเริ่มและผลักดันขององค์การบรรเทาภัยพิบัติแห่งสหประชาชาติ (United Nations Disaster Relief Organization - UNDR0) ซึ่งปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นสำนักประสานงานกิจการด้านมนุษยธรรม (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs - OCHA) การดำเนินงานของ ADPC ได้รับการสนับสนุนจาก โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme - UNDP) และประเทศต่างๆ อาทิ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และออสเตรเลีย เพื่อฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติ รวมทั้งให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือทางวิชาการในการเตรียมความพร้อมของชุมชนเพื่อเผชิญและจัดการกับภัยพิบัติ โดยมุ่งเน้นด้านการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ ในช่วงระหว่างปี 2529 - 2542

เกิดภัยพิบัติขึ้นบ่อยครั้งและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในเอเชีย จนถือได้ว่าเป็นภูมิภาคที่ประสบภัยพิบัติมากที่สุดในโลก ทำให้ภารกิจของ ADPC เพิ่มมากขึ้น จึงได้แยกตัวออกมาเป็นอิสระจาก AIT ในเดือนมิถุนายน 2542 เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติภารกิจ จึงได้จดทะเบียนจัดตั้งเป็นมูลนิธิศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย มีสมาชิกกว่า 30 ประเทศ และมีคณะกรรมการบริหาร (Board of Trustees) ประกอบด้วยผู้แทนประเทศสมาชิก 11 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย เดนมาร์ก สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน อินเดีย บังกลาเทศ ปากีสถาน ศรีลังกา และเวียดนาม รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติอีก 11 คน โดยมี น.พ.ดร.กระแสด ชนะวงศ์ เป็นประธานคณะกรรมการฯ และ ดร.สุวิทย์ ยอดมณี เป็นผู้อำนวยการบริหาร (Executive Director) และเลขานุการคณะกรรมการฯ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ADPC ได้สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ ในด้านการบรรเทาภัยพิบัติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในกรอบของคณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission - MRC) และในภูมิภาคเอเชียใต้ โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อคิดเห็น และประสบการณ์ระหว่างกันเพื่อนำมาปรับใช้กับงานด้านการบรรเทาภัยพิบัติของแต่ละประเทศ ตัวอย่างเช่น ADPC ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการประสานความร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในประเทศไทยกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2546 ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติ การจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยความร่วมมือจากชุมชน การฝึกอบรมและให้ความรู้

เกี่ยวกับภัยจากทุ่นระเบิดสังหารบุคคล และการเตรียมความพร้อม เพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัยของอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

การที่ ADPC มิได้มีสถานะเป็นองค์การระหว่างประเทศทำให้มีข้อจำกัดในการขอรับความสนับสนุนทางการเงิน กอปรกับการที่ ADPC ได้ขยายขอบเขตงานและภารกิจเพิ่มขึ้น จึงประสงค์จะขอเปลี่ยนสถานะเป็นองค์การระหว่างประเทศ โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งในประเทศไทย ทั้งนี้ ในส่วนของประเทศไทย คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2548 เห็นชอบกับร่างกฎบัตรของ ADPC ในการจัดตั้งเป็นองค์การระหว่างประเทศ และได้มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในนามรัฐบาลไทย เป็นผู้ลงนามในกฎบัตรฯ เข้าร่วมเป็นหนึ่งในสมาชิกก่อตั้งสำหรับการดำเนินการขั้นต่อไป หลังจากที่ถูกบัตร ADPC มีผลบังคับใช้ คือการจัดทำร่างความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับ ADPC (Host Country Agreement) เกี่ยวกับการจัดตั้งสำนักงานใหญ่ ADPC ในประเทศไทย โดย ADPC จะได้รับความคุ้มครองและเอกสิทธิ์ต่างๆ เปรียบเสมือนกับองค์การระหว่างประเทศในระดับเดียวกันทั้งนี้ รัฐบาลไทยจะให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ต่อการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของ ADPC ในการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ให้เป็นศูนย์กลางประสานการเชื่อมโยงระบบเตือนภัยสึนามิล่วงหน้ากับศูนย์ระดับประเทศและระดับอนุภูมิภาคต่างๆ ที่อยู่รอบมหาสมุทรอินเดีย ภายใต้กรอบแผนงานของ ADPC ที่วางไว้ โดย

- การจัดตั้งและพัฒนาศูนย์ฯ เพื่อให้ประเทศสมาชิกแสวงหาความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อการจัดตั้งระบบป้องกันภัยพิบัติที่มีความสอดคล้องกันเป็นระบบเดียวกัน และร่วมกันแสวงหาเทคโนโลยี เพื่อให้การทำงานมีความสอดคล้องและมีประสิทธิภาพ

- สร้างขีดความสามารถและให้ความช่วยเหลือศูนย์เตือนภัยระดับชาติของประเทศสมาชิก

- ประสานและเชื่อมโยงกับระบบและศูนย์เตือนภัยอื่นๆ ทั้งในมหาสมุทรอินเดียและทั่วโลกในทุกระดับ

- จัดการฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญ และจัดการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่ประเทศต่างๆ

- พัฒนาให้เป็นศูนย์ข้อมูลสำหรับกิจกรรมการเตรียมความพร้อมและการบรรเทาภัยพิบัติสึนามิ

- ส่งเสริมการจัดตั้งระบบฟื้นฟูและช่วยเหลือผู้ประสบภัย

- การระดมเงินบริจาคเพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ฯ

นอกจากนี้ ในการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์กลางประสานงานการเตือนภัยล่วงหน้าในระดับภูมิภาคในมหาสมุทรอินเดียและแปซิฟิกนี้ นายกรัฐมนตรีไทยได้ประกาศบริจาคเงินจำนวน 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อเป็นกองทุนเริ่มต้นในการจัดตั้งกองทุน Voluntary Trust Fund เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้สามารถบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกองทุนดังกล่าวจะอยู่ภายใต้การบริหารจัดการของคณะกรรมการสิทธิการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (Economic and Social Commission for Asia and the Pacific - UNESCAP) และเป็นกองทุนเปิดที่ประเทศสมาชิกสามารถบริจาคเข้าร่วมกองทุนได้ตามความสมัครใจ

25 กุมภาพันธ์ 2548

จดหมายผู้ฟังบริจาคเงินและจดหมายชาวต่างชาติขอบคุณไทย

สถานีวิทยุสราญรมย์รู้สึกประทับใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้ฟังของ สถานีซึ่งอยู่ไกลถึงเวียดนาม ส่งไปรษณียบัตรข้ามพ้าม้ามาแสดงความ เสียใจกับผู้ประสบภัย พร้อมกับบริจาคเงิน 1,000 บาท ทางสถานีฯ ขอเรียนว่า ได้นำเงินของท่านส่งไปภาคใต้เรียบร้อยแล้ว

สถานีฯ ขอขอบคุณในน้ำใจของท่านครั้งนี้ และขอให้ผล บุญส่งให้ท่านเจริญด้วยลาภ ยศ สรรเสริญ ปราศจากภยันตรายทั้ง ปวงเทอญ

ท้ายนี้ ขอขอบคุณจดหมายและไปรษณียบัตรอีกหลายฉบับ ของชาวต่างชาติ ที่ส่งกำลังใจให้ผู้ประสบภัย ขอให้มีความสุข ความ เจริญพัดกลับไปหาท่านเช่นกัน

จ. เมืองจ. พัดถึง วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2543

เขียน มลฉนิราชประชาชนคณะที่

ผมมีชื่อไทยว่า เกลิมชัย อำนวยวิระ

และมีชื่อเวียดนามว่า NGUYỄN VĂN TIẾN แซ่จั้น จัน เตียบ

ผม เป็นลูกครึ่ง พ่อผมเป็นทหารบก แม่ผมเป็นคนไทย ผมจากเมืองไทย มา 40 ปี แล้ว

ปัจจุบัน ผมเป็นหัวหน้าของ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ ที่เวียดนาม หรือเรียก กัณฑ์ บริษัท CP VIETNAM ผมทำงานอยู่ที่ลำซา จังหวัด ชเวียง มีพื้นที่ ทั่วตอนกลาง

ผม ได้ทราบข่าวเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว และ เกิดคลื่นยักษ์อยู่ที่ 6 จังหวัดภาคใต้ อยู่ทางฝั่งทะเลอันดามัน ทำให้เกิดความเสียหายต่อคนบ้านคนและ และทรัพย์สิน เป็นอย่างมาก

ผม ขอร่วมบริจาค จำนวนเงิน 1,000 บาท (หนึ่งพัน) ที่จะส่งเงินนี้ให้เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่

ผมขอใช้พินัยกรรมที่ไว้ที่ประเทศไทยด้วย หวังว่า พี่พี่ พี่น้องได้ เห็น

ผมขอเชิญญาติของสหภาพไป ส่งไปดี สุจริต

ด้วยคุณธรรมใจ
Tien
เกลิมชัย อำนวยวิระ

นักศึกษาชาวสวิสขอบคุณประชาชนชาวไทยและรัฐบาลไทย

January 1, 2005, 6:49 pm

เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2547 กระทรวงการต่างประเทศได้รับแจ้งจากสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบิร์น ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ว่า นาย Jan Eckmann นักศึกษาชาวสวิส ได้ขอเข้าพบนายประดาป พิบูลสงคราม ออท. ประจำ สอท. ณ กรุงเบิร์น เพื่อยื่นหนังสือขอบคุณประชาชน และรัฐบาลไทยในความช่วยเหลือโมตรีจิต และการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ในขณะที่เกิดเหตุธรณีพิบัติ ซึ่งทำให้ตนและครอบครัวสามารถเดินทางกลับมาสวิตเซอร์แลนด์ได้อย่างปลอดภัย มีสารระพอสรูปได้ดังนี้

1. นาย Eckmann แจ้งว่า ตนได้เดินทางไปท่องเที่ยวในภาคใต้ของประเทศไทย พร้อมกับมารดา คู่ฝาแฝด และน้องชาย โดยในวันที่เกิดเหตุ (26 ธ.ค. 2547) ตนได้แยกไปเที่ยวภูเก็ท ขณะที่ครอบครัวพำนักอยู่โรงแรมลาภูน้ำบึช ริมชายหาดบริเวณเขาหลัก จ.พังงา และในเวลาประมาณ 10.00 น. ตนเห็นคลื่นยักษ์ซัดขึ้นฝั่ง ภูเก็ท มีผู้บาดเจ็บและล้มตายจำนวนมาก จึงได้จ้างแท็กซี่เดินทางกลับไปหาครอบครัวที่เขาหลักโดยทันที (แท็กซี่ไม่ยอมรับค่าจ้าง) เมื่อไปถึงได้เห็นผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมากกว่าที่ภูเก็ท โรงแรมที่พักของตนถูกทำลายอย่างสิ้นเชิง และตนได้พบมารดา คู่ฝาแฝด และน้องชายของตนปลอดภัยบนชายหาด อยู่ในระหว่างช่วยเหลือผู้บาดเจ็บมากมายบนชายหาด ภายหลังจึงทราบว่าในขณะที่รับประทานอาหารเช้า มารดาและน้องชายของตนเห็นคลื่นยักษ์พัดเข้าฝั่ง จึงพากันวิ่งขึ้นเขาข้างหลังโรงแรมโดยทันที จึงรอดชีวิต

2. หลังจากที่ชาวบ้านให้ความช่วยเหลือบริจาคเสื้อผ้า ตนและครอบครัวได้เดินทางไปสุราษฎร์ธานีและค้างหนึ่งคืน รอขึ้นเครื่องบินกลับกรุงเทพฯ ก่อนออกเดินทางโดยสารการบินไทยเมื่อกลางดึกของวันที่ 28 ธ.ค. 2547 กลับสวิตเซอร์แลนด์

ตนและครอบครัวได้รับการอำนวยความสะดวกอย่างดีที่สนามบินทั้งสองแห่ง นอกจากนี้ รัฐบาลไทยได้จัดรถรับส่ง ที่พักพร้อมอาหาร โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายแต่อย่างใดตลอดทั้ง 2 วันและอำนวยความสะดวกเรื่องยกเว้นเอกสารเดินทาง ช่วยเหลือค่าบัตรโดยสารเครื่องบินและภาษีสนามบินด้วย ตนและครอบครัวมีความประทับใจในการอำนวยความสะดวกดังกล่าว เพราะเป็นการช่วยเหลือนักท่องเที่ยวตกทุกข์ได้ยากอย่างมีประสิทธิภาพ และเต็มไปด้วยโมตรีจิตของผู้ที่เกี่ยวข้อง นับเป็นเรื่องพิเศษที่นักท่องเที่ยวไม่น่าจะได้รับจากที่ใด นอกจากประชาชนไทยและประเทศไทย

3. เมื่อเดินทางถึงสวิตเซอร์แลนด์ ตนจึงนำหนังสือขอบคุณในนามของครอบครัว Eckmann ส่งให้ สอท.เป็นการขอบคุณประชาชน และรัฐบาลไทย ที่ให้ความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือแก่ผู้อื่นที่เกิดขึ้นจากจิตใจโดยธรรมชาติ ไม่มีการเสแสร้ง โดยพร้อมที่จะเสนอให้ความช่วยเหลือคนต่างชาติ ถึงแม้ว่าคนเหล่านั้นได้รับความเสียหายจากเหตุธรณีพิบัติอย่างรุนแรงเช่นกัน

ตนเห็นว่า เรื่องภัยพิบัติเช่นนี้ไม่ควรโทษมาตรการเตือนภัยเสียทีเดียว เนื่องจากเป็นเหตุเหนือธรรมชาติ และไม่เคยเกิดขึ้นมานาน หากสถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติ ตนและครอบครัวพร้อมจะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวประเทศไทย ซึ่งมีความงดงามพร้อมทั้งทิวทัศน์และจิตใจของคนไทยต่อไป

ทั้งนี้ ครอบครัว Eckmann ได้ให้สัมภาษณ์ในรายการข่าวประจำวัน 10 Vor 10 (10 to 10) ของสถานีโทรทัศน์ SF 1 ซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์ภาษาเยอรมันที่มีชื่อเสียงของสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อวันที่ 30 ธ.ค. 2547 ด้วย

1 มกราคม 2548

ชาวแคนาดาส่งจดหมายถึงรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการต่างประเทศ แสดงความขอบคุณคนไทยที่มีน้ำใจ
ช่วยเหลือภายหลังประสบภัยคลื่นยักษ์สึนามิ

February 25, 2005, 7:34 pm

ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้รับจดหมายจากนางสาว Gilles R. Chenier (Chu Cheng Fu) อยู่บ้านเลขที่ 36, 3rd Avenue, Ottawa, ON, K1S 2J8, Canada ลงวันที่ 31 มกราคม ค.ศ.2005 แจ้งว่าตนเขียนจดหมายฉบับนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความขอบคุณอย่างสุดซึ้งต่อกระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง Aleena Group โรงแรมสยาม โรงเรียนนานาชาติดัลลิส และบริษัทการบินไทย ที่มีน้ำใจให้ความช่วยเหลือต่างๆ แก่ตนภายหลังประสบเหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิ ที่หาดกมลา จังหวัดภูเก็ต

ในการนี้ตนขอขอบคุณ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ที่ได้สั่งการหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือต่างๆ ดังกล่าว

ขอขอบคุณ Aleena Resort ที่มีน้ำใจให้ความช่วยเหลือค่าโดยสารรถแท็กซี่ ที่พักอาศัย อาหาร และการติดต่อสื่อสารที่โรงแรมซาลีน่า ขอขอบคุณโรงแรม Siam Heritage Hotel ซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับสถานกงสุลแคนาดา ที่จังหวัดภูเก็ต ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาที่พักอาศัยอย่างดี

ขอขอบคุณโรงเรียนนานาชาติดัลลิสสำหรับความช่วยเหลือให้ได้รับความสะดวกในการต้อนรับ ที่พักอาศัย การให้ความช่วยเหลือ

เหลือด้านการฟื้นฟูสุขภาพจิต การรักษาพยาบาล อาหาร การขนส่ง และการอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ได้จัดให้ และขอขอบคุณเป็นพิเศษ สำหรับเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนที่ได้อุทิศตนช่วยเหลือ

นอกจากนี้ นางสาว Gilles ยังได้ขอบคุณเจ้าหน้าที่ที่สนามบินภูเก็ตที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดหาเวชภัณฑ์ อาหาร และเสื้อผ้า และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องจำเป็นต่างๆ ที่สนามบินดอนเมืองเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2548 เวลา 23.30 น.

รวมทั้งขอขอบคุณสายการบินไทยที่ให้เดินทางโดยเครื่องบินของสายการบินไทยโดยไม่คิดมูลค่าจากภูเก็ตมายังกรุงเทพฯ และขอขอบคุณคนไทยอีกหลายๆ คนที่ได้ให้ความช่วยเหลือต่างๆ โดยสมัครใจและจริงใจในช่วงที่ตนอยู่ในกรุงเทพฯ

ความมีน้ำใจของคนไทยจะจารึกอยู่ในใจของตนตลอดไป

25 กุมภาพันธ์ 2548

นักเรียนในจังหวัดโอซากา ประเทศญี่ปุ่น ร่วมกันริไซเคิลเก้าอี้รถเข็น เพื่อบริจาคแก่ผู้ประสบภัยจากคลื่นยักษ์สึนามิในไทย

March 3, 2005, 2:54 pm

กระทรวงการต่างประเทศได้รับแจ้งจากสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโอซากา เกี่ยวกับเด็กนักเรียนชั้นมัธยมต้นและมัธยมปลายของโรงเรียน 5 แห่ง ในจังหวัดโอซากา ประเทศญี่ปุ่น ได้ร่วมกันซ่อมแซมเก้าอี้รถเข็นที่ใช้แล้วให้มีสภาพเหมือนใหม่และนำมาบริจาคให้แก่ผู้ประสบภัยจากคลื่นยักษ์สึนามิเป็นจำนวน 70 ตัว โดยบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ขนส่งเก้าอี้ดังกล่าวมายังประเทศไทย โดยไม่คิดค่าบริการแต่อย่างใด ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ได้มีพิธีมอบเก้าอี้รถเข็นทั้ง 70 ตัวที่โรงเรียนมัธยมต้นแทนโนจิในสังกัดมหาวิทยาลัยทางการศึกษาโอซากา โดยมีผู้บริหารจากบริษัทการบินไทยเป็นตัวแทนในการรับมอบในครั้งนี้ และเก้าอี้ทั้งหมดได้ส่งถึงมือผู้ประสบภัยที่ประเทศไทยแล้วในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2548

โรงเรียนทั้ง 5 แห่งประกอบด้วย โรงเรียนมัธยมต้นแทนโนจิในสังกัดวิทยาลัยทางการศึกษาโอซากา โรงเรียนมัธยมต้นมาสุมิประจำอำเภอโอซากา โรงเรียนเด็กพิการอิซุมิ ประจำจังหวัดโอซากา โรงเรียนฮาโกโรโมะกัคคุเอ็น และโรงเรียนอื่นอีกหนึ่งโรงเรียนโดยที่โรงเรียนต่างๆ ดังกล่าวเป็นโรงเรียนที่ได้เข้าร่วมในโครงการ “เครือข่ายเพื่อการศึกษาที่ไร้พรมแดน” ซึ่งตามโครงการนี้บรรดานักเรียนจะได้ร่วมกันซ่อมแซมเก้าอี้รถเข็นและส่งมอบเก้าอี้รถเข็นเหล่านั้นให้กับ

ประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างต่อเนื่องกันมาทุกปีตั้งแต่ปี ค.ศ. 1990

ในพิธีมอบเก้าอี้รถเข็นที่ผ่านมา นักเรียนผู้เป็นตัวแทนจากโรงเรียนต่างๆ ได้กล่าวว่า รู้สึกยินดีหากเก้าอี้รถเข็นที่พวกตนได้พากเพียรซ่อมแซมขึ้นมาจะได้เป็นประโยชน์ต่อผู้ประสบภัยและผู้บริหารบริษัทการบินไทยก็ได้กล่าวกับเหล่านักเรียนว่า ทางการบินไทยยินดีที่จะให้ความร่วมมือกับนักเรียนในครั้งต่อไปด้วย

3 มีนาคม 2548

ภาพวาดสีน้ำของเด็กนักเรียนฝรั่งเศสประถม Gatinet

สืบเนื่องจากกรณีภัยพิบัติสึนามิ เด็กๆ ชาวฝรั่งเศสจากโรงเรียนประถม Gatinet กรุงปารีส ได้ขอแสดงความเสียใจต่อโศกนาฏกรรมในประเทศไทยผ่านภาพวาดสีน้ำ ให้เป็นสื่อแสดงความเอื้ออาทรระหว่างประชาชนทั้งสองประเทศ สร้างความเข้าใจ และให้กำลังใจแก่ผู้ประสบภัย

โรงเรียนประถม Gatinet เป็นตัวอย่างของหลายๆ โรงเรียนในฝรั่งเศส ซึ่งได้รณรงค์ให้เด็กๆ นักเรียนในชั้นต่างๆ ร่วมแสดงออกถึงความสมัครสมานสามัคคี เพื่อผู้ประสบภัยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในหัวข้อ Solidarité Sud-est asiatique และได้รับความร่วมมือจากนักเรียนและผู้ปกครองเป็นอย่างดี มีการรวบรวมเงินบริจาคค่าขนมไปโรงเรียนของเด็กนักเรียนกว่าหลายร้อยคนๆ ละ 1 ยูโร เพื่อบริจาคให้แก่ UNICEF บางชั้นเรียน ทำขนมไปจำหน่ายเพื่อนักเรียนเพื่อนำเงินรายได้สมทบบริจาคให้ผู้ประสบภัย บางชั้นเรียน แบ่งเป็นหัวข้อให้นักเรียนใช้งานศิลปะเป็นการสื่อสาร เช่น ชั้นเรียนของคุณครู Yannick Le Perff ซึ่งมีนักเรียนระดับประถมชั้น CM 1 จำนวน 29 คน ได้ร่วมกันวาดภาพสีน้ำตามจินตนาการของเด็กๆ ระดับ 9 - 10 ขวบ ในหัวข้อ

“Solidarité pour la terre”

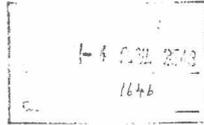
เพื่อจัดส่งให้ประเทศผู้ประสบภัย ทั้งนี้ ภัยพิบัติธรรมชาติเป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายต้องยื่นมือเข้ามาช่วย และพร้อมที่จะเสียสละเงินหรือเวลายามว่างช่วยเหลือผู้ประสบภัย

รูปวาดของเด็กๆ นำมาลงให้ดูในหน้าถัดไปแล้วนะคะ

F 3 P^m 8755
2549
AMBASSADE ROYALE DE THAÏLANDE
8, RUE GREUZE - 75116 PARIS
TEL. 01 56 26 50 50 FAX. 01 56 26 04 46

ที่ 15001 / ๒๖๖

ถึง กระทรวงการต่างประเทศ

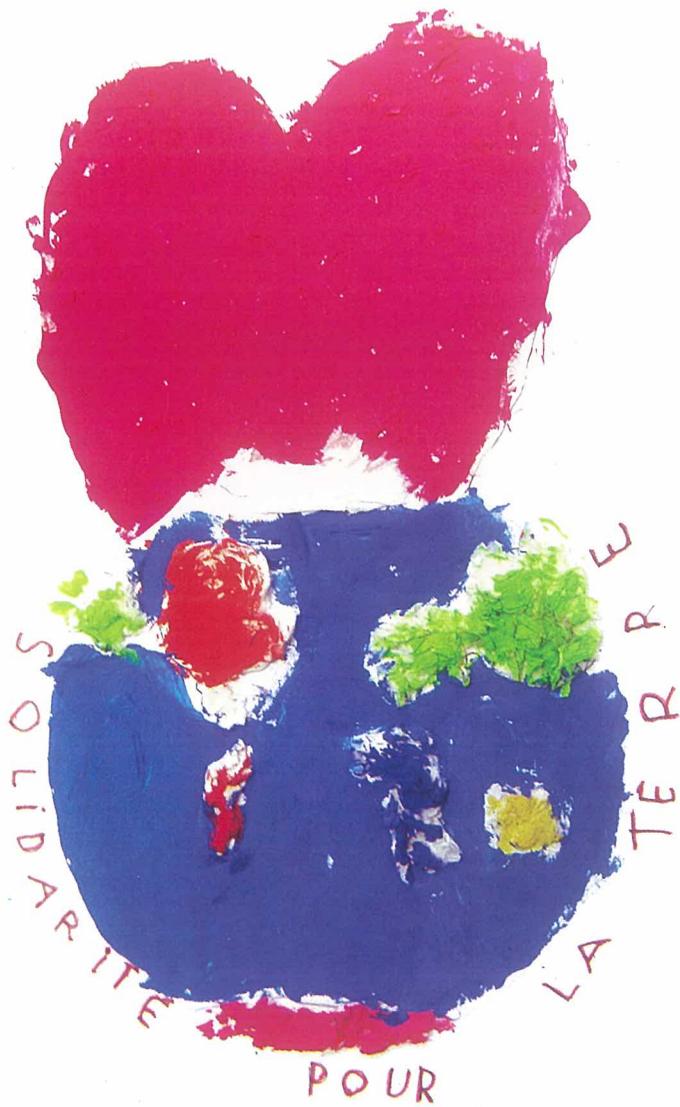
ด้วยสถานเอกอัครราชทูตฯ ได้รับภาพวาดสีน้ำซูด 'ปันน้ำใจเพื่อโลกสวยๆ ไปนี้ (Solidarité pour la Terre)' ซึ่งเป็นภาพวาดตามจินตนาการของเด็กนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียน Gatinet เมือง Montgeron ของฝรั่งเศส เพื่อร่วมแสดงความเสียใจต่อเหตุการณ์คลื่นยักษ์เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 และเพื่อส่งกำลังใจให้แก่ผู้ประสบภัยให้ดำรงชีพออย่างปกติสุขโดยเร็วในโลกแห่งการแบ่งปันน้ำใจซึ่งกันและกัน

ในการนี้ สถานเอกอัครราชทูตฯ ขอนำส่งภาพวาดตามจินตนาการของเด็กๆ นักเรียนจากโรงเรียน Gatinet จำนวน 7 ภาพมาเพื่อกระทรวงฯ โปรดพิจารณาใช้ประโยชน์ตามแต่จะเห็นควรในการเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีให้กับผู้ประสบภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนประถมศึกษาของไทยที่ประสบเคราะห์กรรมจากเหตุการณ์คลื่นยักษ์ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาอันเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตที่ดีในอนาคตต่อไป

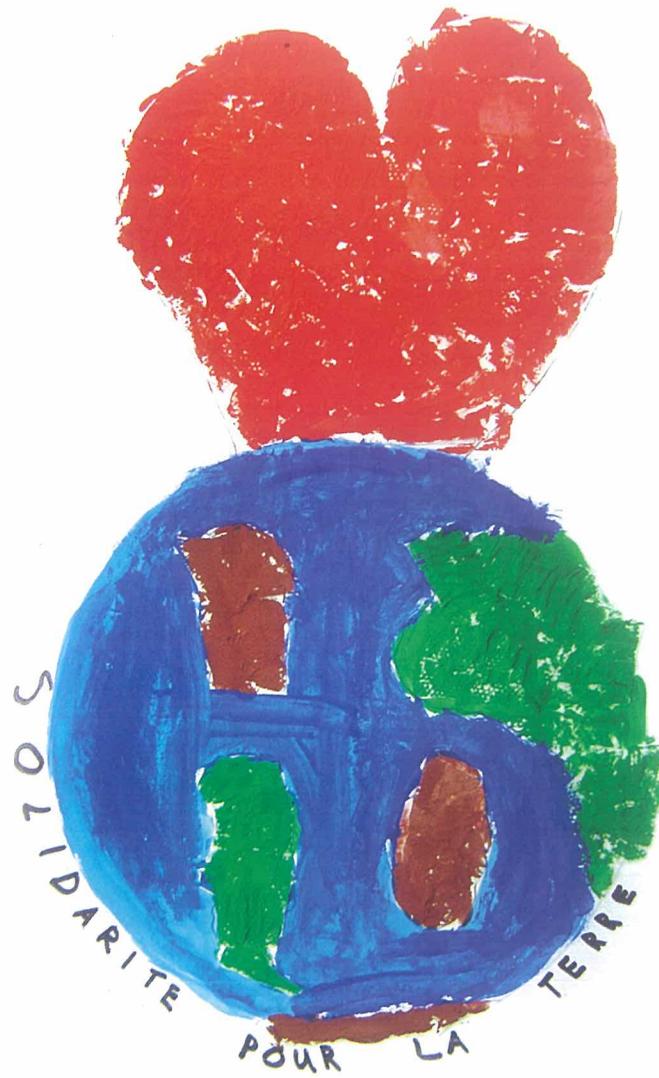
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

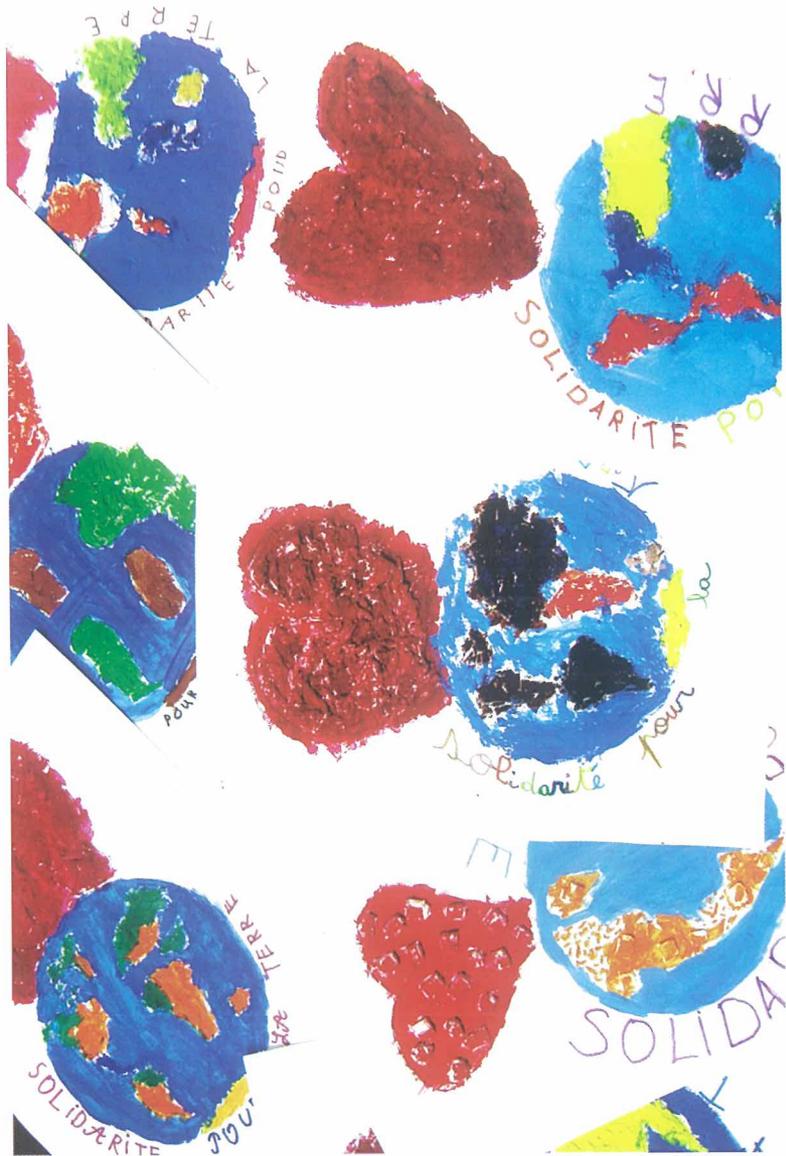
วาดโดย ด.ช. William

วาดโดย ด.ช. Raphaël

วาดโดย ด.ช. Léa M.

ฝีมือของ William, Eva, Lise, Raphaël, Paul, Léa และ Laura

อาตุร

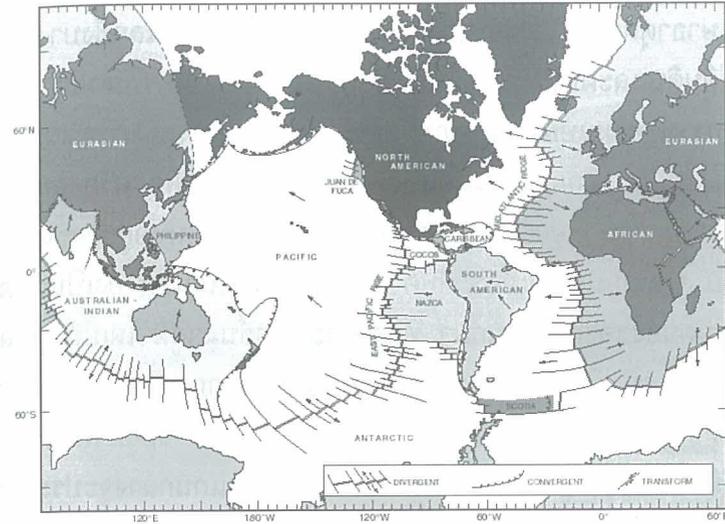
ธรรมชาติให้แล้ว	ทวงคืน
อสุภวจิงดาษดีน	แหล่งหล้า
ครันคร่ำร่ำเสียงคลิ่น	โถมฝั่ง นานแวม
ดั่งเสียงต้อก้า	ร่ำให้โหยหวน
แผ่นดินแตกแยกทั้ง	ร้าวราน
เกินสิ่งใดตสาน	หนิ่งเนื้อ
โลกนองน้ำตาปาน	ฝนหลั่งทุกขัณฑ์
ต่างศาสน์ต่างชาติเชื้อ	ร่วมนกันทุกขัณฑ์
กัซบกัซนวม์สิ้น	สาบสูญ
ก็โศกก็อาตุร	ก็เศร้า
ก็ล้านดวงใจภพูน	ท่วมทวาช
กัซบกัซชาติเจ้า	จึงสิ้นอาลัย
ไปตเกิดเพื่อนผู้	จากลา
ไปสู่อมฤตา	ฝั่งโน้น
สพสิ่งปรารธนา	ถ้วนทั่ว
ถึงจะอยู่ไกลโพ้น	ดั่งไกลเคียงกาย

ประภัสสร เสวิกุล

- ป ก ิ ณฑ ก ะ : ดร.เศรษฐสัมพันธ์ กระจ่างวงศ์
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พลุสะกัมปนาท : เมื่อปรากฏการณ์ธรรมชาติ ถูกเรียกว่าธรณีพิบัติภัย

คนไทยเราโดยทั่วไป คงคุ้นเคยและรู้จักกับการเกิดปรากฏการณ์ "แผ่นดินไหว" เช่นเดียวกับผู้คนบนผืนแผ่นดินอื่น ถึงแม้ว่าโดยสำนักพื้นฐานคนไทยส่วนใหญ่ตระหนักว่า ประเทศไทยคงไม่เกิดแผ่นดินไหวที่รุนแรงจนบ้านเมืองพังพินาศเสียหาย เหมือนที่เกิดขึ้นในหลายประเทศ และเมื่อพูดต่อไปถึง "แผ่นดินไหวในทะเล" ก็ดูเหมือนจะยิ่งห่างไกลจากความรู้สึกระแวงภัยของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น เหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยทางภาคใต้ชายฝั่งตะวันตก ที่เกิดขึ้นจากแผ่นดินไหวในมหาสมุทรอินเดีย เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 จนก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตครั้งใหญ่ครั้งนี้ ได้สร้างโลกทัศน์ใหม่ที่เกี่ยวข้อกับแผ่นดินไหวสำหรับคนไทย ทำให้คนไทยในยุคนี้ตระหนักถึงภัยอันตรายจากแผ่นดินไหว และเป็นประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของ

แผนที่แสดงเพลตบนเปลือกโลก

ชนชาติไทยตั้งแต่ได้มีการบันทึกมา และการรู้จักคำศัพท์ใหม่ที่ยืมมาจากภาษาญี่ปุ่น "สึนามิ" หรือคลื่นยักษ์ที่เกิดขึ้นจากแผ่นดินไหวในทะเล เรื่องราวของสึนามิได้กลายเป็นประเด็นข่าว และประเด็นทางวิชาการที่สังคมไทยปัจจุบันให้ความสนใจอย่างต่อเนื่อง บทความนี้ ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่ง ที่วารสารวิทยุสราญรมย์ จะขอมีส่วนเผยแพร่ความรู้ข่าวสารเกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ ที่กลายเป็นมหันตภัยอันน่ากลัวสำหรับคนไทยในยุคโลกาภิวัตน์

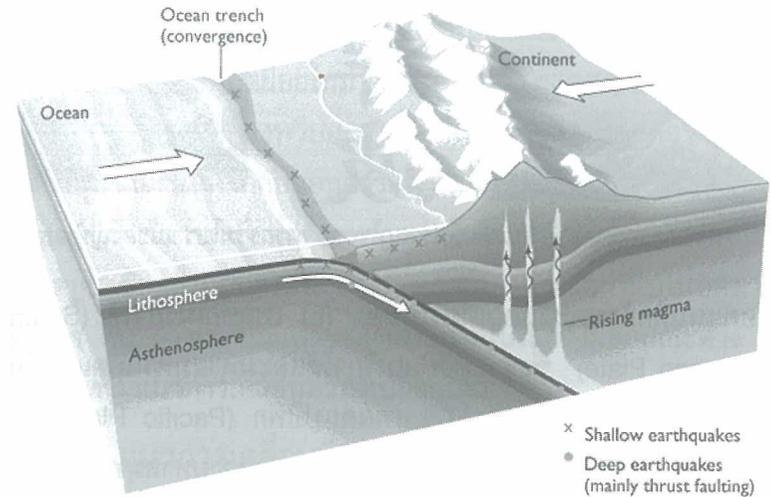
เปลือกโลกกับการเกิดแผ่นดินไหว

ก่อนที่จะรู้ว่าแผ่นดินไหวเกิดขึ้นได้อย่างไร เราต้องมาทำความเข้าใจกับโลกของเราก่อน ภายในเปลือกโลกเรานี้ ตั้งแต่จุดที่เรายืนอยู่ ลึกลงไปจนถึงกลางโลกนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน จากการจำลองทางทฤษฎีของการกำเนิดดวงดาว และการ

ศึกษาธาตุต่าง ๆ ที่พบบนโลก ประมาณว่าเปลือกโลกซึ่งบางที่สุดที่มีพื้นดินและพื้นน้ำที่เราเห็นกันอยู่นี้ หนาเพียง 40 กิโลเมตร และกิจกรรมของมนุษย์ทุกประเภท ก็ไม่เคยล่วงล้ำเข้าไปในเขตที่ลึกกว่าเปลือกโลก ลึกลงไปส่วนที่สอง จะเรียกว่า เนื้อโลก หรือ Mantle หนาประมาณ 2,900 กิโลเมตร ในบริเวณนี้ จะเป็นที่อยู่ของชั้นหินที่ค่อย ๆ หลอมเหลวเมื่อระดับความลึกเพิ่มขึ้น เนื้อโลก ยังเป็นแหล่งกำเนิดของของเหลวแมกมา ที่สามารถปะทุขึ้นมาสู่ผิวโลกได้ ลึกลงไปจากชั้นนี้ อีก 3,400 กิโลเมตร หรือประมาณครึ่งหนึ่งของรัศมีโลก ก็จะเป็นแกนโลก แกนกลางมีปริมาตร 1/8 ของปริมาตรโลก แต่มีความหนาแน่นมากกว่าหลายเท่า เพราะแกนกลางจะประกอบไปด้วยธาตุเหล็ก และนักวิทยาศาสตร์ยังได้คำนวณไว้ว่า อุณหภูมิที่แกนโลกจะสูงถึง 6,900 เคลวิน ซึ่งสูงกว่าพื้นผิวดวงอาทิตย์ซึ่งมีอุณหภูมิ 6,000 เคลวิน (0 องศาเซลเซียส = - 273 องศาเซลเซียส)

เพลตของเปลือกโลก : จานร้อนที่เคลื่อนที่ได้เอง

เมื่อต้นศตวรรษที่ 20 อัลเฟรด เวเกินเนอร์ (Alfred Wegener 1880-1930) นักวิทยาศาสตร์ชาวเยอรมันเป็นคนแรกที่ตั้งสมมุติฐานว่าพื้นแผ่นดินสามารถเคลื่อนที่เลื่อนออกจากกัน โดยปรากฏการณ์นี้ค่อย ๆ เกิดขึ้นเมื่อ 200 ล้านปีมาแล้ว เขาตั้งชื่อเรียกแผ่นดินผืนใหญ่ว่า แพนเจีย (Pangeae) โดยแผ่นดินผืนใหญ่นี้ค่อย ๆ แยกออกจากกัน เกิดเป็นทวีปต่าง ๆ การหยิบยกสมมุติฐานดังกล่าวขึ้นมาในวงวิชาการด้านธรณีวิทยาในยุคหนึ่ง ก็คงได้รับผลไม่ต่างกับนักคิดค้นคนอื่น ๆ คือได้รับเสียงคัดค้านจากนักวิทยาศาสตร์รุ่นพี่ จนเพิ่งไม่นานมานี้ เมื่อมีเทคโนโลยีสามารถศึกษาระดับกันทะเลด้วยระบบโซนาร์ สมมุติฐานดังกล่าวก็ได้รับการพิสูจน์ว่าแผ่น

การเกิดแผ่นดินไหว และการเปลี่ยนแปลงทางธรณีเปลือกโลก

ดินมีการเคลื่อนที่ในลักษณะต่าง ๆ และสาเหตุของการเลื่อนของทวีปนั้น เกิดจากการหมุนเวียนของเนื้อสารของโลกในชั้นต่าง ๆ นั้นเอง

การสำรวจทางธรณีฟิสิกส์ทำให้พบว่า โลกมีเพลตใหญ่ ๆ อยู่ 7 เพลต คือ (1) เพลตยูเรเชีย (Eurasian Plate) เป็นผืนใหญ่รวมแผ่นดินของทวีปเอเชียและยุโรป ตลอดจนขอบทะเลของมหาสมุทรแปซิฟิกและแอตแลนติกส่วนที่ติดกับทวีปทั้งสอง (2) เพลตอินโดออสเตรเลีย (Indo Australian Plate) เป็นเพลตที่เชื่อมต่อตั้งแต่ประเทศอินเดีย มหาสมุทรอินเดียด้านตะวันตก ไปจนถึงทวีปออสเตรเลีย (3) เพลตแอฟริกา (African Plate) คือผืนทวีปแอฟริกาและบริเวณโดยรอบในมหาสมุทรแอตแลนติกและอินเดีย (4) เพลตแอนตาร์กติก (Antarctic Plate) ซึ่งอยู่ด้านใต้ของโลก ในพื้นที่ทวีปแอนตาร์กติกาและมหาสมุทรแอนตาร์กติก (5) เพลตอเมริกาเหนือ (North American Plate) ซึ่งรวมทวีปอเมริกาเหนือ และมหาสมุทร

津波

ภาพของคลื่นยักษ์ สึนามิ ที่ปรากฏในงานจิตรกรรมโบราณของญี่ปุ่น

แอตแลนติกด้านตะวันตกเฉียงเหนือ (6) เพลตอเมริกาใต้ (South American Plate) ซึ่งรวมทวีปอเมริกาใต้และมหาสมุทรแอตแลนติกด้านตะวันตกเฉียงใต้ และ (7) เพลตแปซิฟิก (Pacific Plate) ซึ่งเป็นเพลตพิเศษที่พื้นที่ส่วนใหญ่จมอยู่ในทะเลกลางมหาสมุทรแปซิฟิกอันกว้างใหญ่ไพศาล

นอกจากเพลตใหญ่ทั้ง 7 แล้ว ยังมีเพลตย่อยอีกหลายเพลต โดยมีเพลตสำคัญ 8 แห่ง ได้แก่ เพลต A หรือเพลตฟิลิปปินส์ (Philippine Plate) อยู่ในทะเลด้านตะวันออกของประเทศฟิลิปปินส์ เพลต B หรือเพลตฮวน เดอ ฟิวโก (Juan Defuco Plate) ตั้งอยู่นอกชายฝั่งแคนาดาตามมหาสมุทรแปซิฟิก เพลต C หรือเพลตโคโคส (Cocos Plate) นอกชายฝั่งตะวันตกของอเมริกากลางในมหาสมุทรแปซิฟิก เพลต D หรือเพลตนาสกา (Nasca Plate) นอกชายฝั่งอเมริกาใต้ด้านแปซิฟิก เพลต E หรือเพลตแคริบเบียน (Caribbean Plate) บริเวณพื้นดินของอเมริกากลางและทะเลแคริบเบียน เพลต F หรือเพลตตุรกี อีเจียน (Turkish-Aegean Plate) บริเวณคาบสมุทรอนาโตเลียของตุรกี และทะเลอีเจียน เพลต G หรือ เพลตอาหรับ (Arabian Plate) บริเวณคาบสมุทรอาระเบีย ในตะวันออกกลาง เพลต H หรือเพลตอิหร่าน (Iran Plate) บริเวณประเทศอิหร่าน ที่เป็นปัจจัยเกิดแผ่นดินไหวที่เมือง Bam เมื่อปี 2546 และเกิดขึ้นใกล้

ที่เดิมในเขตจังหวัด Kerman เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2548 นอกจากนั้นยังได้มีการค้นพบเพลตย่อยใหม่ ๆ อีก อาทิ เพลตสโกเทีย (Scotia Plate) ทางตอนใต้ของทวีปอเมริกา ที่เป็นบริเวณเชื่อมต่อระหว่างมหาสมุทรแอตแลนติกกับแอนตาร์กติกเพลต เพลตพม่า (Burmese Plate) ซึ่งเป็นเขตเชื่อมต่อระหว่างเพลตอินโด ออสเตรเลีย และเพลตยูเรเชีย ด้านอันดามัน การที่เพลตเหล่านี้เคลื่อนที่ไปในทิศทางต่าง ๆ กัน การเปลี่ยนแปลงของธรณีภาคในโลกจึงมีลักษณะต่าง ๆ กันไป ตามแนวการเคลื่อนที่ของเปลือกโลก

แนวการเคลื่อนที่ของเพลตและผลกระทบ

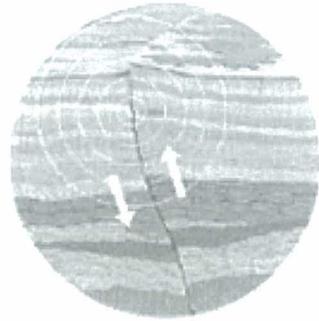
การเคลื่อนที่ของเพลตเปลือกโลกแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1. รอยเลื่อนที่เคลื่อนที่แยกออกจากกัน หรือ แบบ Divergent การเคลื่อนที่แบบนี้เกิดขึ้นระหว่างเพลตในหลายพื้นที่ แต่รอยแนวแยกออกจากกันที่ยาวใหญ่ที่สุด คือการแยกออกจากกันกลางมหาสมุทรแอตแลนติกระหว่างเพลตอเมริกาเหนือและใต้ฝั่งหนึ่ง และเพลตยูเรเชียและแอฟริกาอีกฝั่งหนึ่ง จนทำให้มหาสมุทรแอตแลนติกกว้างออกไปทุกที และหินละลายที่ปะทุขึ้นมาตามรอยแยกก็ได้สร้างเปลือกโลกรุ่นใหม่ไว้ใต้ท้องมหาสมุทรแปซิฟิก นั่นหมายความว่า เมื่อหลายร้อยล้านปีก่อน ผืนแผ่นดินยุโรป อเมริกาเหนือ ใต้ และแอฟริกา เคยเป็นแผ่นเดียวกันตามทฤษฎีแพนเจีย การที่เพลตยูเรเชียและเพลตอเมริกา ซึ่งมีรอยต่อกันอยู่ค่อยๆ แยกออกจากกัน ได้ก่อให้เกิดมหาสมุทรแอตแลนติกเมื่อหลายร้อยล้านปีก่อน และในยุคประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน เพลตทั้งหมดนี้ยังแยกจากกันด้วยอัตรา 1.7 เซนติเมตรต่อปี และทำให้ปัจจุบันมหาสมุทร

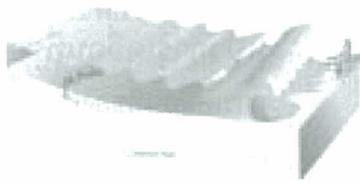
แอตแลนติกกว้างขึ้นกว่าสมัย
โคลัมบัส 9 เมตร

2. รอยเลื่อนที่เคลื่อนที่ปะทะกัน หรือ Convergent เป็นบริเวณที่เพลตเคลื่อนที่ปะทะกัน และเกิดการมุดตัวของเพลตหนึ่งลงไปที่เรียกว่า Subduction Zone ทำให้เปลือกโลกส่วนที่มุดนั้นหายลงไป ใน Mantle หรือเนื้อโลกที่เป็นชั้นของของเหลว ในขณะที่เดียวกัน เพลตส่วนที่ถูกกดดันขึ้น ก็เกิดเป็นแนวเทือกเขายุคใหม่ ดังเช่นเพลตอินโด - ออสเตรเลีย เคลื่อนที่ไปทางตะวันออกเฉียงเหนือ ในขณะที่เดียวกับเพลตยูเรเชีย เคลื่อนที่ไปทางตะวันออกเฉียงใต้ ปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้ ทำให้อนุทวีปอินเดียเคลื่อนอัดใส่ที่ราบสูงทิเบต และดันเทือกเขาหิมาลัย ให้มีความสูงเพิ่มขึ้น โดยในปัจจุบันความสูงของเทือกเขาหิมาลัย เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 3 เซนติเมตร และในกรณีที่มีแผ่นดินไหวรุนแรง ภูเขาหิมาลัยก็สามารถยกตัวขึ้นอีกนับสิบเซนติเมตร ต่อการไหวเพียงครั้งเดียว

3. รอยเลื่อนที่เคลื่อนที่บนระนาบเดียวกัน หรือ ที่รอยเลื่อนแปรสภาพ (Transform Fault) เป็นการเคลื่อนที่ในแบบเฉียดกันหรือปาดกัน กรณีตัวอย่างของแนวการเคลื่อนตัวแบบนี้ เห็นได้จากการเคลื่อนตัวของเพลตแปซิฟิก กับเพลตอเมริกาเหนือ ตรงรอยเลื่อนซาน อันเดรียส (San Andreas) อันเนื่องชื่อของอเมริกา ที่สามารถ

การเกิดแผ่นดินไหวแบบเคลื่อนอัดเข้าหากัน หรือ convergent

ภาพจำลองการเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ

มองเห็นได้ชัดเจนจากภาพถ่ายทางอากาศหรือภาพถ่ายดาวเทียม การเคลื่อนที่ของรอยเลื่อนนี้ ได้ทำให้มหานครอย่าง ซานฟรานซิสโก และลอสแอนเจลิส มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดแผ่นดินไหวตลอดเวลา ดังที่เกิดมาแล้วในอดีต เพลตแปซิฟิกซึ่งมีนครลอสแอนเจลิสอยู่ด้วย เคลื่อนด้วยอัตรา 3 เซนติเมตรถึง 6 เซนติเมตรต่อปี ถ้าเป็นเช่นนี้เรื่อยไป นครลอสแอนเจลิสจะไปติดอยู่กับนครซานฟรานซิสโก ซึ่งตั้งอยู่บนเพลตอเมริกาเหนือในเวลา 10 ล้านปี

การเกิดแผ่นดินไหวตามแนวรอยต่อของเพลต ยังได้แบ่งออกได้อีกตามระดับความลึกของจุดเกิด ได้แก่ แผ่นดินไหวตื้น (ไม่เกิน 70 กิโลเมตรจากพื้นผิว) แผ่นดินไหวกลาง (70 - 300 กิโลเมตร) และแผ่นดินไหวลึก (มากกว่า 300 กิโลเมตร) นอกจากนั้น ก็แบ่งตามบริเวณที่เกิดด้วย เช่น เกิดตามแนวมุดตัวของเปลือกโลกบริเวณภูเขาไฟ เกิดตามบริเวณรอยเลื่อน เกิดตามบริเวณแนวเทือกเขาสำคัญๆ ที่เป็นเทือกเขาเกิดใหม่ ซึ่งมีความเสี่ยงสูงค่อนข้างมาก

มาตราวัดขนาดและความรุนแรงของแผ่นดินไหว

นักธรณีวิทยา ได้ประมาณการว่า ทุกวัน จะมีเหตุการณ์แผ่นดินไหวเกิดขึ้นบนโลกนับพันครั้ง แต่เราไม่สามารถรู้สึกได้ เพราะการเคลื่อนที่โดยปกติแล้วเบา เกินกว่าที่ความสามารถของสิ่งมีชีวิตบนพื้นโลกจะรับรู้ อย่างไรก็ตาม เมื่อขนาดความสั่นมีความรุนแรงสูงมากขึ้น สัตว์ที่อาศัยอยู่ใต้ผิวดิน อาทิ ไล่เดือน หรือที่สัมผัสอยู่ผิวดิน ดังเช่น สัตว์เลี้ยงคลานก็จะสามารถรับรู้ได้ก่อน ดังเช่น การอพยพของงูออกจากที่ซ่อน ในกรณีท้องทะเลก็เช่นเดียวกัน สัตว์ที่หากินหรือซ่อนตัวอยู่ตามพื้นผิวท้องทะเล อย่างเช่นปลาไหลมอเรย์ (Morray) ก็จะช่วยขึ้นใกล้ผิวน้ำตามสัญญาณการเอาตัวรอด ความ

ลั่นสะเทือนที่สัตว์สามารถรับรู้ได้จึงขึ้นอยู่กับขนาด ความใกล้ไกล จากศูนย์กลาง และสภาพการอยู่อาศัย

คำศัพท์ภาษาอังกฤษ จะเรียกจุดที่เกิดแผ่นดินไหวว่า Focus ซึ่งอาจจะลึกอยู่ใต้ผืนดิน นับร้อยกิโลเมตร แต่คำศัพท์ที่มักคุ้นเคยกันอยู่บ้าง น่าจะเป็นคำว่า Epicenter ซึ่งคือจุดศูนย์กลาง ณ พื้นผิวโลก และความลึกจากจุดเกิดแท้จริงกับพื้นผิว ก็เป็นตัวแปรสำคัญต่อระดับความรุนแรงของแผ่นดินไหว

ในปี ค.ศ.1935 นักวิทยาศาสตร์อเมริกัน ชื่อ ชาร์ล ริกเตอร์ (Charles F. Richter) ได้คิดค้นระบบการวัดขนาดความรุนแรง (Magnitude) ของการเกิดแผ่นดินไหว โดยเขาได้แบ่งระดับความรุนแรงโดยใช้เลขน้อยไปหาเลขมาก และใช้การคำนวณแบบ Logarithm ในการเปลี่ยนค่า นั้นหมายความว่า แผ่นดินไหวที่วัดได้ 5 ริกเตอร์ รุนแรงกว่า 4 Richter 10 เท่า ผลของการเกิดแผ่นดินไหวแต่ละขนาดสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

ขนาด	ความสัมพันธ์ของขนาดกับความสั่นสะเทือนใกล้ศูนย์กลาง
1.0 - 2.9	เกิดการสั่นไหวเล็กน้อย ผู้คนเริ่มรู้สึกได้ อาจเกิดการวิ่งเวียนศีรษะ
3.0 - 3.9	เกิดการสั่นไหวของวัตถุ ผู้คนอยู่ในอาคารเริ่มรู้สึกเหมือนมีรถไฟวิ่งผ่าน
4.0 - 4.9	เกิดการสั่นไหวปานกลาง วัตถุแกว่งไกว ผู้ที่อาศัยอยู่ทั้งในและนอกอาคารรับรู้ได้

ขนาด	ความสัมพันธ์ของขนาดกับความสั่นสะเทือนใกล้ศูนย์กลาง
5.0 - 5.9	เกิดการสั่นไหวรุนแรงเป็นบริเวณกว้าง วัตถุและอุปกรณ์ขนาดใหญ่มีการเคลื่อนที่
6.0 - 6.9	เกิดการสั่นไหวรุนแรงมาก อาคารเริ่มเสียหาย พังทลาย
7.0 ขึ้นไป	เกิดการสั่นไหวร้ายแรง อาคาร สิ่งก่อสร้างในบริเวณใกล้ศูนย์กลาง มีความเสียหายมาก อาจมีแผ่นดินแยก

นอกจากมาตราวัดขนาดของ Richter แล้ว นักวิทยาศาสตร์ชาวอิตาลีอีกท่านหนึ่ง คือ Giuseppe Mercalli ได้คิดค้นวิธีวัดความรุนแรงของแผ่นดินไหว (Intensity) ขึ้นอีกมาตราหนึ่งในปี ค.ศ.1902 ที่เรียกว่า มาตราเมอร์แคลลี โดยเป็นการวัดผลกระทบของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นขณะเกิดและหลังเกิดแผ่นดินไหว เช่น ความรู้สึกของผู้คน สภาพความเสียหายของอาคาร หรือการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิประเทศ มาตราเมอร์แคลลี ได้เปรียบเทียบความรุนแรงไว้ 12 อันดับ เรียงความรุนแรงจากน้อยไปมาก อาทิ ระดับ II พอรู้สึกได้สำหรับผู้ที่อยู่หนึ่ง ๆ ในอาคารสูง ระดับ VIII เกิดความเสียหายค่อนข้างมากในอาคารธรรมดา ระดับ XII ซึ่งรุนแรงที่สุดเกิดสภาพการทำลายล้างทุกอย่างและมองเห็นเป็นคลื่นบนแผ่นดิน

อย่างไรก็ดี มาตราริกเตอร์ เป็นมาตราที่ได้รับความนิยมมากกว่า เพราะสามารถวัดขนาดความรุนแรง ที่สามารถอธิบายออกมาได้โดยตรงจากการวัดด้วยเครื่อง Seismograph ที่ใช้วัดความสั่นสะเทือน และเป็นค่ามาตรฐานที่ใช้เปรียบเทียบขนาดความรุนแรงของแผ่นดินไหวในทุกพื้นที่ ในขณะที่การวัดแบบเมอร์แคลลี

ต้องใช้การประเมินสภาพความรู้สึกของประชาชน หรือความเสียหาย ซึ่งปรากฏการณ์ความเสียหายที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องที่แตกต่างกัน ตามวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ก่อสร้าง ความสูงของอาคาร ความหนาแน่น ของประชากร และตัวแปรอื่น ๆ อีกมากมาย

นอกจากการวัดขนาด และความรุนแรงของแผ่นดินไหว แล้ว ในส่วนของคลื่นแผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นนั้น ยังมีการค้นพบว่ามีความแตกต่างของการสั่นสะเทือนด้วย เช่นการสั่นแบบกระดูกสปริง หรือคลื่น P (Primary Wave) จะทำให้หินหรือวัตถุที่ถูกคลื่นแบบนี้สั่นสะเทือน จะเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันกับแนวที่คลื่นพุ่งไป และอยู่ในสภาพถูกอัดผสมกับขยายตัว ส่วนการสั่นแบบแกว่งเชือก จะเรียกว่าคลื่น S (Secondary Wave) การสั่นในลักษณะนี้ จะทำให้ชั้นหินหรือวัตถุถูกเหวี่ยง เคลื่อนไปในแนวตั้งฉากกับทิศทางเคลื่อนที่ของคลื่น นอกจากนี้ ยังมีการสั่นแบบ L (Love Wave) และการสั่นแบบ R (Rayleigh Wave) ซึ่งมีผลต่อผลกระทบที่เกิดจากแผ่นดินไหวที่แตกต่างกันด้วยนั่นเอง

สึนามิ "ผลพลอยเสีย" ที่น่ากลัวของแผ่นดินไหว

ปรากฏการณ์อันหนึ่งเป็นผลมาจากการเกิดแผ่นดินไหวในมหาสมุทร ก็คือ กระบวนการที่ความสั่นสะเทือนที่เกิดขึ้นในท้องทะเลได้ก่อให้เกิดการสั่นสะเทือนของผิวน้ำ และเกิดกระแสคลื่นแผ่ขยายออกมาจากจุดศูนย์กลางที่แผ่นดินไหวเกิดขึ้น การเกิดคลื่นสั่นสะเทือนในท้องน้ำนี้เอง ที่เป็นสาเหตุของคลื่นยักษ์พัดเข้าถาโถมชายฝั่ง หรือสึนามิ และปรากฏการณ์นี้ ทำให้แผ่นดินไหวบนทวีป กับในทะเลให้ผลกระทบในลักษณะที่แตกต่างกัน แผ่นดินไหวบนทวีป จะส่งผลความเสียหายในทันที ณ จุดที่เกิด และความสั่นสะเทือนที่แพร่กระจายไป

ถึง แต่การเกิดแผ่นดินไหวในมหาสมุทร จะส่งผลในสองรูปแบบ คือส่งผลโดยตรงต่อพื้นที่ที่อยู่ในรัศมีที่ความสั่นสะเทือนยังคงมีความรุนแรงมากเช่นเดียวกับแผ่นดินไหวบนพื้นดิน และอีกรูปแบบหนึ่งคือการเกิดคลื่นยักษ์หรือสึนามิ ที่สามารถแพร่กระจายไปได้กว้างไกลทั่วท้องมหาสมุทร และส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้คนบริเวณแนวชายฝั่งทะเล

อย่างไรก็ตาม ขนาดความรุนแรงของการเกิดแผ่นดินไหวกับขนาดของความเสียหาย บางครั้งก็ไม่ใช่ประเด็นที่เกี่ยวข้องกัน อาทิ การเกิดแผ่นดินไหวในมหาสมุทรแปซิฟิก นอกฝั่งอลาสกาที่ Prince William เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 1964 วัดขนาดความรุนแรงได้ ถึง 9.2 ริกเตอร์ แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับแตกต่างจากแผ่นดินไหวในมหาสมุทรอินเดียครั้งนี้ ที่วัดขนาดความรุนแรงได้ 9 ริกเตอร์อย่างมาก แผ่นดินไหวในทะเลนอกฝั่งสุมาตราที่ผ่านมา ได้คร่าชีวิตประชาชนใน 12 ประเทศรอบมหาสมุทรอินเดีย ถึงราว 200,000 คน และกลายเป็นปรากฏการณ์แผ่นดินไหวในท้องทะเล ที่ก่อให้เกิดความเสียหายรุนแรงที่สุดในบันทึกประวัติศาสตร์โลก สำหรับแผ่นดินไหวบนทวีป ที่รุนแรงที่สุด เกิดในมณฑลชานสี ประเทศจีน เมื่อปี ค.ศ. 1556 ทำให้มีผู้เสียชีวิต 830,000 คน ในขณะที่ยังไม่มีการวัดขนาดไว้ และครั้งรุนแรงที่สุดที่เป็นประวัติศาสตร์ร่วมสมัย ก็เมื่อครั้งที่เกิดขึ้นที่ตังชาน ในปี 1976 ที่วัดขนาดความรุนแรงได้ 7.5 ริกเตอร์ และมีผู้เสียชีวิต 255,000 คน

แม้ว่าการคาดการณ์แนวโน้มของการเกิดแผ่นดินไหวในโลกปัจจุบันก้าวหน้าขึ้นมาก และสามารถกำหนดจุดเสี่ยงภัยได้แล้วทั่วโลก โดยใช้หลักทฤษฎีเปลือกโลกและรอยเลื่อนเป็นพื้นฐานแต่นัก

วิทยาศาสตร์ยุคใหม่ ก็ยังไม่สามารถพยากรณ์ว่าแผ่นดินไหวขนาดรุนแรงจะเกิดขึ้นเมื่อไร ตรงที่ใด อย่างไรก็ตาม สำหรับการเกิดแผ่นดินไหวในทะเล ซึ่งแม้จะส่งผลกระทบต่อทั้งสองรูปแบบ แต่ก็ได้ให้โอกาสในส่วนของเวลาสำหรับการหลีกเลี่ยงภัยพิบัติภัยได้อยู่บ้างสำหรับภัยที่มาจากสึนามิ ทั้งนี้ เพราะคลื่นยักษ์ต้องอาศัยระยะเวลาในการก่อตัวและเคลื่อนที่ออกจากจุดศูนย์กลาง โดยเริ่มจากการยกย้ายถ่ายเทน้ำในมหาสมุทรไปรวมตัวในแนวคลื่น จนทำให้สามารถสังเกตเห็นน้ำลดบริเวณแนวชายฝั่งทะเลอย่างชัดเจนและรวดเร็ว ก่อนที่คลื่นจะพาน้ำที่สะสมไว้เคลื่อนอัดสู่ชายฝั่ง ซึ่งความแรงและระยะเวลาที่คลื่นจะมาถึง ขึ้นอยู่กับสภาพชายฝั่งและระยะห่างจากจุดเกิดแผ่นดินไหว ซึ่งในหลายกรณี ได้ให้โอกาสในการอพยพหนีภัยนานกว่าชั่วโมง ด้วยเหตุนี้ ระบบเตือนภัยรวมถึงความตระหนักและความรู้เกี่ยวกับภัยธรรมชาติประเภทนี้ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะลดความเสียหายอันเกิดจากแผ่นดินไหวในมหาสมุทรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หนังสืออ้างอิง

- อภิสิทธิ์ เอี่ยมหน่อ. 2530. **ธรณีสังฐานวิทยา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนานิซ กรุงเทพฯ
- Bolt, Bruce. 5th ed. 2003. **Earthquakes**. New York : John Wiley & Sons
- Qicheng, Xie and Kingyuan, Liu. 1985. **The Earth's Crust**. Beijing : China Science and Technology Press.

● สารานุกรม : นฤมิต วิทยุสราญรมย์

ชาวเลที่เกาะสุรินทร์

บทความนี้ดัดแปลงมาจากบทสัมภาษณ์ของรายงาน นานาสาระ เรื่องชาวเลเผ่ามอแกนที่จังหวัดพังงา โดย ดร.นฤมิต วิทยุสราญรมย์ ผู้ดำเนินรายการกับ ดร.นฤมล อรุโณทัย นักวิจัยของสถาบันวิจัยสังคมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีคุณธนภณ จีรุพันธ์ เป็นผู้ควบคุมเสียง ดร.นฤมลฯ เป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับชาวเล และเพิ่งเดินทางกลับมาจากเกาะสุรินทร์ โดยได้เดินทางไปเกาะ 2 หนหลังจากที่เกิดคลื่นยักษ์ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียหายใน 6 จังหวัดภาคใต้ จังหวัดที่ได้รับผลกระทบมาก คือ พังงา แต่โดยที่ชาวเลอาศัยอยู่มากที่เกาะสุรินทร์ก็น่าจะได้รับผลกระทบด้วย ก่อนที่จะไปฟังว่าได้รับผลกระทบอย่างไร มารู้จักกันก่อนว่าชาวเลที่เกาะสุรินทร์เป็นเผ่าอะไรบ้าง

อันที่จริงชาวเลเป็นคำเรียกกลุ่มชาติพันธุ์ได้ก็ได้อยู่บริเวณชายทะเลในกลุ่มที่เป็นชาวเลมีชาติพันธุ์ย่อยๆ 3 กลุ่ม มอแกน มอแกลน อูรักลาไวย์ ที่มีความแตกต่างในแง่ของภาษา วัฒนธรรม เรือดั้งเดิม พิธีกรรม และประเพณี จึงไม่อาจจะเรียกมอแกนแทนชาวเลได้ เพราะมอแกนก็เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ย่อย ที่อาศัยอยู่บนเกาะสุรินทร์ที่จังหวัดพังงา และที่เกาะเหลาจังหวัดระนอง เพราะฉะนั้นมอแกนไม่ใช่เป็นคำเรียกรวมของชาวเลแต่เป็นกลุ่มๆ หนึ่งของชาวเลในเมืองไทย

ชาวเลเป็นคนดั้งเดิมของชายฝั่งทะเลอันดามัน ตั้งแต่ระนอง สตูล พังงา บางลึก บางม่วงคึกคัก ต่างมีชาวเลกลุ่มต่างๆ พำนักอยู่ที่ท้ายเหมืองจะเป็นชาวเลอีกกลุ่มหนึ่งที่เรียกว่า มอแกลน ส่วนภูเก็ทที่เป็นเกาะลิเเห่ ที่กระบี่ เกาะลันตา และที่สตูล เกาะหลีเป๊ะ ก็มีอีกกลุ่มหนึ่งคือ อูรักลาไวย์ แต่ ดร.นฤมลฯ ศึกษาแต่เฉพาะกลุ่มมอแกน

เดิมทีนั้น ชาวมอแกนอยู่บนเรือและจะเดินทางไปในช่วงฤดูแล้งประมาณ 6 เดือน ก็ไปตามเกาะต่างๆ ชายฝั่งต่างๆ ทำมาหากิน บ้างเย็บมญาดิพื้น้องบ้าง ส่วนหน้าฝนมีพายุคลื่นลม ก็จะสร้างเพิงพักชั่วคราว อยู่ชายฝั่ง พอถึงหน้าแล้งก็จะเดินทางต่อไปอีก ในขณะที่หน้าฝนก็ไม่ใช้ฝนตกทุกวัน ในวันที่ท้องฟ้าโปร่ง ฝนไม่ตกเขาก็จะเดินทางต่อเหมือนกัน จะเป็นที่รู้กันว่ามอแกนจะมีเรือ คือเรือจะมีลักษณะหัวเว้าท้ายเว้า ที่เรียกว่า ก่าบาง และก็ทำอาหารกันในเรือเลยเดินทางไปในช่วง 4-6 เดือน สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับชาวเลคือ การที่ชาวเลแบ่งแยกกันด้วยภาษา แต่ใช้ภาษาพูด ไม่มีภาษาเขียน ส่วนการสืบทอดโดยการเล่า ในปัจจุบันหายไปบ้างแล้วและวิถีชีวิต วัฒนธรรมก็ค่อนข้างสูญหายไปด้วย แม้ว่าในปัจจุบันองค์การยูเนสโก

ให้ความสำคัญกับ Intangible Cultural Heritage วัฒนธรรมที่เป็น Oral Tradition โดยค้นพบว่า ภาษาถิ่นในโลกประมาณ 4,000 ภาษา สูญหายไปมากเหลือเพียง 2,000 ภาษา

หลังจากเกิดคลื่นยักษ์ ชาวมอแกนส่วนหนึ่งต้องไปอยู่วัด สามีคศิธรรมที่พังงา บางส่วนไม่ยอมกลับไปยังเกาะสุรินทร์ บางส่วนกลัวว่าจะเกิดคลื่นอีก และกลัวว่าหมู่บ้านจะหายไปทั้งหมู่บ้าน แต่มีบางส่วนผูกพันกับเกาะสุรินทร์มาก ยอมกลับไป หลังจากภัยพิบัติ 2 สัปดาห์ ชาวมอแกนได้รับของบริจาคมากขึ้น มีข้าวสาร อาหารแห้ง หน่วยราชการมูลนิธิและองค์กรช่วยเหลือต่างๆ ให้ความมั่นใจว่า ถ้าจะกลับเกาะสุรินทร์ก็มีเรือให้กลับ ผลปรากฏว่าชาว มอแกนประมาณ 140-150 คนกลับไปอยู่เกาะ ส่วน 20-30 คนยังคงปักหลักอยู่ที่วัดสามีคศิธรรม

หลายคนรำลึกกันนักกว่าชาวเลรู้ภัยก่อนคนอื่น แล้วก็ เป็นจริงอย่างนั้น ชาวมอแกนเป็นกลุ่มแรกที่อยู่รอดของน้ำอย่างรวดเร็ว และมากมาย เป็นสัญญาณว่าจะมีอันตรายเกิดขึ้นเพราะฉะนั้นจะเป็นพวกแรกๆ ที่ส่งสัญญาณว่าจะต้องหนี โดยการหนีไปอยู่บนเขา คลื่นยักษ์ที่มอแกนเรียกว่า ละมูน เขารู้จักกันตั้งแต่สมัยปู่ย่าตายายแล้ว เป็นสิ่งที่เล่าขานกันมาโดยเฉพาะในครอบครัวว่ามันอาจจะเกิดคลื่นแบบนี้ใน 2 ช่วงอายุคนครั้งหนึ่ง ให้รีบขึ้นไปที่สูง และตามตำนานของมอแกนบอกว่าคลื่นไม่ใหญ่เท่านี้แต่ทำลายบ้านเมืองได้เหมือนกัน

สำหรับผู้ที่เป็นห่วงชาวมอแกน ตอนนี ชาวมอแกนก็ได้ทยอยกลับไปอยู่ที่เกาะสุรินทร์ตามเดิมแล้ว และอีกหน่วยวิถีชีวิตก็ คงกลับเป็นปกติ

สิ่งใดที่มีคุณอนันต์ สิ่งนั้นก็มิโทษมหันต์ เช่นเดียวกับทะเล
ท่านพุทธทาสภิกขุ แห่งวัดสวนโมกขพลาราม จ.สุราษฎร์ธานี ได้
เขียนถึงคลื่นว่า

**"คลื่นเมื่อไม่กระทบกับอะไร ก็หาไม่คลื่นไม่
คลื่นมีความเป็นคลื่น เมื่อมีการกระทบกับฝั่ง หรือกระทบกับเรือ
กับลม หรืออะไรก็ตาม มิฉะนั้น หาไม่คลื่นไม่
นี่คือมายาของคลื่น อย่างกลัวคลื่นเลย"**

● ประสพการณ์ : ประสทธิเดช วิชิตสรสาตรา*

มหันตภัยคลื่นยักษ์สึนามิ

1. บทเรียนธรรมชาติที่แสนเจ็บปวด

คลื่นยักษ์จากมหาสมุทรอินเดียที่สาดโถมเข้าใส่ชายฝั่ง
หลายประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ และบาง
ประเทศทางฝั่งตะวันออกของทวีปแอฟริกา ภายในเวลาไม่กี่ชั่วโมง
ตอนเช้าของวันอาทิตย์ที่ 26 ธันวาคม 2547 หลังคำคืนการเฉลิม
ฉลองคริสตมาสเพียงไม่ถึงกึ่งวัน ได้สร้างประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่โลก
จะต้องจารึกจดจำไปจนชั่วนิรันดร์ ความรุนแรงรวดเร็วของคลื่นก่อ
เกิดเป็นมหันตภัยทำลายล้างชีวิตมนุษย์ถึงราวสองแสนห้าหมื่นคน ใน
จำนวนนี้เป็นชาวไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติใน 6 จังหวัดภาคใต้
ของไทยประมาณห้าพันสี่ร้อยคน

* เจ้าหน้าที่การทูต 8 กรมยุโรป

ธรรมชาติได้ให้บทเรียนที่เจ็บปวดรวดร้าวอย่างแสนสาหัสอะไรแก่เราบ้าง อย่างแรกน่าจะไม่น่าเป็นเรื่องของอนิจจัง ความไม่เที่ยงแท้ถาวรของชีวิต ดังคำที่ว่า "บนฟ้ามีลมฝนแปรปรวนไม่แน่นอน บนโลกมีโชคเคราะห์ปะปนทุกเช้าค่ำ" เรื่องของอุบัติเหตุย่อมเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา มนุษย์จึงไม่ควรตั้งอยู่บนความประมาท การศึกษาธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์ และประสบการณ์ในอดีตอย่างละเอียดรอบคอบ และนำความรู้ดังกล่าวมาสังเคราะห์เพื่อช่วยสร้างระบบป้องกันภัย จึงเป็นเรื่องสำคัญและมีประโยชน์เป็นอย่างมากในการช่วยลดผลกระทบที่รุนแรงจากภัยธรรมชาติ

ประการต่อมาคือ การขาดความฉับไวระแวดระวัง และความรอบรู้อันจำกัดของมนุษย์ อันเป็นข้อบกพร่องอย่างฉกาจฉกรรจ์ที่เรารู้ได้จากประสบการณ์ที่น่าอเนจอนาถในครั้งนี้ เรามีเครื่องคอมพิวเตอร์ มีโทรศัพท์มือถือ มีเครือข่ายระบบโทรคมนาคม เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเป็นอย่างยิ่ง แม้กระทั่งมีดาวเทียมที่โคจรอยู่เหนือโลกลงบร้อยดวง เพื่อสำรวจสภาวะอากาศและเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ มีความสามารถขึ้นไปเหยียบโลกพระจันทร์ ที่ห่างจากโลกมนุษย์เป็นล้านกิโลเมตรก็หลายครั้ง แต่ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ของเรา กลับไม่อาจนำมาใช้เพื่อปกป้องคุ้มครองชาวโลกจากภัยพิบัติเฉพาะหน้าที่เห็นกันอยู่ข้าง ๆ ตัวนี้เอง การขาดความสนใจในธรรมชาติ ใกล้ตัวของมนุษย์จึงเป็นบทเรียนที่อาจเปรียบได้กับคำกล่าวในตำราพิชัยสงครามของซุนวูที่ว่า "รู้เขาไม่รู้เรา รบร้อยครั้ง ไม่ชนะทั้งร้อยครั้ง"

บทเรียนที่น่าสังเกตุอีกประการหนึ่งคือ เครือข่ายความสัมพันธ์ร่วมมือระหว่างประชาคมโลก ซึ่งต่อไปควรเน้นให้ความสำคัญ

ในเรื่องของธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ไม่น้อยไปกว่าเรื่องของการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจระหว่างประเทศ หรือเรื่องของวัฒนธรรมอื่นใด เนื่องจากต้องไม่ลืมว่าในที่สุด ความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติก็มีอิทธิพลเหนือชีวิตมนุษย์ตลอดกาลนาน

จุดประสานงานความร่วมมือระหว่างประเทศในอนาคตควรต้องรวมกระทรวงสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ กรมทรัพยากรธรณี กรมอุตุนิยมวิทยา กรมป้องกันอุบัติภัย และจุดติดต่อในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบลที่สำคัญ ๆ ระหว่างกันไว้ด้วย ต้องมีหมายเลขติดต่อของสำนักงานและเจ้าหน้าที่ประจำจุดประสานดังกล่าวทั้งหมดและใช้การได้ตลอดเวลาไม่ว่าวันวันหยุดราชการ แม้จะเป็นภาวะในเรื่องของการบันทึกรายละเอียดมากมายเพียงใด แต่ก็มีควมจำเป็นและเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยรักษาชีวิตมนุษย์ไว้ได้ในกรณีอุบัติภัยฉุกเฉิน ดังเช่นกรณีคลื่นยักษ์สึนามิในครั้งนี้

ในส่วนของการทรงกรมต่างประเทศ ตั้งแต่วินาทีแรกที่รับทราบถึงมหันตภัยที่เกิดขึ้นในจังหวัดท่องเที่ยวทางใต้ของไทย ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้เรียกประชุมข้าราชการระดับสูงของกระทรวงฯ ตั้งแต่ปลัดกระทรวง รองปลัดกระทรวง อธิบดีทุกกรมเพื่อวางแผนปฏิบัติงานอย่างเร่งด่วน เนื่องจากผู้ประสบภัยส่วนใหญ่นอกจากจะเป็นนักท่องเที่ยวและประชาชนชาวไทยแล้ว จังหวัดดังกล่าวยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุดของประเทศ ในแต่ละเดือนมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศหลายหมื่นคนเข้ามาท่องเที่ยว สร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยหลายแสนล้านบาท

ทีมงานของกระทรวงการต่างประเทศ นำโดยรัฐมนตรีว่า

การกระทรวงการต่างประเทศได้เดินทางลงไปยังพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ เพื่อไปอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้ประสบภัย พร้อมทั้งประสานงานกับคณะทูตที่พำนักอยู่ในประเทศไทย โดยได้พลัดกันเข้าไปสำรวจสถานที่ที่ประสบเหตุภัยพิบัติเพื่อรับฟังปัญหา คอยให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งได้ตั้งศูนย์ประสานงานช่วยเหลือชาวต่างประเทศและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่กระทรวงการต่างประเทศด้วย เพื่อตอบข้อซักถาม และให้ข้อมูลตลอด 24 ชั่วโมง เริ่มตั้งแต่ชั่วโมงช่วงบ่ายของวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ซึ่งเป็นวันที่เกิดเหตุการณ์นักท่องเที่ยวบางราย โทรศัพท์เข้ามาแจ้งว่า ทั้งร่างกายมีเพียงชุดอาบน้ำ ชุดชั้นใน ผ้าเช็ดตัว ติดตัวเพียงชิ้นเดียว บางรายได้รับบาดเจ็บ ไหล่หลุด หลังหัก ข้ำใน หลายรายที่พลัดพรากจากบุตร ภรรยา เพื่อนฝูงและครอบครัว และบางรายแจ้งความประสงค์จะขอความช่วยเหลือให้กลับประเทศ หรือบินเข้ามากรุงเทพฯ เพื่อรอดูเหตุการณ์ระยะหนึ่งก่อน ที่น่าเศร้าสลดใจเป็นอย่างยิ่งคือ คำร้องขอให้จัดการเกี่ยวกับศพของญาติมิตร และผู้ใกล้ชิดที่ตกเป็นเหยื่อภัยพิบัติในครั้งนี้

เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศได้รับการติดต่อทางโทรศัพท์ทั้งจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งต้องการทราบเกี่ยวกับญาติพี่น้องที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในไทย และขาดการติดต่อกัน และมีทั้งนักท่องเที่ยวต่างชาติในไทยที่ร้องเรียนว่าสถานทูตประเทศของตนไม่ยอมให้ความช่วยเหลือและปิดเครื่องรับโทรศัพท์ ซึ่งทำให้ผู้ประสบปัญหาเกิดความเศร้าโศกและขวัญเสียเป็นอย่างมาก มีนักท่องเที่ยวบางรายที่ค่อนข้างแปลก โทรมาแจ้งว่าได้จองที่พักไว้ที่ภูเก็ตแล้ว บริษัทท่องเที่ยวก็บอกว่าให้ไปเที่ยวได้ จึงอยากทราบว่าควรจะไปพักผ่อนที่ภูเก็ตตามกำหนดเดิมไหม ซึ่งเจ้าหน้าที่ก็ตอบไปว่า น่าจะ

เลื่อนการเดินทางออกไปจนกว่าเหตุการณ์จะเข้าสู่สภาพปกติก่อน

บทเรียนท้ายสุดที่ควรจะคำนึงถึงกันก็คือ ท่ามกลางภัยธรรมชาติที่รุนแรงโหดร้ายทำลายชีวิตมนุษย์ครั้งละเป็นแสน ๆ คน มีคนบาดเจ็บอีกนับแสนและไร้ที่อยู่อาศัยหลายล้านคนเช่นนี้ มนุษย์โลกไม่ว่าจะต้องขัดแย้ง ทำสงครามเช่นฆ่ากันเองดังเช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเลย

ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็น "สยามเมืองยิ้ม" เป็นดินแดนแห่งสันติภาพ สงบสุขมาช้านานมีธรรมชาติอันสวยงาม ทั้งป่าเขา ชายหาด มีภูมิประเทศและภูมิอากาศที่สดใส ร่มเย็นเป็นสุข ภาคใต้ของไทยก็มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีวัฒนธรรมประเพณีเก่าแก่ ผู้คนแม้จะต่างเชื้อชาติศาสนากันบ้างแต่ก็อยู่ร่วมกันได้อย่างประสานกลมกลืนตลอดมา ขณะนี้น่าจะเป็นเวลาอันเหมาะสมแล้วที่ประชาชนชาวไทยจะได้ได้ใช้ช่วงเวลาในอนาคตต่อไปนี้เยียวยารักษาบาดแผลที่เกิดจากความขัดแย้งและเกิดจากภัยธรรมชาติให้ภูมิภาคแห่งนี้กลับคืนสู่ปกติสุขโดยเร็วที่สุด

2. ไทยช่วยไทย ใครช่วยไทย ไทยช่วยใคร หลังคลื่นยักษ์สึนามิถล่มไทย

*“อันความกรุณาปราณี ะมิใครบังคับก็หาไม่
หลังมาเองเหมื่อนฝนอันชื่นใจ จากปากฟ้าสุราลัยสู่แดนดิน”*

บทกลอนตอนหนึ่งในเรื่องเวนิสวานิส พระราชนิพนธ์ของสันเกล้า รัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแห่งราชวงศ์จักรี

อันที่จริงแล้วเป็นเสมือนคำบรรยายถึงความมีน้ำใจของคนไทย ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แจ้งแก่สายตาของชาวโลกมาเนิ่นนาน ทั้งในอดีตและปัจจุบันกาล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อมีวิกฤตการณ์เกิดขึ้นกับประเทศชาติอันเป็นที่รักยิ่งของเรา คนไทยที่อายุ 40-50 ปีขึ้นไป คงจะจำได้ถึงเหตุการณ์วาทภัยที่แหลมตะลุมพุก จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อประมาณ 40 ปีมาแล้ว รวมทั้งครั้งที่เมื่อเกิดพายุเกย์ ที่จังหวัดชุมพร เมื่อ 10 กว่าปีที่ผ่านมา ซึ่งชาวไทยทั้งประเทศได้หลังไหลน้ำใจบริจาคเงินทอง สิ่งของมอบให้แก่ผู้ประสบภัยธรรมชาติทางจังหวัดภาคใต้ ทั้ง 2 ครั้ง อันเป็นประสบการณ์ที่ทราบกันดีและกล่าวขวัญกันมาจนถึงทุกวันนี้

มหันตภัยจากคลื่นสึนามิ ซึ่งเกิดจากแผ่นดินไหวใต้มหาสมุทรอินเดีย บริเวณเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ได้สร้างความสูญเสียแก่ชีวิตมนุษย์ที่พักอาศัยและท่องเที่ยวอยู่ บริเวณชายฝั่งมหาสมุทรอินเดียถึงประมาณ 2 แสน 5 หมื่นคน ได้รับความเจ็บและสูญหายพอๆ กัน และไร้ที่อยู่อาศัยหลายล้านคน สำหรับประเทศไทยมีผู้เสียชีวิตกว่า 5 พันคน สูญหาย บาดเจ็บ และไร้ที่อยู่อาศัยจำนวนมาก ถือเป็นประวัติศาสตร์ที่ต้องจารึกจดจำไปอีกนานแสนนาน

อย่างไรก็ดี ท่ามกลางมหันตภัยครั้งนี้ ซึ่งถือว่าเลวร้ายที่สุดนับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ชาวไทยได้พบเห็นประสบการณ์ที่ดีๆ นำซาบซึ่งใจหลายอย่างเป็นเครื่องปลอบประโลมใจในยามที่โศกเศร้าสลดหดหู่เช่นนี้

ประการแรก คือ พระมหากษัตริย์คุณแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้พระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์เป็นเงิน 30

ล้านบาท บริจาคช่วยเหลือแก่พสกนิกรของพระองค์ใน 6 จังหวัดภาคใต้ ซึ่งประสบภัยพิบัติในครั้งนี้ และยังได้ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งให้มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์รับเลี้ยงดูเด็กกำพร้าหลายร้อยคน ซึ่งบิดามารดาต้องสูญเสียชีวิตจากคลื่นยักษ์สึนามิด้วย น้ำพระทัยของพระองค์ท่านที่มีต่อปวงชนชาวไทยเสมอมา เป็นที่ปลอบปล้ำมพิบัติแก่ประชาชนไทยทุกหมู่เหล่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อคำนึงถึงว่าพระองค์ท่านได้ทรงสูญเสียคุณพุ่ม เจนเช่นพระราชชนัดดา อันเกิดแต่ทุลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา พระราชธิดาพระองค์แรกไปในโศกนาฏกรรมครั้งนี้ด้วย

รัฐบาลไทยตั้งแต่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีทุกท่านและภริยา ได้เดินทางไปเยี่ยมเยียนและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย และญาติพี่น้องที่สูญเสียชีวิตในภัยพิบัติครั้งนี้อย่างแข็งขัน ชาวไทยในทุกๆ ภาค ข้าราชการ สื่อมวลชน ดารา นักแสดง นักร้อง นักกีฬา ต่างก็แสดงพลังแห่งความสามัคคีและความมีน้ำใจในการช่วยเหลือบริจาคทรัพย์สินและสิ่งของเป็นจำนวนมากมายหลายร้อยล้านบาท นับเป็นครั้งแรกในรอบหลายสิบปีที่คนไทยทั้งประเทศได้แสดงออกอย่างเข้มแข็งน่าประทับใจเช่นนี้

กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งเป็นแนวหน้าในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยธรรมชาติในครั้งนี้ ดังที่ ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้กล่าวในที่ประชุมผู้นำประเทศอาเซียนและประเทศที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์มหันตภัยสึนามิที่กรุงจาการ์ตา เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2548 ตอนหนึ่งว่า กระทรวงการต่างประเทศได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้ มีหน้าที่หลักในการช่วยเหลือชาวต่างชาติ และประสานความร่วมมือ

กับประชาคมนานาชาติ ในวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ซึ่งเกิดเหตุการณ์คลื่นยักษ์ถล่มภาคใต้ของไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้สั่งการเจ้าหน้าที่ และประสานงานด้วยตนเองในการพาคณะทูตกว่า 30 ชีวิตขึ้นเครื่องบินไปยังภูเก็ตในเย็นวันเดียวกัน เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยอย่างรีบด่วน ทั้งยังได้ตั้งศูนย์ช่วยเหลือของกระทรวงการต่างประเทศทั้งที่ภูเก็ตและที่ท่าอากาศยานดอนเมือง และในวันเดียวกันกระทรวงการต่างประเทศได้จัดห้องปฏิบัติการฉุกเฉินซึ่งเคยใช้ในการทำงานช่วงเกิดเหตุการณ์สึนามิอิรัก แปลงเป็นห้องทำงานของศูนย์ประสานความช่วยเหลือชาวต่างชาติของกระทรวงการต่างประเทศ โดยให้มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตลอด 24 ชม. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเองได้เดินทางไปยังสถานที่เกิดเหตุการณ์หลายครั้งและเข้าเยี่ยมเยียนผู้ประสบภัย ซึ่งบาดเจ็บต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาล และญาติพี่น้องที่กำลังอยู่ในภาวะเศร้าโศก ซึ่งเป็นขวัญและกำลังใจเป็นอย่างดี สำหรับทั้งผู้ประสบภัย และเจ้าหน้าที่ที่ทำงานโดยไม่ย่อท้อต่อความเหน็ดเหนื่อย

นอกจากเงินบริจาคช่วยเหลือจากพี่น้องชาวไทยเป็นจำนวนหลายร้อยล้านบาท และเงินช่วยเหลือจากงบประมาณของทางการ ซึ่งรัฐบาลได้อนุมัติให้เป็นการเร่งด่วนเป็นจำนวนมากแล้วประชาคมโลกโดยเฉพาะประเทศพัฒนาแล้วได้ประกาศแสดงความประสงค์จะให้ความช่วยเหลือเพื่อฟื้นฟูบูรณะประเทศที่ได้รับผลกระทบเป็นเงินจำนวนกว่า 4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งรวมทั้งองค์การระหว่างประเทศที่สำคัญ เช่น สหประชาชาติ World Bank (ธนาคารโลก) ไอเอ็มเอฟ ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) และประเทศผู้บริจาครายใหญ่ เช่น ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา เยอรมัน ฯลฯ

ที่ได้แสดงความจำนงบริจาคเงินช่วยเหลือโดยตรงให้แก่ประเทศไทยเป็นการเฉพาะก็มีมากมาย ทั้งที่เป็นเครื่องอุปโภคบริโภค อุปกรณ์ใช้สอย เงินสด บุคลากร ช่างเทคนิค แพทย์ผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งผู้นำประเทศต่างๆ ได้ส่งสาส์นแสดงความเสียใจมายังบุคคลสำคัญของไทย ตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ฯลฯ

ภายใต้ความสูญเสียอย่างยิ่งใหญ่ครั้งนี้ของประเทศไทย และประเทศภูมิภาคริมฝั่งมหาสมุทรอินเดีย เราได้ประจักษ์ถึงพลังแห่งน้ำใจและความสามัคคีของชาวไทยและมิตรประเทศในโลก แม้แต่ประเทศเล็กๆ และยากจน เช่น กัมพูชา ลาว ทิมอร์ตะวันออก ฯลฯ ก็ได้แสดงจิตใจที่นำซาบซึ่งประทับใจของเพื่อนบ้านในการให้ความช่วยเหลือเท่าที่กระทำได้แก่ประเทศที่ประสบภัยพิบัติ บางประเทศที่เป็นประเทศที่ประสบภัยเอง แต่ยังมีสถานะที่ดีและเข้มแข็งกว่า เช่น อินเดีย และไทย ก็ได้แสดงถึงจิตใจอันดีงามมอบความช่วยเหลือให้แก่ประเทศที่ต้องประสบกับความสูญเสียมากกว่า อันน่าจะถือว่าเป็นประวัติศาสตร์ที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อนในโลกาภิวัตน์ปัจจุบัน ซึ่งมีแต่การแข่งขันชิงความได้เปรียบกันเสมอมา วิกฤตการณ์ครั้งนี้จึงมีทั้งความวิปโยค น่าโศกเศร้าและน้ำใจที่นำปลาบปลื้มยินดีของมนุษยโลก ซึ่งต้องจดจำไว้เป็นบทเรียนอีกนานแสนนาน

คาถาการใช้ชีวิต

ปีที่ผ่านมาเชื่อว่าทุกท่านคงต้องเหน็ดเหนื่อยกับเรื่องของงานและเรื่องส่วนตัวไม่มากก็น้อยซึ่งล้วนแต่นำมาซึ่งความเครียดกับทุกท่าน วันนี้จึงขอแนะนำท่านผู้ฟังให้รู้จัก "คาถาการใช้ชีวิต" ทั้งนี้เพื่อนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวันเพื่อกำจัดความเครียดที่มีอยู่รวมถึงความเครียดที่อาจจะเกิดขึ้นได้จากการใช้ชีวิตประจำวันดังนี้

1. การออกกำลังกาย

ทุกครั้งที่มีการออกกำลังกายด้วยความเต็มอกเต็มใจ กระตือรือร้น ร่างกายจะหลั่งสารที่ทำให้มีความสุขที่เรียกว่า

* เจ้าหน้าที่การทูต 4 กองการเจ้าหน้าที่

"เอนดอร์ฟิน" ซึ่งทำให้เรารู้สึกอึดอัด ตัวเบาสบาย และผ่อนคลายกับเรื่องร้ายๆ ที่ต้องเผชิญ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างความสามัคคีและทำให้รู้จักเพื่อนมากขึ้น ซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ห่างไกลยาเสพติด

2. การสร้างอารมณ์ขัน

การสร้างอารมณ์ขันให้เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเป็นสิ่งที่ช่วยให้หายเครียดได้ หากวันไหนรู้สึกหม่นหมอง ลองหาเรื่องที่น่าขันที่สามารถเรียกเสียงหัวเราะมาเล่าสู่กันฟังในระหว่างเพื่อนฝูง การมีอารมณ์ขันนั้นอาจทำได้ด้วยการมองโลกในแง่ดี อย่างเช่นเวลาที่เรารู้สึกเหนื่อยเรื่องงาน เราลองมองให้เป็นเรื่องตลกก็อาจสร้างความผ่อนคลายจากสถานการณ์ซึ่งตึงเครียดอยู่ก็ได้ โดยเฉพาะความเครียดที่เกิดขึ้นนั้นก่อให้เกิดความดันโลหิตสูง

ความเครียดในสมัยนี้ถือเป็นเรื่องที่เราพบเห็นได้อยู่เสมอ แม้กระทั่งเด็กยังต้องไปพบแพทย์เนื่องจากความตึงเครียด ทั้งนี้อาจเกิดจากสภาพความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงไป วิธีบรรเทาความเครียดที่เกิดขึ้นนั้นก็มียุทธวิธีด้วยกัน แต่วิธีง่าย ๆ ที่อาจถูกมองข้ามนั้นขอแนะนำเรื่องของการรับประทานอาหารเช้าซึ่งถือว่ามีผลสำคัญ เนื่องจากการเกิดอาการหิวอาจนำมาซึ่งความเครียดแก่เราได้ นอกจากเรื่องความเครียดแล้ว คนที่ประสงค์จะลดน้ำหนักก็ไม่ควรที่จะมองข้ามอาหารเช้าเพราะอาหารเช้าถือเป็นต้นทุนในการเผาผลาญพลังงานทั้งวัน

3. การพบปะเพื่อนสนิทญาติ พี่น้อง

การเล่าปัญหาความคับข้องใจให้เพื่อนสนิท ญาติ พี่น้อง

หรือใครสักคนที่คุณไว้วางใจ เป็นสิ่งที่ควรทำอย่างยิ่งในภาวะที่เราวิตกกังวล เพียงแค่ระบายความรู้สึก ความเครียดที่ประสบอยู่ หรือเหตุการณ์ร้ายๆ ออกมา ในทางจิตวิทยาถือเป็นการบำบัดความเครียด เป็นการช่วยคลายความเครียดกดดันอัดอั้นในหัวใจ และบางครั้งผู้ที่รับฟังเราอยู่อาจจะมึนมองหรือวิธีแก้ไขปัญหาก็ได้อย่างไม่คาดคิด ทั้งนี้ ผู้รับฟังต้องมีลักษณะเป็นผู้ที่มองโลกในแง่ดี อารมณ์ดี เป็นสำคัญ มิฉะนั้นแล้วเหตุการณ์ต่างๆ อาจเลวร้ายลงกว่าเดิม หากเจอคนที่มองโลกในแง่ร้าย อันทำให้เราวิตกกังวลมากกว่าเดิมในเรื่องที่เราประสบอยู่

4. เดินเล่นท่ามกลางธรรมชาติ

การเดินเล่นท่ามกลางธรรมชาติ นั้น ถือได้ว่าเราได้ประโยชน์หลายอย่าง เช่น อากาศที่บริสุทธิ์ ทิวทัศน์ที่งดงาม ความผ่อนคลายที่เกิดขึ้นคงต้องใช้เวลาในการชื่นชมไปเรื่อยๆ การเดินเล่นถือได้ว่าเป็นวิธีหนึ่งที่เราสามารถใช้เวลาในการชื่นชมสิ่งเหล่านี้ ซึ่งในกรุงเทพฯ อาจเดินเล่นตามสวนสาธารณะในเวลาเช้าหรือเย็นหลังเลิกงาน แต่ในต่างจังหวัดนั้น อาจทำได้รอบๆ ตัวอยู่แล้วเนื่องจากความธรรมชาติสีเขียวที่นั่นยังคงอยู่ เราควรให้ความสำคัญกับเรื่องเล็กน้อยเหล่านี้ เนื่องจากคนเรามีเพียงชีวิตเดียว

5. การเรียนรู้ที่จะอยู่กับปัจจุบัน

ส่วนใหญ่แล้วความวิตกกังวลต่างๆ ที่เกิดขึ้นมักเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการกระทำที่ผ่านมา หรือเรื่องของเหตุการณ์ในอนาคต การรับรู้และปรับภาวะจิตใจให้อยู่กับปัจจุบันถือเป็นวิธีการลดความเครียด

อย่างหนึ่ง ดั่งนิทานเรื่องกองทัพมด ที่เดินบนตุ้รถไฟที่กำลังวิ่งอยู่ มันสามารถเดินไปเรื่อยๆ ได้ เนื่องจากพวกมันไม่ได้มองไปด้านข้าง ด้านหลัง และด้านล่าง แต่พวกมันมองไปข้างหน้าและเดินไปเรื่อยๆ

เราควรอยู่กับปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันแล้วพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาก็เกิดขึ้นอย่างมีสติ อย่าไปเครียดกับปัญหา ให้คิดว่าปัญหามีไว้เพื่อแก้ไขไม่ใช่มีไว้เครียด ส่วนปัญหาในอดีตที่เราไม่สามารถแก้ไขได้ก็อย่านำมาคิดเนื่องจากเราไม่สามารถทำอะไรกับอดีตที่ผ่านมาได้แล้ว นอกจากนำอดีตมาเป็นบทเรียนในการก้าวต่อไปอย่างระมัดระวังและมีสติมากขึ้น

บางครั้งการพูดและคิดง่ายกว่าการทำ แต่ก็ควรพยายามที่จะทำเนื่องจากหากเราสามารถทำได้ ความเครียดและความวิตกกังวลก็จะหายไปทีละจุด - ผู้เขียน

6. ทาสัตว์มาเลี้ยง

ผลที่ได้รับจากการนำสัตว์มาเลี้ยง คือ ฝึกการมีเมตตาจิต เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทำให้จิตใจอ่อนโยนลง ความเห็นแก่ตัวลดลง นอกจากนี้การลูบไล้ สัมผัส หรือกอดรัดสัตว์เลี้ยงที่เรารู้สึกผูกพันจะทำให้เรารู้สึกอบอุ่นและอารมณ์เย็นขึ้น อีกทั้งยังได้แบ่งเบาความเครียดกังวลออกไปอีกด้วย

บางครั้งการอยู่คนเดียวโดยไม่มีใคร หรือไม่มีสัตว์เลี้ยงคู่ใจคอยอยู่เคียงข้างอาจทำให้เราลืมนึกถึงเรื่องการมีเมตตาจิต เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จิตใจแข็งกระด้าง ความเห็นแก่ตัวก็อาจมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากการอยู่คนเดียวเราไม่มีใครให้ห่วง เริ่มห่วงตัวเองไม่คิดถึงคนอื่น ขอให้ระลึกไว้เสมอว่าหากเราอยากให้ใครทำดีกับเราควรทำดีกับเขา โดย

เฉพาะคนที่ร้ายกับเราควรทำดีกับเขามากๆ สิ่งที่เราให้คนอื่นไปจะกลับมาสู่ตัวเราเอง

บางครั้งการที่เราไม่ได้อยู่ในปัญหา อาจทำให้เราสามารถมองเห็นแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนขึ้น ซึ่งจริงๆ แล้วปัญหานั้นๆ อาจเปรียบเสมือนเส้นผมที่บังภูเขา การดึงเส้นผมซึ่งบังภูเขา ออก อาจสามารถทำได้หากเราถอยหลังมาก้าวหนึ่งแล้วลองมองดูปัญหาที่เกิดขึ้น อย่าอยู่ในวังวนปัญหา มองอย่างคนนอก นอกจากนี้ การมองทุกอย่างให้ช้าลงบางครั้งก็สามารถทำให้เราสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เนื่องจากเราสามารถที่จะจัดระบบความคิดของเราให้เป็นระบบมากขึ้น มองเห็นปัญหาละเอียดและชัดเจนมากขึ้นด้วย การนั่งสมาธิก็สามารถช่วยได้อย่างมาก เนื่องจากการนั่งสมาธินั้น เวลานั้นไปเรื่อยๆ ก็จะพบว่าคือการไม่คิด การละเว้นปล่อยวาง ซึ่งมันเป็นการคลายเครียดวิธีหนึ่ง จะเห็นได้ในกรณีการที่เรานั่งสมาธิแล้วปรากฏว่าปวดเข่า / ยุบกัด ฟอนั่งๆ ไป อาการเหล่านี้ก็จะหายไป ซึ่งมันเกิดจากการไม่คิด ส่งผลให้หัวสมองโล่งด้วย - ผู้เขียน

7. อยู่กับความเงียบ

เริ่มต้นจากการปิดโทรศัพท์มือถือ (กรณีนี้สามารถที่จะป้องกันมะเร็งได้ด้วย) ปิดโทรทัศน์แม้กระทั่งเสียงแอร์ ถ้าปิดแอร์แล้วไม่สามารถเปิดหน้าต่างได้เพราะเสียงข้างนอกดังมาก ให้เปิดแอร์สัก 10 -15 นาที แล้วนั่งฟังความเงียบอย่างตั้งใจ บางครั้งหากปิดโทรทัศน์ ไม่รับฟังข่าวสาร หรือดูละคร สามารถทำให้เราไม่ต้องเครียดกับข่าวและภาพที่เราได้ยิน ไม่ว่าจะข่าวที่สร้างความหดหู่หรือละครที่มีการอภิปรายซึ่งกันและกัน เป็นต้น

ทั้งนี้คนกรุงเทพฯ จะอยู่กับเสียงเยอะซึ่งไม่ใช่เสียงธรรมชาติ เช่นเสียงรถ เสียงก่อสร้าง ฯลฯ แต่หากอยู่ต่างจังหวัดก็ยังคงได้ยินเสียงธรรมชาติบ้าง เช่นเสียงนก เสียงจิ้งหรีด เสียงใบไม้ ฯลฯ แต่สำหรับคนกรุงเทพฯ ที่อยากฟังเสียงธรรมชาติ สมัยนี้มีการทำเทปที่เป็นเสียงธรรมชาติขาย ซึ่งการฟังเสียงธรรมชาตินี้สามารถเยียวยาให้เราเกิดความผ่อนคลายได้

8. การให้ความรักผู้อื่น

การให้ความรักผู้อื่นเป็นการให้อย่างอื่นตามไปด้วย เป็นการทำให้ใจเราเบิกบานตามไปด้วย (ทั้งนี้ เราต้องรักอย่างถูกวิธีด้วยนะ) เช่น ให้อภัยเขา ให้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ความหวังดี ส่วนคนที่ร้ายกับเรา เราต้องให้ความรักเขา ทำดีกับเขา ให้อภัยในสิ่งที่เขาทำร้ายๆ กับเรา เป็นต้น วันหนึ่งคนที่ร้ายกับเราอาจกลายมาเป็นเพื่อนสนิทกับเราก็ได้ มิตรภาพสร้างนานแต่อยู่นานเช่นกัน จงให้ความรักกับเพื่อนมนุษย์ทุกคนเพื่อความสงบสุขของสังคม

หนังสือ

กองบรรณาธิการนิตยสาร HEALTHY & CUISINE ชุดชีวิตและสุขภาพ ลำดับที่ 55. "จุดพลังใจชีวิตเป็นสุข HEALTHY MIND" กรุงเทพฯ : คลินิกสุขภาพ, 2546.

- ท่องเที่ยว : วินิจ รังผึ้ง
บรรณาธิการ อสท.

สี่สัปดาห์อันดามัน

พออย่างเข้าสู่เดือนธันวาคมของทุกปี คลื่นลมในท้องทะเลอันดามันก็สงบเรียบ ฤดูกาลท่องเที่ยวอันดามันเวียนมาอีกครั้งเหมือนเช่นทุกปี ผู้คนเริ่มเดินทางมุ่งสู่อันดามันโดยมีภูเก็ตเป็นศูนย์กลาง มี ระนอง พังงา กระบี่ ตรัง สตูล ซึ่งล้วนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามทั้งสิ้น บรรยากาศของฤดูกาลท่องเที่ยวอันดามันตอนปลายปีที่ผ่านมากำลังดำเนินไปได้ด้วยดีทีเดียว แต่แล้วในวันที่ 26 ธันวาคม 2547 เหตุการณ์ที่ใครๆไม่คาดฝันก็เกิดขึ้นกับหมู่เกาะและชายฝั่งอันดามัน

เกิดแผ่นดินไหวอย่างรุนแรงในระดับ 9.0 ริกเตอร์ขึ้นบริเวณใต้ทะเลลึกประมาณ 10 กิโลเมตร ที่ 3.298 องศาเหนือ และ 95.778 องศาตะวันออก ซึ่งอยู่ทางตะวันตกของเกาะสุมาตราเหนือ ใน

ประเทศอินโดนีเซีย ห่างจากเกาะภูเก็ตประมาณ 580 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพฯประมาณ 1,260 กิโลเมตร โดยแผ่นดินไหวเกิดขึ้นในเวลา 7.58 นาฬิกาตามเวลาในประเทศไทย และมีแผ่นดินไหวขนาดเล็กตามมาอีกหลายครั้ง

ผลของการเกิดแผ่นดินไหวดังกล่าว ได้ส่งแรงกระเพื่อมอย่างรุนแรงและส่งถ่ายพลังมหาศาลออกมาสู่ท้องทะเลก่อให้เกิดคลื่นใต้น้ำขนาดใหญ่ที่เรียกกันว่าสึนามิ ซึ่งมีความยาวของคลื่นนับร้อยๆ กิโลเมตร เคลื่อนออกจากศูนย์กลางเป็นวงกลมในทุกทิศทุกทางและมีความเร็วของการเคลื่อนตัวสูงราว 700 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เรียกว่าความเร็วของการเคลื่อนตัวของคลื่นนั้นพอๆ กับความเร็วของเครื่องบินโดยสารขนาดใหญ่เลยทีเดียว โดยจากจุดศูนย์กลางใช้เวลาราว 1 ชั่วโมงเศษจึงเคลื่อนตัวเข้าถึงชายฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย ด้วยความยิ่งใหญ่ ความรุนแรง และการเคลื่อนตัวที่รวดเร็ว เช่นนั้น จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่คลื่นยักษ์จะสร้างความสูญเสียให้กับทุกสิ่งทุกอย่างมากมายเกินกว่าจะคณานับ กลายเป็นเหตุการณ์ภัยพิบัติทางธรรมชาติอันรุนแรงที่สุดครั้งหนึ่งของมวลมนุษยชาติเสียก็ว่าได้

ท่ามกลางเหตุการณ์ร้ายที่เกิดขึ้นก็พอจะมีเรื่องดีๆให้ชื่นชม เหตุการณ์ภัยพิบัติครั้งนี้ได้มีส่วนทำให้มวลมนุษยชาติแสดงออกถึงความรักความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ร่วมโลกมากขึ้น หลังเกิดเหตุ ดูเหมือนว่าเหตุการณ์ความขัดแย้งอย่างรุนแรงในภูมิภาคต่างๆ ของโลกดูทุเลาความขัดแย้งลงได้บ้าง ความช่วยเหลือในหลายๆ ด้านจากทั่วทุกมุมโลกต่างหลั่งไหลมาสู่ประเทศที่ประสบภัย โดยมีได้เลือกฝึกเลือกฝ้าย ไม่จำกัดเฉพาะประเทศร่ำรวยหรือประเทศมหาอำนาจเท่านั้น แม้ประเทศเล็กๆ ก็ยังมีน้ำใจส่งความช่วยเหลือมา

มอบให้ นับเป็นความร่วมมือร่วมใจครั้งสำคัญของผู้คนบนผืนโลก

ในส่วนคนไทยเราเองนั้น เหตุการณ์ครั้งนี้ถือเป็นการรวม
น้ำใจครั้งสำคัญของคนไทยในทุกวงการ ทุกภูมิภาค ที่ช่วยกันคนละ
ไม้คนละมือตามกำลังทรัพย์กำลังศรัทธา ตามความรู้ความสามารถ
ความถนัดของแต่ละคนแต่ละหน่วยงาน เพื่อช่วยเหลือพี่น้องผู้
ประสบภัย ซึ่งนั่นเป็นคุณลักษณะสำคัญของคนไทยที่มีน้ำใจไมตรี
ต่อพี่น้องร่วมชาติหรือแม้แต่ผู้มาเยือน จนสร้างความประทับใจและ
ได้รับคำชื่นชมในความมีน้ำใจของคนไทยจากนานาชาติ

ไม่เฉพาะผู้คนที่ประสบภัยเท่านั้นที่ได้รับความช่วยเหลือ
และความห่วงใยจากทั่วสารทิศ แม้นธรรมชาติ ภัยพิบัติ และแนว
ปะการังใต้ทะเลลึก ที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติในครั้งนี้ ก็ยัง
ได้รับความห่วงใย ความใส่ใจช่วยเหลือจากคนรักและห่วงใยท้อง
ทะเลไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ก็ท้องทะเลนั้นเป็นเสมือนชุมทรัพย์ เป็น
แหล่งอาหารที่สำคัญของคนไทย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ผู้คนทั่วโลก
รู้จัก เป็นทรัพยากรสำคัญของชาติ แน่นอนหากเราต้องสูญเสียความ
สวยงาม ความอุดมสมบูรณ์ของท้องทะเลไป ในที่สุดผลกระทบ
อย่างใหญ่หลวงก็จะตกมาถึงคนไทยอย่างใหญ่หลวงเช่นกัน

แต่สิ่งที่หลายๆคนวิตกกังวลก็ดูจะคลายความกังวลลงไป
ได้ เพราะในส่วนของหาดทรายชายฝั่งที่ได้รับผลกระทบ อย่าง หาด
ป่าตอง กะตะ กระรน ของภูเก็ตนั้น หลังเหตุการณ์ผ่านไปเพียงไม่
นานก็ได้รับการฟื้นฟูให้สวยงามน่าท่องเที่ยวเช่นเดิมเหมือนกับไม่มี
เหตุการณ์ใดๆ เกิดขึ้น ในขณะที่หาดอื่นๆ ของภูเก็ตที่ไม่ได้รับผล
กระทบอย่างหนักในหวน หาดในยาง หาดทรายขาวและชายหาดอื่นๆ
ก็ยังคงสวยงาม น้ำทะเลใสและเต็มไปด้วยสีส้มเช่นเดิม จะต่างจากเดิม

ไปก็ตรงชายหาดสวยงามขึ้นเพราะไม่พสกพสกผ่านไปด้วยผู้คนจนเกิน
ไป นับเป็นช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากภูเก็ตจะเป็นเกาะสวรรค์ที่มีหาดทรายสวยงาม
มากมายหลายหาดแล้ว ยังเป็นเมืองอาหารอร่อย โดยเฉพาะอาหาร
ทะเลสดๆ และอาหารพื้นบ้านอย่างน้ำพริกกุ้งเสียบ หมี่สะปำและ
อาหารจีนต่างๆ ด้วย ภูเก็ตเป็นเมืองท่าในอดีตที่มีชาวจีนเข้ามาทำ
มาค้าขายอยู่เป็นจำนวนมาก

หลายคนอาจจะเป็นห่วงพังงา ซึ่งบริเวณหาดเขาหลักได้
รับความเสียหายอย่างหนัก จนฤดูกาลท่องเที่ยวนี้คงจะฟื้นตัวไม่ทัน
แต่รัฐบาลก็พยายามจะส่งเสริมช่วยเหลือผู้ประกอบการท่องเที่ยวให้
สามารถฟื้นฟูและเปิดการท่องเที่ยวที่เขาหลักอีกครั้งในราวตุลาคม
2548 หรือฤดูกาลท่องเที่ยวอันตามันครั้งหน้า แต่อย่างไรก็ตาม พังงา
ก็ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามไม่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์
เช่นเกาะน้อยใหญ่ในอ่าวพังงา ซึ่งยังสามารถจะล่องเรือหางยาว
เที่ยวชมเช่นเกาะปันหยี เขาพิงกัน ถ้ำลอด หรือใครที่ชื่นชอบการ
พายเรือคายัก ก็มีบริการอยู่ทุกวัน

ไกลออกไปจากอ่าวพังงาอีกหน่อย หมู่เกาะทะเลกระบี่ก็ยังคง
สวยงาม ยกเว้นแต่เกาะพีพีดอนที่ได้รับความเสียหายอย่างหนัก
และอยู่ในระหว่างการฟื้นฟู แต่หาดอื่นๆของเกาะพีพีดอนอย่างอ่าว
นุ้ย แหลมตง ยังคงเปิดบริการให้เที่ยวชมเช่นเดิม ในขณะที่ไป
เที่ยวอ่าวมาหาบนเกาะพีพีเล ต่างบอกเป็นเสียงเดียวกันว่าอ่าว
มาหาวันนี้สวยงามยิ่งนัก ราวกับธรรมชาติได้ปิดกวดทำความสะอาด

มาเที่ยวทะเลกระบี่ ใครๆ ก็ถามหาทะเลแหวก แหล่ง

ท่องเที่ยว Unseen Thailand ของกระบี่ ซึ่งล้นทรายชาวบริเวณทะเลแหวกวันนี้อาจจะเปลี่ยนไปเพราะถูกความแรงของคลื่นซัด แต่ธรรมชาติก็เริ่มคืนตัวอย่างรวดเร็ว หากใครที่เช่าเรือหางยาวจากบริเวณอ่าวนาง ไปเที่ยวชมทะเลแหวกวันนี้ นักท่องเที่ยวอาจจะได้ชมธรรมชาติที่มหัศจรรย์อย่างแท้จริง เพราะช่วงที่ผ่านมานั้นในแต่ละวันจะมีเรือและนักท่องเที่ยวจำนวนมากมาย จอดเรียงรายกันเต็มล้นทราย แต่วันนี้ล้นทรายสวยงามสงบเงียบ นักท่องเที่ยวไม่มากนัก และน้ำทะเลใสสะอาดน่าเล่น น้ำพักผ่อนเป็นอย่างดี ไกลเคียงบริเวณนั้นยังมีเกาะปอดะที่มีหาดทรายสวยงาม เหมาะกับการอาบแดดเล่นน้ำ หรือพักผ่อนเพราะมีแนวสนอันร่มรื่นตลาดชายหาด หลังจากนั้นเมื่อตอนกลับเข้าฝั่งก็สามารถจะแวะไปเที่ยวชมถ้ำพระนางและหาดไร่เลซึ่งเป็นชายหาดที่สวยงามอีกแห่งของกระบี่

ส่วนคนที่ชอบกิจกรรมปีนหน้าผาที่หาดไร่เลนนั้นเป็นแหล่งปีนหน้าผาที่ขึ้นชื่อระดับโลก ซึ่งมีเส้นทางปีนหน้าผามากมายหลายสิบเส้นทางให้เลือก ในขณะที่ชอบกิจกรรมเรือคายัก กระบี่ก็มีเส้นทางพายเรือคายักที่สวยงามอย่างเช่นบริเวณคลองท่าเลน และเกาะห้อง หรือกิจกรรมอย่างอื่นเช่นเดินป่าชมธรรมชาติที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาประ-บางคราม ซึ่งเส้นทางศึกษาธรรมชาติจะผ่านสระมรกตที่สวยงาม และเป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยว Unseen Thailand ด้วย

ในส่วนของจังหวัดตรังนั้น ท้องทะเลตรังแทบจะไม่ได้รับผลกระทบกับเหตุการณ์คลื่นยักษ์ในครั้งนี้อยู่ หมู่เกาะทะเลตรังยังคงสวยงามทั้งถ้ำมรกตที่เกาะมุก หาดทรายขาวที่เกาะโหนดและเกาะกระดาน รวมทั้งแหล่งดำน้ำอย่างเกาะเชือก เกาะแหวน ยังคงเต็มไปด้วย

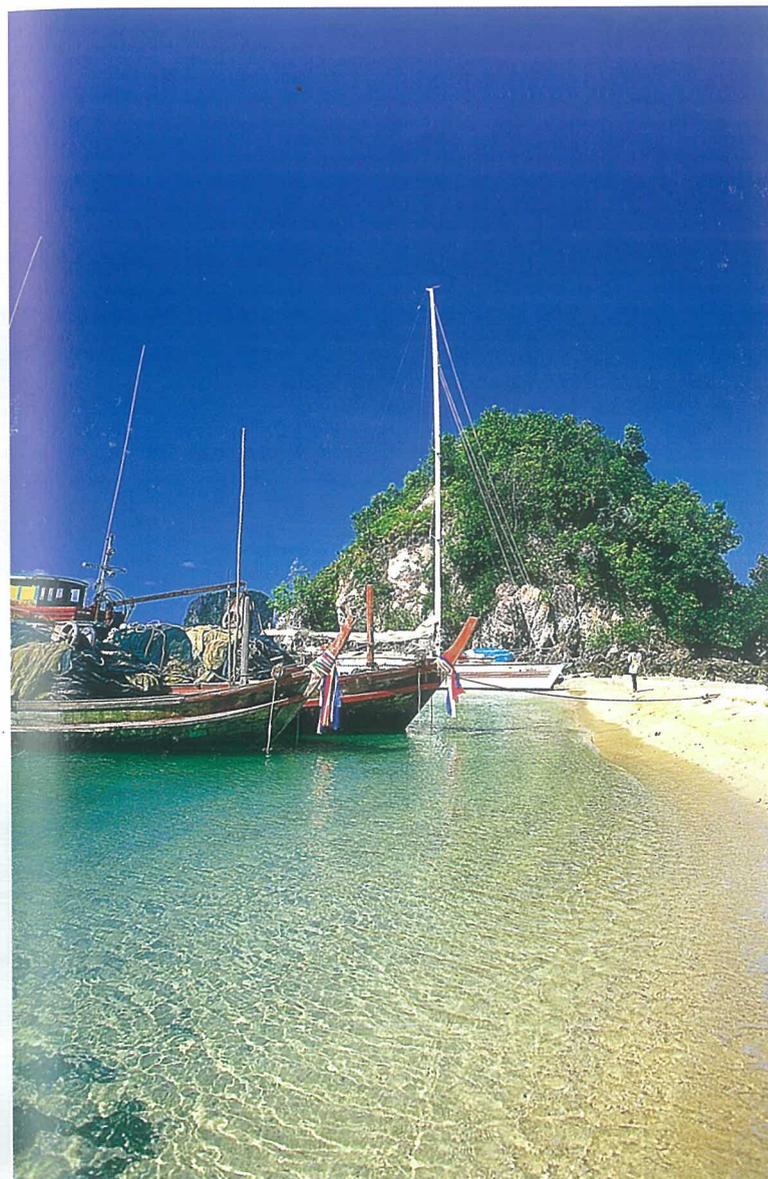
ด้วยสีลันของสรรพชีวิตใต้ท้องทะเล

เช่นเดียวกับหมู่เกาะตะรุเตา จังหวัดสตูล หมู่เกาะใต้สุดแห่งท้องทะเลอันดามันของไทย ยังคงความสวยงาม ใครที่เดินทางมาที่นี่ไม่เคยผิดหวังกับความงามของเกาะไขที่มีหาดทรายขาวและมีประตุนิคมธรรมชาติที่งดงามเป็นเอกลักษณ์ เกาะอาดัง เกาะราวี ที่มีทรายขาวราวแป้ง เกาะจาบัง และเกาะยาง แหล่งดำน้ำตื้นที่นักท่องเที่ยวเพลิดเพลินกันได้ทั้งวัน

ในส่วนของการดำน้ำลึกแบบสคูบ้า นักดำน้ำหลายๆคนอาจจะเห็นห่วงเป็นใยกับแนวปะการังและโลกใต้ทะเลในแหล่งดำน้ำต่างๆ ว่าจะถูกทำลายไปเสียหมด ความกังวลใจเหล่านั้นคงคลายไปได้ เพราะจากการสำรวจของนักวิชาการและบรรดาผู้ประกอบการดำน้ำพบว่า มีเพียงบางส่วนราว 10 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่ได้รับความเสียหาย ในขณะที่ความสวยงามและสีลันของปะการังอ่อน กัลปังหา ยังคงดำรงอยู่คู่กับท้องทะเลอันดามัน เช่นที่บริเวณหมู่เกาะสิมิลันนั้น น้ำทะเลยังคงใส จุดดำน้ำอย่างเรือนกล้วยไม้ที่เกาะหก สวนปลาไหลที่เกาะห้า หินหัวช้าง คริสต์มาสพอยท์ ล้วนแล้วแต่ยังคงสวยงามเช่นเดียวกับเกาะบอน เกาะตาชัย กองหินริเชลิว ก็ยังคงสวยงามอยู่เช่นเดิม

ธรรมชาตินั้นมีวิถีทางของตน แม้นเหตุการณ์คลื่นยักษ์จะมีผลกระทบต่อหาดทรายและโลกใต้ทะเลอยู่บ้าง แต่ในระยะเวลายังอีกไม่นาน คลื่นและกระแสน้ำที่ไหลเวียนอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันก็จะเป็นตัวเยียวยารักษาตนเอง ล้นทรายจะคืนกลับมา ปะการังจะเติบโตกลับฟื้นคืนชีวิตอีกครั้งในเวลาไม่นาน เราคงต้องเอาใจช่วยและช่วยกันดูแลรักษาเพื่อช่วยฟื้นฟูร่วมกับธรรมชาติอีกแรงหนึ่ง

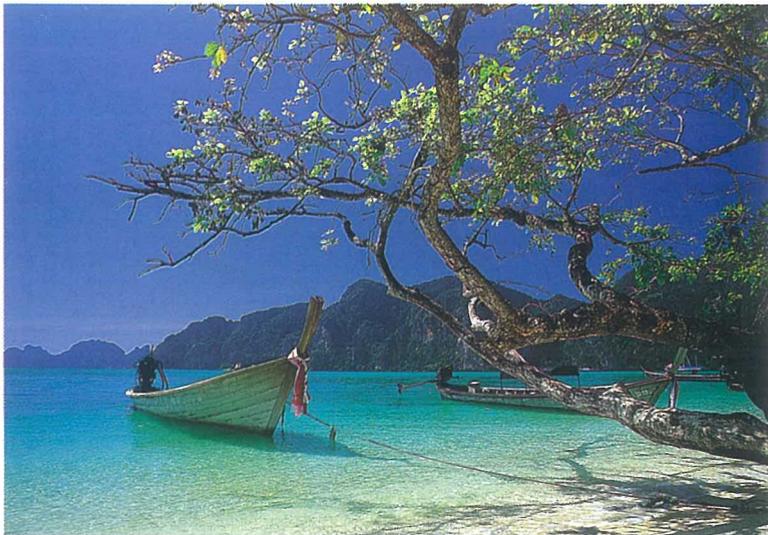
แหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลอันดามันวันนี้คืนสู่ความสวยงามอีกครั้ง ในขณะที่นักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางมาเที่ยวน้อยลง ก็คงเป็นโอกาสที่ดีของคนไทย ที่จะไปเที่ยวชมและถือเป็นโอกาสดีอย่างยิ่งที่ขณะนี้หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนร่วมกันจัดแพ็คเกจทัวร์ราคาพิเศษ ที่มีราคาประมาณคนละ 5,000 บาท หรือต่ำกว่านั้น สำหรับโปรแกรมท่องเที่ยว 3 วัน 2 คืน ที่รวมค่าบัตรโดยสารเครื่องบินไปกลับ จากกรุงเทพฯ รวมถึงที่พักโรงแรมมาตรฐานระดับ 3-4 ดาว พร้อมโปรแกรมท่องเที่ยวและอาหารร้านอร่อยเสริจสรรพ เรียกว่าคุ้มแสนคุ้ม เพราะโดยปกติราคาบัตรโดยสารไป-กลับ กรุงเทพฯ-ภูเก็ต ของบริษัทการบินไทยก็มีราคาถึง 5,250 บาทแล้ว เรียกว่าไม่เที่ยววันนี้แล้วจะเที่ยววันไหน ท่านที่สนใจโทรศัพท์ไปสอบถามข้อมูลได้ที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หมายเลขโทรศัพท์ 1672 นอกจากท่องเที่ยวราคาประหยัดแล้ว ยังเป็นการแสดงน้ำใจต่อพี่น้องในพื้นที่ประสบภัยอีกด้วยอย่าลืมนะครับ "เที่ยวอันดามัน ช่วยอันดามัน"

อ่าวพังงา เกาะผักเบี้ย

หมู่เกาะสิมิลัน จังหวัดพังงา

เกาะพีพีดอน จังหวัดกระบี่

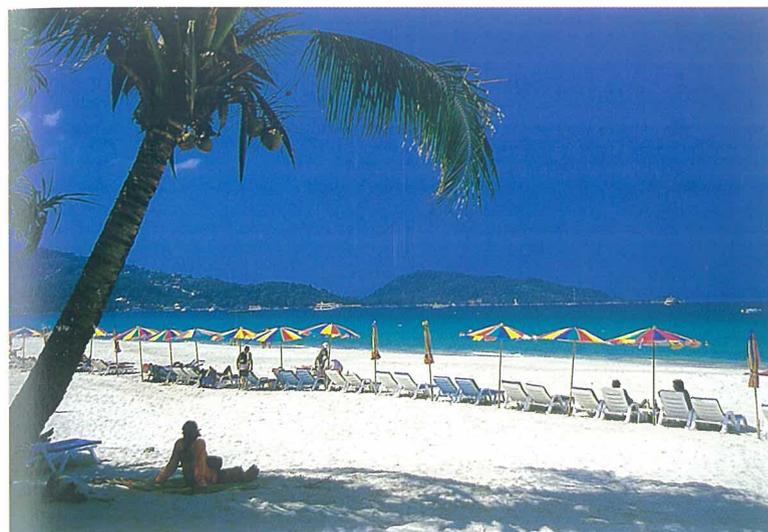
หาดยะนุ้ย จังหวัดภูเก็ต

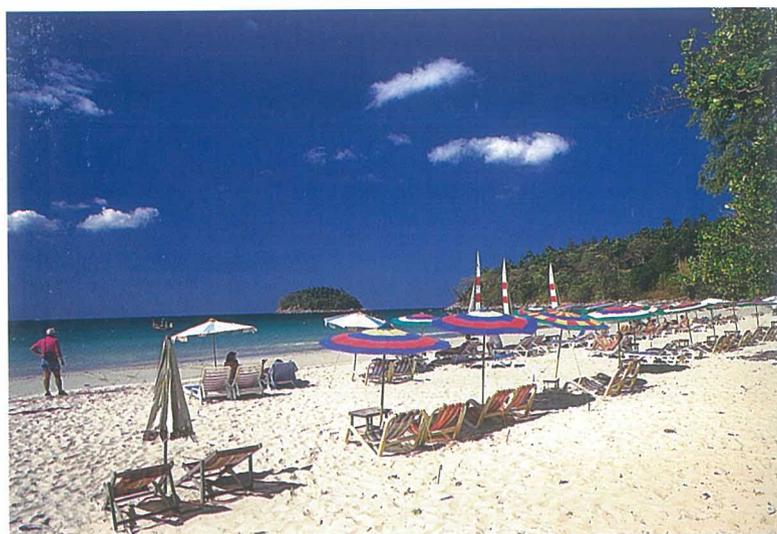
หาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต

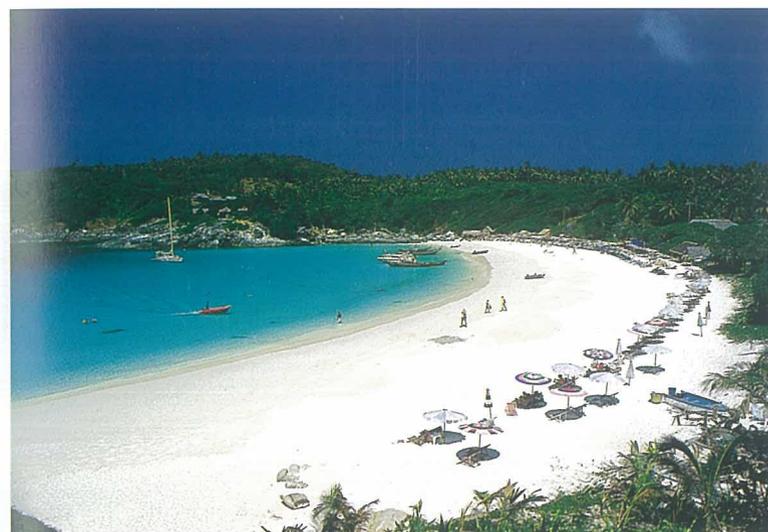
เกาะไซ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา จังหวัดสตูล

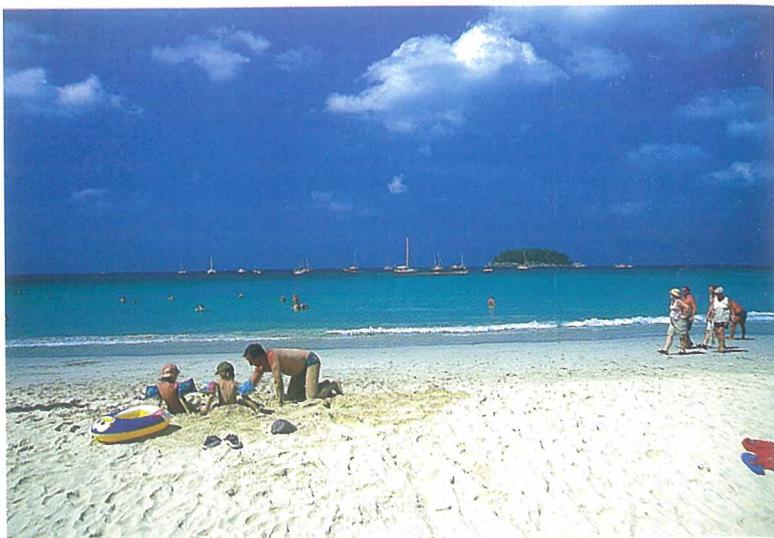
หาดป่าตอง จังหวัดภูเก็ต

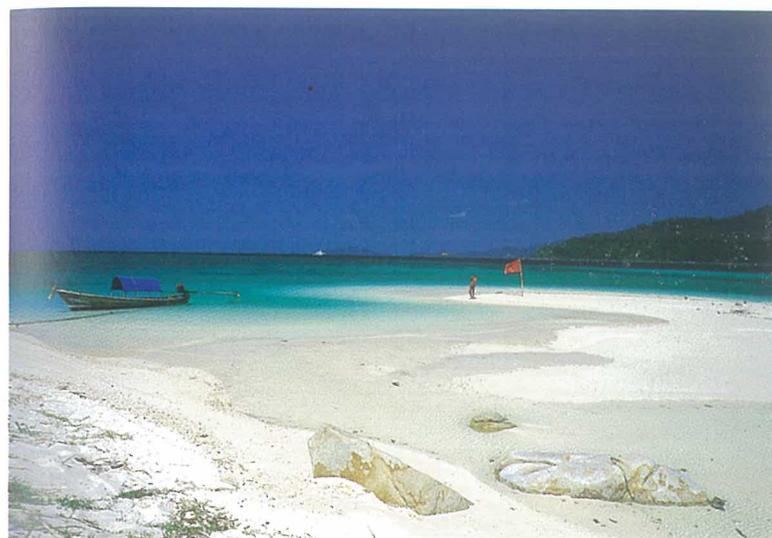
หาดกะตะน้อย จังหวัดภูเก็ต

เกาะราชา จังหวัดภูเก็ต

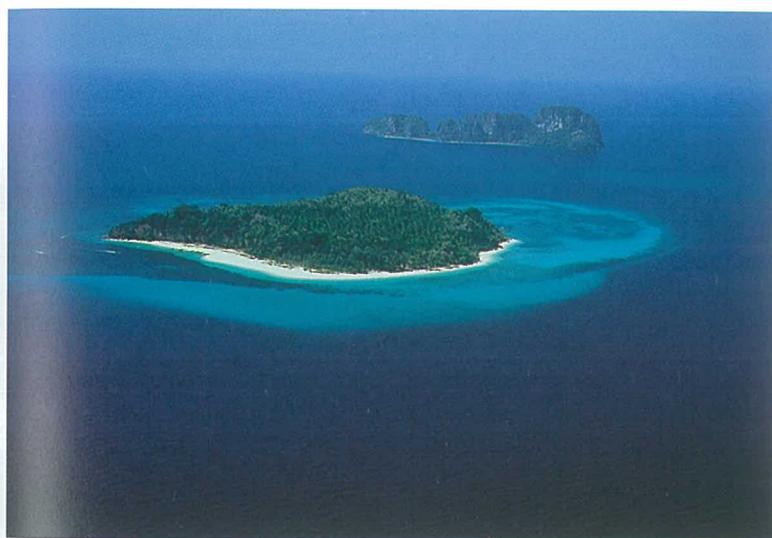
หาดกะตะ จังหวัดภูเก็ต

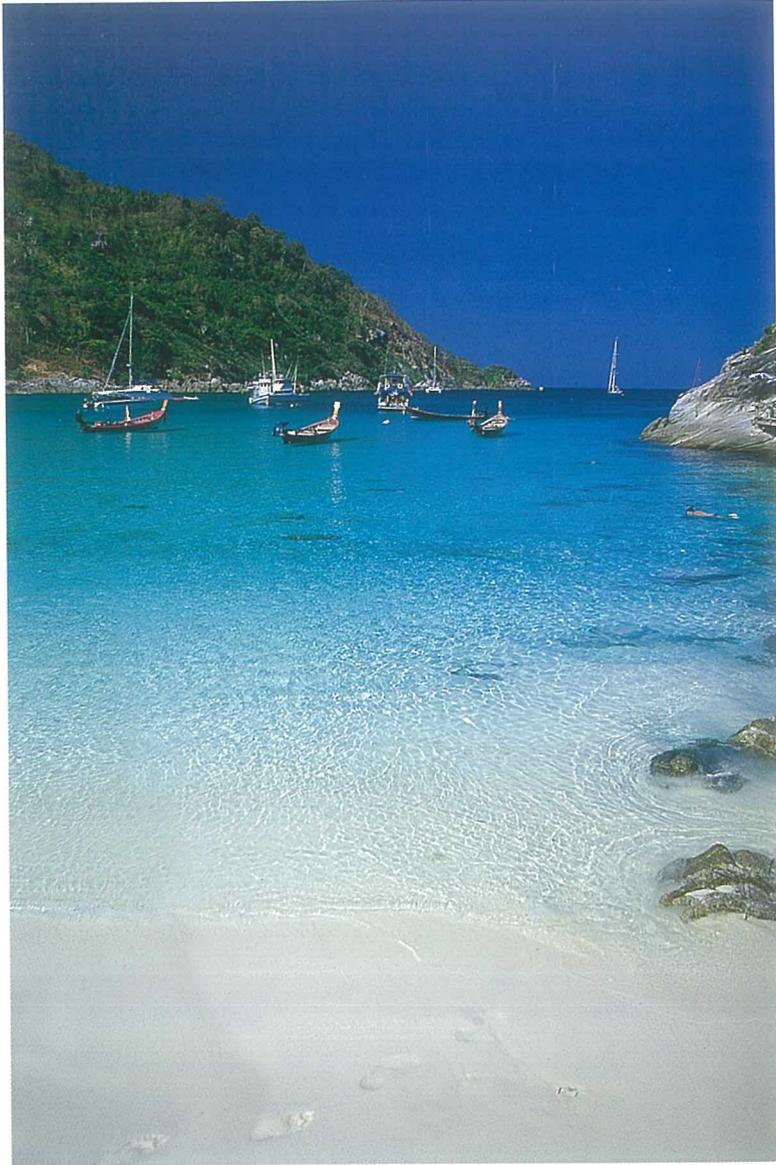
เกาะหลีเป๊ะ อุทยานแห่งชาติตะรุเตา จังหวัดสตูล

เกาะพีพีเล จังหวัดกระบี่

เกาะไม้ไผ่ จังหวัดกระบี่

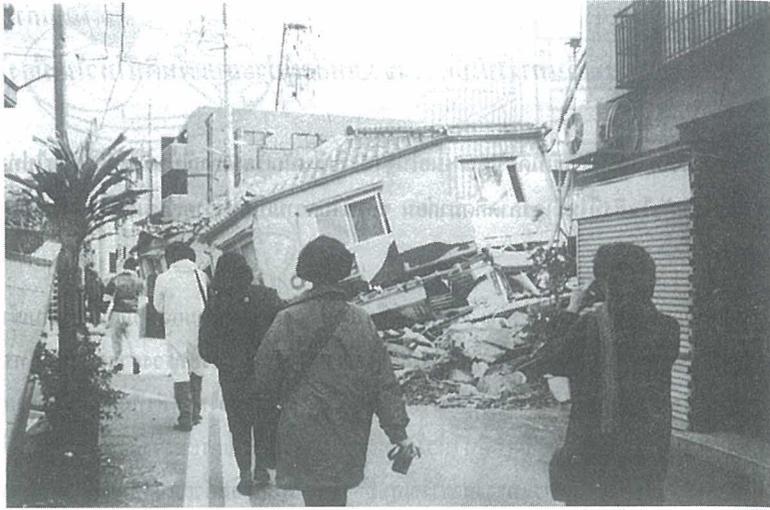

เกาะราชา จังหวัดภูเก็ต

● ประสพการณ์ : อุไรวรรณ คุหะเปรมะ
กรมสารนิเทศ

การให้ความช่วยเหลือของรัฐบาลไทย แก่ผู้ประสบภัยแผ่นดินไหวที่เมืองโกเบ เมื่อ 17 มกราคม 2538

เหตุการณ์แผ่นดินไหวที่เกาะสุมาตราก่อให้เกิดคลื่นยักษ์ (สึนามิ) เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ทำลายทรัพย์สินและชีวิตกว่า 3 แสนคนบริเวณประเทศต่างๆ ริมชายฝั่งมหาสมุทรอินเดียและอันดามัน ภัยพิบัติที่ไม่มีใครคาดคิด ความรุนแรงและขนาดของความเสียหายที่ใหญ่หลวง ทำให้ประชาคมโลกไม่อาจนิ่งเฉยได้ กระแสความช่วยเหลือทั้งเงินบริจาค ทีมบรรเทาภัยพิบัติและผู้เชี่ยวชาญต่างๆ ทั้งสารทิศทั้งจากในประเทศ มิตรประเทศและองค์การระหว่างประเทศต่างหลั่งไหลเข้าไปในพื้นที่ประสบภัยซูดแล้วซูดเล่า ในส่วนของประเทศไทย ภาพข่าวการทำงานของทีมกู้ภัย ผู้เชี่ยวชาญ คณะแพทย์ได้รับการถ่ายทอดไม่ขาดสายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เป็นทีมงานภายในประเทศ ทั้งการเสนอเรื่องราวและสารคดี

ย้อนกลับไปเมื่อ 10 ปีก่อน หากใครยังพอจะจำกันได้ เหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ที่เมือง KOBE (โกเบ) เขตคันไซ ทางภาคตะวันตกของญี่ปุ่นเมื่อเช้าตรู่ของวันที่ 17 มกราคม 2538 แรงสั่นสะเทือนในครั้งนั้นทำให้ตึกรามบ้านช่อง ถนนหนทาง รางรถไฟ ทางด่วน และอื่นๆ ที่แสดงถึงความแข็งแกร่งของสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์จะพึงสร้างขึ้นมาได้ในเมืองโกเบ หักถล่มพังลงระเนระนาด ไฟไหม้ผุดขึ้นตามที่ต่างๆ แล้วขยายเป็นวงกว้าง เหตุการณ์ครั้งนั้นคร่าชีวิตผู้คนในเมืองโกเบไปกว่า 5,000 คน นาย Murayama Tomiichi นายกรัฐมนตรีของญี่ปุ่นในขณะนั้น ถูกต่อว่าต่อขานว่าเข้าไปจัดการกับการกักขังซึกิเก็นเหตุ เหตุผลหนึ่งคือระบบสื่อสารที่ถูกตัดขาดและคาดการณ์กับขนาดของความเสียหายไม่ได้ในทันที กว่าจะเซ็นคำสั่งให้กองกำลังป้องกันตนเองเข้าไปกักขังได้ ก็ดูเหมือนว่าฤทธิ์เดชของแผ่นดินไหวได้พาดพิงผู้คนและสร้างความเสียหายไปพอสมควร

ขนาดความรุนแรงของความเสียหายและภาพเหตุการณ์การช่วยเหลือผู้ประสบภัย การกักขัง ทำให้หลายประเทศแสดงไมตรีจิตที่จะเข้าไปให้ความช่วยเหลือ แต่รัฐบาลญี่ปุ่นได้แต่แสดงความขอบคุณในน้ำใจ และว่ายังสามารถจัดการได้ อาจจะช่วยเหตุผลตามปรัชญาของญี่ปุ่นที่จะพยายามช่วยตัวเองให้มากที่สุด หรือที่ฝ่ายญี่ปุ่นบางคนคาดเดาว่า หากรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ญี่ปุ่นเกรงว่าอาจจะไม่มีความพร้อมที่จะไปให้การดูแลต้อนรับขับสู้แขกจากต่างประเทศผู้ไปช่วยเหลืออย่างเหมาะสมก็เป็นได้ ทำให้หลายประเทศที่อยากจะเข้าไปช่วยเหลือ ได้แต่เฝ้ารอคอยให้กำลังใจอยู่ห่างๆ อย่างไรก็ตาม หลังจากนั้นไม่นาน ภาวะการณ์ระบาดของไข้หวัดใหญ่ที่เป็นผลมาจากอากาศที่หนาวจัดของญี่ปุ่น ความรุนแรงของการระบาดที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกรงกันว่าจะควบคุมสถานการณ์ไม่ได้ มีการระดมแพทย์ทั่วประเทศไปให้ความช่วยเหลือเช่นกัน แต่ญี่ปุ่นก็ยังคงเป็นญี่ปุ่นที่ต้องการพึ่ง

ตนเองให้ถึงที่สุดและระมัดระวังมิให้การแก้ปัญหาหนึ่งไปสร้างให้เกิดปัญหาหนึ่ง คราวนี้ประชาชนญี่ปุ่นส่วนหนึ่ง ชักจะทนไม่ได้ ต่อว่ารัฐบาลว่าทำไมจึงปฏิเสธรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ทั้งๆ ที่หลายประเทศแสดงน้ำใจอันดี ทำเอานายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นอยู่ไม่เป็นสุข ได้รับความกดดันจากทั้งสื่อมวลชน ผู้ได้รับผลกระทบและฝ่ายที่จ้องจะโจมตีรัฐบาล และนี่จึงเป็นที่มาของการเริ่มรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ และหนึ่งในประเทศที่ญี่ปุ่นร้องขอความช่วยเหลือก็มีไทยอยู่ด้วย

คณะแพทย์ของไทยไปทำงานอะไรกันบ้าง สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโอซาก้า ซึ่งรับผิดชอบดูแลคนไทยในเขตอาณาและทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานฝ่ายไทยให้กับคณะฯ มีบทบาทอะไรบ้าง การประสานงานและการจัดการของฝ่ายญี่ปุ่นเป็นอย่างไร วารสารสราญรมย์ฉบับนี้ขอเสนอข้อมูลที่ได้รับการถ่ายทอดผ่านการให้สัมภาษณ์

ของนายแพทย์ธีรวุฒิ คุณะเปรมะ อดีตนักเรียนเก่าญี่ปุ่นซึ่งเป็นหนึ่งในคณะแพทย์ที่เดินทางไปให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่เมืองโกเบ ในเวลานั้นและได้ให้สัมภาษณ์หลังจากเดินทางกลับและได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ใน วารสารสมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่น มาเล่าสู่กันฟัง

ถาม ขอทราบความเป็นมาของคุณทราบว่าเข้าไปเกี่ยวข้องอย่างไร และมีความกังวลหรือไม่

ตอบ หลังเกิดแผ่นดินไหวที่ประเทศญี่ปุ่น (17ม.ค.2538) ได้ประมาณ 10 วัน ผมได้รับโทรศัพท์จากอธิบดีกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข โทรมาแจ้งว่ารัฐบาลญี่ปุ่นมี request เป็นทางการมายังรัฐบาลไทยขอให้ส่งทีมแพทย์ไปให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากแผ่นดินไหวในโกเบ รัฐบาลไทยโดยกระทรวงสาธารณสุขก็จะจัดส่งทีมแพทย์ไป มีผมและหมออีก 1 คนกับพยาบาลอีก 3 คน ในสังกัดโรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์เดินทางไปด้วย ให้ผมเตรียมพร้อมออกเดินทางภายใน 24 ชั่วโมง ไปทำงาน 10 วัน และให้ไปฟังรายละเอียดที่โรงพยาบาลราชวิถี พอวางหูโทรศัพท์ ก็เล่าให้ภรรยาฟัง ตอนแรกเข่าอึ้งคงจะกังวลเรื่อง after shock กลัวว่าผมอาจจะเป็นอะไรไป แต่ก็บอกผมว่า ในฐานะที่เราเป็นนักเรียนเก่าญี่ปุ่นและผมจบแพทย์จากที่นั่น ก็จะเป็นประโยชน์และได้ช่วยงานจริงๆ การช่วยเหลือคนเป็นการทำความดี ถ้าผมพร้อมเขาก็ไม่ขัดข้อง ซึ่งทำให้ผมสบายใจขึ้นมา

ถาม การเตรียมตัวในการเดินทางเป็นอย่างไรบ้าง

ตอบ คณะฯ ทราบว่า จะมีสถานกงสุลใหญ่ ณ นครโอซาก้า สังกัดกระทรวงการต่างประเทศของไทยเป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ ร่วมกับฝ่ายญี่ปุ่น การกินอยู่หลับนอน

อาจลำบากบ้าง แต่ทุกคนได้เตรียมใจเรื่องนี้อยู่แล้ว กระทรวงการต่างประเทศของไทยและสถานทูตญี่ปุ่น ได้เร่งออกหนังสือเดินทาง และ VISA ให้คณะฯ ในวันเสาร์นั้นเป็นกรณีพิเศษ เพราะเป็นเรื่องกะทันหัน ผมต้องรีบเคลียร์คนใช้ผ้าตัดให้เรียบร้อยก่อนเดินทาง เรื่องการเตรียมตัว ผมพอจะเดาออกว่าถึงจะเป็นสถานการณ์แบบนี้ ญี่ปุ่นคงจะไม่ปล่อยให้พวกเราอดอยาก เข้าคิวขอปันน้ำปันอาหาร สำหรับผมเรื่องอาหารญี่ปุ่นไม่เป็นปัญหา แต่ห่วงเรื่องอากาศหนาวมากกว่า เพราะช่วงที่ไปเป็นช่วงหนาวที่สุด เขาคงจะให้เราอยู่เต็นท์ แต่เพื่อไม่ให้เป็นการกะกับเขา พวกเราเตรียมเสื้อผ้าไปหลายตัวให้พอใส่จะได้ไม่ต้องซัก เพราะรู้ว่าเขามีปัญหาน้ำไม่พอใช้ เราออกเดินทางเช้าวันที่ 30 มกราคม มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข (นายทินวัฒน์ มฤคทาทิพัทธ์) และเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่จากกระทรวงฯ รวมทั้งอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทยไปส่งคณะฯ ที่ดอนเมือง

ถาม ดูข่าวจาก NHK ตอนที่คณะฯ ไปถึงโอซาก้า เห็นลงเรือมีคนถือของเดินตามหลายคน ทิมะตกด้วย ไม่ทราบเรือลำนี้ใช้ทำอะไร
ตอบ เครื่องบินถึงโอซาก้า ประมาณ 4 โมงเย็น คุณโตมเดซ บุนนาค กงสุลใหญ่ ณ นครโอซาก้า กับเจ้าหน้าที่ไปรับคณะฯ เข้าพักโรงแรมในโอซาก้า ที่สถานกงสุลฯ จองไว้ ครอบครัวของคุณโตมเดซฯ ก็อพยพมาพักที่โรงแรมนี้ชั่วคราวด้วย เพราะบ้านกงสุลใหญ่ฯ ที่เขตอะชิยาเสียหายมาก เข้าอยู่ไม่ได้ ไม่มีน้ำไฟใช้ และอยู่ในเขตที่ไม่ปลอดภัย คณะฯ ค้างที่โรงแรมคืนหนึ่ง เช้าวันรุ่งขึ้นก็นั่งเรือลาดตระเวนออกเดินทางจากโอซาก้า ไปเมืองโกเบ เรือลำนี้ กงสุลใหญ่ฯ เป็นคนจัดหามา เพราะใกล้ชิดกับตำรวจน้ำของญี่ปุ่น

เลยขอให้มาอำนวยความสะดวก และบริการเจ้าหน้าที่ของสถานกงสุลฯ และคนไทยที่จะเดินทางไปมาระหว่างโอซาก้ากับโกเบเป็นกรณีพิเศษ เพราะสถานกงสุลฯ ต้องเดินทางไปดูแลคนไทยในโกเบด้วย แผ่นดินไหวทำให้การเดินทางโดยรถยนต์และรถไฟระหว่าง 2 เมืองนี้ลำบากมาก ใช้เวลามากกว่า 3 ชั่วโมง ส่วนเรือลาดตระเวนใช้เวลา 40 นาทีเท่านั้น

ถาม ขอทราบการปฏิบัติงานของคณะฯ เมื่อเดินทางถึงเมืองโกเบแล้ว
ตอบ พอไปถึงโกเบ ตัวแทนแพทย์ฝ่ายญี่ปุ่นที่ดูแลผู้ประสบภัยของเมืองโกเบได้พาคณะฯ ไปที่เต็นท์รักษาพยาบาลในเขต Chuo ที่เตรียมไว้ให้คณะแพทย์ไทยของเรา ตอนแรกเขาพาหมอญี่ปุ่นคนหนึ่งไปด้วยไปคอยอำนวยความสะดวกให้ พอพวกเราแนะนำตัวเองแล้วพอเขารู้ว่าผมจบและ train จากที่นั่น เขาก็บอกว่าดีใจและโล่งอก พวกเราที่เคยอยู่ญี่ปุ่นมา คงจะรู้กันดีว่าระบบการแพทย์ของญี่ปุ่นเป็นอย่างไร ทุกอย่างใช้เป็นภาษาญี่ปุ่นหมด ชื่อยาสามัญเป็นภาษาญี่ปุ่น ก็พอจะเข้าใจได้ว่าที่เขาโล่งอกก็เพราะเขาจะได้ไม่ต้องมาคอยกังวล take care คณะฯ ไม่ต้องมาคอยมาแนะนำชื่อยาที่เขาจัดเตรียมมาให้ว่ามีชื่อสามัญ ชื่อภาษาอังกฤษว่าอะไร ส่วนผสมเท่าไร เวชภัณฑ์อุปกรณ์ที่ฝ่ายญี่ปุ่นเตรียมมาใช้อย่างไร ยิ่งพอรู้ว่าผมได้ใบประกอบโรคศิลป์ของที่นี่ด้วย เขาก็ขออนุญาต ขอตัว ปล่อยให้ผมช่วยดูแลคณะฯ และคนใช้ที่จะมารับรักษาที่หน่วยนี้

ก่อนเปิดรักษาคนไข้ ผมต้องจัดแบ่งประเภทยาและบอกให้คุณหมอประวิช หมอไทยอีกคนและพยาบาลที่ไปด้วยรู้ว่าชื่อยาของญี่ปุ่นว่ายาตัวนี้ตรงกับยาอะไรของไทย เวลาสั่งยาเขาจะได้หยิบยาได้ถูก จากนั้นคณะฯ ก็เปิดเต็นท์ปฏิบัติงานทันที ผมทำหน้าที่ตรวจ

รักษา ชักอาการและสั่งยา มีคนไข้มารับการรักษาเรื่อยๆ หลากหลาย ทุกวัยทั้งผู้ใหญ่ คนแก่และเด็ก ส่วนใหญ่จะเป็นไข้หวัด เพราะช่วงนั้นไข้หวัดใหญ่กำลังระบาดไปทั่วจนเขากลัวว่าจะคุมไม่อยู่ ต้องประกาศหาหมออาสาสมัครจากทั่วประเทศปลัดกันมาเสริม ในวันแรกมีคนไข้ประมาณ 20 กว่าคน แต่ผมเห็นว่าถ้าเรานั่งอยู่ในเต็นท์ประจำของเราไม่ถึง 2 วันก็จะไม่มีคนไข้มาอีก เพราะจะมีคนไข้ที่อยู่ในศูนย์อพยพหรือเต็นท์ที่พักที่อยู่ใกล้กับเต็นท์รักษาของคณะฯ มาหาหมอ เท่าที่ทราบทีมแพทย์ไทยเป็นทีมแพทย์ต่างชาติเพียงทีมเดียวที่ญี่ปุ่นรับความช่วยเหลือ ส่วนทีมช่วยเหลือต่างชาติอื่นก็มีบ้าง แต่ส่วนใหญ่เป็นทีมพวกหน่วยกู้ภัย ในเมื่อเรามาถึงที่แล้ว ก็อยากจะทำอะไรด้วยความตั้งใจและเต็มที่แล้วในฐานะที่เป็นนักเรียนเก่าญี่ปุ่นด้วย วันรุ่งขึ้นผมจึงไปปรึกษากับหัวหน้าหมอญี่ปุ่นว่า ผมจะขอออกเดินแวะไปตามเต็นท์และศูนย์ผู้อพยพนอกเขตรอบๆ เพื่อดูว่าจะช่วยเหลือใครได้บ้าง และพาคณะฯ ออกเดินแวะไปตามเต็นท์โดย

เฉพาะเต็นท์ที่ยังไม่มีหมอ แวะไปตามโรงเรียนที่เขาใช้เป็นศูนย์อพยพ คนญี่ปุ่นที่รู้ว่าไม่มีหมอมารตรวจเยี่ยม เขาก็มาหาหมอ คนไข้มีหลากหลายและมี case แปลกๆ ที่ผมคาดไม่ถึงเหมือนกัน

ถาม พอจะยกตัวอย่างให้ฟังได้ไหม

ตอบ มีคุณป้าคนหนึ่ง บ่นว่าปวดหัว นอนไม่หลับ ผมซักประวัติและตรวจดูอาการแล้ว เห็นว่าไม่เป็นอะไรมาก เลยให้ยานอนหลับและบอกให้ทานยาเดี๋ยวนี้จะได้หลับสบาย แกก็บอกว่าไม่ชอบรับยาได้ไหม ผมถามว่าทำไมล่ะ แกก็บอกว่าถ้ากินยาแล้วนอนหลับไป เกิดมี after shock ไหวแรงกว่านี้อีก จะวังหนีไม่ทัน ผมฟังแล้วก็เห็นว่ามันก็จริงของแก แต่เห็นว่าถ้าขึ้นแกไม่ได้นอนคงจะล้มป่วยแน่ เพราะหน้าตาอิดโรย ไม่ได้หลับสนิทมากกว่า 2 อาทิตย์ ผมนั่งคิดอยู่สักพักว่าจะใช้จิตวิทยาอะไรมาพูดให้แกหายกังวล แล้วผมก็บอกแกว่า ขอให้สบายใจ ผมมาจากประเทศไทยที่ไม่มีแผ่นดินไหว การที่ผมกล้ามาได้ แสดงว่าผมต้องมั่นใจว่าจะไม่มีการไหวรุนแรงกว่านี้อีก ให้กินยานอนหลับแล้วกลับไปนอนเสีย สังเกตเห็นสีหน้าคุณป้าสบายใจขึ้น แต่ก็ขอตอรองว่าจะไม่กินยาและสัญญาว่าจะกลับไปนอน ก็รู้สึกดีใจที่สามารถรักษาทางจิตใจให้เขาได้ เหตุการณ์แบบนี้ คนไข้จะมีปัญหาทางจิตค่อนข้างมาก ต้องใช้จิตวิทยาหลายด้านดูแลให้เขาหายกังวลและเศร้าโศกให้ได้ ส่วน case อื่นๆ ก็มีพวกปวดท้องก็มี อาเจียนก็มีมาบ้างเพราะความเครียดจากที่ต้องดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไป พวกบาดเจ็บมีบาดแผลจากแผ่นดินไหวก็มี

ถาม การกินอยู่หลับนอนของคณะฯ เป็นอย่างไรบ้าง

ตอบ ก่อนออกเดินทางจากกรุงเทพฯ เราไม่ทราบรายละเอียดมากนัก คาดคิดไปต่างๆ นานา ว่าคงนอนในเต็นท์และอาจกินข้าวกับพวก

ซูป miso (ซูปเต้าเจี้ยว) ผักดอง แต่จริงๆ ถือว่า คณะๆ โชคดีมาก เพราะญี่ปุ่นเขาจัดให้เรานอนในเรือลาดตระเวนอีกลำหนึ่ง เรื่อนี้จอดทอดสมออยู่ในอ่าวโกเบ ช้างในเรือมีห้องนอน 3-4 ห้อง ทำเป็นเตียง 2 ชั้น ผมงับหมอประวิชนอนด้วยกัน ส่วนพยาบาลทั้ง 3 คนนอนอีกห้อง มีเครื่องทำความร้อน (heater) ในห้องนอน มีห้องอาบน้ำ ofuro (แบบญี่ปุ่น) และ shower เรื่องที่หลับนอน บอกตรงๆ ไม่มีปัญหาเลย แต่เพราะไม่ชินกับการนอนในเรือ ก็เมาเรือกันบ้างรวมทั้งตัวผมด้วย นอกจากกลุ่มเราแล้วยังมีกลุ่มญี่ปุ่นซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ระดับสูง คือเป็นหัวหน้าผู้ดูแลอาสาสมัคร อีก 2 กลุ่มพักอยู่ในเรือด้วย ดูแล้ว ผมคิดว่าฝ่ายญี่ปุ่นก็อยากจะต้อนรับเราให้ดี อยากให้เราอยู่สบายถึงให้นอนเตียง ถ้านอนในเต็นท์เราคงต้องนอนกับ futon (ที่นอนญี่ปุ่น) บางๆ และไม่มี heater ในเต็นท์

สถานกงสุลฯ นำโทรศัพท์ไปให้คณะๆ ใช้ติดต่อกับสถานกงสุลฯ ที่โอซาก้า เพราะระบบโทรศัพท์ที่โกเบเสียหายมาก เราใช้โทรทางไกลไปต่างประเทศฟรีด้วย เข้าใจว่าทาง NTT ของญี่ปุ่นให้สิทธิพิเศษกับชาวเมืองโกเบสำหรับการโทรศัพท์ออกนอกเมืองด้วยเรื่องอาหารการกิน สถานกงสุลฯ ให้เจ้าหน้าที่ของสถานกงสุลฯ นำอาหารไปส่งให้คณะๆ เท่าที่ทราบหลังเกิดเหตุการณ์ ทางกระทรวงการต่างประเทศของไทยได้จัดส่งทีมเฉพาะกิจเป็นเจ้าหน้าที่จากกรุงเทพฯ ไปเสริมสถานกงสุลฯ เพื่อคอยทำหน้าที่ประสานงานและให้ความช่วยเหลือคนไทยที่นั่น พอคณะๆ ของเราไปปฏิบัติงาน เขาก็จัดเจ้าหน้าที่คนหนึ่งไปคอยอำนวยความสะดวกให้เรา ทุกวันเวลาสาย เจ้าหน้าที่คนนี้จะนั่งเรือลาดตระเวนลำที่เรานั่งจากท่าเรือโอซาก้าไปโกเบ นำอาหารไทยซึ่งผมเข้าใจว่าเป็นฝีมือของภรรยา

เจ้าหน้าที่สถานกงสุลฯ ที่นั่นผลัดกันทำนำไปให้คณะๆ สำหรับเป็นมื้อกลางวันและมื้อเย็นด้วย บางช่วงเจ้าหน้าที่จะตามคณะๆ ของเราไปตามเต็นท์ที่เราออกตรวจรักษา แต่ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่จะไปเยี่ยมเยียนดูแลคนไทยที่เมืองโกเบ เจ้าหน้าที่สถานกงสุลฯ ใหญ่ๆ จะกลับไปโอซาก้าโดยเรือเที่ยวเย็น เช้าวันรุ่งขึ้นก็จะนำอาหารไปส่งให้ ทำอย่างนี้ทุกวัน ที่สถานกงสุลฯ ต้องนำเอาข้าวม้อเย็นติดไปให้ตั้งแต่ตอนเช้าด้วย ก็เพราะวันแรกที่คณะๆ ไปถึงโกเบ สถานกงสุลฯ เตรียมเฉพาะอาหารกลางวันและเข้าใจว่าทางเรือจะเตรียมอาหารเย็นให้ ปรากฏว่าเข้าใจผิดกัน เย็นวันแรก พวกเราไม่มีอาหารเย็นทานกัน แต่ก็โชคดีที่บนเรือยังมีปลากระป๋อง Cup Noodle ก็เลยขอจากคนคุมเรือที่เป็นญี่ปุ่น วันต่อมา สถานกงสุลฯ ไม่อยากสร้างภาระให้ฝ่ายญี่ปุ่นเลยทำอาหารมื้อกลางวันและมื้อเย็นไปให้ด้วย ทุกเย็นพอกลับถึงเรือ เราจะอุ่นอาหารทานกัน มีอยู่วันหนึ่งสถานกงสุลฯ เตรียมข้าวหนึ่งกึ่งสำเร็จรูปไปให้พร้อมอาหารกระป๋อง แต่ด้วยความหิวของพวกเราเพราะเดินตรวจคนไข้ตามเต็นท์ต่างๆ มาทั้งวันและเดินไกลมากหลายกิโลเพราะถนนเสียหายมาก จะไปไหนต้องเดินอย่างเดียว พวกเราเลยเอาข้าวหนึ่งแกละออกจากถุงแล้วทานกันเลย โดยไม่ได้อุ่น มันแข็งๆ ซอบกลแต่เรานึกว่าเป็นเพราะอากาศหนาวที่แท้มันเป็นข้าวที่แพ้ด้วยระบบสุญญากาศ ต้องไปต้มในน้ำร้อนก่อน ก็อร่อยไปอีกแบบ ความหิวทำให้ทานอะไรก็รู้สึกอร่อย ส่วนอาหารเช้า พวกเราทานในเรือที่เขาเตรียมไว้ให้ มีพวกข้าวกับซูป miso ผักดอง ขนมปังและพวกบะหมี่สำเร็จรูป

เรื่องการกินการนอนเราไม่ค่อยรู้สึกลำบาก เพราะได้รับการบอกล่วงหน้าแล้วว่าต้องกินง่าย อยู่สบาย หรืออาจต้องกินม้ออด

มือ แต่พอได้อยู่กินอย่างนี้ดีกว่าที่คิดก็เลยไม่รู้ลึกลำบาก ก็ต้องขอ
ขอบคุณสถานกงสุลฯ ที่โอซาก้า ที่ได้เอื้อเพื่อจัดหาอาหารไปให้ ไม่
อย่างนั้นหมอและพยาบาลที่เหลือนคงจะทานอะไรที่เป็นของดั้งเดิมของ
ญี่ปุ่นไม่ได้เหมือนกัน เรื่องอาหารการกินผมไม่รู้ลึกลำบาก ที่ลำบาก
เป็นเรื่องอากาศ เพราะหนาวมากและหิมะตก ช่วงที่เราออกเดินตรวจ
เราอยู่กลางแจ้งลมแรงหนาวเอาการ ผมเตรียมใจรับความหนาวไว้
แล้ว แต่บางคนในคณะฯ ไม่คุ้น บ่นหนาวกัน พวกเขาถือदनมากนะ
ถาม เท่าที่ติดตามข่าวจาก NHK ดูเหมือนว่าคุณหมอจะมีบทบาท
ค่อนข้างมากในการดูแลรักษาคนไข้ เป็นเพราะความเป็นนักเรียนเก่า
ญี่ปุ่นหรือไม่

ตอบ มันเป็นไปตามธรรมชาติมากกว่า ผมสื่อสารกับคนไข้เป็นภาษา
ญี่ปุ่นได้และผมก็รู้เรื่องระบบการแพทย์ของญี่ปุ่นไม่ว่าจะเป็นชื่อยา
หรือการเขียนรายงานการรักษาของแพทย์ ทำให้ตรวจรักษาคนไข้ได้
เต็มที่ เรื่องภาษาที่แพทย์ใช้สื่อสารกับคนไข้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก
สำหรับแพทย์ นี่ก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่เกือบทุกประเทศต้องกำหนดให้
หมอที่จะสอบเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพหรือที่เรียกว่าใบ
ประกอบโรคศิลป์ จะต้องสอบเป็นภาษาที่สื่อสารกับคนไข้ส่วนใหญ่
ของประเทศนั้นให้เข้าใจได้ หากเป็นหมอที่พูดภาษาญี่ปุ่นไม่ได้ แล้ว
ใช้ล่ามแปล หมอผู้นั้นอาจทำงานได้ แต่ก็ไม่ได้ใช้ศักยภาพและความ
สามารถเต็มที่ ล่ามคนนั้นจะต้องมีความรู้ด้านการแพทย์สูง รู้ชื่อยา
ชื่อโรค และที่สำคัญต้องรู้ระบบการแพทย์ของญี่ปุ่นด้วย นอกจาก
นั้น ถึงล่ามจะเก่งเพียงใดแต่คนไข้เป็นญี่ปุ่น เขาอาจจะไม่สบายใจ
กังวลใจว่าหมอจะเข้าใจเขาได้ดีพอหรือไม่ ยิ่งในสถานการณ์ที่ไม่ปกติ
อย่างนี้ คนไข้จะมีปัญหาด้านจิตใจต้องการความเข้าใจ กำลังใจ และ

ความมั่นใจจากหมอมานะ ความรู้เรื่องยากก็เป็นเรื่องสำคัญด้วย ใน
ช่วงที่คณะฯ ออกตระเวนตรวจคนไข้บางครั้งผมต้องโทรศัพท์ติดต่อกับ
หมอญี่ปุ่นที่เป็นหมอประจำของคนไข้รายนั้นเพื่อ follow up เรื่อง
ยา ให้เขาช่วยค้นประวัติคนไข้ออกมาดูว่าคนไข้เคยมีปัญหา ประวัติ
อะไรมาก่อนหรือไม่ ที่คนไข้กลับไปหาหมอคนเดิมไม่ได้เพราะ clinic
ปิดบ้าง ถนนเสียหายไปหาหมอคนเดิมไม่ได้บ้าง บางรายหมอประจำ
ตัวของเขาเสียชีวิตจากเหตุการณ์ก็มี

แต่ละคืนผมจะต้องเขียนรายงานผลการวินิจฉัยของแพทย์
เป็นภาษาญี่ปุ่นเพื่อส่งให้สาธารณสุขจังหวัดเฮียวโงะ (จังหวัดที่ตั้ง
ของเมืองโกเบ) เพื่อรายงานว่า ผมตรวจรักษาคนไข้ไปกี่ราย ป่วย
เป็นโรคอะไร จ่ายยาอะไรไป มีอะไรต้องติดตาม

กระทรวงสาธารณสุขของเราคงเข้าใจปัญหานี้ดี ถึงได้เรียก
ศิษย์เก่าญี่ปุ่นไปร่วมด้วย ซึ่งก็ไม่ใช่เรื่องแปลก เป็นเรื่องของการใช้
คนถูกทางมากกว่า ตลอดเวลาที่คณะฯ ออกตรวจ เกือบทุกวันจะมี
นักข่าวจากหนังสือพิมพ์ อาซาฮี โยมิอูริ จากโทรทัศน์ NHK และ
โทรทัศน์ท้องถิ่นแถบคันไซเดินติดตามทำข่าวของคณะฯ เห็นเรา
ซักถามอาการคนไข้ เห็นเราทำงานได้จริงๆ และได้สร้างภาระกับ
เขา สังเกตจากคำถามของสื่อมวลชนญี่ปุ่น เขาไม่สงสัยหรือ doubt
ในเรื่องการทำงานของทีมแพทย์ไทย (ยิ่งเขารู้ว่าผมเป็นหมอที่จบจาก
ที่นั่นและไปทำงานได้จริงๆ) เขาไม่ตั้งคำถามว่าทำไมรัฐบาลไทยถึงส่ง
ทีมแพทย์ไทยไป แต่เขาจะแห่ด้วยคำถามที่คล้ายๆ จะโจมตีรัฐบาล
ของเขามากกว่า

ถาม คำถามของเขาส่วนใหญ่เป็นเรื่องอะไรบ้าง

ตอบ นักข่าวมาจากหลายสำนัก ส่วนใหญ่พ่อกถามประวัติของแต่ละ

คนแล้ว ก็จะไม่ค่อยคาดหวังความช่วยเหลือจากต่างประเทศเข้าไปหรือไม่ คิดอย่างไรกับการขอรับความช่วยเหลือของญี่ปุ่นในครั้งนี้ คือเป็นคำถามลักษณะขุดหลุมพรางเพื่อให้เราวิจารณ์รัฐบาลของเขา พวกเราคงจำได้ว่า หลังเกิดเหตุการณ์ประมาณ 1 อาทิตย์ มีข่าวจากหนังสือพิมพ์ว่า ประชาชนญี่ปุ่นวิจารณ์รัฐบาลของเขาที่ปฏิเสธรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ทำให้มียอดผู้เสียชีวิตเพิ่มสูงขึ้นและตามด้วยโรคหวัด เฝอญผมรู้ข่าวนี้มาก่อน ก็ตอบไปว่า "ผมคงตอบแทนรัฐบาลญี่ปุ่นไม่ได้ว่าขอรับความช่วยเหลือเข้าไปหรือไม่ แต่ในฐานะที่ญี่ปุ่นเป็นมิตรประเทศและมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับไทยมานาน รัฐบาลไทยมีความยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ญี่ปุ่นเสมอ และได้เตรียมพร้อมที่จะส่งคณะแพทย์มาให้ความช่วยเหลือญี่ปุ่นทันทีที่เกิดเหตุการณ์"

ถาม ช่วงที่รัฐบาลไทยส่งคณะแพทย์ไป ก็มีมีการวิจารณ์กันในเมืองไทยว่าเป็นเรื่องการทำเสียงของพรรคพลังธรรมที่ต้องการกอบกู้ชื่อเสียงของพรรคกลับคืนมา โดยก่อนหน้านี้ท่านมหาจำลองก็เดินทางไปแจกผ้าห่มและข้าวหลามให้กับผู้ประสบภัย และได้ขอร้องให้ฝ่ายญี่ปุ่นรับความช่วยเหลือจากไทย ไม่ทราบคุณหมอมีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างไร

ตอบ ผมคงจะตอบแทนพรรคพลังธรรมไม่ได้ว่าเป็นเรื่องการทำเสียงของพรรคพลังธรรมหรือไม่ แต่โดยส่วนตัวผมเห็นว่าญี่ปุ่นเป็นมิตรประเทศที่ใกล้ชิดและเรามีความสัมพันธ์ที่ดีกับญี่ปุ่น มีคนไทยเข้าไปเกี่ยวข้องกับคนญี่ปุ่นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม มีเจ้านายหรือมีเพื่อนหรือญาติของเพื่อนเป็นคนญี่ปุ่น ภาพข่าวแผ่นดินไหวที่เกิดขึ้น

มันรุนแรง แต่ละวันมียอดผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้น โรคไข้หวัดใหญ่แพร่ขยายในวงกว้าง ผมคิดว่าพวกเราคงมีความรู้สึกที่คล้ายๆ กันคือเหมือนกับเราเห็นเพื่อนของเรากำลังตกทุกข์ได้ยาก ก็อยากจะช่วยเขา ผมคิดว่าท่านมหาจำลองฯ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชาวญี่ปุ่น ได้รับความช่วยเหลือจากญี่ปุ่นหลายเรื่องสมัยที่ท่านเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ ผมคิดว่าท่านคงมีความรู้สึกเหมือนคนไทยทั่วไปที่อยากจะช่วยเพื่อนที่กำลังตกทุกข์ได้ยาก รัฐบาลไทยก็คงคิดเช่นนั้น เรื่องการหาเสียงให้พรรคน่าจะเป็นประเด็นรอง พวกเรานักเรียนเก่าญี่ปุ่นก็คงจะคิดคล้ายกัน เราอยากเห็นรัฐบาลไทยให้ความช่วยเหลือต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นชาติไหนเท่าที่เราจะทำได้ในยามที่เขาประสบภัย เรามีความสัมพันธ์กับญี่ปุ่นมานาน ก็เป็นเรื่องปกติที่เข้าใจได้

หลังเกิดเหตุใหม่ๆ หลายสถาบันของไทยต้องการจะจัดคณะแพทย์ไป รวมทั้งชมรมนักเรียนทุนรัฐบาลญี่ปุ่นก็อยากจะส่งหมอกระดุกไป โดยชมรมฯ ยินดีจะออกค่าใช้จ่ายเอง ซึ่งสถานทูตญี่ปุ่นก็ตอบขอบคุณและบอกว่าเขายัง handle ได้ ถ้าจำเป็นก็จะบอกมา แต่พอรัฐบาลญี่ปุ่นถูกวิจารณ์และกดดันมากขึ้น เขารู้ว่าไทยพร้อม ก็เลยขอไปที่ไทยก่อน ทีม ร.พ.ศิริราชก็มีความคิดที่จะส่งไป แต่เฝอญทีมของกระทรวงสาธารณสุขคือทีมของเรามีความพร้อมกว่า มีการเตรียมทีมที่ 2 ไว้ด้วยหากญี่ปุ่นต้องการ

ถาม การปฏิบัติงานของคณะฯ ตลอดระยะเวลา 10 วันส่วนใหญ่มีอะไรบ้าง

ตอบ การรักษาส่วนใหญ่เป็นโรคทั่วไปเกี่ยวกับระบาดวิทยาพวกไข้หวัด ท้องเสีย และด้านจิตเวชอย่างที่ดูแลให้ฟัง ช่วงที่คณะฯ ไปถึง สถานการณ์เลวสุดของงานผ่าตัดไปแล้ว มีการทำแผลบาดเจ็บ

บ้าง มาด้วยอาการปวดท้องเพราะเครียดบ้าง ในวันสุดท้าย สถาน
กงสุลฯ พาคณะฯ ไปตรวจรักษาคนไทยที่นั่นด้วย โชคดีที่ไม่มีคนไทย
เสียชีวิต

ถาม ตลอดระยะเวลาที่ไปปฏิบัติงานที่นั่น มีความรู้สึกหรือประทับใจ
อะไรบ้างจากที่ได้ไปสัมผัสญี่ปุ่นช่วงนั้น

ตอบ ความประทับใจ

อันแรกคือ ไม่ว่าจะในยามวิกฤตอย่างไร ญี่ปุ่นก็ยังคงรักษา
ความมีระเบียบวินัย ความมีมารยาทและความอดทนได้เป็นอย่างดี
ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเข้าคิวยาวเหยียดรับของแจก รักษากฎจราจรและ
กติกาย่างเคร่งครัดไม่ว่าจะเป็นกรข้ามถนน ขึ้นลงรถประจำทาง
ชั้นซีรียนด

ข้อที่ 2 ผมเคยเห็นเมืองโกเบตอนที่ตีกรามบ้านช่องยังสวย
งาม มาเห็นซากตึก ถนนหนทาง ทางด่วนและสะพานยกระดับพลิก
หักโค่นลง เดินไปที่ไหนก็เห็นแต่ซากปรักหักพังถล่มลงมา ก็รู้สึกตกใจ
มากกว่า มันร้ายแรงกว่าที่คิดไว้มาก ที่สำคัญคือรู้สึกสลดใจกับการ
สูญเสียชีวิตของชาวญี่ปุ่นกว่า 5,000 คน โชคดีที่เพื่อนญี่ปุ่นที่อยู่
ที่นั่น ปลอดภัย แต่เขาก็ตกใจมาก เพราะเรายังไม่เคยเจอแผ่นดินไหว
ร้ายแรงขนาดนี้

ข้อที่ 3 การประสานงานอย่างมีระบบ ระเบียบของเจ้าหน้าที่
ฝ่ายญี่ปุ่นและการทำงานอย่างแข็งขันของพวกอาสาสมัคร มีการ
วางแผนที่ดี ญี่ปุ่นตั้งศูนย์ประสานงานกลางที่ทำหน้าที่อย่างมีระบบ
มีประสิทธิภาพ มีการแบ่งงานชัดเจนว่าใครทำหน้าที่อะไร จะไป
ติดต่อเรื่องนั้นเรื่องนี้กับใครได้ เป็นอย่างที่เราเคยเห็น ทำให้
การแก้ไขปัญหาและการฟื้นฟูต่างๆ ทำได้รวดเร็ว แม้ว่าในช่วงเกิด

เหตุการณ์ใหม่ๆ จะโกลาหลบ้างเพราะมีปัญหาเรื่องการใช้กองกำลัง
ป้องกันตนเอง อีกเรื่องคือ ความพยายาม มีมานะอุตสาหะของอาจารย์
ของผม คือตอนที่ผมไปได้ 2-3 วัน อาจารย์ที่เคยสอนภาษาญี่ปุ่นให้
ผม โทรศัทพ์ไปหาผมบนเรือ บอกว่าเห็นผมในโทรทัศน์ NHK รู้สึก
ดีใจอยากคุยด้วย อยากขอใจเป็นการส่วนตัวและแทนรัฐบาลญี่ปุ่น
ในฐานะที่เป็นอาจารย์สอนพวกเรามาก่อน ก็มีความภูมิใจที่เห็นผม
ได้มาโกเบในฐานะนี้ อาจารย์บอกว่ารู้สึกปลื้มใจและว่างานที่ทุ่มเทให้
กับนักเรียนต่างชาติมาเกือบ 25 ปีของอาจารย์มีความหมายขึ้น

ข้อที่ 4 คือ เจ้าหน้าที่ทุกคนของสถานกงสุลใหญ่ที่โอซาก้า
ที่ทำหน้าที่ประสานงาน อำนวยความสะดวกและให้การดูแลเรื่อง
อาหารการกินแก่คณะฯ เป็นอย่างดียิ่งที่ได้เล่าไปในตอนต้น เรา
จะทำงานได้เต็มที่ ก็ต้องมีกองทัพหลังที่ดี คือการดูแลจากสถาน
กงสุลใหญ่ฯ นั่นเอง

1. ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันมะเร็งแห่ง
ชาติ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

2. ตัดตอนและเรียบเรียงจาก "บทสัมภาษณ์ น.พ.ธีรวุฒิ
คูหะเปรมะ นักเรียนเก่าญี่ปุ่น หนึ่งในคณะแพทย์ที่เดินทางไปให้ความ
ช่วยเหลือผู้ประสบภัยแผ่นดินไหวในเมืองโกเบ" จากวารสาร ส.น.ญ.
(สมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่น ในพระบรมราชูปถัมภ์ ฉบับเดือนกุมภาพันธ์
2539)

เที่ยวชมพรมดอกไม้

เมื่อเอ่ยถึงกรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม ก็มักจะนึกถึงองค์การระหว่างประเทศที่สำคัญๆ หลายองค์การอาทิเช่น EU, NATO ฯลฯ ส่วนในด้านการท่องเที่ยวก็จะมีสถานที่ที่ขึ้นชื่อคือ รูปปั้นเด็กจี้ (Mannekin Pis) จตุรัสกรอนด์พลาส (Grand Place) อะโตเมียม (Atomium) เมืองจำลองของยุโรป (Mini Europe) และที่พลาดเสียไม่ได้ก็คือ การจัดงานแสดงพรมดอกไม้ที่จตุรัสกรอนด์พลาส ใจกลางกรุงบรัสเซลส์ ฉันทก็ได้ยินกิตติศัพท์นี้มานานแล้วและนึกว่าเมื่อมาอยู่ที่นี้แล้วต้องมาชมให้ได้เพราะคนที่อยู่ข้างๆ เคยได้ยิน "เขาเล่ากันว่า" สวยงามมากๆ แต่ขอโทษนะคะขอโทษหน่อยว่าเป็นนักเรียนเบลเยียมแท้ๆ อยู่มาเกือบ 10 ปี ก็ยังไม่เคยได้ชมเลยสักครั้งเพราะผลัดไปทุกครั้งเนื่องจากเห็นว่ายังอยู่อีกนาน เอาไว้ก่อนก็ได้ คราวนี้ไม่อยาก

Tapis de fleurs 2004 / Bloementapijt 2004 /
Flower Carpet 2004: "Art Nouveau" ã Mark Schautteet

พลาดเพราะการจัดงานแสดงพรมดอกไม้ไม่ได้มีให้ชมทุกปี แต่จะจัดให้ชมปีเว้นปี ตามปีคริสต์ศักราชที่ลงท้ายด้วยเลขคู่เท่านั้น ดังนั้นฉันจึงตื่นเต้นกับการชมพรมดอกไม้ครั้งนี้มาก พยายามหาข้อมูลและเกร็ดเล็กๆ น้อยๆ ที่เกี่ยวกับพรมดอกไม้ไว้ล่วงหน้า เพื่อว่าใครถามเกี่ยวกับพรมดอกไม้ ณ จตุรัสกรองด์พลาส ใจกลางกรุงบรัสเซลส์ จะได้พอตอบคำถามได้บ้างล่ะค่ะ

แนวความคิดการปูพรมดอกไม้เกิดขึ้นเมื่อปี 1952 จาก E. Stautemans นักภูมิสถาปัตย์ชาวเมืองเกนต์ (Ghent) ซึ่งจบการศึกษาจาก Ghent Horticultural College ได้เริ่มทำพรมดอกไม้พื้นเล็กๆ จากดอกเบโกเนีย (Begonia) และได้จัดงานแสดงพรมดอกไม้ขึ้นที่เมืองคนอกค์ (Knokke), ออดอนาร์ด (Audenarde), เซนต์นิโคลาส (Saint-Nicolas) และลิลล์ (Lille) ทำให้เขาได้เริ่มเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงไปทั่วประเทศเบลเยียม ความสำเร็จในครั้งนั้นเป็นการจุดประกายให้ Stautemans ได้พยายามคิดค้นรูปแบบใหม่ๆ ให้มีลวดลายละเอียดขึ้นและทำเป็นพรมดอกไม้พื้นใหญ่ขึ้น มีการคำนวณพื้นที่กับจำนวนดอกไม้ในอัตราส่วนที่เหมาะสม จนกระทั่งเมื่อปี 1971 Stautemans ได้มีโอกาสไปจัดงานแสดงพรมดอกไม้ที่ใหญ่ที่สุดขึ้นที่จตุรัสกรองด์พลาส ใจกลางกรุงบรัสเซลส์ เป็นที่ตื่นตาตื่นใจแก่นักท่องเที่ยวเป็นอันมาก จากนั้นมาเขาได้รับเชิญให้ไปจัดงานแสดงพรมดอกไม้ตามเมืองใหญ่ๆ หลายแห่งทั่วยุโรป เช่น เมืองโคโลญญ์ (Cologne), ฮัมบูร์ก (Hamburg), ลักเซมเบิร์ก (Luxemburg), ปารีส (Paris), เวียนนา (Vienna), ลอนดอน (London) เป็นต้น อย่างไรก็ตามเขาก็ตามเขาได้กล่าวไว้ว่า ไม่มีพรมดอกไม้ที่ใดที่จะสวยงามเท่าพรมดอกไม้ที่กรุงบรัสเซลส์เพราะพรมดอกไม้จะถูกล้อมรอบไปด้วยตึกสถาปัตยกรรมโกธิค (Gothic) อันงดงามของจตุรัสกรองด์พลาส ที่

สร้างขึ้นในสมัยต้นศตวรรษที่ 15 และองค์การ UNESCO ได้ยกย่อง จตุรัสกรองด์พลาสของกรุงบรัสเซลส์ให้เป็นมรดกโลก (The World Partrimony) โดยตึกแต่ละหลังล้วนมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ พิเศษเฉพาะตัวและมีประวัติที่น่าสนใจ เป็นที่ตระการตาแก่ผู้พบเห็น ยิ่งนัก

ในปี 2004 มีการปูพรมดอกไม้ครั้งที่ 14 ที่จตุรัสกรองด์พลาส ระหว่างวันที่ 13 - 15 สิงหาคม โดยมีหัวข้อที่ต้องการจะสื่อ (Theme) เป็นลวดลายของศิลปะสมัยใหม่ (Art Nouveau) ซึ่งในแต่ละครั้งที่มีการจัดจะมีหัวข้อที่ต่างกันอย่างออกไป ในช่วงแรกนั้นยังไม่มีกำหนด การจัดการแสดงพรมดอกไม้อย่างสม่ำเสมอ โดยเริ่มปูพรมดอกไม้ ครั้งแรกที่จตุรัสกรองด์พลาส เมื่อปี 1971 ในหัวข้อ Ornamental arabesques และจัดครั้งที่สองเมื่อปี 1976 ในหัวข้อ Parks and Gardens ซึ่งทิ้งช่วงไปเป็นเวลา 5 ปี ต่อมาได้มีปูพรมดอกไม้ครั้งที่ 3 เมื่อปี 1979 ในหัวข้อ Bruocsella millennium และปูพรมดอกไม้ในโอกาสพิเศษในปี 1980 เพื่อเฉลิมฉลองการได้รับเอกราช ครบ 150 ปีของเบลเยียมจากฝรั่งเศส ต่อจากนั้น ได้เว้นการปูพรมดอกไม้ไปอีก 6 ปี และมาเริ่มจัดงานแสดงพรมดอกไม้อย่างสม่ำเสมอ คือปีเว้นปีนับตั้งแต่ปี 1986 เป็นต้นมา โดยแต่ละครั้งจะมีหัวข้อ แตกต่างกันดังต่อไปนี้

- 1986: Brussels coats of arms and guilds
- 1988: Chinese Carpet from the province of SinKiang
- 1990: Mozart
- 1992: Brussel, Capital of Europe

- 1994: 50th anniversary of the Liberation
- 1996: a French garden
- 1998: Carpet inspired by North Eastern Turkish craft
- 2000: Brussels lace
- 2002: Versailles
- 2004: Art Nouveau

Brussels, Flower of the Art Nouveau

หัวข้อของพรมดอกไม้ในปี 2004 คือศิลปะสมัยใหม่ (Art Nouveau) ซึ่งผู้จัดต้องการจะรำลึกถึง Victor Horta ผู้ซึ่งสรรค์สร้าง กรุงบรัสเซลส์ให้เป็นเมืองหลวงที่มีรูปแบบสถาปัตยกรรมเป็นศิลปะ สมัยใหม่ ซึ่งไม่เพียงแต่ในประเทศเบลเยียมเท่านั้น เขายังได้รับการ ยกย่องให้เป็นผู้นำสถาปัตยกรรมศิลปะสมัยใหม่ของยุโรปด้วย ทาง เขตปกครองพิเศษกรุงบรัสเซลส์ (Le Government de la Region de Bruxelles-Capitale) จึงกำหนดให้ปี 2005 นี้ เป็นปีแห่งศิลปะ สมัยใหม่

ดังนั้น ก่อนจะเล่าถึงการเที่ยวชมพรมดอกไม้ จึงขอเล่าถึง ที่มาของหัวข้อเกี่ยวกับศิลปะสมัยใหม่ก่อนสักเล็กน้อยนะคะ อันที่จริง แล้วฉันเองไม่มีความรู้ด้านศิลปะเลย ทั้งๆ ที่อยู่กรุงบรัสเซลส์มาปี กว่าแล้ว เวลาเห็นตึกงามบ้านช่องสวยๆ ก็ชอบทั้งนั้น แยกแยะไม่ ออกหรอกว่าแบบไหน ยุคไหน เรียกว่าอะไร มองแต่เพียงว่าก็แบบ ยุโรปๆ นะ เพิ่งมาถึงบางอ้อเมื่อได้ศึกษาเกี่ยวกับพรมดอกไม้นี้เอง นี่แสดงว่าประเด็นที่ผู้จัดต้องการจะสื่อถึงศิลปะสมัยใหม่ก็ได้ผลละ อย่างน้อยก็มีกะเทรียงอย่างฉันคนหนึ่งได้รู้จักศิลปะสมัยใหม่ขึ้นมาบ้าง

ศิลปะสมัยใหม่ (Art Nouveau) เกิดขึ้นที่กรุงบรัสเซลส์ เมื่อปี ค.ศ.1893 โดย Victor Horta สถาปนิกหนุ่มชาวเบลเยียมผู้มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้ริเริ่มการนำวัสดุประเภท เหล็ก เหล็กดัด กระจกสี แก้ว มาผสมผสานในการสร้างบ้านของชนชั้นกลางในยุคศตวรรษที่ 19 ซึ่งเรียกว่า "Portrait houses" รวมทั้งเน้นความกลมกลืนขององค์ประกอบทุกอย่างภายในตัวบ้าน โดยการออกแบบ ตกแต่งเฟอร์นิเจอร์และการตกแต่งภายในให้เข้ากับโครงสร้างภายนอกของบ้าน ไม่เว้นแม้แต่ในรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ เช่น ที่จับประตู ราวบันได ฯลฯ นอกจากนี้ Horta ยังเป็นผู้ริเริ่มการใช้กระจกสีสอดใส่ตกแต่งบนหลังคาเพื่อให้แสงสว่างส่องลงมายังตัวบ้าน และเป็นการเพิ่มความโปร่งสบายให้แก่ผู้อยู่อาศัยอีกด้วย

ผลงานชิ้นเอกของเขาคือ การออกแบบสร้างบ้านให้กับวิศวกรชื่อดัง Emile Tassel ที่ No. 6 Rue Paul Emile Janson ในกรุงบรัสเซลส์ ซึ่งเปรียบเสมือนการปฏิวัติสถาปัตยกรรมของชนชั้นกลางโดยสิ้นเชิง โดยเปลี่ยนรูปแบบการจัดวางผังห้องต่างๆ และการตกแต่งภายในทั้งหมด และนำวัสดุประเภท เหล็ก เหล็กดัด แก้วและกระจกสีมาประดับภายในองค์ประกอบทุกอย่างภายในบ้านผสมผสานกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียว จุดเด่นของบ้านหลังนี้คือประตูทางเข้าบ้านสองบานใหญ่ที่ออกแบบเป็นลวดลายศิลปะสมัยใหม่ตกแต่งด้วยกระจกสีสดใส ซึ่งเป็นลวดลายที่นำมาใช้ในการบุพรมดอกไม้ในปีนั้นนั่นเอง

เที่ยวชมพรมดอกไม้

ตอนแรกครอบครัวของเราได้กะกันไว้ว่าจะจองโต๊ะที่ร้านอาหารร้านใดร้านหนึ่งที่มีอยู่รายรอบบริเวณ Grand Place ร้านอาหาร

เหล่านี้จะจัดให้ชมพรมดอกไม้เป็นพิเศษที่ชั้นบนของทุกร้าน เพื่อจะได้เห็นพรมดอกไม้อย่างชัดเจน แต่เมื่อได้ลองโทรศัพท์สอบถามราคาแล้วก็ต้องมาคิดทบทวนใหม่ เพราะทุกร้านมีเมนูพิเศษเฉพาะ 3 วันนี้ โดยคิดราคาต่อหัว คนละประมาณ 30 ยูโร (ต้องคูณประมาณ 52 บาทก็ตกหัวละ 1,560 บาท เข้าไปแล้ว) ไม่รวมค่าเครื่องดื่ม และไม่มีการให้ส่งอาหารตามเมนู (ถือเป็นช่วงเวลาทองที่ได้ทำเงินกันล่ะ) เราก็เลยมาคิดกันว่าอาหารก็แสนจะธรรมดา และก็ไม่ได้อร่อยพิเศษอะไร ราคาก็แสนแพง สู้เราซื้อตั๋วขึ้นไปดูพรมดอกไม้บนระเบียงของศาลาว่าการกรุงบรัสเซลส์ (Town Hall) คนละ 3 ยูโร ดีกว่า เราสามารถเห็นพรมดอกไม้ในมุมกว้างและเต็มผืนด้วย ดังนั้นแผนการดินเนอร์ชมพรมดอกไม้ของเราจึงพับไป เปลี่ยนแผนการใหม่เป็นไปเที่ยวชมพรมดอกไม้ยามเช้ากันดีกว่า

เช้าวันศุกร์ที่ 13 สิงหาคม จึงเป็นวันพิเศษ เราตื่นกันแต่เช้าเพื่อจะได้ไม่ต้องไปเบียดเสียดกับฝูงชนและคณะทัวร์ เราไปถึง Grand Place ประมาณเกือบ 9 โมง ฟาที่มีดครีมนั่งแต่รุ่งเช้าเริ่มจางหาย แดดเริ่มออก มีลมโชยอ่อนๆ นับเป็นนิมิตหมายที่ดีจริงๆ เราเดินทะลุจากที่จอดรถลัดเลาะไปตามชอกชอยที่มีร้านขายของที่ระลึกตลอดสองข้างทาง ซึ่งในขณะนั้นยังไม่เปิดเลยสักร้านเพราะปกติร้านค้าเหล่านี้จะเปิดประมาณ 10.00 น. ในยามเช้าอย่างนี้จะอนุญาตให้รถตู้เข้ามาจอดส่งของตามร้านอาหารต่างๆ ได้ เราจึงต้องเดินอย่างระมัดระวังมากหน่อยเพราะต้องหลบทั้งผู้คน รถตู้ และรถเข็นของ เดินไปจนถึงใจกลางจัตุรัสกรองด์พลาส สังเกตเห็นว่า วันนี้ผู้คนหนาแน่นกว่าปกติ คงพากันไปชมพรมดอกไม้เหมือนเราเป็นแน่แท้ และเป็นจริงดังคาด มีผู้คนมาเดินชมพรมดอกไม้ก่อน

หน้าเราแล้ว กลุ่มทัวร์ต่างชาติทั้งชาวเอเชียและยุโรปเดินกันขวักไขว่
อย่างไรก็ตาม ยังพอมิเนื้อที่ให้เราได้แทรกตัวเข้าไปชมใกล้ๆ เดิน
เข้าไปจนถึงรั้วเหล็กขนาดสูงเท่าเอวที่ผู้จัดนำมากั้นไว้เพื่อไม่ให้คน
มือดีเข้าไปเด็ดหรือเหยียบดอกไม้ เราสามารถเดินชมรอบๆ ได้โดย
ไม่เสียค่าชม ชะโงกชะเง้อกันอยู่เป็นนานแต่ก็ไม่ได้เห็นภาพรวม
ของพรมทั้งผืน จึงต้องเสียค่าตั๋วเพื่อขึ้นไปชมบนระเบียงชั้นบนของ
ศาลาว่าการฯ โดยเปิดให้เข้าชมกันตั้งแต่เวลา 9.00 - 23.00 น. ชื่อ
ตั๋วเสร็จสรรพก็ต้องเข้าแถวรอเพื่อขึ้นไปชั้นบน ภาพเบื้องหน้าที่เรา
ได้เห็นคือดอกไม้สวยสด สีสันสดใส บวกกับลวดลายที่งดงามของ
ศิลปะสมัยใหม่ มองไปเหมือนพรมเปอร์เซียผืนใหญ่ที่มาทอดยาว
เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าอยู่ท่ามกลางตึกสถาปัตยกรรมโกธิค (Gothic) อัน
งดงามของจัตุรัสกรองด์พลาส สมแล้วที่ Stautemans ได้คุยเอาไว้
ว่าไม่มีพรมดอกไม้ใดที่จะสวยเท่าที่นี้ ขณะที่กำลังชื่นชมดื่มด่ำกับ
ความอลังการของพรมดอกไม้ก็ได้ยินเสียงโกลด์ทองถิ่นบรรยายให้
นักท่องเที่ยวซ่างๆ ฟังว่าพรมดอกไม้ด้านขวามือของศาลาว่าการฯ ไม่
เหมือนกับลวดลายทางด้านซ้ายเพราะสถาปนิกได้แซมลวดลายของ
ดอกไอริสซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของกรุงบรัสเซลส์ไว้ด้วย หากไม่สังเกต
ก็ไม่เห็นเหมือนกัน นึกในใจว่าโชคดีจังที่แอบได้ยินเข้าพอดี จากนั้น
เราก็พลัดกันถ่ายรูปอย่างสนุกสนาน ถ้าจะให้เห็นทั้งคนและพรมดอกไม้
ในมุมกว้างก็ต้องลงไปยืนข้างล่างและคนถ่ายอยู่ข้างบน พวกเราก็
ผลัดกันขึ้นๆ ลงๆ อยู่นานพอสมควร กดชัตเตอร์กันจนกระทั่ง
นักท่องเที่ยวญี่ปุ่นที่ยืนเมียงมองอยู่ซ่างๆ ต้องขอให้ถ่ายรูปให้
แบบนี้บ้าง ก็เลยต้องเป็นช่างภาพจำเป็นกดผิดกดถูกมือไม้ลั่นบ้าง
หรือเปล่าก็ไม่ทราบ เอาเป็นว่านักท่องเที่ยวญี่ปุ่นกลุ่มนั้นโค้ง

แล้วโค้งอีกเป็นการขอบคุณ ก็ได้แต่หวังว่ารูปคงออกมาดีพอที่จะ
ฝากความประทับใจกับพรมดอกไม้ ณ กรุงบรัสเซลส์ไปอีกนานเท่านั้น

พรมดอกไม้...ดอกไม้....

ดอกไม้ที่นำมาใช้ปูพรมดอกไม้มีชื่อเรียกโดยทั่วไปว่าดอก
เบโกเนีย (Begonia) และมีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า "Begonia
Tuberosa Grandiflora" ซึ่งมีคุณสมบัติสำคัญคือ สามารถทนต่อ
แดด ฝนและลม ได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น ดอกเบโกเนียยังมีสีสด
และมีหลากหลายเฉดสี จึงเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการนำมาใช้ปู
เป็นพรมดอกไม้

ดอกเบโกเนียปลูกมากที่สุดที่เมืองเกนท์ (Ghent) ซึ่งอยู่
ทางตอนเหนือของประเทศเบลเยียม เมืองเกนท์เป็นเมืองที่ปลูก
ดอกเบโกเนียเพื่อการส่งออกมากที่สุดในโลก คือประมาณ 60 ล้าน
ต้นต่อปี โดยส่งออกร้อยละ 80 นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1860 เป็นต้นมา ไป
ยังประเทศเนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส และอเมริกา ฯลฯ

ชาวเมืองเกนท์จะเริ่มหว่านเมล็ดดอกเบโกเนียในเดือน
มกราคม และในช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ซึ่งเป็นฤดูร้อน
ดอกเบโกเนียจะแข่งกันเบ่งบานอวดโฉมเต็มที่ ด้วยเหตุนี้เองจึงจัด
ให้มีการปูพรมดอกไม้ในเดือนสิงหาคม โดยผู้จัดจะคัดเลือกดอกไม้
ขนาดเสมอกันมาใช้ปูพรมดอกไม้ และพรมดอกไม้จะอยู่ได้นานเท่าที่
ดอกเบโกเนียจะสามารถอยู่ได้ตามธรรมชาติโดยไม่มีการใช้ดินหรือ
สารเคมีชะลอการเหี่ยวเฉาใดๆ ทั้งสิ้น ดังนั้น พรมดอกไม้จึงมีระยะ
เวลาการแสดงที่จำกัดเพียง 3 วันเท่านั้น

กว่าจะมาเป็นพรมดอกไม้

คณะกรรมการจัดงานแสดงพรมดอกไม้ซึ่งขึ้นอยู่กับเขตปกครองพิเศษกรุงบรัสเซลส์จะประชุมเตรียมการกำหนด หัวข้อและวางแผนงานพร้อมคำนวณอัตราส่วนของดอกไม้ไว้ล่วงหน้า 1 ปี สถาปนิกจะออกแบบลวดลายตามหัวข้อที่กำหนด และวาดลวดลายบนผืนผ้าใบก่อนแล้วจึงนำดอกเบโกเนียที่ตัดมาสดๆ จากเมืองเกนท์วางเรียงดอกตามลายที่วาดไว้หนึ่งวันก่อนที่จะเปิดให้ประชาชนเข้าชม สำหรับปีนี้ลวดลายศิลปะสมัยใหม่ที่ออกแบบไว้ต้องใช้ดอกเบโกเนีย จำนวน 300 ดอก ต่อ 1 ตารางเมตร บนเนื้อที่ 1,800 ตารางเมตร รวมใช้ดอกเบโกเนีย เป็นจำนวนทั้งสิ้น 700,000 ดอก โดยคัดเลือกเฉดสีตามที่สถาปนิกกำหนด มีเจ้าหน้าที่จำนวนนับร้อยคนช่วยกันวางเรียงดอกเบโกเนีย รวมใช้เวลาทั้งหมดประมาณ 4 ชั่วโมง คือตั้งแต่เวลา 14.00 - 18.00 น. ของวันที่ 12 สิงหาคม ซึ่งในคืนวันนั้นทางคณะผู้จัดงานฯ ได้เชิญแขกสำคัญๆ ของภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งผู้แทนอาวุโสจากคณะทูตานุทูตต่างๆ ไปร่วมในพิธีเปิดและมีการสาธิตวิธีการวางเรียงพรมดอกไม้ให้ชมด้วย

ฉันเคยตั้งคำถามในใจว่าทำไมจัดแสดงแค่ 3 วันเอง ทั้งๆ ที่ใช้เวลาเตรียมการล่วงหน้าถึง 1 ปี ก่อนจะมีการแสดงพรมดอกไม้แต่ละครั้ง จึงได้แวะเวียนไปเยี่ยมชมพรมดอกไม้อีกครั้งในเย็นวันสุดท้ายก็ได้พบคำตอบโดยครั้งนี้ต้องเบียดเสียดฝูงชนจำนวนมากมายกกว่าเดิมเพราะเป็นวันอาทิตย์ เมื่อเข้าไปพิจารณาดอกเบโกเนียตรงริมรั้วอย่างใกล้ชิดก็จะเห็นว่ากลีบดอกเริ่มเหี่ยวเฉา ดำซ้ำ อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งแค่นี้ก็นับว่าทนทานมากแล้ว เพราะปีนี้พรมดอกไม้ต้องพจญทั้งแดดจัดและฝนกระหน่ำสลับกันมาตลอด 3 วัน ก็สมควร

แล้วที่จัดการแสดงเพียง 3 วันเท่านั้น หากทิ้งไว้ต่อไป นักท่องเที่ยวคงได้ชมเพียงดอกไม้เหี่ยวๆ ดำๆ หมดความประทับใจเป็นแน่แท้ คงจะต้องรอชม "พรมดอกไม้" ที่สวยสดอีกครั้งในปี 2006 ว่าจะมีหัวข้อเกี่ยวกับอะไร และจะสวยงามเพียงใด ฉันคงไม่พลาดที่จะไปเที่ยวชมและนำมาเล่าให้ทุกท่านได้อ่านกันอีกแน่นอนค่ะ

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ชาวคราวในวงการการเงินระหว่างประเทศที่ถือว่า "ฮ็อต" มากๆ ในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมาก็คือ การอ่อนค่าลงอย่างต่อเนื่องของดอลลาร์สหรัฐอเมริกา (สรอ.) ปรากฏการณ์นี้ได้สร้างงานให้นักเศรษฐศาสตร์จำนวนมาก (รวมถึงผู้มีความรู้เท่าทางอ้อมอย่างข้าพเจ้า) ที่เขียนรายงานวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องนี้ในหลายแง่มุม ว่าการอ่อนตัวลงของดอลลาร์ สรอ. มีสาเหตุมาจากอะไร จะเป็นไปอีกนานไหม จะมีผลกระทบกับเศรษฐกิจสหรัฐฯ และเศรษฐกิจโลกอย่างไร ธนาคารกลางของประเทศที่ผูกค่าเงินกับดอลลาร์ สรอ. จะทำอย่างไรกับค่าเงินของตนเอง ฯลฯ

ก่อนที่ท่านผู้อ่านจะทำตากลับ แล้วพลิกไปอ่านหน้าอื่น เพราะคิดว่าคำถามเหล่านี้เป็นเรื่องไกลตัว ไม่เห็นจะเกี่ยวกับฉันสัก

นิด ข้าพเจ้าขอเวลาสองหน้ากระดาษเพื่อจะจูงใจให้ท่านเห็นว่าปรากฏการณ์ที่เห็นว่ไกลๆ ตัวนี้แหละอาจมีผลกระทบกับชีวิตความเป็นอยู่ของท่านได้ในที่สุด

ความหมายของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ก่อนอื่นขอชี้แจงนิยามของคำว่า "อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ" แบบง่ายๆ ก่อน ว่าก็คือ ราคาของเงินของประเทศหนึ่ง (สกุลหนึ่ง) เมื่อเปลี่ยนเป็นเงินของอีกประเทศหนึ่ง เช่น ๑ ดอลลาร์ สรอ. มีค่าในประเทศไทยประมาณ ๕๐ บาท ๑ ยูโร มีค่าประมาณ ๕๐ บาท หรือ ๑ ปอนด์สเตอร์ลิงก็มีค่าประมาณ ๗๐ บาท

ปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยน "ขึ้น" หรือ "ลง" ก็คือความต้องการซื้อและความต้องการขายเงินสองสกุลนั้นในตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น ถ้าในช่วงนี้ มีผู้มีความต้องการซื้อเงินบาทด้วยเงินดอลลาร์ สรอ. มากกว่าความต้องการขายเงินบาทเพื่อเปลี่ยนเป็นเงินดอลลาร์ สรอ. ค่าของเงินบาทก็จะ "แข็ง" ขึ้นเพราะมีคนแย่งกันซื้อมากกว่าคนแย่งกันขาย เช่น ค่าเงินบาทอาจเปลี่ยนเป็น ๓๙ หรือ ๓๘ บาทต่อ ๑ ดอลลาร์ สรอ. (๑ บาทแลกดอลลาร์ สรอ. ได้มากขึ้น ท่านลองหารดู)

นโยบายเกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ธนาคารกลางของหลายประเทศปล่อยให้ค่าเงินของตนเคลื่อนไหวขึ้น-ลงโดยไม่เคยเข้าแทรกแซง แต่เมื่อมีเหตุจำเป็น เช่น ได้สังเกตเห็นว่าการเก็งกำไรกับค่าเงินเกิดขึ้น ธนาคารกลางก็สามารถเข้าแทรกแซงความเคลื่อนไหวของค่าเงินได้ โดยการใช้จ่ายเงินจาก

สำรองเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Reserve) เข้าซื้อเงินสกุลของตน (สร้างความต้องการซื้อ) ยามค่าเงินตก (เพราะมีความต้องการขายมาก) เมื่อประเทศใดประกาศใช้นโยบายค่าเงินลอยตัวแล้ว ก็มักจะหลีกเลี่ยงการเข้าแทรกแซงในลักษณะดังกล่าว นอกเสียจากในกรณีที่ค่าเงินเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น ลดลง ๑๐ บาทในเวลาเพียงวันเดียว

แต่ก็ไม่ใช่ว่าธนาคารกลางของทุกประเทศในโลกจะใช้นโยบายปล่อยค่าเงินลอยตัวเช่นนี้เหมือนกันหมด มีบางประเทศที่ไม่ใช้นโยบายนี้ แต่กลับใช้นโยบาย "ผูกค่าเงิน" หรือ "ตรึงค่าเงิน" ของประเทศตนให้มีอัตราแลกเปลี่ยนที่คงที่ต่อค่าเงินสกุลสำคัญที่สุดในโลก ซึ่งถึงไม่บอกท่านก็คงเดาได้ว่าเป็น ดอลลาร์ สหรัฐ. นั่นเอง เช่น ธนาคารกลางมาเลเซีย และธนาคารกลางจีน ยังคงตรึงค่าเงินริงกิตและค่าเงินเหรินหมินปี้ (หยวน) กับเงินดอลลาร์ สหรัฐ. อยู่ ส่วนธนาคารแห่งประเทศไทยของเราก็เคยใช้นโยบายตรึงค่าเงินนี้เป็นเวลานานกว่าสองทศวรรษ ก่อนที่จะต้องปล่อยให้ค่าเงินบาทลอยตัว เคลื่อนไหวขึ้นลงตามความต้องการซื้อ-ขายในตลาด หลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐

ก่อนที่ข้าพเจ้าจะคุยยาวไปถึงเรื่องในปี ๒๕๔๐ วันนี้ข้าพเจ้าขอคุยเรื่องง่ายๆ กว่านั้นก่อน ว่านโยบายปล่อยค่าเงินให้ลอยตัวนั้นมีผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจโดยรวมอย่างไร และมีผลดี/ผลเสียอย่างไร การเปลี่ยนแปลงของค่าเงินบาทและเงินดอลลาร์ สหรัฐ. จะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกอย่างไร

ผลดีและผลเสียของนโยบายปล่อยค่าเงินลอยตัว

การที่ค่าเงินบาทเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้ว่าจะเป็นจำนวนน้อยเช่น ลดลง ๑๐ สตางค์ ก็อาจทำให้ต้นทุนของผู้ส่งออกสินค้านำเข้ามีมูลค่าสูงขึ้นได้ถึงหลายล้านบาท ถ้าหากผู้ผลิตรายนั้นต้องนำเข้าวัตถุดิบมูลค่าสูงในปริมาณมาก การที่ราคาวัตถุดิบสูงขึ้นนี้ ส่งผลให้ราคาสินค้านั้นๆ ในท้องตลาดแพงขึ้น ไม่ว่าจะเป็ในตลาดในประเทศของเราเองหรือตลาดต่างประเทศ ทำให้สินค้านั้นๆ นำขน้อยลงเมื่อพิจารณาในด้านราคาเปรียบเทียบกับสินค้าชนิดเดียวกันที่ผลิตโดยผู้ผลิตรายอื่นๆ

ในขณะเดียวกัน เมื่อค่าเงินบาทถูกลงก็อาจทำให้ผู้ส่งออกของไทยขายสินค้าในต่างประเทศได้ปริมาณมากขึ้น เพราะเมื่อคิดราคาสินค้าไทยเป็นเงินต่างประเทศก็จะถูกลง ทำให้สินค้าไทยสามารถแข่งขันกับสินค้าประเทศอื่นๆ ในด้านราคาได้ดีขึ้น นอกจากนี้ เมื่อสินค้านำเข้าแพงขึ้น ประชาชนไทยก็อาจซื้อสินค้านำเข้าต่างๆ น้อยลงและหันมาใช้ของที่ผลิตในประเทศกันมากขึ้น ทำให้ผู้ผลิตสินค้าในประเทศขายของได้มากขึ้น ซึ่งจะเป็ปัจจัยส่งเสริมการผลิตและการจ้างงานในประเทศให้ดีขึ้น ทำให้เศรษฐกิจส่วนหนึ่งมีการเติบโตดีขึ้น

นอกจากผลกระทบเกี่ยวกับการค้าแล้ว การเปลี่ยนแปลงของค่าเงินยังมีผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจมหภาคหลายด้าน อาจแจกแจงได้คร่าวๆ คือ

1) หากค่าเงินอ่อนตัวลงและราคาสินค้านำเข้าเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้อัตราเงินเฟ้อภายในประเทศสูงขึ้นด้วย

2) เมื่ออัตราเงินเฟ้อสูงขึ้น ธนาคารกลางก็มักจะดำเนินนโยบายการเงินที่เข้มงวดขึ้นเพื่อลดทอนแรงกดดันด้านเงินเฟ้อ เช่น

ขึ้นอัตราดอกเบี้ย ซึ่งก็จะมีผลกระทบต่อผู้บริโภคที่มีหนี้สิน หรือผู้ผลิตทั้งรายใหญ่และรายย่อยที่กำลังกู้ยืมเงินมาลงทุน

วิเคราะห์การอ่อนตัวลงของค่าเงินดอลลาร์ สรอ.

นักวิเคราะห์หลายสำนักฟันธงลงมาว่าค่าเงินดอลลาร์ สรอ. จะอ่อนตัวลงเรื่อยๆ ในปี 2548 เพราะทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนของสหรัฐฯ ขาดวินัยในการใช้จ่าย มีหนี้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในระดับสูงมาก นักลงทุนบางกลุ่มจึงเริ่มขาดความเชื่อมั่นในการลงทุนในสหรัฐฯ และลดปริมาณการลงทุนลง รวมทั้งซื้อพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐฯ เป็นสินทรัพย์น้อยลง ความต้องการซื้อเงินดอลลาร์ สรอ. จึงเริ่มน้อยลงเมื่อเทียบกับความต้องการขายดอลลาร์ สรอ. ทั้งเสีย

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทย

การที่ค่าเงินดอลลาร์ สรอ. กำลังอ่อนตัวลงเรื่อยๆ นั้นจะมีผลกระทบกับเศรษฐกิจของทุกๆ ประเทศทั่วโลก เนื่องจากธนบัตรดอลลาร์ สรอ. กว่าครึ่งหนึ่งของทั้งหมด ถูกใช้หมุนเวียนอยู่นอกประเทศสหรัฐฯ นอกจากนี้ ธนาคารกลางของประเทศต่างๆ ก็เก็บพันธบัตรรัฐบาลสหรัฐฯ ไว้เป็นสินทรัพย์คงคลัง (คือสินทรัพย์ที่ถือว่ามีความเสี่ยงน้อย) นับได้ราวครึ่งหนึ่งของมูลค่าพันธบัตรที่รัฐบาลสหรัฐฯ ได้ออกไว้ทั้งหมด ดังนั้น เมื่อค่าเงินดอลลาร์ สรอ. อ่อนตัวลง ฐานะคงคลังของประเทศต่างๆ ก็จะแย่ลงด้วย ในขณะนี้ จึงกำลังเป็นที่สังเกตกันอย่างเจียบๆ ว่าธนาคารกลางของหลายๆ ประเทศ กำลังเปลี่ยนสกุลเงินของสินทรัพย์คงคลังที่เก็บรักษาไว้ จากเงินดอลลาร์ สรอ. เป็นเงินสกุลอื่นๆ เช่นเงินยูโร

นอกจากนี้ ที่ผ่านมา ธนาคารกลางของประเทศต่างๆ แลกเอเซียได้เข้าแทรกแซงในตลาดเงินตราต่างประเทศเพื่อลดค่าเงินของประเทศตนตามการอ่อนตัวลงของค่าเงินดอลลาร์ สรอ. เป็นการช่วยมิให้ค่าเงินสกุลท้องถิ่นแข็งเกินไปจนกระทบการส่งออก ธนาคารกลางเหล่านี้จึงกำลังเพิ่มปริมาณเงินหมุนเวียนของประเทศตน (ที่ภาษาการเงินเรียกว่า "สภาพคล่อง") ให้มากขึ้นตามกลไกที่ใช้แทรกแซงในตลาดเงินตรา ดังนั้น เอเซียจึงกำลังรับเอานโยบายการเงินแบบหละหลวมของสหรัฐฯ ที่อธิบายข้างต้นเข้ามาใช้ในภูมิภาคด้วย การเพิ่มสภาพคล่องในประเทศเหล่านี้ กำลังส่งผลออกมาในรูปของแนวโน้มราคาอสังหาริมทรัพย์และสินทรัพย์ทางการเงินที่สูงขึ้น รวมทั้งมูลค่าตลาดหุ้นที่เพิ่มขึ้นด้วย

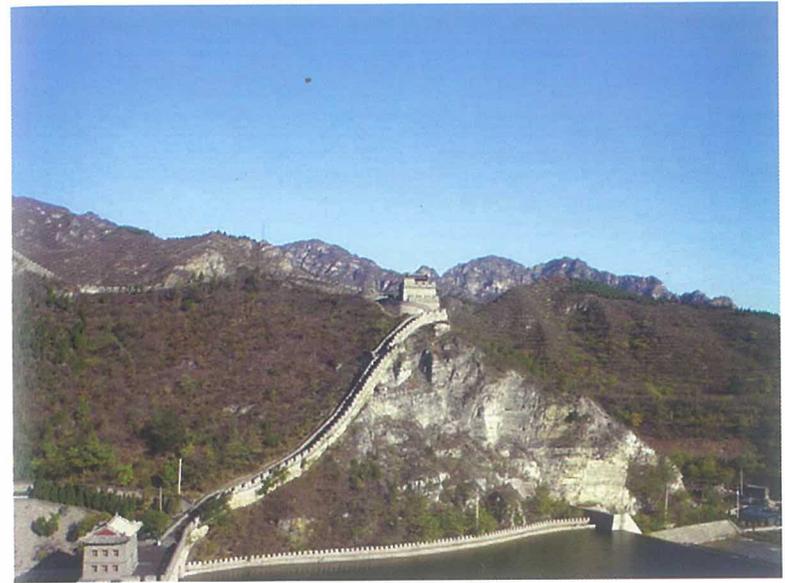
ประเด็นที่น่าจับตามองเป็นพิเศษ คือการที่ธนาคารกลางของจีนได้ผูกค่าเงินเหรินหมินปิตดกับค่าเงินดอลลาร์ สรอ. มาเป็นเวลานาน แต่บัดนี้ ได้มีหลายฝ่ายออกมาเรียกร้องให้จีนปรับค่าเงินของตนให้แข็งขึ้นกว่าดอลลาร์ สรอ. เพราะประเทศอื่นๆ มีความเสียเปรียบจีนด้านการแข่งขันการส่งออกมากอยู่แล้ว การที่จีนตรึงค่าเงินของตนให้ต่ำลงๆ ตามค่าเงินดอลลาร์ สรอ. ก็ยิ่งทำให้การส่งออกของประเทศอื่นๆ ที่สกุลเงินแข็งขึ้นมากเมื่อเทียบกับดอลลาร์ สรอ. (เช่นประเทศที่ใช้เงินยูโร) แย่แย่ลงไปด้วย

สำหรับประชาชนรายย่อยอย่างข้าพเจ้าและท่านนั้น ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะค่อยๆ ส่งผลต่อชีวิตประจำวันของเราทั้งด้านราคาสินค้า ด้านมูลค่าสินทรัพย์ทางการเงินและอสังหาริมทรัพย์ และด้านนโยบายการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาใช้เพื่อสนองตอบสถานการณ์เศรษฐกิจโลก

เรื่องเล่าแบบหนีหนาว...จากปักกิ่ง

"หนีหนาว"...คำกล่าวที่ตกทลายที่แปลว่า "คุณสบายดี (ไหม)" เป็นคำที่ทำให้ใครต่อใครพากันคิดถึงดินแดนอันกว้างใหญ่ไพศาลที่ใช้ชื่อว่า "สาธารณรัฐประชาชนจีน" หรือที่รู้จักกันในนาม "จีนแผ่นดินใหญ่" ประเทศที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานกว่า 5,000 ปี มีประชากรมากกว่า 1,300 ล้านคน มีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงที่สุด และมีหิมะแพนด้าแสนน่ารักเพียงที่เดียวในโลก

ทุกวันนี้มีผู้คนมากมายพูดถึงจีน พูดกันหลายแง่มุมหลายมุม วันนี้เลยอยากจะได้โอกาสทำตัวตามสมัยพูดถึงจีนบ้าง แต่ที่อยากพูดถึงเป็นพิเศษ คือ กรุงปักกิ่ง นครหลวงของจีน เพราะเป็นสถานที่ที่มีเอกลักษณ์น่าสนใจ จึงอยากจะนำเอาประสบการณ์เล็กๆ น้อยๆ ที่ได้ไปพบเจอที่นั่นมาเล่าสู่กันฟังในแง่มุมสบายๆ

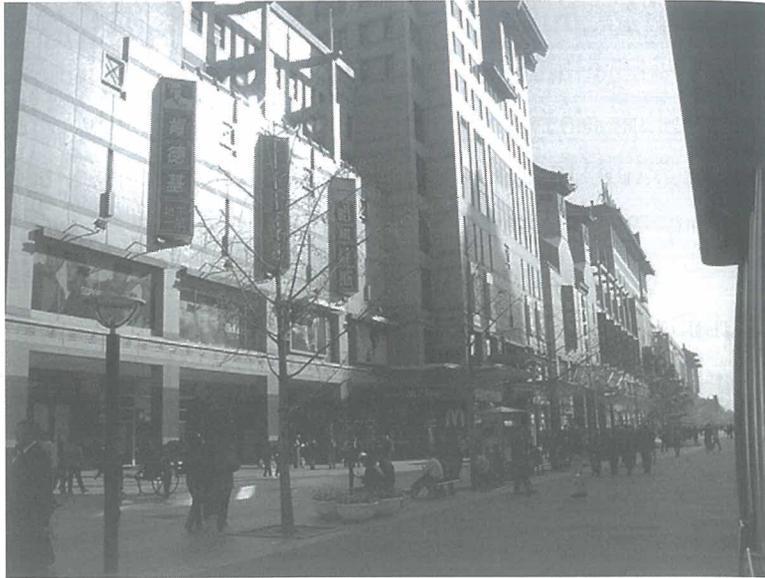
ทำความรู้จัก...กับปักกิ่ง

ปักกิ่งเป็นนครหลวงของจีน มีสถานะเป็นมหานครที่มีการปกครองขึ้นตรงต่อรัฐบาลกลาง ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน มีพื้นที่ 16,808 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรอาศัยอยู่ประมาณ 13 ล้านกว่าคน

ผู้ที่สนใจในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติคงจะได้ยินชื่อ "มนุษย์ปักกิ่ง" กันมาบ้าง สาเหตุที่มีชื่อนี้ก็เป็นเพราะว่า บรรพบุรุษของเผ่าพันธุ์มนุษย์ได้เคยอาศัยอยู่ในดินแดนแห่งนี้เมื่อประมาณ 5-7 แสนปีที่แล้ว และได้ทิ้งมรดกที่ทำให้นักโบราณคดีทั้งหลายตื่นตาตื่นใจมาจนถึงทุกวันนี้ ดินแดนแห่งนี้จึงเป็นดินแดนที่มีคุณค่ายิ่งทางประวัติศาสตร์

เมืองปักกิ่งเป็นรูปเป็นร่างขึ้นเมื่อ 3,000 กว่าปีก่อน โดยเป็นเมืองสำคัญที่ก้าวข้ามกาลสมัยแห่งราชวงศ์ต่างๆ ของจีน และเป็นเมืองที่มีความโดดเด่นเชิงยุทธศาสตร์ทางตอนเหนือมาโดยตลอด รวมทั้งยังเป็นเมืองหลวงในหลายยุคหลายสมัยด้วยกัน โดยล่าสุดได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นนครหลวงของสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2492

นับจากวันนั้นจวบจนวันนี้ คลื่นลมแห่งความเปลี่ยนแปลงได้สรรค์สร้างให้ปักกิ่งกลายเป็นเมืองที่ผสมผสานเอาความงามงดงามของวันวานกับความรุ่งเรืองของวันนี้ไว้ได้อย่างลงตัว ภาพของสถาปัตยกรรมที่วิจิตรบรรจงแบบโบราณตั้งอยู่ไม่ไกลจากอาคารสมัยใหม่ที่สูงเสียดฟ้าจึงเป็นสิ่งที่พบเห็นได้ไม่ยากในกรุงปักกิ่ง และกลายเป็นเอกลักษณ์ที่ทำให้ปักกิ่งมีมนต์เสน่ห์ที่น่าสนใจ

ท่องไป...ในปักกิ่ง

หากจะถามว่า เมื่อไปถึงปักกิ่งแล้ว มีที่ใดที่ไม่ควรพลาด ก็คงจะตอบได้เลยว่า มีมากมายหลายหลากเลยทีเดียว แต่จะขอยกมาเฉพาะสถานที่ที่มีชื่อเสียงและน่าสนใจระดับโลกเท่านั้น มิเช่นนั้นแล้ว คงจะต้องใช้เวลาเล่ากันเป็นเดือนๆ เลยทีเดียว เพราะแต่ละที่ล้วนมีความเป็นมาที่ยาวนานและชวนให้ไปเยี่ยมชมแตกต่างกันออกไป

สถานที่แห่งแรกที่พลาดไม่ได้เลยก็คือ *กำแพงเมืองจีน* (ฉางเฉิง) หากใครเป็นคอหนังกำลังภายในก็คงจะต้องบอกว่า กำแพงเมืองจีนนั้น สร้างขึ้นตั้งแต่รัชสมัยของจีนซีฮ่องเต้ (จีนสี่หวง-ภาษาจีนกลาง) แห่งราชวงศ์ฉิน เมื่อ 221 ปีก่อนคริสตกาล แต่ความจริงแล้ว กำแพงเมืองจีนได้ถูกสร้างขึ้นตั้งแต่ศตวรรษที่ 7 แต่เป็นการสร้างเป็นส่วนๆ ไม่ได้เชื่อมต่อกัน จนถึงสมัยของจีนซีฮ่องเต้ ซึ่ง

สามารถรวบรวมดินแดนได้เป็นปึกแผ่น จึงได้มีการสร้างและบูรณะจนกระทั่งกลายเป็นกำแพงที่เชื่อมต่อกันด้วยความยาวถึง 6,300 กิโลเมตร เพื่อเอาไว้ป้องกันข้าศึกศัตรูจากภายนอกเป็นสำคัญ

กำแพงเมืองจีนซึ่งได้รับการบันทึกให้เป็น "มรดกโลก" ในปี 2521 และเป็น "1 ใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลก" จึงเป็นโบราณสถานที่ได้รับการกล่าวขานกันว่า "ชายใดแมนมิได้เหยียบกำแพงเมืองจีน จงอย่าได้รอดอ้างตนว่าเป็นวีรบุรุษ" ที่แห่งนี้จึงได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั่วโลก ปัจจุบัน เปิดให้ขึ้นไปเยี่ยมชมได้ทั้งหมด 6 จุด แต่ละจุดล้วนมีทัศนียภาพที่แตกต่างกันออกไป

สถานที่ต่อมาคือ *พระราชวังต้องห้าม* (กู้กง) เป็นพระราชวังหลวงในสมัยราชวงศ์หมิงและชิง ซึ่งเป็นสองราชวงศ์สุดท้ายของจีน เป็นสถาปัตยกรรมโบราณที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและมีความสมบูรณ์มาก

ที่สุดของจีน ตั้งอยู่ใจกลางกรุงปักกิ่ง พระราชวังแห่งนี้นอกจากจะมี ความงดงามและอลังการงานสร้างทางด้านสถาปัตยกรรมด้วยจำนวน ห้องทั้งหมด 9,999 ห้องแล้ว ยังเป็นพิพิธภัณฑ์ชั้นเลิศที่รวบรวม เอาโบราณวัตถุที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์เอาไว้ไม่น้อยกว่า 1 ล้าน ชิ้น ซึ่งบางชิ้นหาตัวได้ทีนี้เพียงที่เดียวอีกด้วย พระราชวังต้องห้ามจึง เป็นสถานที่ทางประวัติศาสตร์ที่ทุกคนที่มาเยือนปักกิ่งจะต้องหาโอกาส ไปสัมผัสสักครั้ง

นอกจากพระราชวังต้องห้ามแล้ว ยังมีพระราชวังอีกแห่งที่ ความโดดเด่นไม่แพ้กัน นั่นคือ พระราชวังฤดูร้อน (อี๋เหอหยวน) เป็นพระราชวังที่งดงามแตกต่างไปอีกแบบ เพราะเป็นพระราชวังที่มี ทะเลสาบขนาดใหญ่เป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับทัศนธรรมชาติ ในยามฤดูร้อน ความน่าสนใจของพระราชวังแห่งนี้อยู่ที่เรือสองชั้นที่ สร้างจากหินอ่อนทั้งลำและมีหัวมังกรอยู่รอบลำเรือ ระเบียบภาพ เขียนซึ่งมีความยาว 728 เมตรซึ่งรวมเอาจิตรกรรมที่บอกเล่าเรื่อง ราวต่างๆ จำนวนมากไว้จนได้รับการบันทึกให้เป็นสุดยอดแห่งระเบียบ ภาพวาดของโลก และวัดซึ่งอยู่บนภูเขาที่เกิดจากการถล่มดินที่นำมา จากการขุดทะเลสาบ ที่นี่จึงมีทัศนียภาพที่อยากจะหาที่ใดเสมอเหมือน

สถานที่อีกแห่งหนึ่งที่ควรไปเยี่ยมชมคือ จัตุรัสเทียนอันเหมิน ซึ่งตั้งอยู่ไม่ไกลจากพระราชวังต้องห้าม จัตุรัสแห่งนี้เป็นที่ที่มี ความสำคัญอย่างยิ่งทางประวัติศาสตร์ เพราะเคยผ่านเหตุการณ์ที่ สำคัญมาแล้วเป็นจำนวนมาก นับตั้งแต่มีการสถาปนาสาธารณรัฐ ประชาชนจีนขึ้นที่นี้เมื่อ 55 ปีที่แล้ว จัตุรัสแห่งนี้ก็กลายเป็นสถานที่ ที่ใช้จัดงานเฉลิมฉลองที่สำคัญมาโดยตลอด เพราะสามารถจุคนได้ ถึง 1 ล้านคน ภายในจัตุรัสยังมีสถาปัตยกรรมอื่นๆ ที่ทรงคุณค่าอีก

ด้วย อาทิ อนุสาวรีย์วีรชน เสาธงที่มีธงชาติจีนผืนใหญ่ที่สุดโบกสะบัด อยู่ และหอรำลึกเหมาเจ๋อตุง อดีตผู้นำของจีน เป็นต้น

อย่างที่ได้อธิบายไปแล้วว่า ปักกิ่งเป็นความผสมผสานที่ลง ตัวระหว่างอารยธรรมดั้งเดิมกับความทันสมัยแบบโลกสมัยใหม่ ทำให้เราสามารถเห็นภาพของสถานที่ที่เป็นอาคารสูงระฟ้า ศูนย์การค้า หรือร้านรวงแบบที่พบเห็นทั่วโลกได้ทีนี้เช่นกัน

ถัดจากจัตุรัสเทียนอันเหมินไปไม่ไกล คือ แหล่งช้อปปิ้งที่มี ชื่อเสียงที่สุดของกรุงปักกิ่งที่เรียกว่า หวังฝูจิ่ง ทีนี้เป็นถนนคนเดิน ขนาดใหญ่ใจกลางเมืองที่มีทั้งห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร ร้าน หนังสือ ร้านขายของที่ระลึก ร้านค้าเก่าแก่ และร้านสมัยใหม่อย่าง Giordano U2 G2000 Guess TAG Heuer และอื่นๆ อีกมากมาย เป็นแหล่งที่ชาวต่างชาติชอบแวะเวียนมาเที่ยวชมและจับจ่ายซื้อของ จุดเด่นอีกอย่างหนึ่งของทีนี้คือ ถนนของว่าง (เสี่ยวซือเจีย) เป็นถนน ที่จำหน่ายอาหารว่างและขนมเก่าแก่ที่มีชื่อของปักกิ่งโดยเฉพาะ โดยจะมี 2 รูปแบบด้วยกัน กลางวันจะจำหน่ายอยู่ที่ร้านที่แบ่งเป็น ห้องติดๆ กันในตรอกเล็กๆ ช่างห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง ส่วนกลาง ค่ำจะเป็นบูธวางเรียงรายตลอดถนนใหญ่ตรงสี่แยกปากทางเข้า หวังฝูจิ่ง โดยจะขายเฉพาะเวลากลางคืนเท่านั้น และจะคึกคักมาก เป็นพิเศษถึงขนาดที่ว่าแทบจะไม่มีที่เดินในช่วงวันหยุดเทศกาล

สถานที่รวมพลชาวปักกิ่งอีกที คือ เขตที่เรียกว่า ซีตาน เป็นแหล่งรวมสรรพสินค้า ทั้งที่มีราคาค่อนข้างสูงไปจนถึงราคาขาย ส่ง ร้านอาหาร และแหล่งบันเทิง อาคารร้านรวงแถวนี้จะมีลักษณะ ทันสมัย เต็มไปด้วยผู้คนที่มาจับจ่ายใช้สอยอยู่ตลอดเวลา รวมถึงเป็น แหล่งนัดพบของวัยรุ่นปักกิ่งด้วย

ชิมอะไร...ในปักกิ่ง

ด้านอาหารการกินในปักกิ่งนั้น อาหารพื้นเมืองของปักกิ่งจะมีรสชาดที่ค่อนข้างเค็ม อาหารขึ้นชื่อที่ลือนามไปทั่วทุกสารทิศคือ *เป็ดปักกิ่ง* เป็นอาหารดั้งเดิมที่หาทานได้ทั่วไป แต่ร้านที่เป็นร้านเก่าแก่และรักษารสชาติแบบต้นตำรับไว้มีอยู่ไม่มาก เป็ดที่จะนำมาทำจะต้องเป็นเป็ดที่ถูกเลี้ยงมาเพื่อการนี้ด้วยวิธีเฉพาะ โดยจะนำมาอย่างจนหนังกรอบได้ที่ แล่หนังออกมารับประทานกับหมั่นโถว (ซาลาเปาที่ไม่มีไส้) ผักกาดดอง และน้ำจิ้มสูตรเฉพาะ เป็ดปักกิ่งของที่นี่จะมีรสแตกต่างจากของเป็ดปักกิ่งของร้านอาหารจีนในเมืองไทยตรงที่จะเน้นเค็มนำหวานและเวลาแล่หนังจะติดเนื้อออกมาด้วย

ส่วนอาหารที่ทานกันทั่วไปคือ *เกี้ยว* ไม่ใช่เกี้ยวเหลืองๆ ที่เราทานกับบะหมี่หมูแดง แต่เป็นเกี้ยวที่ทำจากแป้งที่ไม่ใส่ไข่ จึงมีสีขาว และมีไส้หนานาชนิดตามแต่จะเลือกสั่ง ไส้มาตรฐานคือ ไส้หมูสับกับผักชนิดต่างๆ ไปจนถึงไส้ผักหนานาชนิด เช่น เห็ดหอม กะหล่ำปลี เป็นต้น มีทั้งแบบที่นำไปต้มในน้ำกับแบบที่นำไปทอด คนปักกิ่งจะรับประทานเกี้ยวกันเป็นอาหารหลัก บางคนรับประทานแทนข้าวเลยก็มี หรือจะพูดให้ถูกแล้ว คนปักกิ่งเพิ่งจะมานิยมรับประทานข้าวกันในยุคหลังๆ ต่างหาก ร้านเกี้ยวจึงเป็นร้านที่พบเห็นได้ทุกมุมถนนและมีราคาแตกต่างกันไปตามความพิถีพิถันในการทำและความพิเศษของไส้

อาหารที่น่าสนใจอีกอย่างคือ *เนื้อย่าง* แม้จะไม่ใช่อาหารท้องถิ่นแต่ก็หารับประทานได้ทั่วไป เป็นการนำเนื้อสัตว์อย่างเนื้อไก่ เนื้อแพะ เครื่องใน และแมลงต่างๆ มาเสียบไม้ย่างบนกระทะร้อนๆ จนสุก แล้วนำไปคลุกพริกป่นกับเครื่องเทศ หอมชวนลิ้มลองไม่น้อย

เลยทีเดียว

พูดถึงของควาคันแล้วมาพูดถึงของหวานกันบ้าง ของหวานที่ขึ้นชื่อของที่นี่คือ *ปาซื่อ* แม้ชาวปักกิ่งจะชอบรับประทานเค็ม แต่พอดึงของหวานก็หวานไม่ใช่เล่น โดยจะนำผลไม้/ผักไปทอดจนเหลืองเป็นสีทองแล้วนำมาทอดกับน้ำเชื่อมอีกครั้งจนเหนียว มีตั้งแต่ผักผลไม้ต่างๆ ไปอย่างแอปเปิ้ล กล้วยหอม มันฝรั่ง ไปจนถึงที่พิสดารหน้อยอย่างไอศกรีม โดยข้างนอกจะนุ่ม ในขณะที่ข้างในกรอบ (ยกเว้นไอศกรีม) ต้องรับประทานตอนร้อนๆ เวลาทานจะต้องนำขนมไปจุ่มน้ำก่อน จึงจะไม่ติดฟัน เป็นวิธีเฉพาะเหมาะจะรับประทานเป็นหมู่คณะ

แต่ถ้าใครไม่ยากล้มลองอาหารท้องถิ่นหรืออาหารจีนทั่วไปปักกิ่งก็มีร้านอาหารนานาชาติอยู่ไม่น้อย ที่ได้รับความนิยมมากคือร้านอาหารญี่ปุ่นและเกาหลี ซึ่งจะมียู่เป็นจำนวนมากตามแถบมหาวิทยาลัยที่มีนักศึกษาต่างชาติอยู่ เพราะนักศึกษาต่างชาติที่มาเรียนที่ปักกิ่งมากกว่าร้อยละ 70 มาจากญี่ปุ่นและเกาหลี นอกจากนี้ก็ยังมีร้านอาหารไทยอยู่บ้างประปราย เพราะได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อยๆ แต่ถ้าอยากลิ้มลองอาหารจานด่วนอย่างพวกฟาสต์ฟู้ดก็ไม่ต้องเป็นห่วง เพราะเดี๋ยวนี้ ไม่ว่าจะเป็น McDonald's, KFC, Subway หรือร้านกาแฟอดฮิตอย่าง Starbucks ก็มีอยู่แทบจะทั่วทุกหัวมุมถนน แถมนคนแน่นขนาดทุกร้านไป

ร่วมทันสมัย...ในปักกิ่ง

หากใครยังคิดว่าปักกิ่งเป็นเมืองที่ล้าหลัง แร้นแค้น เต็มไปด้วยผู้คนที่ยากจน คงจะต้องแวะไปปักกิ่งพิสูจน์ด้วยตาตนเองสักครั้ง เพราะปักกิ่งในวันนี้มีความทันสมัยและไฮเทคไม่ต่างไปจาก

เมืองใหญ่ระดับโลกเมืองอื่นๆ เลย ภาพของรถราที่วิ่งกันขวักไขว่ และจักรยานตามท้องถนนเป็นสิ่งที่เห็นได้ชินตา ผู้คนจำนวนไม่น้อยยังนิยมใช้จักรยานเพราะความสะดวก แต่ก็มีคนอีกจำนวนมากที่หันมาใช้รถยนต์เพื่อความสบาย

ผู้คนในปักกิ่งส่วนมากแต่งตัวกันอย่างทันสมัย เสื้อผ้าของใช้ที่มียี่ห้อมีจำหน่ายอยู่ทั่วไป บริษัทชั้นนำทั่วโลกต่างไม่ลืมที่จะนำสินค้ารุ่นใหม่ล่าสุดมาวางขายที่นี่ ปักกิ่งเป็นเมืองหนึ่งที่มีอัตราการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่มากที่สุดในโลก รวมไปถึงการใช้อินเทอร์เน็ตด้วย

นอกจากนี้ ปักกิ่งยังพยายามพัฒนาตัวเองให้ทันสมัยและล้ำหน้ายิ่งขึ้นไปอีก เพื่อรองรับการเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกที่จะมีขึ้นครั้งหนึ่งในปี 2551 จึงคาดได้ว่า 4 ปีนับจากนี้ไป ปักกิ่งจะกลายเป็นเมืองที่มีความทันสมัยไม่ด้อยไปกว่าเมืองใหญ่อื่นๆ ของโลก หรืออาจจะล้ำหน้ากว่าในบางด้านด้วยซ้ำไป

นี่ก็คือเรื่องราวที่นำมาเล่าสู่กันฟัง พอให้เพลินตาเพลินใจไปกับเมืองสำคัญอีกเมืองหนึ่งของโลก แม้จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น แต่ก็แอบหวังอยู่เล็กๆ ว่า เรื่องเล่าเหล่านี้คงจะทำให้เสน่ห์ของปักกิ่งประทับไว้อยู่ในใจของใครหลายๆ คนได้

- เกษตรนำรู้ : ณรงค์ กิ่งแก้ว
นันทณรงค์ฟาร์ม สระบุรี

แร่ธาตุอาหารสำหรับพืช

ในการเพาะปลูก เกษตรกรย่อมหนีไม่พ้นการใช้ปุ๋ย ถ้าพูดคำว่า "ปุ๋ย" พี่น้องเกษตรกรเราจะนึกถึงสิ่งที่มีอยู่ในกระสอบมียี่ห้อ และมีตัวเลขกำกับอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปุ๋ยเคมี ต้องนำเข้าจากต่างประเทศทั้งสิ้น ยกตัวอย่าง ปุ๋ยยูเรีย สูตร 46-0-0 หรือจะเป็น 16-20-0 หรือ 15-15-15 พี่น้องเกษตรกรคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี แต่ถ้าเปลี่ยนคำว่า "ปุ๋ย" เป็น "อาหารพืช" เราสามารถทำขึ้นมาใช้เองได้ ถ้าเราตั้งใจจะทำแบบไม่ต้องเสียเงินซื้อมาด้วยซ้ำไป เพราะมีอยู่ในธรรมชาติ ไนโร นา สวนของเรา เพียงแต่มีใครแนะนำให้พี่น้องเกษตรกรทำหรือไม่เท่านั้นเอง ผมเป็นคนหนึ่งที่ตั้งใจจริงที่จะนำความรู้ที่ร่ำเรียนมาทางด้านเกษตรมาแนะนำเกษตรกรใกล้ๆ ตัวผมก่อน ให้รู้จักธรรมชาติของพืชแต่ละชนิดให้ละเอียด ชี้แนะว่า

อาหารพืชมีอยู่ที่ไหนบ้าง...

พืชทุกชนิดต้องการแร่ธาตุอาหารต่างๆ ได้แก่ 1. ธาตุหลัก
2. ธาตุรอง 3. ธาตุเสริม และฮอร์โมนต่างๆ ถึงจะดำรงชีวิตอยู่ได้

ธาตุหลักสำหรับพืช คือ ไนโตรเจน (N) ฟอสฟอรัส (P) และโพแทสเซียม (K) ซึ่งมีอยู่ทั่วไปในปุ๋ยเคมี หน้าทีของแต่ละตัวก็แตกต่างกันไป คือ N.ไนโตรเจน เร่งการเจริญเติบโต P ฟอสฟอรัส ช่วยเร่งการออกดอก และ K โพแทสเซียมเร่งผลให้มีรสชาติหวานตามชนิดของพืช

ธาตุรอง คือ แคลเซียม (Ca) แมกนีเซียม (Mg) กำมะถัน (S).

ส่วน**ธาตุเสริม**ก็มี เหล็ก (Fe) ทองแดง (Cu) สังกะสี (Zn) แมงกานีส (Mn) โมลิบดีนัม (Mo) โบรอน (Br) ซิลิก้า (Si) โซเดียม (Na) คลอรีน (Cl) คาร์บอน (Co) จะเห็นได้ว่ามีหลากหลายมากมาย แต่พี่น้องเกษตรกรรู้จักกันแต่ธาตุหลักเท่านั้น(ส่วนใหญ่) จึงเน้นแต่ธาตุหลักที่มีขายอยู่ตามท้องตลาดทั่วไป โฆษณาตามสถานีวิทยุต่างๆ แต่เล็กๆ แล้วไม่รู้ว่ามีธาตุพวกนี้มีหน้าที่อะไร ผมขออนุญาตเขียนให้กระจ่างสักนิดแล้วกัน

ความสำคัญของธาตุอาหารสำหรับพืช

ไนโตรเจน(N) เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นอย่างมากต่อการเจริญเติบโตของต้น โดยเข้าไปเสริมโปรตีน คลอโรฟิลล์และธาตุอื่นๆ เพื่อช่วยในการเจริญเติบโตของส่วนยอดใบ, กิ่ง, ก้าน, เปลือกธาตุเหล่านี้จะทำหน้าที่ขยายหรือแบ่งเซลล์ให้มีปริมาณมากหรือขนาดใหญ่มากขึ้น ต้นพืชที่มีไนโตรเจนมากจะมีอัตราการเจริญเติบโตทางต้น(ใบ,กิ่ง,ก้าน)มาก ใบใหญ่ สีเขียวจัด อวบน้ำ น้ำหนักมาก ปล้อง

หรือกิ่งเปราะหักง่ายและไม่ออกดอกออกผล หากมีดอก,ผลอยู่บนต้นก็จะทิ้งดอกทิ้งผลแล้วเปลี่ยนไปสร้างยอดและใบแทน.

ต้นพืชที่ขาดไนโตรเจน (N) จะมีอาการใบเล็กเหลืองซีดร่วงจากใบล่างสู่ใบบน น้ำหนักเบา ไม่สามารถผลิตคาร์โบไฮเดรตได้ออกดอกก่อนอายุ คุณภาพผลผลิตได้ไม่ดี ต้นอ่อนแอชะงักการเจริญเติบโต และยืนต้นตายในที่สุด

แหล่งธาตุอาหารไนโตรเจนในธรรมชาติ

- ในพืช มีในส่วนสีเขียวเข้มแก่จัดของพืชทุกชนิด และพืชตระกูลถั่วเช่น ก้ามปู พุทรา มะขามเทศ ทองหลาง ไผ่รวบ โสนทุกชนิด กระจับทุกชนิด ถั่วทุกชนิด สาหร่ายน้ำจืดทุกชนิด

- ในสัตว์ มีในเมือก,เลือด,เนื้อสดๆ จากสัตว์ยังมีชีวิต

- ในน้ำ มีในน้ำฝน,น้ำคาวปลา,น้ำล้างเขียงหั่นเนื้อสัตว์

ส่วนไนโตรเจนที่ได้จากการสังเคราะห์ ได้แก่ ปุ๋ยสูตร 46 - 0 - 0 หรือเรียกว่าปุ๋ยยูเรีย

ฟอสฟอรัส (P) เป็นธาตุอาหารที่สำคัญในการสร้างพลังงานและน้ำย่อย (ENZYME) สำหรับพืชทุกระยะที่กำลังเจริญเติบโตหรือการพัฒนาต้น เป็นธาตุอาหารที่พืชต้องการไม่มากแต่ขาดไม่ได้เด็ดขาด ทางเลือกปฏิบัติคือ มีเกินดีกว่าขาด ต้นพืชที่ขาดฟอสฟอรัสช่วงจังหวะที่ต้นกำลังเจริญเติบโตหรือกำลังพัฒนา จะเปลี่ยนเป็นชะงักหรือล้มเหลวทันทีเช่น ดอกร่วง ผลร่วง ผลบิดเบี้ยว บางครั้งพืชมีสีใบผิดปกติ เช่น เขียวกร้านไม่เป็นมันวาวหรือใบเงาซีดม่วง ใบแก่มีอาการเหลืองทั้งๆที่ ใบอ่อนใกล้กันยังเขียวสดอยู่ การออกดอก - การแก่สุกของผลช้ากว่ากำหนด เมล็ด - ผล มีขนาดเล็กและคุณภาพไม่ดี

แหล่งธาตุอาหารฟอสฟอรัสในธรรมชาติ

- ในพืช มีในรากสดแก่จัด เมล็ดในสดแก่จัด ดอกตูมสด และเกสร ใบแก่ (ชะอม, ถั่วพู, กระจับ, บวบ, ฟักบัวจีน, สะระแหน่, มะระ, หน่อไม้ฝรั่ง) ในเนื้อผลไม้ที่มีรสหวานสนิท, แก่จัด, สุกอมจน ออกกลิ่นฉุน (ทุเรียน มะม่วง กัลย มะละกอ ละมุด เงาะ มะเฟือง ลูกยอ ฝรั่ง และผลไม้ที่ใช้ทำไวน์ได้ทุกชนิด)

- ในสัตว์ มีในเกร็ด ก้าง กระดูก สด/แห้งหรือเก่า/ใหม่ สหาร่ายทะเล

ฟอสฟอรัสที่ได้จากการสังเคราะห์ คือ บัญเคมีสูตร 0 - 52 - 34 หรือสูตรที่มีตัวกลางสูงๆ

โปรแตสเซียม (K) เป็นธาตุอาหารพืชแบบเฉพาะตัว ไม่ต้องเข้าประกอบกับธาตุอื่นๆ มีคุณสมบัติในการสร้างและเคลื่อนย้ายหรือลำเลียงธาตุอาหารจำพวก แป้ง น้ำตาล โปรตีน น้ำ นอกจากนี้ยังช่วยลดความเป็นกรดอินทรีย์ที่พืชสร้างขึ้นมาเองด้วย

ถ้าพืชขาดโปรแตสเซียม ต้นจะแคระแกร็น แต่กลับมีการแตกยอดมาก ไม่แข็งแรง ล้มง่าย ขอบใบแก่จะมีสีน้ำตาลคล้ายไหม้ บางครั้งมีอาการใบม้วน ทั้งๆที่เป็นใบแก่ขอบใบเหลืองแล้วเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลไหม้

ในขณะเดียวกันถ้าต้นพืชได้รับธาตุโปรแตสเซียมมากเกินไปจะไม่ส่งผลเสียต่อคุณภาพของดอกหรือผลผลิต เพียงแต่เป็นการสิ้นเปลืองโดยใช่เหตุเท่านั้น

แหล่งอาหารโปรแตสเซียมในธรรมชาติ

- ในพืช มีในเปลือกและเนื้อสุกอมของผลไม้รสหวานทุกชนิด (เหมือนฟอสฟอรัส P) ในผลดิบสดแก่จัด ได้แก่ ฟักทอง

แตงทุกชนิด กระจับ พริกสด ในผักดิบมีในผักกาดขาว ผักกาดหอม ในเศษพืชแห้งทุกชนิด - ในเปลือกแก่แห้งของผลไม้ที่มีรสหวาน (ทุเรียน กัลย มะละกอ ยกเว้น มังคุด เงาะ)

- ในสัตว์ มีในเนื้อสัตว์น้ำจืด/น้ำทะเล เครื่องในสัตว์ สหาร่ายทะเล

ธาตุรอง ได้แก่ แคลเซียม, แมกนีเซียม, กำมะถัน

1. แคลเซียม CA เป็นธาตุอาหารประกอบระหว่างธาตุอาหารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับแป้ง, น้ำตาล, โปรตีน, ช่วยควบคุมปริมาณน้ำย่อยหรือของเหลวอื่นๆ ให้พอดีกับความต้องการของต้นในแต่ละช่วงอายุการเจริญเติบโตหรือพัฒนา เสริมการขยายตัวของเซลล์พืชเพื่อการเจริญเติบโตและลดกรดอินโดอะซิติกแอซิด ควบคุมการหายใจของพืช และมีบทบาทอย่างมากสำหรับการติดดอกออกผล ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงเก็บเกี่ยว ถ้าต้นพืชขาดธาตุแคลเซียมจะมีอาการปลายยอดคดงอไม่สมบูรณ์ ต้นชะงักการเจริญเติบโต ดอกร่วง ผลร่วง ผลแตก ปลายราก และปลายยอดใบไหม้เกรียมแล้วร่วงและถ้าต้นพืชได้รับแคลเซียมมากเกินไปก็จะไม่ส่งผลเสียแต่อย่างใด

ธาตุอาหารแคลเซียมในธรรมชาติ

- ในพืช มีในผลผักสดแก่จัด (ถั่วลันเตา, แตงกวา, กระจับ, มะขามเทศมัน, กระจับ, มะระ, มะเขือเทศดิบ, มันฝรั่ง, บวบเหลี่ยม)

- ในผักกินใบ เช่น คะน้า ผักโขม ผักกระเฉด บร็อคโคลี่ ยอดบอ ใบแก่ฟักทอง

- ในผลไม้ดิบสดรสฝาดแก่จัดยังไม่สุก เช่น ฝรั่ง อาโวคาโด

เมล็ดแตงโม เมล็ดถั่วเขียว มะขามเทศฟาด มีในขุยมะพร้าว

- ในสัตว์ มีในเกร็ด ก้าง กระดุก เปลือกไข่ เปลือกหอยสด,แห้งทั้งเก่าและใหม่ ในนมสัตว์รีดใหม่ นมสดจืด/เปรี้ยว ไข่สด อาหารเสริมสำหรับคน ปลาปนสำหรับอาหารสัตว์

- ในสารธรรมชาติมีในยิบซัม (แกลบแก้ว) หินภูเขาไฟ หินงอกหินย้อย ดินก้นถ้ำ ปูนขาว ปูนมาร์ล โดโลไมท์

2. แมกนีเซียม (Mg) เป็นส่วนประกอบสำคัญของคลอโรฟิลล์และการสังเคราะห์แสง ช่วยกระตุ้นให้ต้นพืชผลิตธาตุอาหารต่างๆ เพื่อเสริมประสิทธิภาพของแป้ง น้ำตาล โปรตีน วิตามิน น้ำ และอื่นๆ ให้ออกมาอย่างสม่ำเสมอ ช่วยเสริมกระบวนการแบ่งเซลล์หรือขยายขนาด ช่วยเคลื่อนย้ายธาตุฟอสฟอรัสและเหล็ก มีบทบาทอย่างมากต่อความแก่ความสุกของผล....

ถ้าต้นขาดธาตุแมกนีเซียมจะมีอาการขอบใบยอดบาง เหลืองซีด แล้วลามไปยังใบอื่นๆ จนกระทั่งต้นใบแก่จะร่วงจากปลายเข้าหาโคน การแตกหน่อมากแต่ไม่สม่ำเสมอ มีรอยไหม้ที่พื้นใบ ระหว่างเส้นใบขอบใบเป็นสีเหลืองในขณะที่เส้นใบยังเขียวสด และถ้าต้นพืชได้รับธาตุ Mg มากเกินไปจะไม่ส่งผลเสียแก่ต้นพืช

แหล่งธาตุอาหารแมกนีเซียมในธรรมชาติ

- ในพืช มีในส่วนสีเขียวเข้มแก่จัดของพืช (เปลือก, ใบ, ตา, ต้น) ทุกชนิด เมล็ดในสดแก่จัดของพืชทุกชนิด ในผลไม้รสหวานอมเปรี้ยว สุกจนออกกลิ่นฉุน เช่น ลำปาะรด สตรอเบอร์รี่ มะไฟ เชอร์รี่ ลูกยอ มะเฟือง ลิ้นจี่ มะยม สละ ระกำ ผลไม้ทุกชนิดที่ทำไวน์ได้

- ในสัตว์ มีในเกร็ด ก้าง กระดุก

- ในธรรมชาติ มีมากในปูนมาร์ล โดโลไมท์

3. กำมะถัน (ซัลเฟอร์ S) เป็นส่วนประกอบสำคัญของโปรตีนเพื่อการแบ่งและขยายเซลล์พืช เป็นตัวกระตุ้นให้น้ำย่อยหรือน้ำเลี้ยงพืชทำงานสม่ำเสมอ ช่วยสังเคราะห์แสง สร้างคลอโรฟิลล์ เป็นส่วนประกอบของวิตามินต่างๆ ช่วยในการสร้างกลั่น ถ้าพืชขาดกำมะถันจะมีอาการใบอ่อนเหลืองซีด ใบแก่จะแห้งหรือไหม้จากปลายใบลามเข้ามา เส้นใบเล็กกว่าปกติ ใบเหลืองทั้งใบ แต่ถ้าต้นขาดกำมะถันมากเกินไปจะส่งผลให้ต้นไม้ไม่สะสมน้ำตาล ซึ่งอาจเป็นผลทำให้ความสมดุลของธาตุอาหารต่างๆ เปลี่ยนแปลงไป

แหล่งธาตุอาหารกำมะถันในธรรมชาติ

- ในพืช มีในพืชที่มีกลิ่นฉุน (คื่นช่าย, ต้น/หัวหอมแดง, ต้นหัวหอมใหญ่, ต้น/หัวกระเทียม, ผักชี, สะตอ, ยางที่เปลือกมังคุด)

- ในสัตว์ มีในเมือก เลือด เนื้อสดๆ สัตว์มีชีวิต

- ในสารธรรมชาติ มีในยิบซัม กำมะถัน

ธาตุเสริม ได้แก่ เหล็ก (Fe) ทองแดง (Cu) สังกะสี (Zn) แมงกานีส (Mn) โมลิบดีนัม (Mo) โบรอน (Br) ซิลิก้า (Si) โซเดียม (Na) คลอรีน (Cl) คาร์บอน (Co)

1. เหล็ก (Fe) ช่วยสังเคราะห์แสงสำหรับสร้างคลอโรฟิลล์ เพื่อช่วยในการสร้างน้ำเลี้ยงและช่วยในการหายใจของพืช เสริมการแบ่งเซลล์ในช่วงที่ต้นกำลังเจริญเติบโต ถ้าพืชขาดธาตุเหล็กจะมีอาการ เส้นใบของใบอ่อนมีสีเหลืองและไม่เป็นระเบียบ ที่ใบแก่มีเส้นใบเขียวแต่เนื้อใบกลับมีสีเหลือง ใบหนาแต่เล็กและค่อนข้างหยาบกระด้าง

แหล่งธาตุอาหารหลักในธรรมชาติ

- ในพืช มีในส่วนของตาดอกและยอดอ่อนของพืช ในเนื้อและใบสดแก่ผักทอง/ผักเขียว, เผือก, กระจิน, กระจเ็ด, ผลพริกสดแก่จัด, ยอดปอ, ถั่วแขกแห้ง, เมล็ดแก่ และวัชพืช (ถั่วผี)

- ในสัตว์ มีมากในเมือก เลือด เครื่องในสัตว์ ไข่ นมสดๆ จากสิ่งมีชีวิต

2. ทองแดง (Cu) เป็นสารประกอบในการย่อยแป้ง, น้ำตาล, โปรตีน เสริมประสิทธิภาพของน้ำเลี้ยงและแอลกอฮอล์ ช่วยในการหายใจและสังเคราะห์แสง สร้างคลอโรฟิลล์ มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับพืชระยะออกดอกและติดผลโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับรสชาติ สี กลิ่น และเพิ่มความทนทานในการขนส่ง

ถ้าพืชขาดธาตุทองแดงจะมีการแห้งเหี่ยวตายจากส่วนปลายยอดโดยเฉพาะยอดที่แตกใหม่ โดยมีอาการใบไหม้และแห้งตายในที่สุด แต่ถ้าต้นสะสมทองแดงไว้มาก ทองแดงจะตรึงธาตุอาหารต่างๆ ไว้ไม่ปล่อยให้หลุดลอยไปหมดแล้วต้นพืชได้

แหล่งธาตุอาหารทองแดงในธรรมชาติ

- ในพืช มีในส่วนสีเขียวสดแก่จัดของพืชทุกชนิด เมล็ดในสดแก่จัด ในพืชตระกูลถั่ว

- ในสัตว์ เครื่องในสดๆ ของสัตว์

3. สังกะสี (Zn) เป็นสารประกอบในการสร้างโปรตีน กรดคาร์บอนิก ฮอร์โมน เมล็ดและช่วยเพิ่มความต้านทานแก่ต้นในช่วงที่อากาศเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหัน พืชถ้าขาดธาตุสังกะสี ปลายใบของใบอ่อนสุดจะมีสีเหลืองแล้วลามไปตามขอบใบเข้าสู่กลางใบ นานๆ เข้าใบจะไหม้แห้ง บางทีอาจจะพบใบบิดงอ ข้อต่อใบสั้น

และใบปลายยอดเป็นกระจุก

แหล่งธาตุอาหารสังกะสีในธรรมชาติ

- ในพืช มีในหัวสดแก่จัดจนกินไม่ได้ (ไซเท้า, มันแกว, มันเทศ, แครอท) ในเหง้าหรือไหลสดแก่จัด เช่น ผักปอด, พุทธรักษา, เตย, ตำลึง, เถาวัชพืช ในรากสดแก่อบของพืชที่แตกหน่อได้ เช่น กลัวย, พุทธรักษา, เตย ในเมล็ดแก่จัด เช่น ฟักทอง แตงโม บวบ ถั่วเขียว

4. แมงกานีส (Mn) ช่วยในการกระตุ้นน้ำเลี้ยงสำหรับเคลื่อนย้ายฟอสเฟตลดและควบคุมปริมาณไนโตรเจนที่จะส่งผลกระทบต่อกรออกดอกติดผล เป็นสารประกอบในการสร้างแป้ง น้ำตาล และโปรตีน ช่วยในการหายใจของพืช และเป็นตัวทำให้เกิดคาร์บอนไดออกไซด์ ถ้าพืชขาดธาตุแมงกานีส จะมีอาการเนื้อใบเป็นสีเหลือง และมีจุดสีน้ำตาลเข้มแห้งประปราย

แหล่งธาตุอาหารแมงกานีสในธรรมชาติ

- ในพืช มีในมะเขือเทศสุก ลูกตำลึงสุก ผลสุกวัชพืช

- ในสัตว์ มีในเครื่องในสัตว์สดๆ

5. โมลิบดีนัม (Mo) เป็นสารประกอบในการเคลื่อนย้ายฟอสเฟต เสริมประสิทธิภาพน้ำเลี้ยง และควบคุมการเปลี่ยนรูปของไนโตรเจนแบบต่างๆ ช่วยตรึงไนโตรเจนของพืชตระกูลถั่ว ช่วยเปลี่ยนไนโตรเจนให้เป็นกรดอะมิโน และจำเป็นอย่างมากต่อพืชอายุสั้น

ถ้าพืชขาดธาตุโมลิบดีนัม (Mo) จะมีอาการคล้ายขาดไนโตรเจน เนื้อใบระหว่างเส้นใบมีสีขาวซีดก่อนแล้วเปลี่ยนเป็นแห้งไหม้วงอ ต้นเตี้ยต้นเล็ก ดอกเล็ก ผลร่วงและไม่มีคุณภาพ

แหล่งธาตุอาหารโพลีโบนินในธรรมชาติ

- ในพืช มีในส่วนที่เป็นน้ำในเนื้อพืช, เมล็ดอ่อน

6. โบรอน (Br) เป็นสารประกอบสำคัญในการเคลื่อนย้ายแคลเซียม, แป้ง, น้ำตาล, โปรตีน คาร์โบไฮเดรต, ฮอร์โมนควบคุมการแก่การสุกของผล บำรุงช่อดอกให้สมบูรณ์ติดผลมากๆ กระตุ้นและเสริมการทำงานของน้ำเลี้ยง ถ้าพืชขาดธาตุโบรอนจะมีอาการให้เห็นที่ส่วนปลายสุดของส่วนที่กำลังเจริญเติบโตทั้งที่อยู่บนดินและส่วนที่อยู่ใต้ดินแห้งตาย พืชจะไม่ออกดอก รากจะไม่เจริญพัฒนา ใบแก่มีสีทองแดง หนา และหงิกงอ เปลือกของผลหนาไม่สม่ำเสมอ และบิดเบี้ยวเสียทรงไม่มีคุณภาพ

แหล่งธาตุอาหารโบรอนในธรรมชาติ

- ในพืช มีในผลอ่อน - ยอดอ่อน - ใบอ่อน - รากอ่อน ที่มีลักษณะกรอบ / เปราะ ความยาวไม่เกิน 6 นิ้ว สามารถเด็ดได้ด้วยมือ (ผักบุ้ง, กะเจด, ผักบุ้งนา, ตำลึง, ผักปรง, กระตกรก หรือพืชเลี้ยงทุกชนิดทั้งพืชกินได้และวัชพืช) ในส่วนเปลือกของปลายกิ่งกลางอ่อนกลางแก่ ขณะมีผลอ่อนอยู่ที่ปลายกิ่ง, ในผลอ่อน (แดงทุกชนิด, ถั่วทุกชนิด, ผลไม้กินได้ และลูกรักพืชทุกชนิด)

- ในสารสังเคราะห์ มีในน้ำประสานทอง (บอแรกซ์)

7. ธาตุซิลิกา (Si) ช่วยทำให้เซลล์ของพืชแข็งแรง ทำให้แมลงศัตรูพืชเข้าทำลายลำบากขึ้น

แหล่งอาหารพืชซิลิกา (Si) ที่มีอยู่ในธรรมชาติ

- ในพืช มีในแกลบดิน-แกลบดำ ใบหญ้าคา กากน้ำตาล
- ในสารธรรมชาติ มีในหินภูเขาไฟ

8. โซเดียม (Na)

- ในสัตว์ มีในสัตว์ทะเล
- ในสารธรรมชาติ มีในมูลควาย เกือบแคง

9. คาร์บอน (Co)

- ในสารธรรมชาติ มีในแกลบดำ ถ่าน ชี้ถ้ำ ควินไฟ

10. คลอรีน (Cl) พืชนำไปใช้น้อยมาก

ที่ผมได้เขียนมาทั้งหมดนี้หวังว่าท่านผู้อ่านคงจะได้รับรู้เกี่ยวกับธาตุอาหารของพืชบ้างไม่มากก็น้อย ยังมีอีกหลายสิ่งหลายอย่างที่ยังไม่ได้เล่าสู่กันฟัง ในธรรมชาติไม่มีสูตรสำเร็จ

ปุ๋ยหรืออาหารพืชในธรรมชาติไม่มีตัวเลขกำกับ เช่น ดินป่าที่เปิดใหม่ทำไมปลูกพืชอะไรก็งามไม่ต้องใส่ปุ๋ยเคมีก็งามได้ ทำไมเราจึงไม่ทำดินที่เสื่อมโทรมให้อุดมสมบูรณ์ กระบวนการที่ทำให้ดินร่วนซุย อากาศ, น้ำ ถ่ายเทได้สะดวก "จุลินทรีย์" คว้าเป็นตัวที่ทำให้ดินกลับมามีชีวิตใหม่ จุลินทรีย์เป็นตัวช่วยย่อยสลายซากอินทรีย์วัตถุ เช่น เศษหญ้า ใบไม้ และรวมถึงสารอาหารต่างๆ ที่ผมได้เขียนไว้ข้างต้น แล้วปลดปล่อยออกมาในรูปของเหลวที่พืชสามารถดูดซับไปใช้งานได้ ที่ผมเขียนมานี้อยากให้พี่น้องเกษตรกรนึกถึงสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวเราสามารถนำมาใช้เป็นปุ๋ยได้ (อาหารพืช) ไม่จำเป็นต้องซื้อแต่อย่างเดียว เรานำมาบดสับให้เป็นชั้นเล็กๆ แล้วผ่านกระบวนการหมักในรูปของปุ๋ยน้ำชีวภาพ โดยใช้จุลินทรีย์เป็นตัวย่อยสลายให้ปลดปล่อยธาตุอาหารออกมาเพียงเท่านี้เราก็จะได้อาหารพืชที่ทำขึ้นมาใช้เองแล้ว

การใส่ปุ๋ย ปุ๋ยเคมีมีมากมายหลายสูตรด้วยกัน พี่น้องเกษตรกรควรจะรู้ว่าสูตรไหนใช้ช่วงไหน ถ้าใส่ปุ๋ยผิดสูตร "เหมือน

คนเรา กินยาไม่ถูกกับโรค"

ยกตัวอย่าง

เกษตรกรปลูกผักกินใบ, ยอด ควรจะเน้นปุ๋ยเคมีตัว N. ไนโตรเจนให้มากเพราะเร่งการเจริญเติบโตทางด้านยอด, ใบ เช่น สูตร 46-0-0 หรือ 25-7-7

ถ้าปลูกจะต้องการให้ออกดอก ควรจะเน้น P คือ ฟอสฟอรัส หรือปุ๋ยเคมีสูตรที่มีตัวกลางสูง เช่น 8-24-24

ถ้าปลูกต้องการให้คุณภาพผลดีสมบูรณ์มีรสชาติดีควรเน้น ปุ๋ยเคมีตัวท้ายสุดคือ K ไปแทสเซียม เช่น สูตร 4-18-38, 0-21-74 หรือ 0-0-60

ปุ๋ยเคมีมี 2 ชนิด

1. ทางดินหรือให้ทางราก
2. ทางใบ ใช้ฉีดพ่นทางใบ

** การใส่ปุ๋ยทางดินทุกชนิดควรให้ดินมีความชื้นก่อนจึงจะได้ผล**

ถ้ามีข้อสงสัยสอบถามได้ นะครับ หมายเลขโทรศัพท์ 06-0448739

การเรียนในตำราทุกท่านเรียนทันกันหมด แต่ประสบการณ์ชีวิตเรียนรู้ให้ทันกันไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถเฉพาะตัว ถึงแม้ว่าท่านจะไม่ได้จบทางด้านเกษตรแต่มีใจทางด้านนี้ และค้นคว้าปฏิบัติอยู่ตลอดเวลา ผมกล้าพูดได้ว่าเก่งกว่าคนเรียนทางนี้ (เกษตร) มาโดยตรงแต่อยู่เฉยๆ ด้วยซ้ำไป

สวัสดิ์ครับ

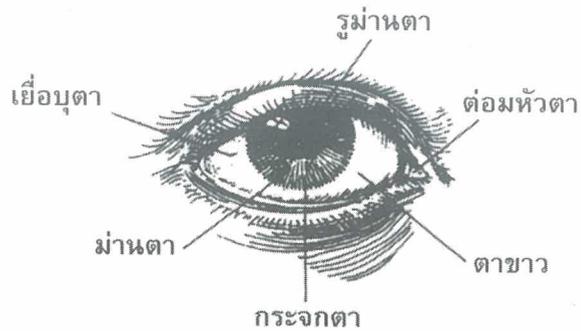
(คุณณรงค์ กิ่งแก้ว เป็นแฟนประจำสถานีวิทยุสุราษฎร์ฯ กรุณาส่งความรู้ด้านเกษตรมาเผยแพร่ต่อท่านผู้ฟังและผู้อ่าน)

● สุขภาพ : นายแพทย์พิชัย ประสาทฤทธา

รู้จักกับดวงตาของคุณ ด้วยตัวคุณเอง

ดวงตา เป็นอวัยวะที่สำคัญ และซับซ้อนที่สุดอวัยวะหนึ่งของเรา ที่ใครก็ไม่อาจปฏิเสธ คนส่วนใหญ่รู้จักดวงตาคู่นี้ไม่มากไปกว่าส่วนที่ทำหน้าที่ในการมองเห็น อวัยวะเล็กๆ คู่นี้ มีความลึกซึ้งและซับซ้อนมากกว่าที่คุณจะคาดคิด และการทำงานของมันก็น่าสนใจไม่น้อยกว่าหน้าที่ของมัน วันนี้เราจะพาคุณไปรู้จักกับส่วนเล็กๆ ที่สำคัญของร่างกายนี้

ตา มีรูปทรงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2.2 - 2.5 ซม. บรรจุอยู่ในกระดูกเบ้าตาเพื่อป้องกันอันตราย ด้านหน้ามีเปลือกตาและขนตาทำหน้าที่ป้องกันอันตรายต่อดวงตา เปลือกตาจะกระพริบ เพื่อให้ น้ำตาเคลือบกระจกตาอยู่เสมอ และป้องกันวัตถุที่อาจจะกระเด็นเข้าตา

อวัยวะกลมๆ เล็กๆ คู่นี้ จะประกอบด้วยเนื้อเยื่อสำคัญ 3 ส่วน ทำหน้าที่แตกต่างกันได้แก่

ส่วนที่ทำหน้าที่โครงสร้างด้านนอก ได้แก่ ตาขาว (Sclera) และกระจุกตา (Cornea)

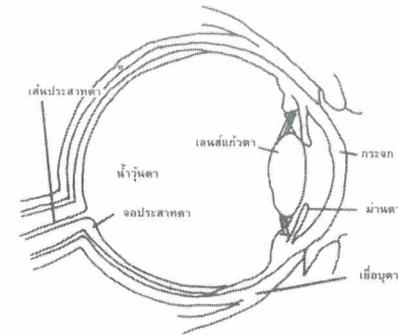
ส่วนที่เป็นหลอดเลือด ทำหน้าที่นำอาหาร และออกซิเจนแก่เซลล์ของดวงตา เรียกว่า Choroid

ส่วนของระบบประสาท ทำหน้าที่ในการมองเห็นเรียกว่า จอประสาทตา (Retina)

นอกจากนี้ยังมีส่วนที่ช่วยให้ดวงตาทั้งสองสามารถทำงานสัมพันธ์กันตลอด อันได้แก่ ระบบกล้ามเนื้อของดวงตา

จากภายนอกเมื่อเปิดตาจะเห็นส่วนของกระจุกตา (Cornea) ตาขาวบางส่วน (Sclera) และเยื่อบุตา (Conjunctiva) เท่านั้น

กระจุกตา เป็นส่วนที่ใส เพื่อให้แสงส่วนมากผ่านเข้าไปในดวงตาเพื่อการมองเห็นรอบๆ เปลือกตาจะประกอบด้วยขนตา และต่อมเล็กๆ มากมาย (Meibomian Gland) ต่อมเหล่านี้จะสร้างไขมัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของน้ำตา แต่บางครั้ง เมื่อมีการอักเสบของต่อม

เหล่านี้ ที่บางคนเป็นบ่อยๆ เราเรียกว่า "กั๊งยั้ง" นั่นเอง

หลังจากกระจุกตาจะเป็นส่วนที่มีของเหลวใสดุจๆ บรรจุอยู่ ทำหน้าที่แลกเปลี่ยน oxygen ซึ่งจะมีการสร้างและถ่ายออกตลอดเวลา ในบางกรณีที่มีความผิดปกติของระบบถ่ายเทของของเหลวนี้ จะทำให้ความดันของตาเพิ่มขึ้น จนเป็นอันตรายต่อดวงตาที่เราเรียกว่า **"ต้อหิน"** (Glaucoma) นั่นเอง

ส่วนของดวงตาที่เห็นได้ชัดเจนอีกส่วนหนึ่งคือ ม่านตา มีสีต่างๆ กันตามเชื้อชาติ บ้างมีสีฟ้า เขียว เทา ทั้งนี้ขึ้นกับเม็ดสี (Melanin Pigment) ของคนนั้นๆ ในคนเอเชียจะมีเม็ดสีมากกว่า ทำให้เห็นสีของม่านตาเป็นสีน้ำตาลเข้ม ม่านตาจะทำหน้าที่ในการปรับปริมาณของแสงเข้าไปในดวงตา เห็นได้ชัดว่าในตอนกลางวัน หรือเมื่อมองแสงจ้า รูม่านตา (Pupil) จะมีขนาดเล็ก และขยายใหญ่ขณะเมื่ออยู่ในที่มืด

หลังม่านตา เป็นเลนส์แก้วตา ทำหน้าที่ในการรวมแสงจากภายนอกให้โฟกัสที่กระจุกตา เลนส์แก้วตาจะมีความใสมากเมื่ออายุน้อย และจะขุ่นมากขึ้นเรื่อยๆ ตามอายุ ความผิดปกติที่พบ

บ่อยๆ คือ ต้อกระจก ซึ่งก็คือการขุ่นของเลนส์แก้วตานั่นเอง ความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกอันหนึ่งในผู้ใหญ่คือในคนอายุเกิน 40 ปี เลนส์จะลดความยืดหยุ่นทำให้ไม่สามารถโฟกัสแสงที่ในที่ใกล้ได้ ซึ่งจะทำให้เราไม่สามารถอ่านหนังสือตัวเล็กๆ ต้องอาศัยแว่นอ่านหนังสือที่เรียกว่า "สายตายาว" หรือสายตาคอนแคว

ส่วนหลังเลนส์เป็นน้ำวุ้นใสๆ บรรจุอยู่เรียกว่า น้ำวุ้นตา (Vitreous Humor) ทำหน้าที่ช่วยในการหักเหของแสง ในคนสูงอายุหรือคนที่มีสายตาสั้นมากๆ จะมีการเสื่อมของน้ำวุ้นตานี้ ทำให้บางครั้งจะเห็นจุดดำคล้ายยุงหรือแมลงลอยไปมาในขณะที่เรามองดูวัตถุสีขาว

บริเวณด้านในสุดของดวงตาจะบุด้วย จอประสาทตา (Retina) ซึ่งเป็นส่วนประสาทนับล้านเส้น เป็นส่วนที่จะแปลงภาพที่มองเห็นไปเป็นกระแสไฟฟ้า ได้รับความรู้สึกส่งผ่านไปยังสมอง เพื่อแปลภาพต่อไป จอประสาทตาเป็นส่วนที่สำคัญของดวงตา เปรียบเหมือนจอภาพในกรณีที่มีความผิดปกติของจอประสาทตา เช่น จอประสาทตาหลุดลอก (Retinal Detachment) หรือการเสื่อมของจอประสาทตา จะทำให้การมองเห็นลดลงหรือบอดได้

จะเห็นว่า ดวงตาของเราหากเปรียบเทียบกับกล้องถ่ายรูป จะมีส่วนต่างๆ ที่เหมือนกันมาก เรามีม่านตาซึ่งเทียบได้กับ Shutter มีเลนส์แก้วตาเทียบเท่ากับเลนส์ของกล้อง มีจอประสาทตาเทียบเท่ากับ Film เพียงแต่ตาของเรามีความซับซ้อนมากกว่า ซึ่งกล้องถ่ายรูปใดๆ ก็ไม่มีความสามารถเทียบเท่าได้

นอกจากส่วนของดวงตาดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนประกอบที่ไม่อาจขาดได้คือ กล้ามเนื้อที่ช่วยในการกลอกตา ในดวงตาแต่ละ

ดวงจะมีกล้ามเนื้อเล็กๆ 6 มัดยึดอยู่ และช่วยให้ดวงตากลอกไปมากล้ามเนื้อของดวงตาทั้งสองจะทำงานสัมพันธ์กันตลอดเวลา เพื่อให้เรามองเห็นวัตถุเป็นภาพเดียว หากมีความผิดปกติของกล้ามเนื้อจะทำให้มองเห็นภาพซ้อน หรือเห็นเป็น ตาเหล่ หรือ เข นั่นเอง

จะเห็นว่าวัยวะเล็กๆ คู่นี้ มีความสลับซับซ้อน และสำคัญแค่ไหนหากท่านผู้อ่านให้ความสนใจ และดูแลวัยวะที่แสนจะบอบบางและซับซ้อน เราก็คจะมีดวงตาอยู่กับกายของเราไปอีกนานเลยทีเดียว

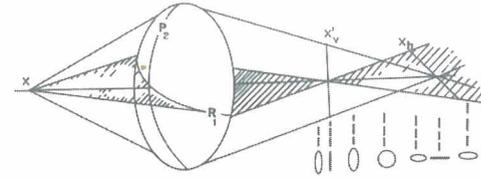
ปัญหาสายตา

สายตาสั้นเกิดจากกรรมพันธุ์หรือไม่

ใช่... ในประชากรปกติจะพบคนสายตาสั้นประมาณ 5-18% โดยเฉพาะในรายที่บิดามารดามีสายตาสั้นมากกว่า 600 ขึ้นไป (หรือ 6 diopter) โอกาสที่บุตรจะมีสายตาสั้นจะมากกว่าปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายทอดนั้นจะมีลักษณะที่เรียกว่า Dominant คือ สายตาสั้นจะมีลักษณะเด่น บุตรจะมีโอกาสมีสายตาสั้นได้สูง

เด็กบางคนมีสายตาสั้นเพิ่มมาอย่างรวดเร็ว บางคนเปลี่ยนแว่นปีละหนึ่งถึงสองครั้ง ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น

ในเด็กที่มีสายตาสั้น ส่วนใหญ่เกิดจากการที่มีขนาดของตาไม่สัมพันธ์กับกำลังหักเหของแสง เมื่อเด็กมีร่างกายเติบโตขึ้นขนาดของดวงตาจะโตขึ้นอีก ทำให้สายตาสั้นเพิ่มขึ้น สังเกตได้ว่าใน

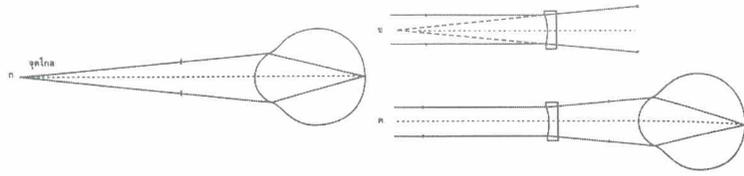

ภาพที่เกิดจากจุด X บนจอขนานกับเลนส์ สายตาเอียง แสงที่ผ่านตาจะไม่โฟกัสในตำแหน่งเดียวกัน ดังนั้นจะเห็นภาพในแกนหนึ่งชัดกว่าอีกแกนหนึ่ง แก้ไขโดยการใช้เลนส์รูปทรงระบอกช่วย

ช่วงอายุ 12-18 ปี ที่ส่วนสูงจะเพิ่มขึ้นมากจะทำให้สายตาสั้นอย่างรวดเร็ว เช่นเดียวกัน และมักจะหยุดสั้นเมื่ออายุประมาณ 18-20 ปี เนื่องจากร่างกายหยุดโตนั่นเองจะมีส่วนน้อยที่ตายังคงโตขึ้นอีก ซึ่งทำให้มีสายตาสั้นเพิ่มขึ้นได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคนที่มีสายตาสั้นมาก

สายตาเอียงคืออะไร

ภาวะสายตาเอียง หมายถึง การที่กระจกตามีความโค้งในแต่ละแนวไม่เท่ากัน เปรียบผิวของกระจกตาได้กับผิวของลูกกรักบี้ (ส่วนสายตาปกติจะมีผิวของกระจกตา เหมือนความโค้งของลูกฟุตบอล) ทำให้ตาไม่สามารถจะโฟกัสแสงในแต่ละแกนให้เป็นจุดเดียวกัน การแก้ไขคือ การใส่แว่นที่มีกำลังของเลนส์ในแกนหนึ่ง มากกว่าอีกแกนหนึ่ง หรือการใช้เลนส์สัมผัส สาเหตุของสายตาเอียงอีกอย่างที่พบได้บ่อย คือ จากการที่มีก้อนเนื้อมากดลูกตา เช่น คนไข้เป็นกึ่งยิงหรือมีก้อนเลือดที่เปลือกตามากดกระจกตา ทำให้กระจกตาเบี้ยวหรือเอียงไป และในคนที่มีต้อเนื้อ บริเวณหัวตา หรือหางตามาถึงกระจกตา ในกรณีหลังสามารถแก้ไขโดยการรักษาสาเหตุที่มาตั้งหรือกดกระจกตานั้น

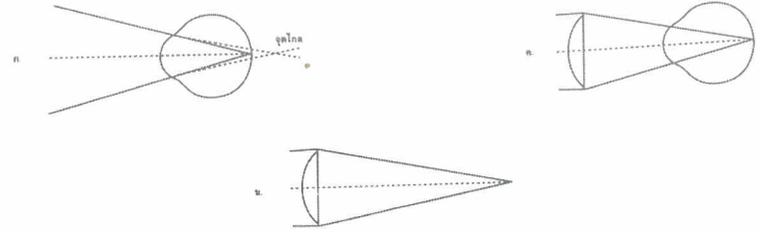

สายตาสั้นคืออะไร

สายตาสั้น เป็นภาวะที่แสงผ่านกระจกตาและเลนส์ตา มาโฟกัสหน้าจอประสาทตา ทำให้ภาพที่ตกบนจอประสาทตาไม่ชัดจนอาจเกิดจากการที่ดวงตามีเส้นผ่าศูนย์กลางยาวเกินไป หรือกำลังรวมแสงของกระจกตาและเลนส์มากเกินไป ทำให้แสงที่ผ่านกระจกตาและเลนส์ตามาโฟกัสหน้าจอประสาทตา ภาพที่เห็นจึงไม่คมชัด การที่จะเห็นได้ชัดต้องใส่เลนส์เว้าถ่างแสงออกเพื่อให้แสงไปตกที่จอประสาทตาพอดี ส่วนการที่มองวัตถุใกล้ได้ชัดโดยไม่ต้องใส่แว่น เนื่องจากแสงจากวัตถุไปโฟกัสที่จอประสาทตาได้พอดีทำให้มองเห็นชัด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความสั้นของสายตา และจะคงอยู่ตลอดไป ดังนั้นคนสายตาสั้นจึงสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่ต้องใส่แว่นได้ตลอด ในขณะที่คนสายตาปกติต้องใช้แว่นอ่านหนังสือเมื่อมีอายุมากขึ้น เนื่องจากกำลังในการเพ่งลดลงนั่นเอง

สายตายาวคืออะไร

เป็นภาวะที่ตรงข้ามกับสายตาสั้น คือแสงที่ผ่านกระจกตาและเลนส์มาโฟกัสหลังจอประสาทตา แต่ร่างกายสามารถแก้ไขให้ชัดโดยใช้เลนส์ตาช่วยปรับโฟกัสได้ โดยใช้การเพ่ง (Accommodation) ตลอดเวลาซึ่งทำให้เกิดอาการปวดตา ปวดศีรษะได้ และเมื่ออายุมากขึ้นกำลังการเพ่งจะลดลง จนไม่สามารถจะโฟกัสแสงได้อีกก็ทำให้เห็นภาพไม่ชัด วิธีการแก้ไขคือ การใส่แว่นเลนส์นูน

การแก้ไขภาวะสายตายาวด้วยเลนส์นูน

ที่พูดกันว่าสายตาสั้น 300 หรือสั้น 400 หมายความว่าอย่างไร

หมายความว่า ต้องใส่แว่นตาชนิดเลนส์เว้า ที่มีกำลังหักเหของแสงเท่ากับ 3.00 ไดออปเตอร์ หรือ 4.00 ไดออปเตอร์ (1 diopter คือกำลังของเลนส์ที่สามารถหักเหแสงจากจุดไกลสุดให้ไปตัดกัน (โฟกัส) ที่ระยะห่างจากเลนส์นั้น ที่ระยะทาง 1 เมตร)

เด็กที่มีสายตาสั้นและไม่ใส่แว่นตา จะมีอันตรายหรือไม่... เพียงแต่การมองไม่ชัดเท่านั้น แต่บางครั้งอาจจะมีอาการเพื่อยปวดศีรษะบ่อยๆ หยิดตา หรือขยับตาบ่อยๆ นอกจากในกรณีที่มีสายตาสั้นมากๆ อาจจะทำให้มีปัญหาเรื่องตาขี้เกียจ (Amblyopia) ตามมาได้ เนื่องจากเด็กไม่มีโอกาสเห็นภาพชัดอาจทำให้ไม่สามารถมองเห็นได้ชัดจนอีก ถ้าไม่ได้แก้ไข

คนสายตาสั้นที่เหมาะสมจะทำการแก้ไขโดยการใส่แว่น เลเซอร์

การแก้ไขภาวะสายตาสั้น โดยการใส่แว่น เลเซอร์ จะทำในผู้ป่วยที่มีอายุมากกว่า 20 ปี สายตาไม่เปลี่ยนแปลงเป็นระยะเวลานานกว่า 2 ปี ไม่มีโรคประจำตัวและความผิดปกติอย่างอื่น ช่วงที่ดี

ที่สุดในการรักษา ไม่ควรเกิน -600 (-6 Diopter) รวมทั้งผู้ป่วย ต้องเข้าใจวิธี และให้ความร่วมมือต่อการรักษาเป็นอย่างดี

การใช้แสงเลเซอร์รักษาโรคสายตาสั้น ปัจจุบันในประเทศไทย มีวิวัฒนาการนำเชื้อถั่วแคไทร และหากทั้งสั้น ทั้งเอียง จะใช้แสงเลเซอร์ช่วยได้หรือไม่

แสงเลเซอร์ที่ใช้ในการรักษาโรคสายตาสั้น เรียกว่า เอกซีไซเมอร์ซึ่งเป็นแสงที่อยู่ในคลื่นช่วงของแสงอุลตราไวโอเล็ต ซึ่งจะใช้ตัดเนื้อเยื่อต่างๆ ได้อย่างแม่นยำถูกต้อง โดยที่ไม่ก่อให้เกิดความร้อนคือ การทำลายเนื้อเยื่อที่อยู่ข้างเคียง ในปัจจุบันเครื่องเอกซีไซเมอร์เลเซอร์ที่มีใช้กันอยู่ในประเทศไทยสามารถที่จะรักษา สายตาสั้นหรือยาวเพียงอย่างเดียว ยังไม่สามารถรักษาสายตาเอียงได้ แต่ในอนาคตอันใกล้จะมีการนำเอาเครื่องเลเซอร์ที่สามารถรักษา ผู้ป่วยสายตาเอียงได้ด้วย เครื่องนี้ที่มีใช้กันอยู่สามารถรักษาสายตาสั้น ได้สูงสุดถึง 10.00 หรือ - 10 Diopter

ปัญหาเรื่องตา และข้อแนะนำ

เมื่อข้อยาหยอดตาแล้วเปิดใช้ ควรจะเก็บรักษาอย่างไร และใช้ได้นานเท่าใด

ยาหยอดตาที่เปิดใช้แล้ว สามารถเก็บไว้ใช้ได้อีกไม่ควรเกิน 1 เดือน เนื่องจากอาจจะมีการปนเปื้อนในยา ดังนั้นหลังจากที่เปิดใช้แล้ว ควรจะปิดฝาให้สนิท เก็บไว้ในที่ร่ม หรือไว้ในตู้เย็น ถ้าเกิน 1 เดือนควรจะทิ้ง และไม่ควรนำยาหยอดตาจากผู้ป่วยคนหนึ่งไปใช้กับอีกคนหนึ่ง เพราะอาจมีภาวะแทรกซ้อนจากการใช้ยาาร่วมกันตามมาได้

การใช้น้ำยาล้างตาบ่อยๆ จะมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

โดยปกติคนเราจะมีการสร้างน้ำตาออกมา เพื่อหล่อเลี้ยงดวงตาให้ชุ่มชื้นอยู่เสมอ โดยน้ำตาของคนเราจะประกอบไปด้วย ส่วนของน้ำ ไขมันและมิวซิน (Mucin) รวมทั้งสารที่ช่วยในการยับยั้ง

ความเจริญเติบโตของเชื้ออยู่แล้ว การล้างตาด้วยน้ำยาล้างตานอก จากจะทำให้ภูมิคุ้มกันของธรรมชาติอันนี้หมดไป สารเคมีที่ผลิตส่วน ประกอบน้ำยาล้างตาอาจก่อให้เกิดการระคายเคือง หรือการแพ้เป็น อันตรายได้ นอกจากนี้ยังอาจจะมีการติดเชื้อจากภายนอกด้วยถ้าทำ ความสะอาดไม่ดีพอ

น้ำตาเทียมสามารถหยอดได้บ่อยมากเพียงใด จะมีอันตราย หรือไม่

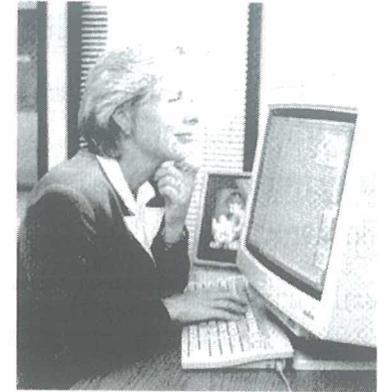
น้ำตาเทียมที่ใช้หยอดตาในผู้ป่วยที่มีอาการตาแห้ง หรือ ใส่คอนแทคเลนส์ สามารถหยอดได้บ่อยๆ ครั้งเท่าที่ต้องการ เนื่องจากไม่มีปฏิกิริยาต่อตา นอกจากเป็นเพียงการให้ความชุ่มชื้นและให้ การหล่อลื่นต่อดวงตาเท่านั้น

โรคตาแดงคืออะไร ติดต่อกันได้อย่างไร

โรคตาแดงเป็นภาวะที่หลอดเลือดฝอย บริเวณตาขาว ขยายตัวเป็นบริเวณตาขาวแดง เคืองตา น้ำตาไหล โดยมากมักจะ เกิดจากการอักเสบของเยื่อบุตา และบริเวณที่อยู่ข้างเคียง เช่น เยื่อ บุตตา มีการติดเชื้อหรือการอักเสบภายในเยื่อบุตตาเราจะเห็นว่า มีเส้น เลือดบริเวณหัวตาและหางตาขยายใหญ่เห็นชัดขึ้น อาจมีอาการ น้ำตาไหล ช้ำตามาก ผู้ป่วยมีอาการแสบตา เคืองตาล้ามีผงเข้าตา สาเหตุที่พบบ่อยที่สุดคือการติดเชื้อจากเชื้อไวรัส สามารถติดต่อได้ โดยตรงโดยการสัมผัส ระยะเวลาติดต่อประมาณ 2 สัปดาห์ และ ระยะของโรค 7 วัน ในระยะที่มีอาการมาก อาจจะต้องให้ยาเพื่อลด อาการระคายเคือง ส่วนมากโรคพวกนี้หายได้เองประมาณ 1 - 2 สัปดาห์ บางครั้งอาจทำให้มีอาการตามัว

อ่านหนังสือขณะอยู่ในรถและเคลื่อนที่ มีผลกระทบอย่างไรกับตาบ้าง

การอ่านหนังสือในยานพาหนะที่เคลื่อนที่ จะทำให้เกิดอาการล้า เนื่องจากตัวหนังสือจะเคลื่อนไหวตลอดเวลา และตาต้องคอยเพ่งอยู่ตลอด ทำให้มีอาการล้าได้ง่ายอ่านหนังสือได้ไม่นานจะเกิดอาการแสบตา ตาพร่า ควรจะหยุดอ่าน

คนที่ทำงานอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์อยู่ตลอดเวลา ช่วงบ่ายๆ จะมีอาการปวดศีรษะ ตาพร่า น้ำตาไหลเกิดจากอะไร

ผู้ที่ทำงานพิมพ์ดีด หรือคอมพิวเตอร์ มักจะต้องใช้กำลังเพ่งของสายตามากกว่าคนปกติ ในคนที่มีการเพ่งน้อยกว่าปกติหรือกล้ามเนื้ออ่อนแอมักจะต้องฝึกใช้กล้ามเนื้อมากขึ้น จึงทำให้มีอาการปวดศีรษะ เมื่อยตา ตาพร่าได้ในระยะยาว ยังไม่มีผลสรุปของอันตรายต่อตาจากการใช้คอมพิวเตอร์อยู่เป็นเวลานานๆ

การอ่านหนังสือในที่ๆ ไม่มีแสงสว่างเพียงพอจะทำให้สายตาเสียหรือไม่

ไม่... เพียงแต่ทำให้การมองเห็นไม่ชัด และตาต้องใช้กำลังเพ่งมากกว่าเดิม ซึ่งอาจจะทำให้มีอาการปวดตาตาเพลียและปวดศีรษะได้

การปฏิบัติตนเมื่อมีฝุ่นหรือผงเข้าตา

อาจใช้วิธีใช้น้ำที่สะอาดล้าง

ตาหรือลืมตาในน้ำ ในกรณีที่ยังไม่ออกควรจะไปพบจักษุแพทย์ว่ามีผงอยู่ในตาอีกหรือไม่ บางครั้งผงจะติดแน่นอยู่ที่กระจกตา หรือติดที่บริเวณหน้าตาด้านบน อาจจะต้องให้จักษุแพทย์เป็นผู้เชี่ยออกไม่ควรพยายามเชี่ยออกเอง อาจทำให้เกิดการติดเชื้อ เป็นแผลติดเชื้อที่กระจกตา เนื่องจากอาจใช้เครื่องมือที่ไม่สะอาด

วิธีการรักษาและถนอมดวงตาทำได้อย่างไร

โดยพยายามไม่ให้เกิดอันตราย เช่น ภาวะอาการกระแทกกระทบบริเวณลูกตา ตั้งแต่เศษผงไปจนถึงก้อนอิฐ ก้อนหิน สิ่งนี้อาจจะดึงเข้าสู่ตาได้ รักษาความสะอาดไม่พยายามให้เกิดการติดเชื้อ ไม่เอามือสกปรกขยี้ตาไม่ใช้สายตามากเกินไป ควรอ่านหนังสือในที่ที่มีแสงสว่างเพียงพอ ให้หมั่นสังเกตความผิดปกติของตา และสายตาเมื่อมีความผิดปกติในการมองเห็นควรปรึกษาแพทย์ทันที ไม่ควรจะไปซื้อยาหยอดเองบ่อยๆ เพราะอาจจะเกิดอันตรายต่อตาได้ เช่น โรคต้อหิน หรืออาการแพ้ยาได้

เราจะฝึกกล้ามเนื้อตาได้อย่างไร

การฝึกกล้ามเนื้ออย่างง่ายๆ

โดยการใช้มือถือปากกาวางอยู่ระหว่างหน้าใช้ตาทั้งสองจ้องที่ปลายปากกาค่อยๆ เคลื่อนที่ปลายปากกาเข้าหาตัวเองช้าๆ โดยใช้ตาทั้งสองข้างจ้องให้เกิดเป็นภาพเดียวกันตลอด จนกระทั่งมองเห็นเป็นสองภาพหรือมองพรา้ จึงค่อยๆ เริ่มทำใหม่ ให้ทำวันละประมาณ 20 - 40 ครั้งทุกๆ วัน

● สารระนำรู้ : เอกอรรถ ทิตาราม

กำลังภายใน

เชื่อว่าหลายท่านอาจจะเคยดูภาพยนตร์หรืออ่านนิยายกำลังภายในมาบ้าง และสงสัยว่ากำลังภายในอย่างไรในภาพยนตร์หรือในหนังสือนั้นมีจริงหรือไม่ และหากมีจริง จะทำอย่างไรจึงจะสามารถฝึกกำลังภายในได้บ้าง บทความนี้จะช่วยตอบปัญหาข้อข้องใจของบรรดาแฟนๆ นิยายกำลังภายในได้พอสมควร ทั้งนี้บทความที่เขียนขึ้นมีแหล่งข้อมูลสนับสนุนจากตำรา หนังสือ เอกสาร และภาพยนตร์สารคดีจำนวนมาก มิได้มีการกล่าวอ้างอย่างเลื่อนลอยแต่ประการใด

กำลังภายในมีจริงหรือไม่

ก่อนอื่นคงจะต้องทำความเข้าใจก่อนว่า กำลังภายในตามนิยามของภาพยนตร์และนิยายจีนกำลังภายในที่ว่านั้น ไม่ใช่สิ่งไร้สาระ

เจ้าหน้าที่การทูต 6 กรมสารนิเทศฯ

แต่อยู่บนหลักวิชาการแพทย์ของจีน ซึ่งจะเรียกกำลังภายในดังกล่าวว่า "ชี" (Chi, Qi) หรือ "พลังชีวิต" ซึ่งบางคนจะเรียกว่า "ลมปราณ" นอกจากจะมีการฝึกฝนในหมู่ผู้เรียนวิชาการแพทย์จีนแล้ว จะมีการฝึกฝนในวิชาชี่กง, พลังจักรวาล, ไท้เก๊ก กังฟู ฯลฯ

"ชี" หรือ "ลมปราณ" มิได้ปรากฏอยู่เฉพาะในประเทศจีนเพียงแห่งเดียว แต่มีการกล่าวถึงในประเทศอื่นๆ ด้วย อาทิ ในอินเดียก็มีการฝึกพลังเช่นว่านี้ โดยจะเรียกว่า "กุนฑาลินี" (Kundalini) ซึ่งจะฝึกในวิชาโยคะ แขนงที่เรียกว่า "กุนฑาลินีโยคะ" ควบคู่ไปกับการฝึกกำหนดลมหายใจที่เรียกว่า "ปราณยามะ" ส่วนในญี่ปุ่นจะเรียกว่า "คิ" (Ki) ซึ่งจะมีการกล่าวถึงในวิชาการรักษาโรค แบบ "เรคิ" (Reiki), "โยเร" ตลอดจนการฝึกศิลปะการป้องกันตัว "ไอคิโด"

กำลังภายในคืออะไร

เมื่อรู้ที่มาคร่าวๆ เกี่ยวกับกำลังภายในแล้ว ก็น่าจะมาทำความเข้าใจกันอีกสักชนิดหนึ่งว่า เจ้าสิ่งนี้คืออะไรกันแน่ จริงๆ แล้วกำลังภายใน หรือ "ชี" เป็นพลังงานรูปแบบหนึ่งที่มีการพิสูจน์ในทางการแพทย์แล้วว่าเป็น พลังงานไฟฟ้าชีวภาพและสนามแม่เหล็ก ซึ่งเพิ่มพูนขึ้นจากที่คนปกติมีอยู่แล้ว พลังงานไฟฟ้าชีวภาพนี้นับว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการทำงานระบบต่างๆ ในร่างกายของมนุษย์ กล่าวคือในแต่ละเซลล์ของร่างกายจะมีประจุไฟฟ้าอย่างอ่อนๆ อยู่ และจะมีการแลกเปลี่ยนประจุไฟฟ้ากับภายนอกอยู่เกือบตลอดเวลา ซึ่งการทำงานของกล้ามเนื้อต่างๆ จะต้องอาศัยประจุไฟฟ้าชีวภาพช่วยในควบคุมการทำงานด้วย นอกจากนี้ ในการทำงานของระบบประสาทและสมอง จะมีการส่งงานผ่านทางเซลล์ประสาท ซึ่งจะต้องอาศัย

ประจุไฟฟ้าชีวภาพในการส่งผ่านคำสั่งต่างๆ ไปยังแต่ละเซลล์ของเส้นประสาทและสมอง หากร่างกายมีพลังงานไฟฟ้าชีวภาพในร่างกายเพิ่มขึ้นในระดับหนึ่งที่ไม่มากเกินไป ก็จะช่วยทำให้การทำงานของระบบประสาทและระบบกล้ามเนื้อเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

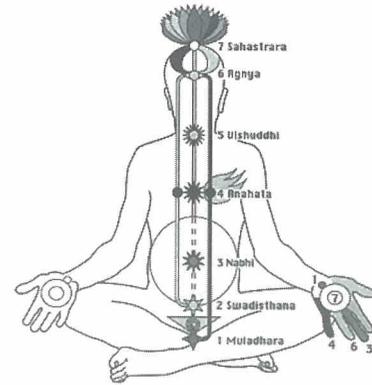
หากจะถามว่าพลังงานไฟฟ้าชีวภาพและพลังงานแม่เหล็กที่มนุษย์ได้รับนี้มาจากไหนก็คงจะต้องย้อนกลับไปสู่หลักวิชาวิทยาศาสตร์ที่เรียนกันในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเกี่ยวกับพลังงานในธรรมชาติ และวงจรห่วงโซ่อาหาร กล่าวคือ เป็นที่ทราบกันว่าพลังงานจากดวงอาทิตย์ได้ถ่ายทอดมายังโลกในรูปแบบของการแผ่รังสีความร้อนและรังสีประเภทต่างๆ ซึ่งที่สำคัญ คือ รังสีคอสมิก ทั้งนี้ รังสีเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดพลังงานต่างๆ ขึ้นบนโลกมนุษย์ อาทิ พลังงานความร้อนคลื่นแม่เหล็ก และพลังงานในรูปแบบอื่นๆ ที่มีอยู่ในอากาศ ซึ่งสิ่งมีชีวิตได้ดูดซับพลังงานดังกล่าวไว้ ในส่วนของมนุษย์สามารถรับพลังงานดังกล่าวโดยตรงจากการหายใจและการฝึกจิตในระดับสูง นอกจากนี้ยังรับพลังงานโดยทางอ้อมผ่านวงจรห่วงโซ่อาหาร ด้วยการรับพืชหรือเนื้อสัตว์

ประชาชนในสมัยโบราณ มนุษย์มีความใกล้ชิดกับธรรมชาติมากกว่ายุคปัจจุบัน กว่าพันปีมาแล้วที่ โยคี นักพรต และนักบวชในบางลัทธิและศาสนาได้ค้นพบว่า นอกจากการที่มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ได้โดยการรับประทานอาหารแล้ว ยังสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ต้องรับประทานอาหารเป็นเวลาหลายวัน ด้วยการดูดซับพลังงานไฟฟ้าหรือคลื่นแม่เหล็กที่มีอยู่ในอากาศที่ส่งผ่านมาจากดวงอาทิตย์ (บางแห่งจะเรียกว่าพลังคอสมิก หรือ พลังจักรวาล) เข้าสู่ร่างกายโดยตรง ด้วยการฝึกจิตให้สงบและการควบคุมลมหายใจ ควบคู่ไปกับการเคลื่อนไหวร่างกายด้วยท่าทางต่างๆ ดังจะเห็นตัวอย่างได้จากโยคีที่

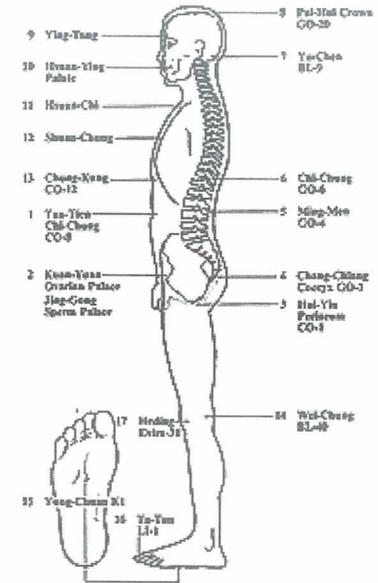
สามารถเข้ามานกกลางแจ้งหรือพระภิกษุที่นั่งกรรมฐานได้เป็นเวลาหลายๆ วันโดยไม่ต้องรับประทานน้ำและอาหาร

นอกจากนี้ ได้มีการค้นพบเมื่อกว่าพันปีมาแล้วว่า ร่างกายคนเราจะมีการจุดสะสมพลังงานหลักๆ อยู่ 7 จุดตามแนวกระดูกสันหลัง (ดังรูปที่ 1) ซึ่งในวิชาโยคะและอายุรเวทของอินเดีย จะเรียกจุดเหล่านี้ว่า "จักระ" (Chakras) ส่วนจีนจะเรียกว่า "จุดชีพจร" (Acupuncture) ซึ่งจะมีจุดอื่นๆ เพิ่มเติมจาก 7 จุดดังกล่าวข้างต้น (ดังรูปที่ 2) จุดเหล่านี้จะมีการสะสมพลังงานไฟฟ้าชีวภาพในร่างกายมากกว่าส่วนอื่นๆ และหากมีการฝึกฝนอย่างถูกต้อง ก็จะสามารถเปิดจักระทั้ง 7 จุด และจุดชีพจรอื่นๆ ในร่างกายให้สามารถรับพลังงานไฟฟ้า พลังงานแม่เหล็ก ที่มีอยู่ในอากาศได้โดยตรง ซึ่งจะช่วยให้พลังงานในร่างกายให้มากกว่าปกติ นอกเหนือจากที่ได้จากการรับประทานอาหาร และการหายใจ ทั้งนี้ การเปิดจุดพลังงานดังกล่าวสามารถกระทำได้ 2 วิธี คือ 1) การอาศัยผู้ที่มีพลังชี หรือ พลังไฟฟ้าชีวภาพสูง มาช่วยเปิดจุดพลังงานให้ ซึ่งก็มักจะต้องกราบอาจารย์เข้าเป็นศิษย์ในสำนัก 2) การเปิดจุดพลังงานด้วยตนเอง ซึ่งฝึกฝนด้วยการทำสมาธิ การหายใจ และการเคลื่อนไหวร่างกายด้วยท่าทางต่างๆ และเพ่งจุดเหล่านั้นจนสามารถเปิดรับพลังได้ แต่จะต้องใช้เวลาในการฝึกฝนมากกว่าวิธีแรก

เมื่อมีการฝึกฝนพลังงานในจนถึงระดับหนึ่งแล้ว พลังไฟฟ้าชีวภาพและสนามแม่เหล็กในร่างกายจะเพิ่มพูนขึ้นจนขยายระยะที่ปกคลุมร่างกายออกไปเป็นชั้นๆ เรียกว่า "ออร่า" (human aura) (ดังรูปที่ 3) ซึ่งสามารถพิสูจน์และตรวจสอบได้โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และการแพทย์ ด้วยการใช้นิเทศการถ่ายภาพที่ค้นพบโดย Semion Kirlian นักวิทยาศาสตร์ชาวรัสเซียเมื่อประมาณปี ค.ศ.1939 และ

(รูปที่ 1 จักระทั้ง 7 ในวิชาโยคะ)

(รูปที่ 2 จุดชีพจรสำคัญในวิชาชี่กง)

ต่อมาได้ถูกพัฒนาให้นำมาใช้กับกล้อง Kirlian ซึ่งสามารถถ่ายภาพออร่าที่ปกคลุมร่างกายได้ สนามพลังงานหรือออร่านี้จะเป็นเครื่องบ่งบอกถึงระดับพลังงานที่คนๆ นั้นมีอยู่และระดับความมีสุขภาพพลานามัยที่ดี ทั้งนี้ ในคนที่มีสุขภาพไม่ดี เจ็บป่วยทางกายหรือทางจิต ออร่าที่ปกคลุมร่างจะเบาบางลง อาจจะมีการเว้าแหว่งและหรือมีจุดดำเป็นบางจุด ส่วนในคนที่มีสุขภาพดี ออร่าจะมีความเข้มมากและมีสีสดใส รวมทั้งจะแผ่ออกไปในระยะห่างจากร่างกายมากขึ้น

การฝึกกำลังภายใน

ในการฝึกกำลังภายใน มีสิ่งสำคัญที่เกี่ยวข้องกันอย่างมาก

(รูปที่ 3 ออรัลของมนุษย์)

3 ประการ คือ การหายใจ จิต และการเคลื่อนไหว โดยในลำดับแรกจะต้องเน้นการฝึกลมหายใจเสียก่อน ซึ่งก็มีหลายแนวทาง แต่ในบทความนี้จะขอยกหลักการฝึกหายใจแบบลัทธิเต๋า เนื่องจากจะช่วยเพิ่มพูนพลังชี หรือ พลังภายในได้มากและใช้เวลาไม่นาน

- การหายใจ ในลัทธิเต๋า พบว่า พลังงานที่ได้จากการหายใจจะมี 2 ประเภท คือ 1) พลังงานจากการหายใจก่อนกำเนิด และ 2) พลังงานจากการหายใจหลังกำเนิด ในประเภทแรกจะเป็นการรับพลังงานของทารกในครรภ์มารดา ด้วยการหายใจผ่านทางสายสะดือหรือสายรก ในขณะที่ปอดยังไม่ทำงาน เมื่อรับออกซิเจนและสารต่างๆ เข้ามา ท้องทารกจะยุบลงเล็กน้อย และเมื่อขับ

คาร์บอนไดออกไซด์และของเสียต่างๆ ออก ท้องจะป่องออกเล็กน้อย ส่วนการรับพลังงานประเภทที่ 2 จะเป็นการรับพลังงานจากการหายใจด้วยปอด หลังจากที่ทารกออกมาจากครรภ์มารดาแล้ว ซึ่งในคนปกติเมื่อหายใจเข้า ท้องจะป่องออก และเมื่อหายใจออก ท้องจะแฟบ

ในการฝึกการหายใจแบบเต๋า จะเน้นการหายใจแบบปฏิภาค (Reverse Breathing) ที่ตรงข้ามกับการหายใจของคนปกติทั่วไป กล่าวคือ เมื่อหายใจเข้าท้องจะแฟบ หายใจออกท้องจะป่อง ซึ่งเป็นการประสานกันระหว่างการหายใจแบบก่อนกำเนิดของทารกที่ใช้สะดือหายใจ กับการหายใจหลังกำเนิดที่ใช้ปอดหายใจแล้วท้องจะป่องออก ซึ่งในทางลัทธิเต๋าเชื่อว่าเมื่อมีการรวมกันระหว่างการหายใจทั้งสองแบบแล้ว จะก่อให้เกิดพลังงานเพิ่มพูนขึ้นอย่างมาก ในขณะเดียวกันก็จะช่วยให้ร่างกายดำรงความอ่อนเยาว์ดังเช่นทารกไว้ด้วย ทั้งนี้ ในการฝึกจะเน้นการหายใจลึกๆ โดยใช้จินตนาการว่าลมหายใจลงไปถึงท้องน้อย แล้วกลั่นลมหายใจไว้ 2-5 วินาที หลังจากนั้นจึงค่อยๆ ระบายลมหายใจออกช้าๆ

- จิต มีคำกล่าวในลัทธิเต๋าว่า "เมื่อจิตสงบ พลังหยางจะเพิ่มพูนขึ้นในร่างกาย" ทั้งนี้ เพราะร่างกายจะไม่สูญเสียพลังงานจากความคิดที่กระจัดกระจายหรือฟุ้งซ่าน ขณะเดียวกัน ก็จะสามารถดูดซับพลังงานที่ได้จากการหายใจได้อย่างเต็มที่ ในส่วนของการฝึกจิตจะเน้นการทำสมาธิและใช้สมาธิชักนำลมหายใจและพลังชีวิตไปยังส่วนต่างๆ ของร่างกาย ตลอดจนการใช้สมาธิฟังไปยังจุดรับพลังงานเพื่อเปิดจุดและชักนำพลังชีในอากาศเข้าสู่ร่างกายทางจุดรับพลัง นอกจากนี้ หากสามารถฝึกจิตจนสามารถมีพลังได้ในระดับสูงก็จะช่วยเพิ่มพูนพลังชี และสามารถนำพลังจิตไปในการทำสิ่งที่มีมนุษยธรรมตา

ทั่วไปทำไม่ได้ อาทิ การยกของหนักมากๆ การส่งผ่านพลังที่ผ่านอากาศไปยังผู้อื่น เป็นต้น ทั้งนี้ การฝึกจิตจะเป็นการช่วยดึงพลังงานในร่างกายอีกประมาณ 80-85% ที่ถูกควบคุมโดยจิตใต้สำนึกและไม่สามารถนำมาใช้ในเวลาที่ติดออกมาใช้ได้

- **การเคลื่อนไหว** การเคลื่อนไหวในการฝึกพลังที่มีหลายรูปแบบ การรำมวยจีน ซึ่งมวยไท่เก๊ก ของชาวไทยเชื้อสายจีนในสวนลุมพินี ก็เป็นรูปแบบหนึ่งของการเคลื่อนไหวเพื่อฝึกพลังที่ ซึ่งในบทความนี้ จะไม่กล่าวถึงทำต่างๆ ในการฝึก เนื่องจากจะทำให้บทความยาวเกินไป ท่านที่สนใจอาจหาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากการอ่านหนังสืออ้างอิงทำยบท

หลักสำคัญอันดับต้นๆ ของการฝึกกำลังภายใน คือ ลมหายใจ จิต และการเคลื่อนไหว จะต้องประสานเป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งอาจเป็นการลำบากสำหรับผู้ฝึกในเบื้องต้น เพราะจิตจะกักรวมกับการเคลื่อนไหวร่างกายให้ถูกต้อง ทำให้ไม่ประสานกับลมหายใจ แต่เมื่อฝึกไประยะหนึ่งจนการเคลื่อนไหวเป็นไปอัตโนมัติแล้ว จิตก็จะเริ่มประสานกับลมหายใจและการเคลื่อนไหว และเมื่อฝึกไปถึงระดับหนึ่งแล้วการเคลื่อนไหวก็ไม่จำเป็นต้องสามารถประสานจิตกับลมหายใจแล้ว พังไปยังส่วนต่างๆ ของร่างกายได้เลย

นอกจากนี้ สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงอีกประการของการฝึก คือ จุดรับพลังจะปิดลงและพลังที่ที่ฝึกและสะสมไว้จะสูญเสียไปได้จากอารมณ์ที่เป็นลบ (อาทิ ความโกรธ ความอาฆาตพยาบาท ความโลภ) ความเครียด อากาศและสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษ ซึ่งจะพบมากในสังคมยุคใหม่ โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ จึงเป็นคำตอบที่อธิบายว่าทำไมการฝึกซึ่งของคนยุคหลังๆ โดยเฉพาะคนในเมืองใหญ่จึงไม่

ก้าวหน้าเท่าที่ควร ดังนั้น ในตำราและหลักการฝึกของสำนักต่างๆ ส่วนใหญ่จะสอนให้มีการแผ่เมตตา การให้อภัย และการทำจิตใจให้เบิกบานผ่อนคลายในระหว่างการฝึก ตลอดจนมีการปฏิบัติ "สมาธิยัม" ซึ่งก็คือ การสร้างความรู้สึกว่าตัวเองยัมแย้มแจ่มใสตลอดเวลา ทั้งต่อตัวเองและต่อผู้อื่น รวมทั้งการส่งความรู้สึกยัมแย้มนั้นไปยังอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกายด้วย ทั้งนี้ ก็เพื่อไม่ให้จุดรับพลังปิดลงและสูญเสียพลังงานจากอารมณ์ลบ

พลังและความสามารถเหนือมนุษย์อย่างในภาพยนตร์จีนมีจริงหรือไม่

ท่านที่เคยดูภาพยนตร์จีนกำลังภายใน คงจะเคยเห็นวิชาตัว กระโดดข้ามกำแพง ลอยตัวอยู่ในอากาศ หรือกระโดดขึ้นไปสู้กันบนยอดไม้ ซึ่งคำถามที่มีกันบ่อยก็ คือ ทำได้จริงหรือไม่ เป็นเพราะกำลังภายในหรือเปล่า ซึ่งเรื่องนี้ผู้เขียนก็มีความสนใจเช่นกัน และได้ทำการค้นคว้าเป็นเวลาหลายปีจากหนังสือหลายเล่ม ตลอดจนสารคดีต่างๆ พบว่าได้มีการนำพลังที่ หรือ "ลมปราณ" ไปช่วยในการฝึกเช่นนั้นจริง แต่คงจะไม่ถึงขนาดบางตอนของภาพยนตร์กำลังภายในที่ดูเหมือนจะเป็นเรื่องเหลือเชื่อ (เนื่องจากเป็นจุดขายของภาพยนตร์เหล่านั้น) เช่น การเหาะเหินเดินอากาศ ฝ่ามือระเบิดน้ำ เป็นต้น ซึ่งในเรื่องนี้ ในหนังสือบางเล่ม อาทิ Kung Fu: History, Philosophy, and Techniques ที่เขียนโดย David Chow และ Richard Spangler มีการระบุว่า ในประเทศจีนสมัยโบราณมีการฝึกวิชาตัวเบาให้วิ่งได้เร็ว กระโดดสูง ฝ่ามือทำลายศิลา พลังนิ้วมือ ฯลฯ พร้อมทั้งได้อธิบายหลักการและวิธีการฝึกอย่างคร่าวๆ ไว้ด้วย อย่างไรก็ตาม ได้มีการเขียนเป็นหมายเหตุไว้ว่าการที่จะฝึกฝนจนสำเร็จได้

นั้น จะต้องมีการฝึกหนักทุกวันเป็นเวลาหลายปี โดยจะต้องมีการฝึกพลังชี ควบคู่ไปกับการฝึกฝนร่างกายด้วย อีกทั้งจะต้องใช้ความอดทน ทั้งทางร่างกายและจิตใจเป็นอย่างสูง ซึ่งก็มีหลายคนที่ไม่สำเร็จ

สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับการฝึกกำลังภายในเพื่อคุ้มครองร่างกายให้มีความอยู่ยงคงกะพัน สามารถทนทานต่อการถูกทาบตีด้วยกระบอง ท่อนไม้ หรือแม้แต่คมอาวุธนั้น มีการกล่าวถึงในหนังสือหลายเล่ม รวมทั้งมีการสาธิตในภาพยนตร์สารคดีหลายชุด ตลอดจนการแสดงโชว์โดยคณะพระจากวัดเส้าหลินของจีนที่เดินทางไปแสดงในหลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทยเมื่อเร็วๆ นี้ด้วย ทั้งนี้ การฝึกดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้การดูแลของผู้เชี่ยวชาญ โดยจะต้องมีการฝึกตามขั้นตอน กล่าวคือ จะต้องฝึกชี่กงจนสามารถสะสมพลังในถึงขั้นหนึ่ง หลังจากนั้นผู้ฝึกจะต้องถูกตีด้วยท่อนไม้ หรือกระบองทุกวัน โดยจะมีการเพิ่มความแรงในการตีเพิ่มขึ้นตามลำดับจากค่อนข้างเบาไปจนถึงรุนแรง ขณะเดียวกันผู้ฝึกก็ต้องแช่น้ำยาสมุนไพร รวมทั้งกินและทายาสมุนไพร เพื่อรักษาอาการบาดเจ็บฟกช้ำ ทั้งภายนอกและอวัยวะภายในด้วย ซึ่งกว่าที่จะฝึกถึงขั้นจนร่างกายทนทานต่อการทาบตี ผิวหนังแกร่งเหมือนเหล็ก อาจต้องใช้เวลาหลายปี จึงไม่แนะนำให้บุคคลทั่วไป โดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีความคลั่งไคล้ในภาพยนตร์กำลังภายใน ฝึกฝนอย่างไม่ถูกต้องตามหลักการ โดยอาศัยความเชื่อตามนิยายว่าเมื่อมีพลังชี่ มากเพียงพอก็จะสามารถคุ้มครองร่างกายให้ทนทานต่อการถูกทาบตี

สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับการใช้กำลังภายในในการรักษาโรคและอาการบาดเจ็บนั้น มีหลักฐานปรากฏอยู่จริง โดยเมื่อประมาณ 2-3 ปีที่ผ่านมา สถานีโทรทัศน์ในสหรัฐอเมริกาได้ถ่ายทำสารคดี

ดังกล่าวที่ยืนยันว่าการรักษาในรูปแบบดังกล่าวมีจริง ซึ่งมีการนำมาเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์แห่งหนึ่งในประเทศไทยเมื่อประมาณปี 2545 ด้วย ทั้งนี้ ผู้รักษาในสารคดีสามารถฝึกพลังชี่จนถึงระดับที่สามารถเพิ่มพลังความร้อนในร่างกาย ณ บางจุด อาทิ กลางฝ่ามือ และปลายนิ้ว ได้มากกว่าอุณหภูมิร่างกายของคนปกติประมาณ 2 -2.5 เท่า และสามารถส่งผ่านพลังความร้อนเหล่านั้นไปยังจุดฝังเข็มตามวิชาแพทย์จีนเพื่อรักษาผู้ป่วยแทนการฝังเข็ม

บทสรุป

จากเอกสารหลักฐานข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมจากหนังสือและตำรา ตลอดจนสารคดีต่างๆ อาจสรุปได้ว่ากำลังภายในมีอยู่จริง ซึ่งอาจมีชื่อเรียกแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ กำลังภายในสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่างๆ ได้มากมาย แต่การที่จะมีพลังภายในถึงระดับที่ทำให้มีความสามารถเหนือมนุษย์ปกตินั้น จำเป็นที่จะต้องฝึกฝนอย่างถูกต้องและมีความอดทนอย่างยิ่ง รวมทั้งจะต้องมีครูบาอาจารย์ที่เชี่ยวชาญชี้แนะด้วย อย่างไรก็ตาม สำหรับคนทั่วไปแล้ว อาจฝึกพลังภายในแบบชี่กงในระดับต้นหรือระดับกลาง เพื่อนำไปใช้บำรุงรักษาสุขภาพ หรือเพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียน การทำงาน ซึ่งจะช่วยเพิ่มความจำ สร้างความปลอดภัยโปร่งในการคิดและตัดสินใจ ทั้งนี้ การฝึกชี่กง¹ จะช่วยให้ระบบประสาทและสมอง ตลอดจนระบบกล้ามเนื้อ

¹ สำหรับผู้ที่สนใจฝึกฝนวิชาชี่กงอาจอ่านรายละเอียดอื่นๆ เพิ่มเติมได้จากหนังสืออ้างอิงท้ายบทความ หรือ ดูในเว็บไซต์ของผู้เขียน (<http://www40.brinkster.com/ethi17>) ซึ่งจะมีภาพประกอบจำนวนมาก

ทำงานได้ดีขึ้น เนื่องจากจะช่วยเพิ่มประจุไฟฟ้าชีวภาพในร่างกาย ทำให้การสั่งการของระบบประสาทและระบบกล้ามเนื้อเป็นไปด้วยความรวดเร็วและสามารถทำงานได้ในระยะเวลาสั้นขึ้นโดยเหน้อยล้า่น้อยลง

หนังสืออ้างอิง

- दानนท์ (2542), *ซีกง วิธีบำบัดแห่งธรรมชาติ*, เรือนบุญ, กรุงเทพฯ (แปลจาก Carnie, L.V. (1997), *Chi Gung*, Llewyn Publication, St.Paul., MN)
- เทอดศักดิ์ เดชคง (2541), *ซีกง การหายใจและเคลื่อนไหวเพื่อบำบัดโรค*, หมอชาวบ้าน, กรุงเทพฯ.
- พีระ บุญจริง (2541) *โยคะชำระโรค*, เคล็ดไทย, กรุงเทพฯ.
- สุวินัย ภรณวลัย (2542), *มวยจีนเพื่อชีวิตที่ดีกว่า ความรักกับจอมยุทธ์*, เจได, กรุงเทพฯ .
- สุรพรรณ คิริธรรมวานิช (2547), *ปราณจักระไท่เก๊ก*, สยามอินเตอร์บุ๊คส์, กรุงเทพฯ
- อัคนี นวรัตน์, ม.ล. (2544) *พลังกายทิพย์และจักระบำบัดโรคด้วยจิต*, รวมพรรณ, กรุงเทพฯ.
- Brecher, Paul (2001), *Secrets of Energy Work*, Dorling Kindersley, London.
- Chia, Mantak (1984), *Awaken Healing Energy Through the Tao*, Aurora Press, Santa Fe, NM.
- Chia, Mantak & Maneewan (1993), *Awaken the healing Light*

- of the Tao*, Healing Tao Books, Huntington, NY.
- Chow, David & Spangler, Richard (1982) *Kung Fu: History, Philosophy, and Techniques*, Unique Publication, Burbank, CA.
- Collins, Judith (1996), *How to See & Read the Human Aura*, Lothian Books, Melbourne.
- Jou, Tsung Hwa (1998), *The Dao of Taijiquan: Way to Rejuvenation*, Tai Chi Foundation, Warwick, NY.
- Wong, Kiew Kit (2001), *The Art of Chi-Kung: Making the Most of Your Vital Energy*, Vermilion, London.
- Wong, Kiew Kit (2002), *The Complete Book of Shaolin*, COSMOS, Sungai Petani, Malaysia.

สวัสดิ์คะ ท่านผู้อ่าน กลับมาพบกันอีกครั้งกับวารสาร สราญรมย์ ฉบับนี้ยังคงมีเรื่องราวหลากหลายให้ติดตามเช่นเคย เวลาผ่านไป 3 เดือน มีเรื่องราวมากมายเกิดขึ้น ท่านผู้อ่านคงได้ติดตามข่าวคราวจากสื่อต่าง ๆ แล้ว และคงได้ทราบว่าคลื่นยักษ์สึนามิ พัดขึ้นฝั่งโถมมาทำลายบ้านเรือนอย่างไม่เคยมีใครคาดคิดมาก่อน หลาย ๆ คนที่กระทรวงการต่างประเทศได้เห็นและรับทราบว่ามีปัญหาต่าง ๆ เป็นอย่างไร หลายคนเดินทางขึ้นลงไปราชการในพื้นที่ประสบภัย 2-3 รอบ ได้มีโอกาสช่วยเหลือชาวบ้าน ชาวต่างประเทศ และผู้ประสบภัยอื่น ๆ เรื่องเล่าถึงความช่วยเหลือกันไปทั่วอาคารกระทรวงฯ สะท้อนไปสะท้อนมาอย่างชนิดที่ไม่มีใครเบื่อก่อนที่จะถ่ายทอดประสบการณ์เหล่านั้น อาจเป็นเพราะภัยพิบัติครั้งนี้ใกล้ตัว และสร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นอย่างไม่คาดฝัน หลายคนขออาสาลงไปพื้นที่ด้วยตนเอง เพราะเห็นว่าการช่วยเหลือมีประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม เห็นผลทันตา พี่น้องหลายคนพบญาติพี่น้อง ได้รับการส่งกลับถิ่น และมีที่พักพิง ในขณะที่ประสบภัย อะไรจะดีไปกว่าการได้เห็นหน้าใจของคนนั้น ประเสริฐ และสร้างความกลมเกลียวในหมู่คนได้อย่างประหลาดภายใน

ชั่วพริบตา ดีจังนะคะ สถานีวิทยุสราญรมย์ขอเป็นกำลังใจให้กับญาติมิตรของผู้ประสบภัยพิบัติทุกท่านคะ คลื่นนั้นพัดมาและพัดหายไป รอยทรายคงกลบเลือนความเศร้าและน้ำตาไม่ได้ แต่เราหวังว่าหลาย ๆ ท่านคงรู้สึกดีขึ้นแล้ว เราขอภาวนาให้ ลมทะเลแถบจังหวัดเหล่านั้นพัดรอยยิ้ม ความสุขอันจีรังและความมั่นคงในชีวิตกลับมาในเร็ววัน

เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้ทราบว่าการกระทรวงฯ ของพวกเราได้มีบทบาทต่อคลื่นสึนามิอย่างไร เราขออุทิศวารสารเล่มนี้ให้กับผู้ประสบภัยพิบัติสึนามิด้วยการลงบทความเกี่ยวกับภัยพิบัติสึนามิ ดังนั้นพลาดไม่ได้กับเรื่อง *ครีน ครีนใช้คลื่นสึนามิถล่มฝั่ง* เขียนในนามของผู้ประสบภัยโดยบรรณาธิการ และ *มหันตภัยคลื่นยักษ์สึนามิ* โดยคุณประสิทธิ์เดช วิชิตสรสาตร อรรถาธิบายบทบาทของกระทรวงฯ ไว้ตั้งแต่วันเกิดเหตุและการแก้ไขปัญหาของกระทรวงฯ ร่วมกับหน่วยงานอื่นในระยะยาว อีกหลาย ๆ ท่านคงสงสัยว่าคลื่นนี้เกิดขึ้นมาได้อย่างไร โลกเราเป็นอะไรกันหนอ เลื่อนไปเลื่อนมาได้เหมือนไม้บรรทัดหรือไร ติดตามได้ใน *พสุธาภิรมนาถ : เมื่อปรากฏการณ์ธรรมชาติถูกเรียกว่าธรณีพิบัติ* เขียนโดยผู้จัดรายการรักษาสังเวดล้อม ดร.เศรษฐพันธ์ กระจ่างวงษ์ รับรองค่ะว่าอ่านจบ กระจ่างขึ้นมาก ถ้าเหลือบไปหน้าข้างๆ กันจะเห็น *กลอนอาตุร* ซึ่งพี่ประภัสสร เสวิกุล แต่งให้ภัยสึนามิโดยเฉพาะ ไม่ใช่แค่นั้นนะคะ เรายังมี *บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับชาวอมร์* แกนจากรายการของคุณณมิตฯ มาให้อ่านอีก จะมีอะไรดีไปกว่าการที่รับรู้ว่าคุณนั้นไม่ได้เปลี่ยนแปลงสถานที่ท่องเที่ยวของอันดามัน คลื่นที่พัดเข้ามาดูเหมือนจะพัดทรายออกไปให้เหลือ น้ำทะเลใสแจ๋ว (อันนี้เห็นด้วยตาตัวเองที่กระบี่) เพื่อเป็นการยืนยันว่า

ดิฉันไม่ได้เห็นคนเดียว เชิญพลิกอ่าน สีสันอันดามัน เขียนโดย
บรรณาธิการ อสท. คุณวินิจ รังผึ้ง ต้องขอขอบคุณเป็นอย่างสูงค่ะ
ทั้งบทความและรูปแสนสวยที่อนุเคราะห์มา

ด้วยความที่ดิฉันกลัวท่านผู้อ่านเมาคลื่น ขอแอบพาบินลัดฟ้า
ด้วยการอ่านเรื่อง *เที่ยวชมพรมดอกไม้* โดยคุณวินิตา พหลพลพยุหเสนา
และเติมความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ของท่านด้วยเรื่อง *ความรู้เบื้องต้น
เกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ* ของคุณกัญญรัตน์
พันธุ์มนาวินค่ะ อ่านง่าย เข้าใจง่ายและน่ารู้ค่ะ

บรรยายมาพอเห็นแล้วว่า มีอะไรในวารสารเล่มนี้ หนังสือ
อยู่ในมือท่านแล้ว จะพลิกอ่านเรื่องไหนก่อนอยู่ที่ใจท่านแล้วละค่ะ
ว่าแต่ท่านผู้อ่านนะ ดิฉันขอฝากวิทยุสุราธรรม์บ้างหรือเปล่าหนอ

ด้วยความขอบคุณ

เบญจจาภา ทับทอง